

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
Institutul de Istorie și Filosofie

STUDII

Revistă de istorie și filosofie

IV

ANUL 4

OCTOMBRIE — DECEMBRIE 1951

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

www.dacoromanica.ro

„STUDII” REVISTĂ DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
APARE TRIMESTRIAL

COMITETUL DE REDACȚIE:

ACAD. C. BALMUȘ, ACAD. P. CONSTANTINESCU-IAȘI, PROF. UNIV. MIHAIL FRUNZĂ,
PROF. UNIV. C. I. GULIAN, CONF. UNIV. V. MACIU, ACAD. MIHAIL RALEA, CONF. UNIV. S. ȘTIRBU
ACAD. MIHAIL ROLLER: REDACTOR RESPONSABIL

BUCUREȘTI, B-DUL GENERALISSIMUL ȘTALIN NR. 11 TEL. 2.87-43

ABONAMENTE: CENTRUL DE DIFUZARE A PRESEI, STR. ZĂRINDAR 14, TEL. 8-28-90, ȘI
LIBRĂRIA ACADEMIEI R. P. R., CALEA VICTORIEI 27, TEL. 4-08-80

www.dacoromanica.ro

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE

STUDII

Revistă de istorie și filosofie

IV

ANUL 4

OCTOMBRIE—DECEMBRIE 1951

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE

www.dacoromanica.ro

„STUDII” REVISTĂ DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
APARE TRIMESTRIAL

COMITETUL DE REDACȚIE:

ACAD. C. BALMUȘ, ACAD. P. CONSTANTINESCU-IAȘI, PROF. UNIV. MIHAIL FRUNZĂ,
PROF. UNIV. C. I. GULIAN, CONF. UNIV. V. MACIU, ACAD. MIHAIL RALEA, CONF. UNIV. S. ȘTIRBU

ACAD. MIHAIL ROLLER; REDACTOR RESPONSABIL

BUCUREȘTI, B-DUL GENERALISSIMUL STALIN NR. 1, TEL. 2-87-48

ABONAMENTE: CENTRUL DE DIFUZARE A PRESEI, STR. SĂRINDAR 14, TEL. 5-28.90; ȘI

LIBRĂRIA ACADEMIILOR R. P. R., CAL. VICTORIEI 27, TEL. 4-08.50

www.dacoromanica.ro

CUPRINSUL

	<u>Pagina</u>
Raportul tovarăşului L. P. Beria la şedinţa solemnă a Sovietului din Moscova, consacrată celei de a XXXIV-a aniversări a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie	5
★	
Cuvântarea tovarăşei Ana Pauker la şedinţa solemnă în cinstea celei de a XXXIV-a aniversări a Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie	25
★	
Telegrame adresate tovarăşului Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu prilejul împlinirii a 50 de ani	38
★	
I. VIDRAŞCU : Intărirea şi dezvoltarea sectorului socialist în agricultură, condiţie de bază a construirii socialismului în Republica Populară Română	47
Prof. FLORICA MEZINCESCU : Despre activitatea catedrelor de ştiinţe sociale în învăţământul superior pe anul universitar 1951	62
Prof. Univ. L. BANYAI : Despre activitatea uniunii oamenilor muncii maghiari din România. (<i>MADOSZ</i>)	75
A. V. TOPCIEV: Crearea bazei material-tehnice a comunismului şi sarcinile ştiinţei sovietice	87
Darea de seamă asupra şedinţei lărgite a Sesiunii de ştiinţe istorice, filosofice şi economico-juridice a Academiei R.P.R.	106
Acad. P. CONSTANTINESCU-IAŞI: Raportul Institutului de Istorie şi Filosofie din Bucureşti	106
Prof. JEAN LIVESCU: Darea de seamă asupra activităţii secţiei de istorie a Institutului de Istorie şi Filologie din Iaşi	109
Prof. CONSTANTIN DAIŢOVICIU: Raportul de activitate al Institutului de Istorie şi Filosofie al Academiei R.P.R. din Cluj	110
Acad. MIHAIL ROLLER: Cu privire la întocmirea programului de cercetări istorice pe anul 1952	117
★	
DOCUMENTARE: Legăturile ţarilor române cu Georgia. (<i>Antim Ivireanu</i>).	131
★	
DOCUMENTE: Gheorghe Dimitrov în România	165
★	
NOTE ŞI RECENZII: Fascizarea învăţământului în U.S.A. (<i>S. Tamaş</i>). CERNIŞEVSKI: Principiul antropologic în filosofie (<i>N. Bolboaşă</i>). Documente privind istoria României, veacul al XVIII-lea, B. Ţara Românească (1611—1615); „În apărarea păcii” (<i>Al. Molnar</i>)	177
★	
Sesiunea Consiliului ştiinţific al Institutului de Istorie, consacrată aniversării unui an dela apariţia genialei opere a lui I. V. Stalin, „Marxismul şi problemele lingvisticii”	197
Din activitatea Redacţiei	212

RAPORTUL TOVARĂȘULUI L. P. BERIA LA ȘEDINȚA SOLEMNĂ A SOVIETULUI DIN MOSCOVA CONSACRATĂ CELEI DE A 34-a ANIVERSĂRI A MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

Tovarăși,

Popoarele Uniunii Sovietice sărbătoresc astăzi a 34-a aniversare a Marii Revoluții din Octombrie, care, luminată de geniul lui Lenin, a deschis omenirii calea spre o lume nouă, socialistă. Fiecare an de înaintare pe acest drum aduce patriei noastre noi succese.

Intreaga activitate a Partidului Bolșevic și a Guvernului Sovietic în perioada dintre a 33-a și a 34-a aniversare a Revoluției din Octombrie, ca și în toți anii de după moartea marelui Lenin, s'a desfășurat sub conducerea înțeleaptă a conducătorului nostru, tovarășul Stalin. Cu genială clarviziune, tovarășul Stalin orientează Partidul și poporul în situațiile cele mai complexe ale vieții interne și internaționale și trasează perspectivele dezvoltării ulterioare. Energia inepuizabilă a tovarășului Stalin în conducerea de zi cu zi, atât în ceea ce privește problemele mari, cât și în ceea ce privește cele de mai mică însemnătate, priceperea lui în a determina sarcinile principale ale Statului Sovietic și a îndrepta toate forțele noastre spre rezolvarea lor, asigură popoarelor Uniunii Sovietice victorii mărețe în construirea comunismului.

Anul 1950 a fost anul încheierii primului Plan Cincinal de după război. Oamenii sovietici și toți prietenii noștri de peste hotare au aflat cu bucurie că Planul Cincinal postbelic de refacere și dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S., plan pentru a cărui realizare poporul nostru a trebuit să lupte în condițiile dificile ale vindecării rănilor grele pricinuite de război, a fost îndeplinit cu succes. Aceasta este fără îndoială o nouă mare victorie a poporului sovietic în urma căreia tăria Statului nostru Sovietic a crescut și mai mult. Succesele construcției pașnice au dus la o nouă ridicare a nivelului material și cultural al oamenilor muncii.

În domeniul politicii externe, Uniunea Sovietică a dus ca și în tre-

cut o luptă neobosită pentru pace, ceea ce a ridicat și mai mult prestigiul ei internațional.

În lumea întreagă s'au conturat în ultimul an, și mai clar, doi poli — două centre de atracție. De o parte — Uniunea Sovietică, care se afla în fruntea lagărului socialismului și democrației, ca centru de atracție a tuturor forțelor progresiste ce luptă pentru preîntâmpinarea unui nou război, pentru consolidarea păcii, pentru dreptul popoarelor de a-și orândui singure viața. De altă parte — Statele Unite ale Americii, care sunt în fruntea lagărului imperialismului, ca centru de atracție a forțelor agresive și reacționare din întreaga lume, care vor să deslănțuie un nou război mondial, pentru a jefui și înrobi celelalte popoare.

În lagărul socialismului și democrației, anul care a trecut a fost un an de continuă creștere și cimentare a forțelor, un an de dezvoltare a economiei și culturii și de ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii. Cu ajutorul frățesc al popoarelor Uniunii Sovietice, popoarele țărilor de democrație populară, marele popor chinez, care și-au smuls soarta din mâinile asupritorilor imperialiști, construiesc cu încredere și bucurie o viață nouă, socialistă.

În lagărul imperialismului, anul care s'a scurs a fost anul unei noi ascuțiri a contradicțiilor interne și externe, un an de agravare continuă a crizei generale și de slăbire a sistemului capitalist, de subordonare a întregii economii scopurilor criminale ale pregătirii unui nou război și de ofensivă necruțătoare împotriva intereselor vitale ale oamenilor muncii.

NOI SUCESE ALE CONSTRUCȚIEI PAȘNICE ÎN U.R.S.S.

Pentru țara noastră, anul 1951 este anul unui nou avânt al economiei și culturii socialiste. Muncitorii, colhoznicii și intelectualii, angajați în munca pașnică creatoare pentru binele patriei lor, luptă cu un uriaș avânt pentru îndeplinirea și depășirea planurilor de stat. O mărturie grăitoare în această privință sunt scrisorile patriotice către tovarășul Stalin, publicate în presă, în care oamenii muncii din industrie, agricultură, transporturi și construcții fac cunoscute victoriile lor în producție, precum și noile angajamente pe care și le iau în întrecerea socialistă.

Partidul Bolșevic organizează și însuflețește poporul nostru la eroism în muncă, îndrumă energia lui creatoare spre un singur scop — triumful comunismului. Marele idei ale lui Lenin și Stalin pătrund pe zi ce trece tot mai adânc în conștiința maselor largi ale oamenilor muncii, înmulțindu-le forțele și luminându-le calea de luptă și de victorii. Acest lucru își găsește expresia în atitudinea conștientă față de muncă, în inițiativa nesecată în îndeplinirea datoriei față de societate, față de stat. Iată izvorul invincibilității orânduirii noastre, izvorul succeselor neconținute în munca noastră.

Rezultatele muncii în domeniul construcției economice în cursul celor 10 luni ale acestui an arata ca planul economiei naționale pe 1951 va fi îndeplinit și depășit. În comparație cu anul trecut, producția industrială înregistrează o creștere de peste 15% și va depăși de două ori producția anului antebelic 1940. În comparație cu 1950, principalele fonduri de producție ale industriei înregistrează o creștere de 12%. Ridicarea nivelului înzestrării tehnice și al calificării muncitorilor și îmbunătățirea organizării producției au permis creșterea productivității muncii în industrie cu 10% față de anul trecut. Aproape două treimi din sporul producției industriale din acest an vor fi obținute prin ridicarea productivității muncii. Aceasta înseamnă că producția industrială crește în țara noastră în special datorită ridicării productivității muncii.

După cum a arătat în repetate rânduri tovarășul Stalin, reducerea prețului de cost al producției este un indiciu al calității muncii în industrie și unul din principalele izvoare de acumulare în economia națională. În acelaș timp, ea este o condiție absolut necesară pentru reducerea prețurilor, și deci, pentru creșterea bunei stări materiale a oamenilor muncii. Anul acesta, planul de reducere a prețului de cost va fi depășit, ceea ce va da numai în producția industrială o economie de 23.000.000.000 ruble.

Toate ramurile industriei grele și ușoare au obținut anul acesta o serioasă sporire a producției.

Producția metalelor feroase crește considerabil. În comparație cu anul trecut, numai la fontă sporul de producție va reprezenta anul acesta 2.700.000 tone, la oțel — circa 4.000.000 tone, la laminate

3.000.000 tone. Uniunea Sovietică produce în prezent aproximativ tot atât oțel cât Anglia, Franța, Belgia și Suedia la un loc. Metalurgistii noștri folosesc în prezent într'un mod mult mai productiv furnalele înalte și cuptoarele Martin. Numai datorită acestui fapt, în 1951 vor fi obținute în plus 1.300.000 tone fonta și 1.350.000 tone oțel.

Nu mai puțin importanta este creșterea obținută anul acesta în producția de metale neferoase și metale rare.

În siderurgie și în industria metalelor neferoase au crescut minunate cadre de muncitori, ingineri, tehnicieni și conducători de întreprinderi, care își cunosc bine munca și care îmbunătățesc necontenit tehnica producției.

Planul de extracție a carbunelui se îndeplinește cu succes. În ultimii ani, sporul anual al extracției de cărbune este în medie de 24.000.000 tone. În prezent, industria carbonifera a U.R.S.S. nu numai că satisface nevoile țării noastre, dar a și asigurat crearea rezervelor necesare.

Reutilarea tehnică a industriei carbonifere, efectuată în ultimii ani, a permis mecanizarea muncii grele și care necesită multă forță de muncă, cum sunt tăierea, spargerea și trans-

portarea carbunelui în abataje, precum și transportul subteran și încărcarea cărbunelui în vagoane de cale ferată.

Guvernul Sovietic și tovarășul Stalin personal manifestă o grijă permanentă pentru ușurarea prin toate mijloacele a muncii minerilor și pentru îmbunătățirea condițiilor lor de trai. Spre deosebire de țările capitaliste, unde minerii sunt cei mai oproșiți oameni, în Statul Sovietic minerii se bucură de atenție și respect. Din punct de vedere al salarizării, muncitorii din industria carboniferă ocupă primul loc față de muncitorii din celelalte ramuri. Deaceea avem cadre calificate permanente de mineri, care asigură dezvoltarea cu succes a industriei carbonifere.

Și mai însemnate sunt realizările industriei noastre petrolifere. În ultimii ani, în țara noastră, sporul anual al extracției de petrol se ridică la 4.500.000 tone. Anul acesta, planul de extracție a petrolului va fi depășit. Ca urmare a realizării unui vast program de prospecțiuni, au fost descoperite bogate zăcămintele petrolifere în noi regiuni și au crescut simțitor rezervele industriale de petrol cunoscute.

Lucrările de construire și de extindere a rafinăriilor se desfășoară pe scară largă. Numai întreprinderile noi, înzestrate cu cele mai perfecționate mașini construite în țară, care intră în funcțiune anul acesta, pot prelucra anual 6.000.000 tone petrol.

Se poate spune cu certitudine că sarcina trasată de tovarășul Stalin de a ajunge la o extracție de petrol de 60.000.000 tone pe an — va fi îndeplinită înainte de termen.

Mari succese au fost obținute în dezvoltarea electrificării țării noastre. Anul acesta se vor produce 104.000.000.000 kw/ore de energie electrică, ceea ce depășește producția de energie electrică a Angliei și Franței laolaltă. Numai sporul producției noastre de energie electrică din anul acesta reprezintă peste 13.000.000.000 kw/ore, adică mai mult de șapte ori decât întreaga producție de energie electrică a Rusiei dinainte de Revoluție.

Construirea de noi centrale electrice a luat anul acesta o dezvoltare și mai mare. Puterea instalată totală a centralelor electrice și a noilor agregate care sunt puse în funcțiune în 1951 va fi de circa 3.000.000 kw., ceea ce echivalează aproximativ cu cinci mari centrale electrice de mărimea Dneproghessului.

Industria noastră chimică crește din an în an. Producția de îngrășăminte chimice a sporit considerabil, iar cea de noi produse chimice organice toxice pentru combaterea dușmanilor culturilor agricole și a buruienilor a crescut aproape de două ori în comparație cu 1950. Producția de cauciuc sintetic înregistrează o creștere de 20% în comparație cu anul trecut. Oamenii muncii din industria chimică, în strânsă colaborare cu oamenii de știință sovietici, au realizat mari succese în rezolvarea unor importante probleme tehnice în domeniul chimiei.

Desvoltarea noastră www.dacoromanica.ro conceput fără creșterea

și perfecționarea continuă a industriei construcției de mașini din țară, care constituie baza progresului tehnic al întregii economii naționale.

Producția globală a industriei construcției de mașini înregistrează o creștere de 21% în comparație cu anul trecut. Producția principalelor tipuri de utilaj energetic pentru centralele electrice este de 2-3 ori mai mare. Anul acesta producem o turbină cu aburi cu o capacitate de 150.000 kw. Este pentru prima oară în lume când se construiește o turbină de o asemenea capacitate, ceea ce dovedește maturitatea științei și tehnicii sovietice. În comparație cu 1950, producția de utilaj petrolifer aproape s'a dublat. Industria construcției de mașini produce în 1951 peste 400 noi tipuri de mașini și mecanisme. Constructorii noștri de mașini se mândresc, pe drept cuvânt, cu succesele obținute în fabricarea celor mai complexe aparate moderne, geofizice, electromecanice, electronice, electrovacuamice și a altor aparate de precizie.

Datorită dezvoltării cu succes a industriei și creșterii producției de materii prime agricole, se extinde considerabil producția mărfurilor de larg consum. Din inițiativa tovarășului Stalin, Guvernul a luat anul acesta măsuri în vederea măririi producției de articole alimentare și industriale peste prevederile planului anual. Ca urmare, populația va primi mai multe mărfuri industriale și alimentare decât în 1950: țesături — cu 24% mai mult, tricotaje cu 35%, încălțăminte cu 12%, carne și produse de carne cu 20%, pescărie cu 8%, uleiuri vegetale cu 35%, grăsimi animale cu 8%, zahăr cu 24%, ceai cu 38%, diferite articole ca: biciclete aproape de două ori mai mult, aparate de radio cu 25% mai mult, ceasornice cu 11%, aparate fotografice cu 39%, mașini de cusut cu 28%, mobilă cu 44%.

Industria noastră începe să producă în serie televizoare, frigider, mașini de spălat rufe și alte mașini de uz casnic. După cum vedeți, industria noastră înregistrează succese serioase. Dar nu trebuie să uităm nici lipsurile din activitatea unor întreprinderi care, din cauza proastei organizări a producției și folosirii insuficiente a tehnicii înaintate, nu îndeplinesc sarcinile în ceea ce privește ridicarea productivității muncii și reducerea prețului de cost, consumă materii prime și combustibil peste normele stabilite și au pierderi de pe urma rebuturilor. Înlăturarea acestor lipsuri ar permite să se obțină în plus economii importante.

Unele întreprinderi, îndeplinind și depășind planul producției globale, nu îndeplinesc totdeauna sarcinile stabilite de planul de stat în ceea ce privește producția principalelor feluri de produse. Pe semne că conducătorii acestor întreprinderi vor să-și ușureze munca și produc articole care necesită mai puține eforturi și mai puțină bătaie de cap. Ar fi timpul ca ei să înțeleagă că statul nu-i trebuie orice îndeplinire și depășire a planului, ci numai o asemenea îndeplinire și depășire care asigură economiei naționale produsele de care are nevoie.

În economia noastră socialistă, fiecare conducător, fie că se află într'un post mare, fie că se află într'un post mic, trebuie să pună interesele statului mai presus de orice și să respecte cu strictețe disciplina de stat.

Trebuie lichidata cu hotărîre atitudinea îngustă, departamentală față de muncă, care se mai observă încă la unii conducători de întreprinderi și care daunează intereselor economiei noastre planificate.

În anul acesta s'a înregistrat un nou avânt al agriculturii noastre socialiste. Creșterea înzestrării tehnice a agriculturii și mai buna organizare a muncilor agricole au permis ca anul acesta recoltarea cerealelor să fie efectuată într'un termen mai scurt, iar pierderile să fie considerabil reduse. Colhozurile și sovhozurile au strâns o recoltă de cereale de calitate superioară, au îndeplinit înainte de termen obligațiile de predare a cotelor de cereale către stat și au asigurat crearea fondurilor de semințe.

În ultimii ani, recolta globală de cereale depășește 7.000.000.000 puduri anual. Anul acesta, noi vom strânge mai mult bumbac și sfeclă de zahăr decât anul trecut. Țara noastră produce în prezent mai mult bumbac decât India, Pakistanul și Egiptul la un loc, țări vestite în ce privește cultura bumbacului.

Colhozurile și sovhozurile luptă cu succes pentru îndeplinirea programului stalinist al dezvoltării creșterii vitelor, proprietate obștească. Creșterea vitelor, proprietate obștească, în colhozuri și sovhozuri, are un rol precumpănitor în domeniul zootehnicii. În domeniul creșterii vitelor, sarcina cea mai importantă continuă să rămână extinderea bazei de nutreț.

Agricultura primește în fiecare an din partea statului un mare număr de mașini moderne. Anul acesta, ea va primi 137.000 tractoare, socotite în tractoare de câte 15 HP, 54.000 combine pentru recoltarea cerealelor, dintre care 29.000 combine autopropulsate, precum și 2.000.000 alte mașini și unelte agricole. Se desfășoară mari lucrări de electrificare a agriculturii. Toate acestea permit o mecanizare și mai mare a principalelor munci agricole, permit ușurarea muncii colhoznicilor și mărirea productivității ei.

Stațiunile de mașini și tractoare îndeplinesc în prezent peste două treimi din toate muncile agricole din colhozuri. În 1951, în colhozuri au fost mecanizate aproape toate muncile de arat și, trei pătrimi din muncile de însămânțare sunt efectuate cu semănătoare de tractor, iar pe mai mult de 60% din întreaga suprafață cultivată cu cereale strângerea recoltei s'a efectuat cu combinele. Au fost mecanizate aproape în întregime toate lucrările agricole principale din sovhozuri. Avuția obștească a colhozurilor crește continuu. Numai în anul trecut, fondurile indivizibile ale colhozurilor au sporit cu 11%. Este necesar ca colhoznicii să întărească și să desvolte și de acum încolo, prin toate mijloacele, gospodăria obștească bază a dezvoltării continue a colhozurilor și a creșterii bunei stări materiale a colhozurilor.

Odată cu industria și agricultura se dezvoltă și transportul nostru feroviar, fluvial și maritim. Anul acesta, traficul de marfuri pe căile ferate înregistrează o creștere de 11%. În treacăt fie zis, aceasta creștere de 11% este aproape egală cu întregul trafic anual de mărfuri pe căile ferate din Anglia și Franța la un loc. Traficul de mărfuri pe căile fluviale înregistrează o creștere de 12%, iar pe căile maritime de 7%. Accelerarea rulajului vagoanelor și o mai bună folosire a întregului material rulant al căilor ferate și a vaselor fluviale și maritime continuă să rămână sarcina numeroasei noastre armate de muncitori din transporturi.

Țara noastră înfăptuește un larg program de construcții. Volumul lucrărilor de construcții capitale crește din an în an. Anul acesta, volumul investițiilor capitale de stat este de peste două ori și jumătate mai mare decât volumul investițiilor capitale din anul 1940. Organizațiile de construcții primesc tot mai multe mașini și mecanisme; aprovizionarea lor cu materiale de construcție s'a îmbunătățit. În 1951 a crescut cu mult parcul de excavatoare, screpere și buldozere în funcțiune. Producția de ciment crește în cursul acestui an cu 2.000.000 tone. Se mărește considerabil producția de cărămizi, ardezie, țevi de fontă și ceramică, precum și de alte materiale de construcție. Constructorii noștri au obținut anumite succese în domeniul reducerii prețului de cost și a termenelor de construcție. Ei mai au însă multe de făcut. În primul rând, trebuie să se pună ordine în organizarea lucrărilor pe șantiere, să se folosească mai productiv mecanismele de construcție, să se organizeze mai bine munca și să se reducă cu mult cheltuielile de regie; trebuie înlăturate lucrurile de prisos care se mai găsesc în proiecte și devize și care scumpesc construcția.

După cum știți, în lucrările noastre de construcții, un loc deosebit îl ocupă marile construcții hidrotehnice de pe Volga, Don, Nipru și Amu-Daria. Aceste construcții nu au egal în lume, atât în ce privește proporțiile, cât și în ce privește ritmul de construire. Planurile de lucrări stabilite de Guvern pe 1951, pentru toate construcțiile, sunt îndeplinite cu succes și depășite.

Chiar în anul 1952 va fi dată în exploatare prima din aceste construcții Canalul navigabil Volga-Don. Prin deschiderea acestui canal vor fi unite într'un sistem de transport unic toate mărilor din partea europeană a U.R.S.S.

În urma realizării acestor grandioase construcții hidrotehnice vor fi rezolvate importante sarcini ale economiei naționale. Numai noile centrale vor furniza anual 22,5 miliarde kw/ore energie electrică ieftină, ceea ce este egal cu aproape întreaga producție anuală de energie electrică a Italiei. Extinderea suprafețelor irigate și aprovizionate cu apă va permite să se producă anual în plus 3.000.000 tone bumbac brut, ceea ce reprezintă peste o treime din producția anuală medie de bumbac a Statelor Unite, o jumătate miliard puduri de grâu, 30.000.000 puduri orez și 6.000.000 tone sfeclă de zahăr.

Numarul total al vitelor cornute mari va spori în aceste regiuni cu 2.000.000 capete, iar acel al oilor cu 9.000.000.

Aceste construcții au fost începute din inițiativa tovarășului Stalin, care manifestă o grijă neobosită pentru prosperitatea și înflorirea Patriei noastre, pentru ușurarea muncii și îmbunătățirea condițiilor de trai ale oamenilor sovietici. Inițiativa tovarășului Stalin a găsit un sprijin călduros din partea întregului nostru popor, care a numit pe bună dreptate aceste construcții marile construcții staliniste ale comunismului.

Spre deosebire de țările capitaliste, unde producția servește îmbogățirii unui pumn de exploatare, în țara noastră, la baza dezvoltării întregii economii naționale stau interesele oamenilor muncii. Venitul național crește din an în an și pe această bază sporesc veniturile muncitorilor, funcționarilor și țăranilor. În 1951, venitul național al U.R.S.S. înregistrează o creștere de 12% față de 1950.

Guvernul Sovietic duce o politică de reducere sistematică a prețurilor la mărfurile de larg consum. În luna Martie anul acesta a fost efectuată o nouă reducere — a patra în ultimii ani — a prețurilor de stat pentru vânzarea cu amănuntul a mărfurilor alimentare și industriale, ceea ce a asigurat o nouă creștere a salariului real al muncitorilor și funcționarilor, precum și reducerea cheltuielilor țăranilor la cumpărarea de mărfuri industriale ieftine.

Anul acesta, volumul global al circulației mărfurilor crește cu 15% în comparație cu anul trecut. Trebuie constatat însă că în activitatea organizațiilor comerciale sunt destule lipsuri. Organizațiile comerciale nu studiază încă în măsură suficientă cerințele populației, fac greșeli în distribuirea anumitor mărfuri pe regiuni și republici, nu folosesc totdeauna în mod rațional resursele de mărfuri. Cei ce lucrează în domeniul comerțului trebuie să îmbunătățească serios deservirea consumatorului sovietic.

Partidul și Guvernul manifestă o grijă permanentă pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit ale oamenilor muncii. Anul acesta în orașe și în așezări muncitorești sunt date în folosință case de locuit cu o suprafață totală de circa 27.000.000 metri pătrați, iar în localitățile rurale vor fi construite de către colhoznici 400.000 case de locuit.

Este extrem de îmbucurător faptul că datorită ridicării bunăstării a poporului și succeselor ocrotirii sănătății publice în țara noastră, mortalitatea este de două ori mai mică decât în anul 1940, iar mortalitatea infantilă a scăzut și mai mult. Sporul net anual al populației U.R.S.S. depășește de câțiva ani sporul populației din 1940 și este de peste 3.000.000 suflete.

În timp ce în lagarul capitalismului canibalii imperialiști se ocupă cu inventarea diferitelor mijloace „științifice” de exterminare a celei mai bune părți a omenirii, în țara noastră, după cum a spus tovarășul Stalin, cel mai prețios capital sunt oa-

menii, iar prosperitatea și fericirea oamenilor constituie principala grijă a statului.

Problemele pregătirii și educării cadrelor de specialiști pentru toate ramurile economiei și culturii au ocupat totdeauna și continuă să ocupe un loc important în cadrul măsurilor luate de statul nostru. Anul acesta în institutele de învățământ superior și în școlile medii tehnice învață 2.720.000 persoane. Numai în 1951, 463.000 tineri specialiști au absolvit institute de învățământ superior și școli medii tehnice. În prezent, în țara noastră lucrează peste 5.000.000 specialiști cu studii superioare sau cu studii tehnice medii terminate și un număr cel puțin egal de specialiști — practicieni calificați, care au crescut în producție și care au urmat cursuri fără a fi scoși din producție.

În toate realizările noastre un rol important revine științei sovietice. În ultimul timp savanții noștri au rezolvat o serie de probleme științifice foarte importante pentru economia națională și pentru apărare. Într-o serie de ramuri ale științei, savanții sovietici au ocupat primul loc în dezvoltarea științei mondiale. Este semnificativă în ultimul timp lărgirea și adâncirea serioasă a colaborării dintre oamenii de știință sovietici și muncitorii din producție. Aceasta nu numai că contribuie la o mai bună aplicare în producție a realizărilor științei, ci și îmbogățește știința cu experiența și gândirea creatoare a marii armate de inovatori din industrie, transporturi și agricultură.

Una din cele mai vii expresii ale avântului cultural din țara noastră este înflorirea literaturii și artei. Exprimând în imagini concrete mărețele idei ale comunismului, ele constituie un puternic mijloc de educare a maselor în spiritul comunismului, în spiritul patriotismului sovietic și al internaționalismului. Anul acesta, ca și anii trecuți, se caracterizează prin apariția unei serii de opere de artă și literatură de un înalt nivel artistic, care oglindesc în mod veridic înalte însușiri morale ale oamenilor sovietici, viața și lupta lor pentru creșterea continuă a țării patriei lor, pentru pace și prietenie între popoare, pentru fericirea oamenilor din întreaga lume.

Îndrumând principalele forțe și resurse ale țării spre dezvoltarea continuă a economiei naționale și a culturii, Partidul și Guvernul nu pierd din vedere necesitatea întăririi apărării. Experiența istoriei a confirmat pe deplin cuvintele tovarășului Stalin, care a prevenit în repetate rânduri că Țara Socialismului victorios, aflându-se în încercuire capitalistă, trebuie să fie gata să riposteze la o eventuală agresiune a puterilor imperialiste.

Anul acesta, ca întotdeauna, Partidul și Guvernul au făcut totul pentru ca eroicul popor sovietic, care înalță în patosul muncii creatoare mărețul edificiu al comunismului, să nu se teamă nici de aci înainte pentru soarta patriei sale. Armata Sovietică și Flota Maritimă Militară, care posedă neîntrecute calități morale și de luptă, cunoscute întregii lumi, dispun de toate genurile de armament modern pentru a da o lovitură decisivă tuturor războaielor care, nesocotind lec-

țiile convingătoare ale istoriei, ar îndrăzni să atace din nou Patria noastră.

Dupa cum se știe, superioritatea orânduirii noastre sociale și de stat, născută de Revoluția din Octombrie, constituie condiția hotărâtoare a victoriilor noastre. Una din principalele expresii ale acestei superiorități este faptul că orânduirea sovietică a descătușat și a eliberat pentru prima dată marile energii ale poporului și a trezit la viață puternica activitate și nesecata inițiativă creatoare a maselor eliberate de sub jugul exploatării capitaliste. Tocmai această activitate și inițiativă a maselor constituie principalul izvor al forțelor invincibile ale comunismului. Îmbunătățirea continuă a muncii organelor de partid și sovietice, precum și a organizațiilor de masă, care mobilizează și organizează această activitate creatoare a poporului, continuă să rămână obiectul grijii permanente a Partidului și Guvernului.

Oamenii sovietici dobândesc neîncetat succese în munca lor, pentru că le sunt străine îngâmfarea și automulțumirea, pentru că ei nu se mulțumesc niciodată cu cele obținute și își măsoară realizările mai ales în lumina sarcinilor mărețe ale viitorului. După cum ne învață tovarășul Stalin, critica și autocritica constituie o lege a dezvoltării noastre, un mijloc hotărâtor de a lichida orice rutină și stagnare, de a lichida tot ceea ce este vechi, ceea ce moare și ceea ce împiedică mersul nostru victorios înainte. Nivelul conștiinței maselor, pregătirea teoretico-ideologică a cadrelor determină în mare măsură eficacitatea criticii și autocriticii bolșevice. Ca întotdeauna, în centrul atenției Partidului nostru se află problemele educării comuniste a maselor, problemele ridicării continue a nivelului politico-ideologic al cadrelor, problemele însușirii de către acestea a măreței învățături a lui Marx-Engels-Lenin-Stalin.

Paralel cu noile noastre succese în construirea comunismului, cresc și se întăresc neconținut forțele motrice ale dezvoltării societății socialiste. Fiecare zi de viață și de muncă a muncitorilor, țăranilor și intelectualilor din țara noastră aduce noi manifestări vii ale patriotismului, ale unității moral-politice a societății sovietice și ale prieteniei popoarelor U.R.S.S. Unitatea de nesdruncinat a voinței și a năzuințelor popoarelor țării noastre, unitatea forțelor lor materiale și morale, constituie una din temeliiile principale ale tăriei Patriei noastre. Tocmai datorită acestei unități, statul nostru este în măsură să rezolve sarcini atât de mărețe la care, înainte, cele mai cutezătoare minți ale omenirii nu puteau nici măcar să viseze.

UNIUNEA SOVIETICĂ ÎN LUPTA PENTRU PACE

Amplourea gigantică a construcției pașnice din țara noastră este o dovadă grăitoare a caracterului pașnic al politicii externe a Uniunii Sovietice și demască pe odată odată care parăvrăgesc că Guvernul nostru ar avea intenții agresive.

„Nici un Stat spunea tovarășul Stalin inclusiv Statul Sovietic, nu poate să desfășoare în toată amploarea sa industria civilă, să înceapă mari construcții de felul stațiunilor hidroelectrice de pe Volga, Nipru și Amu-Daria, care necesită cheltuieli bugetare de zeci de miliarde, să continue o politică de reducere sistematică a prețurilor la mărfurile de larg consum, care de asemenea necesită cheltuieli bugetare de zeci de miliarde, să investească sute de miliarde în opera de refacere a economiei naționale distruse de ocupanții germani, și totodată, concomitent cu aceasta, să-și sporească forțele sale armate, să desvolte industria de război. Nu este greu de înțeles că o astfel de politică nechibzuită ar duce la falimentul statului”. Politica de pace a Statului Sovietic s’a născut din Revoluția Socialistă din Octombrie. Istoria de peste 30 ani a Puterii Sovietice arată că Revoluția din Octombrie este revoluția creării și a construirii planificate a societății noi, comuniste. Războaiele ce ne-au fost impuse de dușmani n’au făcut decât să ne împiedice în marea noastră operă.

Tovarășul Stalin a definit extrem de limpede în raportul său la cel de al 14-lea Congres al Partidului politică Guvernului Sovietic: „Baza politicii guvernului nostru, a politicii externe, este ideea păcii. Lupta pentru pace, lupta împotriva unor noi războaie, demascarea tuturor acțiunilor care se întreprind în vederea pregătirii unui nou război,... — iată sarcina noastră”.

Nu a existat conferință sau consfătuire internațională cu participarea Uniunii Sovietice, la care reprezentanții Guvernului Sovietic să nu fi făcut propuneri constructive pentru preîntâmpinarea conflictelor internaționale și pentru asigurarea păcii și securității. Eforturile noastre în această direcție s’au izbit însă, în majoritatea cazurilor, de opoziția directă a cercurilor cârmuitoare dintr’o serie de state burgheze. Situația nu s’a prea schimbat nici după cel de al doilea război mondial, din care se părea că oamenii de stat din multe țări ar fi trebuit să tragă învățămintele corespunzătoare.

Popoarele au acceptat lipsuri și sacrificii uriașe pentru zdrobirea blocului fascist agresiv, în speranța că după victorie le vor fi asigurate condițiile de dezvoltare pașnică. Încă în toial celui de al doilea război mondial, tovarășul Stalin a atras atenția că nu este suficient să fie câștigat războiul, ci mai trebuie să fie asigurată o pace trăinică și îndelungată între popoare. Dar nu se răcise încă sângele milioanelor de victime căzute pe câmpurile de luptă și imperialiștii americano-englezi au și început să urzească un nou război. Imediat după război, cercurile cârmuitoare din Statele Unite, Anglia și Franța au și pășit pe calea violării directe a celor mai importante acorduri realizate între marile puteri în timpul războiului, pe calea subminării colaborării internaționale și înghițării unui bloc agresiv pentru a arunca popoarele într’un nou măcel mondial.

Nu este nevoie să trec aici în revistă faptele cunoscute de toți. Este suficient să arăt că Statele Unite ale Americii refac în mod fățiș acele două focare ale războiului — în Asia, în zona Germaniei și

În Rasărit, în zona Japoniei — a caror lichidare în războiul trecut a costat popoarele iubitoare de libertate milioane de vieți omenești și a necesitat din partea lor sacrificii materiale colosale și suferințe de nedescris.

În ultimul timp se desfășoară într'un ritm intens remilitarizarea Germaniei Occidentale și atragerea la această acțiune a criminalilor de război hitleriști. Trebuie arătat că, în ciuda bunului simț, la această refacere a imperialismului german participă în modul cel mai activ actualii guvernanți ai Franței, al cărei popor a suferit de două ori în decursul unei singure generații grozăviile agresiunii germane. Este lesne de înțeles de ce căpeteniile americane găsesc că este mai comod să realizeze, cu ajutorul unor oameni servili din Franța, planurile lor cu privire la Germania sub forma „planului Schuman”, a „planului Pleven”, etc. Popoarele Europei, însă, nu pot să nu-și dea seama de faptul că aceasta creează o amenințare serioasă împotriva păcii. Guvernul Sovietic nu a putut trece cu vederea acest fapt, care constituie o violare grosolană nu numai a acordului dela Potsdam, ci și a tratatului franco-sovietic de alianță și asistență mutuală încheiat în 1944. În note speciale el a avertizat guvernul Franței asupra urmărilor periculoase ale politicii sale actuale și asupra răspunderii pe care o poartă pentru situația creată.

Recent, blocul americano-englez a făcut să fie adoptat așa numitul tratat de pace cu Japonia, iar Statele Unite, în afară de aceasta, au încheiat cu ea un acord militar, trecând fățiș la refacerea militarismului japonez. Opinia publică mondială este indignată de faptul că marele popor chinez, care a suferit cel mai mult de pe urma agresiunii japoneze și care a adus un aport uriaș în opera de zdrobire a imperialismului japonez, a fost înlăturat dela participarea la tratatul de pace cu Japonia, în timp ce americanii fac mare caz de semnăturile reprezentanților Hondurasului, Costa Ricii și ai altor state mici, semicoloniale, de teapa lor, care nu numai că nu au participat la zdrobirea Japoniei imperialiste, dar prin numeroșii lor negustori și moșieri au profitat de pe urma războiului cu această țară. Nu este pentru nimeni un secret că acest tratat separat cu Japonia nu servește scopurilor păcii, ci scopurilor pregătirii războiului. Uniunea Sovietică, care a insistat în repetate rânduri pentru încheierea unui tratat de pace adevărat și echitabil cu Japonia, pe baza declarațiilor dela Cairo și Potsdam și a acordului dela Yalta, ar fi trădat politica sa tradițională de pace, dacă și-ar fi pus semnătura pe un astfel de tratat „de pace”. Valabilitatea acestui tratat mai este redusă și de faptul că la încheierea lui nu a participat nici India — al doilea stat din Asia ca mărime și importanță.

După cum se vede, inspiratorii refacerii militarismului german și japonez nu vor să țină seama nici de poporul german, nici de cel japonez, care au suferit nu mai puțin decât alte popoare de pe urma războiului întreprins de cârmuitorii lor de ieri. Aceste popoare nu se pot aștepta la nimic bun de pe urma unui nou război și este puțin

probabil că vor consimți să fie carne de tun pentru miliardarii americani.

Politica agresivă a blocului american este demascată în modul cel mai evident de intervenția armată a Statelor Unite în Coreea. Reprezentanții Statelor Unite au zadarnicit toate propunerile Uniunii Sovietice și ale altor state iubitoare de pace cu privire la încetarea agresiunii americane în Coreea, iar acum tergiversează, prin toate mijloacele, tratativele care au început la Kaisung.

Suntem convinși că bravul popor coreean va găsi o ieșire demnă din conflictul sângeros provocat de americani și prin aceasta va arăta încă odată lumii că nu există forță în stare să subjuge un popor pătruns de voința de a lupta și de a învinge.

Statele Unite se străduiesc cu încăpățănare să transforme Organizația Națiunilor Unite într'un instrument de război. Sub presiunea Statelor Unite, O.N.U. a pus la dispoziție steagul său pentru acoperirea agresiunii americane din Coreea, iar apoi, călcând în picioare drepturile fundamentale ale popoarelor, a declarat Republica Populară Chineză drept agresor. Oamenii cinstiți din lumea întreagă nu pot să nu recunoască justetea cuvintelor tovarășului Stalin: „De fapt, O.N.U. este acum nu atât o organizație mondială, cât o organizație pentru americani, care acționează în interesul agresorilor americani”.

În ultimul timp, în lagărul imperialismului s'a intensificat ritmul pregătirilor de război. Statele Unite largesc prin toate mijloacele blocul agresiv al Atlanticului, atrăgând în el, prin presiuni, amenințări și prin diferite promisiuni, țări noi, inclusiv țări care nu sunt legate din punct de vedere geografic cu zona Atlanticului, creează noi baze militare în întreaga lume, extind cu înfrigurare producția tuturor tipurilor de arme și caută carne de tun în toate colțurile globului pământesc.

Sunt înăbușite fără cruțare, în special în Statele Unite, orice manifestări ale sentimentelor antirăzboinice, introducându-se metodele fascisto-polițiste în toate verigile aparatului de stat. Din mult lăudata „democrație americană” nu rămân decât jalnice ruine. Însăși presa americană este silită să recunoască acest lucru. Chester Dempsey, senator din Statul Wisconsin, scria recent în ziarul CAPITAL TIMES următoarele:

„A fost un timp când ne miram de slugărnicia germanilor care se aflau sub influența propagandei lui Hitler și Goebbels. În prezent, noi ne aflăm într'o situație și mai rea decât cea în care au fost în trecut germanii. La noi există un control total asupra gândirii, ne aflăm în mâinile militaristilor și ale clicii lor calomniatoare”. Oamenii de stat americani au mers până la a introduce metodele lor polițiste în forurile internaționale. Gheșeftarii politici ai lui Hitler ar fi putut invidia metodele șarlatanești folosite de diplomații americani cu Truman în frunte la conferința de la San Francisco.

În Statele Unite se intensifică apanarea aparatului de stat de către monopolurile capitaliste. Dacă înainte, stăpânii de fapt ai țării

magnații financiari și industriali ramâneau în umbra. lăsând pe lacheii lor politici să le apere interesele în domeniul politicii, acum ei acaparează direct aparatul politico-administrativ și diplomatic al Statelor Unite. Se știe că cele mai importante treburi ale statului se află în mâna afaceristului Charles Wilson din grupul Morgan, care fără pic de jenă plasează în posturile cheie ale aparatului de stat oameni ai celor mai mari concerne ale miliardarilor Morgan, Rockefeller, Mellon, Dupont și alții care sunt strâns legați între ei nu numai prin legături economice, ci și prin legături de rudenie. Ei folosesc fără rușine economia țării în interesele miliardarilor. În timp ce în propria sa țară se petrece acest desmăț al plutocrației și polișmului, președintele Truman are îndrăsneala să pâlăvrăgească în mod nerușinat despre „lipsa de democrație” în Uniunea Sovietică, tocmai în Uniunea Sovietică, unde, după cum se știe, au fost de mult răsturnate dela putere clica polițienească și plutocrația, unde întreaga putere aparține demosului, poporului.

Acestea sunt faptele, tovarăși. Ele arată că blocul americano-englez a pășit pe calea pregătirii și deslănțuirii unui nou război.

În aceste condiții, Uniunea Sovietică, credincioasă politicii sale de pace, duce o luptă neobosită pentru preîntâmpinarea războiului și pentru menținerea păcii. La fiecare Adunare Generală a O.N.U., la ședințele Consiliului de Securitate, la sesiunile Consiliului miniștrilor afacerilor externe, Uniunea Sovietică demască prin toate mijloacele planurile ațățătorilor la război și face propuneri concrete care urmăresc asigurarea păcii, apărând în mod desinteresat drepturile și suveranitatea popoarelor. Toată lumea cunoaște propunerile sovietice din ultimul timp în ceea ce privește încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri, reducerea cu o treime în decurs de un an a forțelor armate ale marilor puteri, interzicerea armei atomice, încheierea grabnică a tratatului de pace cu Germania urmată de retragerea tuturor trupelor de ocupație și crearea unui guvern democratic pentru întreaga Germanie. Unul din cele mai glorioase exemple ale luptei Uniunii Sovietice pentru pace este legea pentru apărarea păcii, adoptată de către Sovietul Suprem al U.R.S.S. la 12 Martie 1951, potrivit căreia persoanele vinovate de propaganda de război sunt deferite justiției ca mari criminali de drept comun.

Politica noastră externă se bizuește pe forța Statului Sovietic. Nu mai politicienii naivi pot considera caracterul ei pașnic drept o lipsă de încredere în propriile noastre forțe. Oamenii sovietici au dovedit nu odată lumii cum știu ei să-și apere patria. A fost un timp când tânăra noastră Republică Sovietică, încă neconsolidată, a trebuit să-și apere existența împotriva intervenției militare a 14 state burgheze în frunte cu rechinii imperialiști din Anglia, Statele Unite, Franța și Japonia. Dușmanii ne asaltau din Nord și din Sud, din Răsărit și din Apus. Țara trecea printr-o perioadă de ruină economică, lipsea pâine pentru muncitori și arme pentru armată. Intervenționiștii erau

convinși că zilele Statului Sovietic sunt numărate, că ei îl vor singura rapid prin forța armelor. Lucrurile s'au petrecut însă altfel. „...Lumea întreagă știe — scria tovarășul Stalin despre consecințele acestei intervenții — că și intervențiștii englezi și aliații lor au suferit un eșec rușinos, fiind aruncați de armata noastră victorioasă dincolo de granițele țării noastre.

N'ar fi rău ca domnii ațățători la un nou război să țină minte acest lucru”.

În Iunie 1941, când Germania fascistă înarmată până în dinți, dispunând în acel moment de potențialul industriei de război al aproape întregii Europe, a atacat mișelește țara noastră, nu numai generalii hitleriști îmbătați de succesele militare ușoare din Occident, ci și mulți din lagărul aliaților noștri de atunci socoteau că Armata Sovietică va putea rezista numai câteva săptămâni, sau cel mult câteva luni. Or, tocmai de tăria și de forța Uniunii Sovietice s'a sfârșit mașina de război a Germaniei hitleriste.

Noi luptăm cu perseverență pentru pace, nu numai pentru că nu avem nevoie de război, dar și pentru că poporul sovietic, care, sub steagul lui Lenin și Stalin și-a creat în țara sa cea mai dreaptă orânduire socială, consideră războiul de agresiune drept cea mai gravă crimă împotriva omenirii, drept cea mai mare nenorocire pentru omenii simpli din întreaga lume. Dar dacă jefuitorii imperialiști vor interpreta dragostea de pace a poporului nostru drept o slăbiciune a sa, îi așteaptă un eșec și mai rușinos decât acela pe care l-au suferit predecesorii lor întru aventuri militare împotriva Statului Sovietic. Italienii au un proverb înțelept: „Cine nu vrea să învețe din pățaniile altora, acela va învăța pe propria-i piele”. Cercurile guvernamentale din Statele Unite și Anglia încearcă să înșele opinia publică mondială pretinzând că ar fi nevoie să se înarmeze în fața unei așa zise primejdii de atac armat din partea Uniunii Sovietice.

Afirmațiile mincinoase despre o pretinsă amenințare din partea Uniunii Sovietice, despre pretinsa lipsă de sinceritate a propunerilor sovietice de pace, nu sunt noi. Sub paravanul acestor afirmații, după primul război mondial, imperialiștii din Europa și America au înarmat Germania fascistă, fapt pe care numeroase popoare au trebuit să-l plătească cu sânge în timpul celui de al doilea război. Greșesc însă respectabilii diplomați din blocul americano-englez atunci când cred că memoria popoarelor e scurtă, ca ele pot fi înșelate atât de ușor prin minciuni.

Popoarele lumii judeca politica guvernelor nu după vorbe, ci după fapte. Uniunea Sovietică nu s'a eschivat niciodată dela îndeplinirea exactă a obligațiilor pe care și le-a asumat prin tratate. Tocmai aceasta înseamnă unitatea dintre vorbe și fapte în practică. Sună cel puțin curios în gura cercurilor guvernante din U.S.A. acuzația de lipsă de sinceritate www.dacoromanicapro.ro ele înșele au încălcat cu brutalitate istoricele hotărâri ale conferințelor dela Teheran, Yalta

și Potsdam. Nu se poate ascunde popoarelor lumii ale cui vorbe nu coincid cu faptele.

Pentru a justifica politica lor agresivă față de Uniunea Sovietică, oamenii politici ai statelor imperialiste atribuie în mod calomnios oamenilor sovietici negarea posibilității coexistenței pașnice a celor două sisteme.

Încă în primii ani ai Puterii Sovietice, Lenin, întemeietorul statului nostru, a formulat principiul păcii și al înțelegerilor cu statele capitaliste: „Calea noastră este justă a spus Lenin, noi suntem pentru pace și pentru înțelegere, dar suntem împotriva înrobirii și a condițiilor înrobitoare de înțelegere”.

Acest principiu leninist stă la baza politicii Statului Sovietic: „Baza relațiilor noastre cu țările capitaliste, spune tovarășul Stalin, o constituie admiterea coexistenței celor două sisteme opuse”. Tovarășul Stalin a definit și baza reală a înțelegerii între U.R.S.S. și țările capitaliste. „Exportul și importul, a arătat tovarășul Stalin, oferă terenul cel mai potrivit pentru asemenea acorduri. Nouă ne trebuie utilaj, materii prime (de exemplu, bumbac), semifabricate (de metal, etc.), iar interesul capitaliștilor este să desfacă aceste mărfuri. Iată deci teren pentru acorduri. Capitaliștilor le trebuie petrol, cherestea, cereale, iar interesul nostru este să desfacem aceste mărfuri. Iată deci teren pentru acorduri”.

Aceste cuvinte au fost spuse în 1927. În prezent avem incomparabil mai multe posibilități pentru legături de afaceri cu țările capitaliste. Noi nu avem nimic împotriva să lărgim considerabil, pe bază de avantaje reciproce, colaborarea în domeniul legăturilor de afaceri cu U.S.A., Anglia și Franța și cu celelalte țări burgheze atât din Apus, cât și din Răsărit. Nu este vina Uniunii Sovietice dacă cercurile guvernante din aceste țări, în dauna intereselor propriilor lor state, au pășit pe calea zădărniciii și a lichidării relațiilor economice cu U.R.S.S.

Coexistența pașnică a celor două sisteme presupune și acorduri politice. „Noi ducem o politică de pace, a spus tovarășul Stalin, și suntem gata să semnăm cu statele burgheze pacte reciproce de neagresiune. Noi ducem o politică de pace și suntem gata să încheiem un acord în privința desarmării, mergând până la complecta desființare a armatelor permanente; am declarat acest lucru în fața lumii întregi încă la Conferința dela Genova. Iată deci teren pentru acorduri pe linie diplomatică”.

Dar imperialiștilor nu le trebuie acorduri. Ei se tem de acorduri cu Uniunea Sovietică, întrucât asemenea acorduri pot zădărnici planurile lor agresive și vor face inutilă cursa înarmărilor care le asigură supraprofituri de miliarde. Imperialiștii au nevoie de război. Ei au nevoie de război pentru a jefui și a înrobi popoarele; de el au nevoie, în primul rând, monopoliiștii americani, pentru a realiza supraprofituri uriașe.

Pregătirile de război sunt dirijate de imperialiștii americani; cu

toate acestea politicienii din Statele Unite nu încetează să flecărească despre pretenziile lor intenții pașnice. Ei, vedeți Dvs., n'ar avea nimic împotriva să „mențină” pacea, dar în „condițiile” care vor fi dictate de Statele Unite. Dar care sunt aceste „condiții”? Popoarele lumii trebuie să cadă în genunchi în fața capitalului american, să renunțe la independența lor națională, să accepte forma de guvernământ care le va fi impusă de „consilierii” americani, să introducă în țările lor „modul de viață american”, să desvolte numai acele ramuri ale economiei și numai în proporțiile care sunt pe placul și în avantajul monopolizatorilor americani. Într'un cuvânt, popoarele trebuie să renunțe la suveranitatea lor politică și la independența lor economică, la interesele lor culturale și de altă natură, și să devină supuși ai proaspătului imperiu american. Aceasta înseamnă „menținerea” păcii! Și într'adevăr pentru ce ar risca căpeteniile imperia lismului american un război, dacă ei ar reuși să supună popoarele dictatului lor numai prin amenințări și șantaj? După cum se știe și descreieratul Hitler era de acord cu asemenea „condiții de pace”. Dar, tocmai aceste „condiții de pace” imperialiste au dus la cel de al doilea război mondial. Este evident că formulând „condiții de pace” asemănătoare, Truman pășește pe calea lui Hitler și urmărește să târască popoarele într'un al treilea război mondial.

În mintea oricărui om cinstit se naște întrebarea legitimă: pe ce bază pretind Statele Unite să dețină o poziție excepțională printre celelalte țări? Nu sunt oare popoarele lumii egale în drepturi? Poate că pe baza faptului că ele au mult aur strâns din sângele și suferințele a milioane de oameni, aur bun pentru a corupe? Dar popoarele nu-și vând libertatea. Domnii imperialiști americani să nu-și facă iluzii că dacă au reușit să cumpere cu aur pe unii guvernanți ai țărilor burgheze, au cumpărat implicit și popoarele acestor țări.

Oamenii politici ai U.S.A. nu reușesc să ascundă că ei au nevoie de cursa înarmărilor pentru a dicta altor popoare, sub amenințarea forței, „condițiile lor de pace” imperialiste, de cotropire.

După cum vedeți, acești domni flecăresc într'una și pretutindeni despre pace și în acelaș timp pregătesc un nou război, zăngănesc fățiș armele și se laudă cu niște „obuze fantastice”.

Să nu creadă că vor reuși să intimideze pe cineva cu aceasta. În ceeace privește poporul sovietic, numai oamenii care și-au pierdut definitiv facultatea de a aprecia cu luciditate evenimentele istorice își mai pot închipui că poporul sovietic poate fi intimidat prin amenințări. Dacă până acum fiecare agresiune armată a statelor imperialiste împotriva țării noastre s'a terminat invariabil printr'un eșec rușinos, în prezent statul nostru este și mai puternic, și mai viguros, poporul nostru este și mai unit și mai sigur de forța sa. Să știe domnii îmbătați de isteria războinică, că dacă vor ataca țara noastră, poporul sovietic va ști să-i întâmpine astfel încât să le taie pentru totdeauna pofta de a săvârși atentate nesăbuite la libertatea și independența Patriei noastre socialiste.

Dacă este cineva care ar trebui să se teama de consecințele unui nou război mondial, apoi aceștia sunt în primul rând capitaliștii din America și din celelalte țări burgheze, deoarece un nou război va pune în fața popoarelor chestiunea caracterului daunător al regimului capitalist, care nu poate trăi fără războaie și chestiunea necesității ca acest regim sângeros să fie înlocuit printr'un alt regim, regimul socialist, tot așa cum s'a întâmplat în Rusia după primul război mondial, așa cum s'a întâmplat în țările de democrație populară din Europa și Asia după cel de al doilea război mondial. La prima vedere s'ar părea că lagărul imperialismului reprezintă o puternică uniune a forțelor agresive. Desigur că aceste forțe nu trebuie să fie subestimate. Lagărul păcii este însă mult mai puternic decât lagărul războiului. În timp ce lagărul păcii este sudat prin unitatea de scop, în lagărul războiului se observă serioase divergențe de interese, iar numeroase țări au fost atrase în acest lagăr folosindu-se dependența lor economică față de U.S.A., consecință a faimosului „plan Marshall”.

Unitatea aparentă a frontului imperialismului nu poate ascunde profundele sale contradicții interne, legate în primul rând de lupta pentru surse de materii prime, piețe de desfacere și sfere pentru investițiile de capital. Aceste contradicții se împletesc cuprinzând toate țările lagărului imperialismului, dar principalele contradicții rămân contradicțiile dintre Statele Unite și Anglia, atât în Europa cât și în Asia.

Este neîndoelnic ca pe măsura ce va trece timpul, contradicțiile din lagărul imperialiștilor se vor adânci tot mai mult. Un factor și mai serios este subrezenia hinterlandului imperialismului. Oricât ar încerca imperialiștii să prindă popoarele în mrejele minciunii, oricâte șiretlicuri ar folosi socialiștii de dreapta, aceste slugi zeloase ale imperialismului, pentru a trăda interesele oamenilor muncii, rămâne fapt că chiar în lagărul imperialismului, în hinterlandul imperialismului, exista forțe impunătoare ale partizanilor păcii, reprezentate de milioanele de oameni cinstiți ai muncii fizice și intelectuale, care pun interesele menținerii păcii mai presus de feluritele pomeni jalnice ale capitalului. Starea de spirit antirăzboinică a masselor nu poate să nu sporească în urma faptului ca povara uriașelor cheltuieli pentru pregătirea războiului apasa tot mai greu pe umerii oamenilor muncii.

Subrezenia hinterlandului imperialismului își gasește deasemenea expresia în creșterea mișcării de eliberare națională din țările coloniale și dependente. Poporul Vietnamului luptă eroic pentru eliberarea sa; lupta deasemenea popoarele din Filipine, Birmania și Malaya; nici poporul Indoneziei nu a depus armele; cresc forțele de rezistență împotriva imperialismului, în țările Orientului Apropiat și Mijlociu, în țările Africii de Nord și de Sud. Economia principalelor țări imperialiste și în primul rând economia Statelor Unite se află sub amenințarea permanentă a sguduirilor. Militarizarea economiei, care se

observa în Statele Unite, Anglia și alte țări capitaliste — extinderea excesivă a industriei de război și a ramurilor care deservesc aceasta industrie pe seama reducerii producției articolelor de consum civil nu poate să nu ducă în scurt timp la un crah economic. De existența milioanele de șomeri în Statele Unite nici nu mai vorbim.

Așa arată lagărul imperialismului și al războiului.

Alta este situația din lagărul democrației și păcii. Forțele acestui lagăr, liber de orice contradicții interne, cresc și se întaresc din zi în zi. Am mai vorbit de succesele Uniunii Sovietice, principala forță conducătoare a lagărului democrației și păcii. Țările de democrație populară pășesc din succes în succes. Lichidând în scurt timp, datorită superiorității noii orânduiri sociale, urmările grele ale războiului, popoarele acestor țări își dezvoltă în ritm rapid economia. Spre sfârșitul primei jumătăți a acestui an, nivelul dinainte de război al industriei a fost depășit în Polonia și Ungaria cu mai mult de două ori și jumătate, în Bulgaria cu mai mult de trei ori, în Cehoslovacia cu mai mult de o dată și jumătate, în România cu mai mult de două ori, iar în Albania cu mai mult de patru ori. Ca și în țara noastră, dezvoltarea industriei în aceste țări servește satisfacerii nevoilor oamenilor muncii și continuei lor dezvoltări pașnice. Paralel cu creșterea economiei se schimbă și înfățișarea culturală a acestor țări; înfloresc știința, literatura și arta, cresc oameni noi, care înțeleg interesele vitale ale popoarelor lor și care sunt capabili să apere aceste interese. S'a consolidat definitiv noua orânduire social-politică, care asigură înaintarea continuă a acestor țări pe calea spre socialism.

Importante succese a obținut Republica Populară Chineză, care deține un loc de frunte în lupta pentru pace. În scurtul timp de când există, Republica Populară Chineză, sub conducerea Partidului Comunist Chinez, a reușit să întărească regimul dictaturii democrației populare și să rezolve o serie de importante probleme economice și politice în lupta pentru independența economică deplină față de lumea capitalistă. În lupta pentru industrializarea țării și avântul culturii.

Republica Democrată Germană, care s'a încadrat temeinic în lagărul democrației și păcii, dezvoltă cu succes construcția pașnică. Ea luptă consecvent pentru interesele vitale ale întregului popor german, pentru o Germanie independentă, unită, democratică și iubitoare de pace, pentru încheierea unui tratat de pace demn care să asigure poporului german un loc echitabil, printre popoarele lumii.

Spre deosebire de țările din lagărul imperialist, între care are loc — și nu poate să nu aibă loc — o concurență înverșunată, țările lagărului democratic își dezvoltă economia pe baza strânsei colaborări și ajutorului reciproc.

Astfel, atât din punct de vedere moral și politic cât și din punct de vedere economic, lagărul democrației și socialismului reprezintă o forță unită de neînvinc. Forța acestui lagăr sporește și datorită faptului că luptă pentru cauza dreaptă a apărării libertății și independenței popoarelor, iar aceasta înseamnă că, dacă căpeteniile lagărului

imperialist se vor încumeta totuși să deslănțuie războiul, nu poate încăpea îndoială că el se va termina cu crahul imperialismului însuși.

Tovarăși ! Una din cele mai marețe mișcări populare ale timpurilor noastre este mișcarea pentru pace. În ciuda piedicilor și persecuțiilor îndreptate împotriva partizanilor păcii de către cercurile guvernante ale statelor imperialiste, mișcarea pentru pace a luat un avânt ne mai întâlnit, cuprinzând toate țările lumii și toate paturile populației indiferent de convingerile lor politice, religioase și altele. Luptătorii pentru pace din lumea întreagă sunt însuflețiți de cuvintele marelui stegar al păcii, tovarășul Stalin: „Pacea va fi menținută și consolidată, dacă popoarele vor lua în propriile lor mâini cauza menținerii păcii și o vor apăra până la capat”.

Inițiatorii și forța conducătoare în lupta pentru pace din toate țările sunt partidele comuniste. Datorită curajului și spiritului lor de abnegație în lupta pentru interesele vitale ale oamenilor muncii, pentru apărarea păcii și a suveranității popoarelor, partidele comuniste au câștigat încrederea masselor largi populare.

Tovarăși ! La a 34-a aniversare a Revoluției Socialiste din Octombrie țara noastră marchează un nou pas pe drumul spre comunism. Succesele obținute de noi confirmă încă odată că politica Partidului Bolșevic este singura politică justă, care asigură creșterea neconținută a forței Patriei noastre, creșterea bunei stări a oamenilor muncii. În lupta pentru realizarea programului măreț de construire a comunismului, poporul sovietic s'a unit și mai strâns în jurul Partidului nostru Comunist, în jurul inspiratorului și organizatorului victoriilor noastre, marele Stalin.

Conștient de forța sa și de justetea drumului său, poporul sovietic continuă, cu un calm desăvârșit și cu încredere nestrămutată în viitor, marea sa muncă creatoare. Nicio forță din lume nu poate opri mersul victorios al poporului sovietic spre triumful definitiv al comunismului.

Trăiască mărețul și invincibilul steag al Revoluției Socialiste din Octombrie !

Trăiască puternica noastră Patrie — bastion invincibil al libertății și păcii !

Trăiască Partidul lui Lenin și Stalin, gloriosul nostru Partid Bolșevic !

Pentru victorja păcii și democrației în lumea întreagă !

CUVÂNTAREA TOVARĂȘEI ANA PAUKER

LA ȘEDINȚA SOLEMNĂ ÎN CINSTEA CELEI DE A 34-A ANIVERSĂRI A MARI REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE

Sărbătorim azi 34 ani de când, sub conducerea Partidului lui Lenin și Stalin, s'a înfăptuit cel mai de seamă eveniment din istoria omenirii, Marea Revoluție Socialistă din Octombrie.

În bezna regimurilor de exploatare a omului de către om, care cuprinsese întreg globul pământesc, s'a produs o spărtură aducătoare de lumină pentru exploatații de pretutindeni, spărtură care a împărțit lumea în două sisteme: socialist și capitalist.

Dela crearea Uniunii Sovietice, imperialiștii și uneltele lor, social-democrații de dreapta au încercat mereu, prin toate mijloacele de care dispun, să astupe săpătura ce a însemnat o rană de netălmăduit în sistemul capitalist, să stingă farul care luminează oamenii muncii drumul spre libertate, pace și socialism.

Astfel, în primii ani de existență a regimului sovietic, Statele Unite ale Americii, Anglia, Franța și încă alte 11 țări au dus, timp de trei ani, război împotriva tânărului Stat Socialist.

Regimul sovietic primise drept moștenire o țară ruinată, cu o economie înapoiată. Țara era bântuită de foamete; cu toate acestea Statul Sovietic a învins cele 14 state intervenționiste. (*Aplauze furtive*).

Imperialiștii au încercat apoi să sugrume — prin blocada economică — Statul Socialist, care începuse refacerea economiei țării.

Poporul sovietic însă a reușit să-și refacă economia. Uniunea Sovietică a început și a continuat cu succes construirea socialismului, dând prin aceasta o nouă și puternică lovitură imperialismului. Dictatura proletariatului a descoperit și nimicit bande de spioni, sabotori și trădători, susținuți de imperialiștii englezi, americani, francezi, japonezi.

Invingând toate greutățile, poporul sovietic supraîndeplinea mărețele planuri cincinale staliniste, care au transformat vechea Rusie înapoiată în Uniunea Sovietică, țara industrială înaintată, socialistă. Realizările oamenilor sovietici au devenit pildă pentru cei ce muncesc în întreaga lume. Capitaliștii și social-democrații de dreapta

raspândeau prin toate mijloacele neruşinate minciuni şi cleветiri împotriva Țării Socialiste; prigoneau forţele revoluţionare din Țările lor, pentru a împiedica să pătrundă în Țările în care stăpâneau adevărul asupra Uniunii Sovietice.

În Țările capitaliste, clasa muncitoare reuşise să-şi creeze partide comuniste care demascau uneltirile guvernanţilor burghezi şi social-democraţilor de dreapta, conduceau lupta oamenilor muncii pentru eliberarea de sub jugul exploatator şi asupritor al capitalismului, purtător de crize şi războaie, şi raspândeau adevărul despre Uniunea Sovietică.

Într-o serie de Țări, capitaliştii ne mai putând stăpâni pe cei exploatati ca înainte, cu ajutorul pseudodemocraţiei burgheze, au recurs la felul cel mai barbar de stăpânire al burgheziei: la fascism. Odată cu înscăunarea lui, fascismul german a început cu înfrigurare pregătirea războiului.

Este ştiut că miliardarii şi milionarii americani, englezi, francezi, sunt aceia care i-au ajutat pe hitlerişti în pregătirea războiului lor împotriva Uniunii Sovietice. Dela izbucnirea războiului, din 1939 până în 1941, imperialiştii englezi şi americani au aşteptat ciocnirea — pe care o sperau fructuoasă pentru ei — între Germania şi Uniunea Sovietică. Iar dela victoriile din anul 1942, dela Stalin-grad până la Berlin, în tot timpul înaintării victorioase a Armatei Sovietice până la zdrobirea armatelor hitleriste, magnaţii anglo-americanii au urmărit, în complot tacit cu hitleriştii, ruina şi zdrobirea Uniunii Sovietice.

Dar în numai câţiva ani dela încetarea celui de al doilea război mondial, Uniunea Sovietică a reuşit nu numai să-şi refacă economia, ci şi să întrecă cu mult nivelul de dinainte de război al industriei, agriculturii, ştiinţei şi al bunului trai al poporului sovietic.

În toate încercările lor de a face istoria să meargă înapoi, de a nimici marea eră de eliberare a popoarelor şi de prăbuşire a capitalismului, deschisă prin Marea Revoluţie din Octombrie, imperialiştii au mers din înfrângere în înfrângere.

Conduc de adevărul învăţăturii marxist-leniniste, condus de marele Stalin, poporul sovietic a mers din victorie în victorie. *(Vii aplauze).*

În aceşti 34 de ani, în care Statul Sovietic a avut întâi de ridicat o Țară ruinată după primul război mondial, iar apoi a trecut printr'un al doilea război mondial — în care a luptat aproape singur împotriva Germaniei hitleriste — poporul sovietic a reuşit să construiască socialismul.

U.R.S.S. a trecut în anii aceştia la îndeplinirea giganticilor construcţii ale comunismului, de o importanţă istorică mondială, ca împăduririle, uriaşele staţiuni hidroelectrice, canale şi sisteme de irigaţie, cum nu a cunoscut încă omenirea.

În timp ce imperialiştii americani se ascund în pustiurile Americii pentru a face experienţe războinice cu bomba atomică, cu scopul de a pârjoli lumea, www.dacoromanica.ro înfloresc viaţa în

vechile pustiuri ale Asiei Centrale și ridică la uriașe înălțimi dezvoltarea materială și culturală a societății sovietice.

Aceste realizări, care constituie o grandioasă contribuție la înțărirea lagărului păcii și a mersului înainte al societății omenești, sunt o dovadă de nețăgăduit a politicii și a voinței de pace a Uniunii Sovietice. (*Vii aplauze*).

Tovarăși,

Abia încetase al doilea război mondial, în care eroicele Armate Sovietice s'au acoperit de glorie nepieritoare, aducând Uniunii Sovietice — eliberatoarea omenirii de hitlerismul german și militarismul japonez — simpatia și recunoștința tuturor oamenilor cinstiți din lume, când miliardarii anglo-americani au și început cu înfrigurare pregătirea unui nou război.

Fierbințeala de care e cuprins sistemul capitalist nu e un semn al tăriei, al sănătății sale, ci, dimpotrivă, e semn de grea boală, de tot mai mare adâncire a crizei lui generale care a început acum 34 de ani, odată cu nașterea Uniunii Sovietice.

Pentru a-și prelungi existența și a putea să realizeze mai departe marile câștiguri pe care le au astăzi, marii bogătași americano-englezi sunt gata să deslănțuie asupra omenirii grozăviile unui nou război. Tovarășul Stalin atrage atenția popoarelor lumii asupra posibilității evitării războiului și le dă imbold să zădărnicească războiul.

Tovarășul Stalin spune :

„Pacea va fi menținută și consolidată dacă popoarele vor lua în propriile lor mâini cauza menținerii păcii și o vor apăra până la capăt“.

Să vedem, tovarăși, care sunt azi relațiile de forță între cele două lagăre în care se află împărțită lumea: lagărul imperialist exploatator, asupritor și desbinător de popoare și lagărul socialist, care luptă pentru libertatea, bunăstarea, pacea și prietenia între popoarele lumii; să vedem care sunt relațiile de forță care fac posibil ca popoarele să mențină și să consolideze pacea.

Imperialismul internațional a ieșit din al doilea război mondial mult mai slab decât a fost când a intrat în război. Victoria Uniunii Sovietice în cel de al doilea război mondial a dus la înfrângerea „axei” sistemul imperialist, Germania-Italia-Japonia. Înfrângerea acestei tabere agresive, pe care imperialismul mondial a creat-o, a însemnat o nouă grea lovitură pentru întreg sistemul capitalist.

Datorită victoriilor Armatei Sovietice, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, Albania și România și-au câpătat libertatea. Prin lupta lor împotriva forțelor reacționare dinlăuntru, care erau sprijinite de imperialiștii americano-englezi, popoarele republicilor de democrație populară sunt azi stăpâne pe soarta lor, pe bogățiile

țarilor lor, pe rodul muncii lor; ele construiesc cu succes socialismul, Iugoslavia, care-și dobândise și ea, datorită Armatei Sovietice libertatea, a pierdut-o în urma trădării clicii de ucigași și spioni Tito-Rankovici. Poporul iugoslav, în frunte cu comuniștii, luptă azi eroic împotriva bandiților fasciști-titoiști, ațâțători la război, unelte mârșave ale imperialiștilor anglo-americani, și va repurta victoria în lupta lui pentru cucerirea libertății și independenței țării sale, pentru readucerea Iugoslaviei în lagărul democrației, păcii și socialismului.

Una dintre cele mai de seamă urmări ale zdrobirii hitlerismului german și militarismului japonez de către Armata Sovietică este victoria marelui popor chinez. *(Vii aplauze).*

Eliberarea poporului chinez și formarea Republicii Populare Chineze au dat o nouă lovitură zdrobitoare imperialismului mondial. În Republica Populară Democrată Coreeană, în Republica Democrată Vietnameză, popoarele care au gemut ani grei sub stăpânirea japoneză și franceză și-au cucerit libertatea. În Republica Democrată Germană, poporul își construiește o viață nouă. În tabăra păcii și socialismului se mai află și Mongolia, prima Republică Populară Democrată. Breșa făcută de Uniunea Sovietică acum 34 de ani în sistemul capitalist a crescut puternic. Mai mult de o treime din populația globului e ruptă din lumea imperialismului și a războiului. Mai mult de o treime din populația globului formează azi lumea antiimperialistă, a democrației, a păcii și a socialismului. *(Aplauze puternice).*

Nesfârșite surse de bogății sunt la dispoziția sutelor de milioane de oameni liberi din lagărul păcii și al democrației.

Să vedem care este raportul de forțe în ce privește situația înlăuntrul lagărului războinic, împutinat și slăbit; înlăuntrul lagărului mult crescut și puternic al păcii și socialismului.

Lagărul ațâțător la război e frământat de contraziceri și rivalități între companionii incendiatori. Prada lor este micșorată și se micșorează; iar fiecare, și în primul rând miliardarii americani, stau gata să înșface prada pe care ține laba celălalt. Aceasta reiese cel mai limpede în lupta lor pentru colonii și țări dependente.

Din al doilea război mondial au ieșit cu mari câștiguri numai Statele Unite. Profitând de slăbirea în care se găseau Franța, Anglia și celelalte țări capitaliste, fabricanții și bancherii americani s'au năpustit asupra lor pentru a le veni, cică, în ajutor. Azi, toată lumea știe că planul Marshall a adus o mai mare sărăcire a maselor largi populare din țările „ajutorate”. El nu a dus la refacerea și ridicarea economiei acestor țări, ci, dimpotrivă, a dus la închidere de fabrici și uzine, la șomaj, la reducerea puterii de cumpărare a maselor. Astfel, realizarea acestui plan pe lângă că mărește criza în țările marshallizate, în ultima instanță se întoarce și împotriva Statelor Unite care nu mai pot exporta mărfuri în țările unde puterea de cumpărare a maselor scade. Crește șomajul, scade nivelul

de trai al oamenilor muncii și în Statele Unite. Așa zisul ajutor american a slăbit și mai mult sistemul capitalist în întregimea lui.

Lagărul imperialist este sguduit de antagonismele de neîmpăcat între exploatare și exploatați: între provocatorii de război și oamenii iubitori de pace.

Mase tot mai largi se ridică împotriva politicii de sărăcire și de teroare, urmare a politicii de înarmare, de remilitarizare a Germaniei Occidentale și a Japoniei, de ducere a războiului din Coreea și Vietnam.

Grevele și demonstrațiile, lupta pentru revendicările economice, împotriva fascizării și pentru încetarea războiului agresiv din Coreea și Vietnam, lupta pentru pace dusă de muncitori, țărani și intelectuali progresiști, condusă de partidele comuniste din țările capitaliste, cresc. Tabăra războiului e șubrezită de rivalitățile și fricțiunile între imperialiști, de antagonismele între ei și oamenii muncii, de luptele popoarelor împotriva lor.

Lagărul democrației, păcii și socialismului e puternic prin frățesca alianță, prietenie și egalitate a țărilor mari și mici, strâns unite prin interesele lor comune de egalitate, independență, democrație, pace și construirea socialismului.

În fruntea lagărului păcii și al socialismului se află Uniunea Sovietică, învingătoarea Germaniei hitleriste care avea la dispoziția sa economia și tehnica Europei și a unor părți din Asia, Africa și America.

Azi, economia și tehnica Uniunii Sovietice se găsesc la un nivel mult mai ridicat decât la începutul și în timpul celui de al doilea război mondial.

Țara Socialismului ajută pe o scară întinsă toate țările de democrație populară. Ea le ajută prin utilaj industrial, ajutor tehnic și științific, materii necesare industriei și agriculturii; ea le ajută să-și întărească potențialul industriei grele, să-și creeze noi ramuri de industrie. Ea le ajută cu uriașa sa experiență și înalta sa știință să-și înoiască și să perfecționeze metodele de producție. Rezultatul ajutorului socialist este dezvoltarea vertiginoasă a economiei naționale a fiecărei țări și îmbunătățirea crescândă a condițiilor de trai ale celor ce muncesc.

Rezultatul colaborării între Uniunea Sovietică și țările de democrație populară este o întărire cum n'a mai fost a acestor țări, o puternică întărire a întregului lagăr socialist.

În fiecare țară a lagărului păcii și democrației, poporul muncitor, însuflețit de marea prietenie care îl leagă cu celelalte popoare eliberate, și de solidaritatea cu toți ceilalți luptători antiimperialiști, luptă în rânduri strânse, în unitate de vederi și voiață, pentru îndeplinirea planurilor pe care și le fixează, pentru înfaptuirea mărețelor țeluri — socialismul, comunismul

Tovarăși,

Criza generală a capitalismului se mai adâncește și datorită zdrobitoarelor lovituri pe care le capătă imperialismul mondial prin creșterea grandioasă a luptei de eliberare națională a popoarelor din țările coloniale și dependente, popoare care luptă împotriva imperialismului și a feudalilor, a reacționarilor burghezi și a social-democraților de dreapta din propria țară, gata să se înțeleagă cu imperialismului.

La o treaptă superioară a luptei de eliberare națională au ajuns popoarele din Indochina, Filipine, Malaya, Birmania, Indonezia, care sub conducerea partidelor comuniste luptă cu succes cu arma în mână împotriva jugului imperialist. În Malaya, Armata Populară de eliberare controlează trei sferturi din teritoriul țării, iar Armata Populară din Birmania a eliberat jumătate din țară.

În India se văd importante semne ale apropiatei creșteri a mișcării de eliberare.

În Iran, sub conducerea partidului Tude, care e pus în ilegalitate, poporul a salutat cu entuziasm hotărîrea parlamentului iranian de naționalizare a întreprinderilor companiei petrolifere anglo-iraniene.

Masele populare iraniene cer guvernului lor să nu permită amestecul imperialismului americani în treburile interne ale Iranului. Ele luptă împotriva încercărilor imperialismului anglo-american de a prefăce Iranul într-o bază militară a agresorilor, pentru independența politică și economică a țării lor, pentru pace și democrație.

În Egipt și în Sudan e în creștere rapidă mișcarea populară împotriva ocupanților imperialiști englezi și împotriva imperialismului americani care vor să ia locul Englezilor.

În Orientul Apropiat, Siria, Liban, Irak, sunt atrase mase tot mai largi în mișcarea națională de eliberare, condusă de muncitorime, în frunte cu partidele comuniste.

Un rol de mare importanță în lupta de eliberare națională a popoarelor din colonii și țări dependente îl are victoria Republicii Populare Chineze.

Popoarele din colonii și din țările dependente văd după exemplul Chinei că, sub conducerea proletariatului în frunte cu Partidul Comunist, care duce o justă politică de front unit de eliberare națională, imperialismul sdruncinat de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie poate fi învins.

Ele mai văd, după exemplul Chinei și al celorlalte democrații populare, că o țară eliberată se întărește și se dezvoltă cu pași uriași, având ajutorul neprecupețit al forței și experienței marii Uniuni Sovietice.

„Țările coloniale — spune tovarășul Stalin — formează principalul hinterland al imperialismului. Revoluționarea acestui hinterland, nu poate să nu submineze imperialismul nu numai în sensul că va rămâne fără hinterland, dar și în sensul că revoluționarea Orientului trebuie să dea un imbold hotărîtor ascuțirii crizei revoluționare din Occident. Atacat din două părți — atât din spate cât și frontal — imperialismul va trebui să înțeleagă că e condamnat la pierire”.

Tovarăși,

După al doilea război mondial, imperialismul mondial e mult slăbit, e frământat de contradicții interne, e sguduit de luptele muncitorilor, țăranilor, intelectualilor progresiști din țările capitaliste, e puternic șubrezit de lupta de eliberare antiimperialistă a popoarelor din colonii și țări dependente.

Prestigiul lui a scăzut mult în urma aventurii războinice pe care a pornit-o în Coreea. Multor oameni cinstiți care se mai lăsau influențați de mult trâmbișata atotputernicie a sacului cu dolari — care ajunge să se arate pentru a învinge — le-a deschis ochii lupta viteazului popor coreean ajutat de vitejii voluntari chinezi. A trecut mai mult de un an de când americanii au pornit agresiunea împotriva Coreei. Pe lângă un mare număr de ofițeri și soldați americani, monopolisții Statelor Unite au mai trimis soldați și ofițeri turci, francezi, luxemburghezi, greci, englezi, olandezi, belgieni și alții — toți având la dispoziție mult armament, foarte multe avioane, tancuri, etc.

Dar trupele lui Truman, Attlee, Churchill și ale celorlalți sunt ținute pe loc sau date înapoi, înregistrând imense pierderi în oameni și material de război. Acest lucru se întâmplă și în Vietnam, cu toate că imperialiștii francezi primesc din belșug, ca pe vremuri Cian Kai Șek, armament american.

Crimele odioase comise de agresorii americani au stârnit revolta și desgustul pentru agresori, simpatia și solidaritatea pentru coreeni și voluntarii chinezi, din partea oamenilor de bună credință.

Lagărul imperialist nu mai are nici monopolul cu care vroia să înpăimânte omenirea, monopolul bombeii atomice.

Cu toate acestea imperialiștii nu acceptă ideea coexistenței pașnice între cele două sisteme: socialist și capitalist.

Ba dimpotrivă: grămadă de mari profitori ai exploatării și robiei a sute de milioane de oameni comite și se pregătește să comită noi crime odioase.

Șefii de bandă ai incendiatorilor atlantici, miliardarii americani — care pregătesc războiul împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară — împânzesc cu baze militare țările în care, cu voia stăpânilor capitaliști, social-democrații de dreapta și titoiștii, stăpânesc www.dacoromania.ro Germania Apuseană, Austria, Japonia. Pentru a fabrica armele cu care vor să tri-

mită la moarte pe oamenii din țările atlantizate, ei îi apasă cu grele poveri de impozite, cu sărăcie și mizerie. Pentru a-și pregăti baza de agresiune împotriva Chinei, au atacat și duc războiul lor criminal în Coreea, ajută pe imperialiștii francezi să ducă războiul mârșav din Vietnam.

Succesorii la nebunia grandomană a lui Hitler de a stăpâni lumea — și fără îndoială succesorii la soarta lui, dacă ar ajunge să aprindă ca și el războiul, — suflă în toate trâmbițele, că — împotriva tuturor evidențelor — fiara feroasă este mieluşel, că războiul agresiv pe care-l pregătesc se cheamă, în limba lor mincinoasă, defensiv.

Tovarăşul Stalin vorbind de forțele agresive din Statele Unite ale Americii, din Anglia și Franța, spune :

„...Aceste forțe agresive țin în mâinile lor guvernele reacționare și le dirijează. În acelaș timp, ele se tem însă de popoarele lor, care nu doresc un nou război și sunt pentru menținerea păcii. Deaceea ele se străduiesc să folosească guvernele reacționare pentru a prinde în mreaja minciunii popoarele lor, pentru a le înșela și pentru a înfățișa noul război ca defensiv, iar politica de pace a țărilor iubitoare de pace drept agresivă. Ei caută să înșele popoarele lor, pentru a le impune planurile lor agresive și pentru a le atrage într'un nou război“.

Sarcina tuturor luptătorilor pentru pace este de a demasca necetăat planurile și faptele agresorilor, de a nu permite forțelor agresive să înșele pe oamenii iubitori de pace, de a desvolta lupta împotriva pregătirilor de război, de a întări frontul păcii.

Uniunea Sovietică, care în timpul celui de al doilea război mondial a dovedit lumii întregi marea sa putere economică, tehnica înaintată a industriei și agriculturii sale, iscusința în luptă și eroicul spirit de jertfă al ostașilor săi în apărarea patriei sovietice, nobila sa solidarizare cu celelalte popoare, Uniunea Sovietică, care a dovedit prietenilor și dușmanilor că nu există putere care s'o învingă, duce permanent și consecvent o politică de pace și prietenie între popoare și de demascarea a provocătorilor la război.

Uniunea Sovietică este pentru coexistența pașnică între cele două sisteme: capitalist și socialist. Ea se ridică cu hotărîre împotriva rezolvării neînțelegerilor între state pe calea conflictelor armate.

Tot mai mulți oameni din întreaga lume se conving că pregătitorii de război sunt dușmanii omenirii și se conving că Uniunea Sovietică și țările prietene cu Uniunea Sovietică apără pacea.

Partizanii păcii din întreaga lume se simt tari în lupta lor, știind că în fruntea lumii care luptă pentru pace stă Uniunea Sovietică, stau strâns unite țările prietene Uniunii Sovietice.

Puterea lagărului democrației și păcii este mărită prin aprobarea politicii sale de pace de către sute de milioane de oameni.

Numărul luptătorilor pentru pace din întreaga lume, organizați în marea mișcare a partizanilor păcii — care demască pe fabricanții de moarte atlantici și luptă împotriva lor — crește.

Apelul dela Stokholm împotriva utilizării bombeii atomice a fost iscălit de jumătate de miliard de oameni.

La un an de zile după ce pregătitorii de război s'au demascat drept criminali de război, pe Apelul Consiliului Mondial al Păcii pentru încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci puteri, au fost strânse până acum 62 milioane de semnături mai mult. (*Aplauze furtunoase*).

Cuvântul Uniunii Sovietice, apărătoarea permanentă și consecventă a păcii, inițiatoarea propunerilor celor mai înțelepte pentru menținerea și consolidarea păcii, pătrunde în inimile oamenilor simpli din întreaga lume. Relațiile de forțe între lagărul păcii și lagărul provocatorilor la război sunt hotărit în favoarea lagărului păcii. (*Aplauze îndelungate*).

Tovarăși,

Datoria noastră patriotică socialistă și internaționalist proletară, datoria noastră în lupta pentru pace, este de a întări neîncetat puterea noastră economică, culturală, socială, de a construi socialismul în țara noastră.

Realizările noastre de până acum au scos la iveală forțele mari ale poporului nostru.

Cunoașterea forțelor noastre ne dă încredere în puterea noastră de a realiza și mai mult și mai bine.

Clasa noastră muncitoare a dovedit că este în stare, aliată cu țărăminea, să conducă și să ducă cu pași uriași înainte țara noastră.

Sub conducerea partidului — în frunte cu iubitul conducător al poporului nostru, tovarășul Gheorghiu-Dej — (*aplauze furtunoase, strigăte: Gheorghiu-Dej, Gheorghiu-Dej*) — muncitorimea aliată cu țărănimea a înlăturat cu mână sigură forțele reacționare, susținute de imperialiștii anglo-americani; a expropriat pe moșieri, fabricanți, bancheri și mari negustori; a scos bogățiile țării din mâinile imperialiștilor străini; a făcut poporul stăpân al țării și al bunurilor ei.

Însușindu-și învățătura lui Marx, Engels, Lenin și Stalin, urmând pilda și învățând din marea experiență a Uniunii Sovietice, ajutat permanent de Uniunea Sovietică, poporul nostru muncitor dă dovadă de o mare capacitate de învățătură, pătrundere, iscusință și inițiativă.

Muncitorimea învață să mânuiască mașinile cu înaltă tehnicitate, pe care le primim din U.R.S.S., precum și pe cele pe care începem să le fabricăm în țară; învață să aplice metodele de muncă cele mai înaintate sovietice; muncitorii, țărani și intelectuali își însușesc cu nesat dela stălanoviști, eroii muncii Uniunii Sovietice

și laureații premiului „Stalin” care ne vizitează, cele mai înalte cunoștințe în știință, artă, literatură și tehnică.

Prin aplicarea metodelor înaintate de muncă și prin extinderea întrecerii socialiste, crește productivitatea muncii, se dezvoltă rapid industrializarea țării, cresc posibilitățile de permanentă ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc.

Zeci și zeci de mii de muncitori și țărani își ridică calificarea; se ridică din fii și fiice de oameni ai muncii o tânără intelectualitate, ingineri, tehnicieni, învățători și profesori, oameni de litere și artă.

Un număr tot mai mare de intelectuali, cercetători și oameni de știință, ingineri, tehnicieni, profesori, etc., se conving de justetea politicii noastre socialiste, precum și de capacitatea de conducere a țării de către clasa muncitoare aliată cu țărănimea, în frunte cu Partidul Muncitoresc Român. (*Aplauze puternice*).

Crește devotamentul și avântul cu care oamenii de știință, litere și artă își dezvoltă și își îmbogățesc cunoștințele — însușindu-și concepția cu gorie verificată în Uniunea Sovietică, a materialismului dialectic — și le pun cu devotament și avânt în slujba popoului.

În comitetele de pace activează sute de mii de muncitoare, țărânci, intelectuale, gospodine, muncitori, țărani, intelectuali.

Pe Apelul Consiliului Mondial al Păcii pentru încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci puteri, și-au pus semnătura 11 milioane de oameni iubitori de pace din Republica noastră.

Plini de grijă și dragoste pentru Patria noastră liberă, pentru independența și suveranitatea ei, sprijiniți de Uniunea Sovietică și tari pe dreptatea noastră, respingem repetatele încercări imperia-liste de amestec în treburile noastre interne. (*Aplauze puternice*).

Pătrunși de grijă și dragoste pentru libertatea pe care am cucerit-o, pentru avutul nostru național, care este al întregului popor muncitor, descoperim și pedepsim cu dreapta judecată a legilor statului nostru democrat popular, pe spioni, sabotori și trădători, unelte ale imperialiștilor în țara noastră.

Tovarăși,

În numai trei ani de economie planificată — reușind să refacem economia națională pe care capitaliștii autohtoni și cei străini o aduseseră în stare de haos și decădere, am reînnoit cea mai mare parte a utilajului întreprinderilor vechi, am mărit considerabil importante întreprinderi metalurgice, am construit noi întreprinderi socialiste, fabricăm pentru prima dată mașini-unelte, producem utilaj pe care nu l-am produs niciodată înainte, fabricăm tractoare, mașini, deschidem noi ramuri de producție, dublăm aproape producția de petrol, am început și ducem înainte lucrarea gigantică a Canalului Dunăre-Marea Neagră, am început marile lucrări de electrificare a țării (Centrala „Lenin” Moroeni), începem transformarea socialistă a agriculturii, construim socialismul. (*Vii aplauze*).

Cu deosebit avânt a pornit poporul nostru la înfăptuirea planului cincinal și a planului de electrificare de zece ani.

În industrie și agricultură a început să se desvolte mișcarea stahanovistă, căreia guvernul și partidul îi dau o deosebită prețuire și atenție. Avântul și inițiativa creatoare a muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor s'au manifestat printr'un număr important de inovații.

Datorită folosirii unui mare număr de tractoare și mașini agricole, precum și mai largii aplicări a metodelor înaintate ale agrotehnicii sovietice, au fost obținute realizări însemnate în agricultură.

Țărănimea muncitoare în covârșitoarea ei majoritate a strâns la timp recolta, și-a îndeplinit îndatoririle către stat și a făcut în-sămânțările de toamnă.

Mână în mână cu creșterea bazei economice a construcției socialiste în țara noastră, merge dezvoltarea activității noastre pe tărâm cultural-social. Setea de învățatură, de însușire de cunoștințe noi este mare.

Nu e om conștient, tânăr sau bătrân, care să nu învețe. Învață carte toți copiii de școală, învață femeii și bărbații, bătrânii și tinerii.

Muncitori și muncitoare urmează cursuri de mai înaltă calificare, muncesc zi și noapte tinerele și tinerii muncitori, care-și însușesc cu admirabilă stăruință cunoștințe tehnice universitare.

Urmează țărani și țărânci cursuri de agrotehnică. Își însușesc sute de mii de bărbați și femei înalta știință marxist-leninistă.

Arta și literatura au devenit bunuri pe care le creează și le primește poporul. Arta populară, cântecele, jocurile noastre în care își găsesc expresia revolta împotriva foștilor asupritori, ja'ea suferințelor îndurate, bucuria muncii, puterea de viață, talentul, istețimea și vioiciunea poporului nostru, însuflețesc pe oamenii muncii și sunt cu mândrie și bucurie prețuite atât de poporul nostru cât și de alte popoare.

Piesele de teatru, primele filme create de tânăra noastră cinematografie, romanele, nuvelele, poeziile, muzica, pictura, sculptura, reamintesc durerile și umilințe'le îndurate de oamenii muncii sub regimurile pe veci apuse în țara noastră, oglindesc munca noastră nouă, liberă, dragostea fierbinte pentru Patria noastră care construiește socialismul, ura și lupta împotriva incendiatorilor de război, lupta noastră pentru pace, solidaritatea frățească cu toți luptătorii antiimperialiști și partizanii păcii, dragostea și prietenia de nesdruncinat față de Uniunea Sovietică și țările de democrație populară, dragostea și credința față de partidul nostru, față de marele Stalin. (*Urale, aplauze îndelungate. Asistența scandează numele marelui Stalin*).

Sute de mii de oameni ai muncii au făcut abia în timpul regimului nostru cunoștință cu frumusețile naturii noastre. Au cunoscut binefacerea aerului munților și pădurilor noastre, ale mării, ale văilor și apelor tămăduitoare din țara noastră.

Și în vara aceasta sute de mii de copii s'au bucurat de frumusețile și bogățiile Patriei dragi.

Tovarăși,

Mărețele transformări din țara noastră au devenit posibile datorită faptului că Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a inaugurat era prăbușirii sistemului capitalist și a victoriei socialismului. Poporul nostru a putut pași pe drumul socialismului, pentru că am fost eliberați de către glorioasele forțe armate ale Uniunii Sovietice (*aplauze furtunoase*), pentru că Uniunea Sovietică ne-a acordat sprijinul în lupta pentru apărarea independenței noastre, amenințate de imperiaști, pentru că Uniunea Sovietică ne acordă un ajutor frățesc în toate domeniile construcției socialiste.

Inimile noastre sunt pline de recunoștință față de poporul sovietic, față de guvernul Uniunii Sovietice, față de gloriosul Partid Bolșevic, față de cel mai bun și drag prieten al poporului nostru, tovarășul Stalin. (*Ovații îndelung repetate*).

Oamenii muncii din țara noastră știu astăzi să prețuiască libertatea cucerită, independența țării, suveranitatea noastră, sunt hotărâți să le apere, să apere avuțiile poporului, cuceririle culturale și sociale, să apere cu dârzenie Patria iubită. (*Aplauze furtunoase*).

Poporul nostru se dovedește un harnic și priceput constructor al socialismului, un hotărât luptător împotriva imperialiștilor și a uneltelor lor, spioni, sabotori, social-democrați de dreapta, țitoiști.

Prieteni devotați ai marii Uniuni Sovietice și ai celorlalte țări de democrație populară, prieteni solidari ai tuturor celor ce muncesc, ai tuturor celor ce luptă împotriva imperialismului, pentru pace, democrație și libertate, oamenii muncii din țara noastră s'au dovedit a fi și buni soldați atunci când luptă pentru o cauză dreaptă. (*Aplauze furtunoase, ura'e în cinstea armatei*).

Soldații și ofițerii noștri care au avut cinstea să lupte alături de glorioasa Armată Sovietică împotriva hitlerismului, au dat dovadă de bărbăție și curaj, au făptuit acte de eroism.

Să depunem toate eforturile pentru ca prin activitatea și lupta noastră pentru îndeplinirea și supraîndeplinirea planului cincinal, pentru construirea socialismului, pentru menținerea și consolidarea păcii, să contribuim la întărirea lagărului păcii și democrației în frunte cu Uniunea Sovietică, să fim soldați tot mai bine instruiți, tot mai puternici și curajoși ai marelui front al păcii. (*Aplauze îndelungate*).

Tovarăși,

Farul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie luminează azi mai puternic decât oricând; lumina lui, lumina ideilor marxist-leniniste, patrunde în toate colțurile lumii; învățătura, cuvintele genialului învățător și iubitului părinte al tuturor celor ce muncesc din întreaga lume, sunt ascultate și însușite cu dragoste și recunoștință de oamenii de bună credință din lume, cărora le servesc drept îndrumar. Cuvintele lui Stalin, www.dacoromania.ro și încrederea în

izbânda partizanilor activi ai păcii, trezesc la activitate noi mase de oameni iubitori de pace, arătându-le puterea care stă în mâna celor mulți, de a împiedica războiul, puterea de a câștiga marea bătaie a păcii.

Forța economică, științifică, tehnică, culturală a Uniunii Sovietice este recunoscută ca o forță pusă în folosul întregii omeniri doritoare de pace și libertate.

Deaceea, răspunsul tovarășului Stalin la întrebările corespondentului ziarului „Pravda“:

„Intr'adevăr, recent a avut loc la noi experimentarea unui din tipurile bombei atomice. Experimentarea bombelor atomice de diferite calibre se va face și de acum înainte, potrivit cu planul apărării țării noastre împotriva unui atac al blocului agresiv anglo-american“

a fost salutat cu mare satisfacție de largile mase ale oamenilor iubitori de pace din lumea întreagă. Tot astfel și răspunsul:

„Eu cred că adepții bombei atomice pot consimți ca arma atomică să fie interzisă numai dacă vor vedea că nu mai au monopolul ei... Uniunea Sovietică este pentru interzicerea armei atomice și pentru încetarea producției armei atomice“.

Puterea lagărului democrației, păcii și socialismului, în frunte cu Uniunea Sovietică, este sprijin pentru toți partizanii păcii din lume.

Cursa înarmărilor, deslănțuită de imperialiștii anglo-americani, includerea a noi țări în pactul agresiv al Atlanticului, înarmarea Germaniei Apusene și a Japoniei, propaganda războinică pe care o duc prin toate mijloacele, agresiunea împotriva Coreei, toate acestea sporesc primejdia unui nou război mondial.

Popoarele iubitoare de pace sunt conștiente de faptul că pericolul unui nou război este real, dar aceasta sporește vigilența și voința de a preîntâmpina războiul.

Cele mai largi straturi ale popoarelor din întreaga lume devin tot mai conștiente de marele adevăr, că dacă popoarele vor lua în mâinile lor cauza păcii, pacea va fi salvată.

Trăiască marea și puternica Uniune Sovietică, cetatea păcii în lume!

Trăiască prietenia veșnică între Republica Populară Română și Uniunea Sovietică!

Trăiască Marea Revoluție Socialistă din Octombrie!

Trăiască gloriosul Partid Bolșevic al lui Lenin și Stalin!

Trăiască călăuza și sprijinul oamenilor muncii, oamenilor iubitori de pace din întreaga lume, marele Stalin!

(Ovații prelungite, aplauze furtunoase. Asistența aclamă pe marele Stalin).

SCUMPE TOVARĂȘE GHEORGHIU=DEJ,

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român și Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române te salută pe D-ta, luptător neclintit pentru cauza lui Lenin și Stalin, conducător iubit al partidului, cu prilejul împlinirii a 50 de ani.

Intrând în mișcarea revoluționară din anii tinereții, ți-ai consacrat viața luptei pentru eliberarea oamenilor muncii de sub jugul exploatării burghezo-moșierești și al asupririi imperialiste, pentru salvarea țării din dezastrul războiului antisovietic, pentru victoria regimului de democrație populară, pentru construirea societății socialiste în țara noastră. Prin întreaga D-tale activitate revoluționară trece ca un fir roșu lupta consecventă pentru prietenia cu Uniunea Sovietică — cheazășia independenței statului nostru și a construirii victorioase a socialismului în R.P.R. În activitatea de partid și de stat, D-ta, călăuzindu-te după învățătura lui Lenin și Stalin, punând în slujba patriei toate forțele și cunoștințele D-tale, ai îndeplinit cu cinste sarcinile ce ți le-a încredințat partidul și statul.

Poporul român și naționalitățile conlocuitoare din R.P.R. prețuesc în gradul cel mai înalt serviciile aduse patriei de D-ta. Prin munca D-tale energică și neobosită, ca secretar general al Comitetului Central al partidului și om de stat, fiind în fruntea luptei partidului pentru crearea Republicii Populare Române și pentru construirea socialismului în țara noastră, ai dobândit profundul respect și dragostea fierbinte a poporului nostru.

Îți urăm din toată inima, scumpe tovarăș de luptă, ani mulți de sănătate și muncă rodnică în fruntea partidului, spre binele patriei, sub steagul atotbiruitor al lui Marx-Engels-Lenin-Stalin.

COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN

CONSILIUL DE MINIȘTRI
AL REPUBLICII POPULARE ROMÂNĂ

8 Noiembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Comitetul Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice vă trimite Dumneavoastră, conducătorul Partidului Muncitoresc Român, un salut frățesc cu prilejul celei de a 50-a aniversări și vă urează multă sănătate și noi succese în activitatea Dumneavoastră pentru binele poporului român.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST
AL UNIUNII SOVIETICE

Moscova, 6 Noembrie 1951

SCUMPE TOVARĂȘE GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela nașterea Dvs., vă rog în numele Partidului Comunist din China și al meu personal să primiți felicitări clăduroase.

Vă urez multă sănătate.

*Președintele Comitetului Central
al Partidului Comunist din China*
MAO TZE-DUN

Pekin, 6.XI.1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Cu prilejul celei de a 50-a aniversări, Comitetul Central al Partidului Muncii din Coreea vă transmite sincere și calde salutări, urând Partidului Muncitoresc Român noi succese în lupta pentru păstrarea păcii, pentru socialism.

*Președintele Comitetului Central
al Partidului Muncii din Coreea*
KIM IR SEN

Phenian, 5 XI.1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani, primiți din partea mea personal precum și din partea tuturor comuniștilor italieni calde felicitări de viață lungă și mereu noi succese în lupta pe care o conduceți în fruntea poporului român pentru pace și socialism.

PALMIRO TOGLIATTI

Roma, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Dragă tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej,

În numele Partidului celor ce muncesc din Ungaria și al întregului popor ungar vă trimitem salutări fierbinți și urări din toată inima cu ocazia aniversării Dvs. de cincizeci de ani. Noi salutăm pe curajosul organizator al luptei eroice a poporului muncitor român, care în fruntea Partidului Muncitoresc Român, în spiritul înțeleptului conducător și al marelui învățător al nostru al tuturor — tovarășul Stalin — duce cu succes, în ritm grandios, poporul muncitor frățesc român pe drumul glorios al construirii socialismului. Din toată inima vă dorim, dragă tovarășe Gheorghiu-Dej, de a duce încă mulți ani, în cea mai bună sănătate, munca Dvs., plină de succes pentru înflorirea Republicii Populare Române, pentru apărarea măreței cauze a păcii, pe frontul construirii victorioase a socialismului.

*Cu salutări comuniste fierbinți
Secretar General
al Partidului celor ce muncesc
din Ungaria
M. RAKOSI*

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Scumpe tovarășe Gheorghiu-Dej,

Comitetul Central al Partidului Comunist Bulgar vă trimite Dvs., conducător încercat al Partidului Muncitoresc Român și al poporului muncitor român, cele mai calde și sincere salutări frățesti cu prilejul celei de 50-a aniversări.

În persoana Dvs., noi salutăm pe fiul devotat al c'asei muncitoare din România, pe apărătorul plin de abnegație al intereselor oamenilor muncii din România, discipol credincios al lui Lenin și Stalin, prietenul sincer al marii Uniuni Sovietice și luptătorul dârz pentru prietenia româno-sovietică. În persoana Dvs., salutăm pe prietenul sincer al poporului bulgar și pe luptătorul pentru prietenia româno-bulgară, în cadrul prieteniei noastre comune și de nesdruncinat cu popoarele Uniunii Sovietice.

Vă dorim din tot sufletul mulți ani de viață, sănătate și putere, pentru ca să conduceți poporul frate român tot așa de sigur și hotărât pe drumul încercat leninist-stalinist al păcii și socialismului în cadrul puternicului front al popoarelor iubitoare de pace în frunte cu eliberatoarea și ocrotitoarea noastră comună — invincibila Uniune Sovietică și marele Stalin.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
COMUNIST BULGAR

Sofia, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Cu ocazia celei de a 50-a aniversări a Dvs., transmitem felicitări frățești și sincere urări de ani mulți și muncă rodnică pentru binele clasei muncitoare din România, pentru cauza noastră comună de apărare a păcii și construire a socialismului. Clasa muncitoare din Polonia vă cunoaște și vă stimează ca pe un revoluționar neînfricat care și-a dedicat întreaga viață cauzei eliberării maselor muncitoare din România, ca pe un discipol credincios al lui Lenin și Stalin, eminent om politic, de stat, sub a cărui conducere încercată masele populare din țara Dvs., sprijinindu-se pe ajutorul și prietenia Uniunii Sovietice, construiesc bazele socialismului, aducând o contribuție însemnată cauzei luptei pentru pace.

Feicitându-vă călduros pe Dvs. personal, vă rugăm totodată să transmiteți poporului român urări frățești de noi succese în opera construirii socialismului.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI

MUNCITORESC DIN POLONIA

www.dacoromanica.ro

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Stimate tovarășe,

În numele Comitetului Central al Partidului Comunist Cehoslovac și în numele meu personal, permiteți-mi să vă transmit cele mai bune urări cu prilejul celei de a 50-a aniversări. Poporul muncitor cehoslovac felicită astăzi în persoana Dvs., pe reprezentantul Republicii Populare Române frățești, de care îl leagă o strânsă prietenie și alianță. Prin lupta Dvs., plină de abnegație împotriva regimului crunt al reacțiunii feudalo-moșierești și împotriva fascismului hitlerist ați câștigat dragostea și respectul întregului popor român, care construiește temelia viitorului fericit socialist, sub conducerea scumpului său Partid Muncitoresc Român și cu sprijinul frătesc al marii Uniuni Sovietice și al țărilor de democrație populară.

Vă dorim, stimate tovarășe, multă sănătate, putere și succes în munca Dvs. rodnică, pentru binele poporului român, pentru victoria păcii în lumea întreagă.

KLEMENT GOTTWALD

Praga, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

În numele Partidului Comunist Britanic vă trimit sincere felicitări și calde salutări cu ocazia celei de a 50-a aniversări a zilei Dvs. de naștere și vă doresc mulți ani, sănătate și muncă rodnică în slujba poporului Dvs. și pentru cauza păcii și socialismului.

HARRY POLLITT

Londra, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Stimate tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej,

În numele Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania vă trimitem la cea de a 50-a aniversare a zilei Dvs. de naștere felicitările noastre cele mai cordiale.

Cele cinci decenii ale vieții Dvs. bogate în lupte și sacrificii au fost consacrate în cea mai mare parte cauzei eliberării celor ce muncesc și progresului omenirii. Departe, peste granițele patriei Dvs., numele Dvs. este purtat cu respect și adâncă venerație.

Toate luptele pe care muncitorimea română a trebuit să le ducă împotriva stăpânirii capitaliste și moșierești și împotriva fascismului intern și străin în ultimele decenii sunt indisolubil legate de numele Dvs. Eroica luptă dusă sub conducerea Dvs. de ceferiștii dela Grivița în Februarie 1933 a dat muncitorimii din toate țările un strălucit exemplu de împotrivire activă și curajoasă în fața fascismului, prin care capitalul monopolist internațional vroia să faca din țara voastră o trambulină a pregătirilor de război.

Nici zidurile întunecate ale celule ale Doftanei și altor închisori, în care v'a ținut închis reacțiunea română timp de 11 ani ca să va înăbușe glasul, n'au reușit să frâneze activitatea Dvs. revoluționară. Chiar din închisoare ați dus, împreună cu alți tovarăși de seamă, lupta pentru linia marxist-leninistă a partidului, creând astfel condițiunile pentru ca viteazul Partid Comunist din România să poată conduce lupta poporului român pentru independența sa națională.

După eliberarea poporului român de către glorioasa Armată Sovietică, partidul sub conducerea Dvs. a dat pământ țăranilor, a arătat poporului drumul industrializării socialiste, construște asemenea lucrări uriașe cum este Cana'ul Dunăre-Marea Neagră și conduce poporul român, prin îndeplinirea planului cincinal și a planului de electrificare, către un viitor nou și fericit.

Marea revoluție Socialistă din Octombrie a trezit în Dvs. dragostea pentru prima Țară a Socialismului și voința de a lupta pentru eliberarea poporului Dvs. Sub conducerea Dvs. poporul român a înțeles că numai alături de Uniunea Sovietică și în strânsă prietenie cu ea poate să-și asigure pacea, și, prin aceasta, un viitor fericit copiilor săi.

Vă dorim, scumpe tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej, să vă bucurați încă ani îndelungați de mu'tă sănătate pentru a putea conduce și mai departe lupta pentru pace și socialism a poporului român.

Dorim poporului român, sub conducerea Dvs., numeroase și noi succese.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
SOCIALIST UNIT DIN GERMANIA

Secretar General,
WALTER ULBRICHT

Berlin, 2 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Cu ocazia celei de a 50-a aniversări a Dvs., Comitetul Central al Partidului Comunist Francez, vă trimite, scumpe tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej, luptător curajos și discipol credincios al lui Stalin, felicitări călduroase și urări de sănătate și viața lungă în fruntea Partidului Muncitoresc Român pentru a conduce poporul

din Republica Populară Română, alături de U.R.S.S., din victorie în victorie, pentru socialism, pentru viitorul înfloritor al patriei voastre, pentru pace.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
COMUNIST FRANCEZ

JACQUES DUCLOS

Paris, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Cu prilejul celei de a 50-a aniversări, Comitetul Central al Partidului Popular Revoluționar Mongol vă trimite Dvs., fruntaș de seamă al mișcării muncitorești internaționale și conducător încercat al Partidului Muncitoresc Român, un salut frățesc și sincere felicitări. Comitetul Central al Partidului Popular Revoluționar Mongol vă urează multă sănătate, viață lungă și noi succese în opera de construcție a socialismului în țara Dvs., în lupta pentru întărirea lagărului păcii, democrației și socialismului, în frunte cu prietenul nostru comun, marea Uniune Sovietică, bastion de neînvinc al păcii, democrației și socialismului.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
POPULAR REVOLUȚIONAR MONGOL

6 Noembrie 1951.

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Scumpe tovarășe,

C.C. al P.C.G., în numele partidului nostru și al poporului democrat grec, vă trimite un salut calduros cu ocazia celei de a 50-a aniversări a dumneavoastră, și vă urează să trăiți ani mulți pentru binele poporului român și al Partidului Muncitoresc Român, pentru întărirea relațiilor frățesti din ce în ce mai strânse între poporul român și poporul grec.

Noi vă mulțumim pentru interesul și dragostea pe care le-ați arătat personal poporului grec, care luptă cu dârzenie pentru libertatea sa, precum și copiilor și emigranților politici greci, adăpostiți în Republica Populară Română.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
COMUNIST GREC

7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Cu ocazia celei de a 50-a aniversări a zilei de naștere, trimitem felicitările noastre cele mai vii tovarășului Gheorghiu-Dej, secretar general al C.C. al Partidului Muncitoresc Român, conducătorul construcției socialismului în România și brav luptător pentru pace și prietenie între popoare.

IN NUMELE COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST BELGIAN

EDGAR LALMAND

Secretar General

Bruxelles, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

În numele Partidului Comunist din Austria vă trimitem cele mai bune salutări cu ocazia celei de a 50-a aniversări a zilei Dvs. de naștere și vă dorim mulți ani de sănătate.

Suntem convinși că poporul român va păși sub conducerea Dvs. din succes în succes pe drumul spre socialism.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
COMUNIST DIN AUSTRIA

Viena, 7 Noembrie 1951

TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

BUCUREȘTI

Îți trimitem dragă tovarășe, un călduros salut frățesc cu ocazia celei de a cincizecea aniversări. Felicităm Partidul Muncitoresc Român și întregul popor român care sărbătorește a cincizecea aniversare dela nașterea iubitului lor conducător, Gheorghiu-Dej, sub a cărui conducere construiesc socialismul. Îți urăm, dragă tovarășe Gheorghiu-Dej, mulți ani de muncă rodnică spre folosul poporului român și al lagărului mondial al păcii, democrației și socialismului în frunte cu Uniunea Sovietică și marele Stalin.

COMITETUL CENTRAL AL PARTIDULUI
COMUNIST DIN ISRAEL

S. MIKUNIS

Secretar General

DECRET PENTRU ATRIBUIREA TITLULUI
DE „EROU AL MUNCII SOCIALISTE“
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ ȘI CONFERIRE
A MEDALIEI DE AUR „SECERA ȘI CIOCANUL“,
TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

Pentru merite deosebite în fața Patriei, în fața poporului, în
fața clasei muncitoare și Partidului ;

cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela nașterea sa,

Prezidiul Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Ro-
mâne,

Atribue titlul de „EROU AL MUNCII SOCIALISTE“ din Re-
publica Populară Română și conferă Medalia de Aur „SECERA ȘI
CIOCANUL“, tovarășului GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ.

PREȘEDINTELE PREZIDIULUI MARII
ADUNARI NAȚIONALE A REPUBLICII
POPULARE ROMANE

C. I. Parhon

SECRETARUL PREZIDIULUI MARII
ADUNARI NAȚIONALE A REPUBLICII
POPULARE ROMANE

M. Fl. Ionescu

București, la 6 Noembrie 1951

ÎNTĂRIREA ȘI DESVOLTAREA SECTORULUI SOCIALIST ÎN AGRICULTURĂ, CONDIȚIE DE BAZĂ A CONSTRUIRII SOCIALISMULUI ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ ¹⁾

de I. VIDRAȘCU

Ministru adjunct la Ministerul Agriculturii

Prefaceri adânci se petrec azi în viața satelor din Republica Populară Română. În cei aproape trei ani ce au trecut dela Rezoluția istorică din 3—5 Martie 1949, Partidul nostru, călăuzit de învățătura stalinistă că „socialismul nu se poate construi numai la orașe” și că pentru victoria deplină a socialismului este necesară atragerea țărănimii pe făgașul socialismului, luptă să asigure dictaturii proletariatului o temelie solidă economică și politică, aceea a alianței de nesdruncinat a clasei muncitoare cu țărănimia muncitoare.

Folosind experiența glorioasă a Partidului Comunist bolșevic al Uniunii Sovietice, care sub conducerea tovarășului Stalin a făurit regimul colhoznic, Partidul Muncitoresc Român conduce țărănimia muncitoare din țara noastră pe drumul transformării socialiste a agriculturii. Acesta este singurul drum în stare să lichideze înapoterea tehnică și economică a agriculturii noastre și să scape pentru totdeauna țărănimia de sărăcie și exploatare.

Este bine cunoscută starea de înapotere economică și culturală a celor peste 3.000.000 gospodării individuale. Terenurile noastre agricole sunt fărâmițate și risipite. Chiar suprafețele de pământ reduse ce le stăpânesc țărânii săraci și mijlocași sunt răspândite.

Statistica dinainte de 1945 arată că:

82.000 gospodării țărănești stăpâneau proprietăți de câte 10 ari, adică o zecime de hectar.

172.000 gospodării aveau dela o zecime până la cinci zecimi de hectar.

210.000 gospodării aveau suprafețe dela jumătate de hectar până la un hectar, iar

650.000 gospodării aveau dela 1—3 hectare.

¹⁾ Stenograma revăzută a expunerii făcute la seminarul profesorilor de științe sociale (Septembrie 1951).

Desigur că după reforma agrară din 1945, datorită creșterii numărului gospodăriilor de țărani mijlocași, s'a schimbat într-o oarecare măsură această structură a repartiției pământului. Cu toate acestea, rezoluția plenarei C.C. al P.M.R. din 3—5 Martie 1949 ne-a arătat prin date precise fărâmițarea excesivă a pământului țăranilor săraci și mijlocași și faptul că aceste gospodării constituie imensa majoritate a gospodăriilor țărănești din R.P.R.

Această fărâmițare excesivă a pământului constituie un obstacol principal în calea ridicării agriculturii noastre. Mica gospodărie țărănească folosește în general în lucrarea pământului aproape aceleași metode ca și în urmă cu 50 ani, iar utilajul ei primitiv și vitele de muncă slabe fac ca recoltele ce le obține să depindă în cea mai mare măsură de condițiile naturale. Neîndrumată de statul burghezo-moșteresc asupra metodelor științifice de creștere a animalelor, gospodăria țărănească crește animale ce se mulțumesc cu hrană puțină și sunt rezistente la condițiunile grele naturale în care trăiesc, dar au o productivitate scăzută.

Creșterea productivității la hectar este înceată, pentru că pe aceste terenuri risipite nu putem aplica măsurile agrotehnicii sovietice, care se bazează pe sistemul de asolamente cu ierburi perene. Nu putem introduce încă în agricultura noastră pe terenurile noastre necomasate, complexul Docuceaev-Costicev-Viliams, care a asigurat recolte înalte și stabile în colhozurile și sovhozurile U.R.S.S.

Pentru economia țării noastre cele 550.000 ha, ce se pierd cu haturile dintre ogoare, ca și producția scăzută a agriculturii, constituie o frână în dezvoltarea industriei, în creșterea volumului exportului și determină un nivel de viață scăzut al micilor gospodării țărănești.

Pornind dela teza leninist-stalinistă că mica gospodărie nu este în stare să elibereze omenirea de starea de mizerie și asuprire în care se află masele și că numai marea producție socialistă poate să pună la îndemâna agriculturii tot ce a cucerit știința omenească, tehnica omenească și toate perfecționările și cunoștințele specialiștilor, Partidul nostru a găsit soluția sigură pentru rezolvarea problemei țărănești și lichidarea înapoierii materiale și culturale a țăranimii muncitoare.

Această soluție, așa cum ne învață tovarășul Stalin, „constă în trecerea dela micile gospodării țărănești la marile gospodării unificate, pe baza cultivării în comun a pământului, trecerea la cultivarea colectivă a pământului, pe baza unei tehnici noi, superioare. Soluția constă în a uni treptat, dar fără încetare, nu prin presiune ci prin exemplu și convingere, gospodăriile mici și cele foarte mici, în mari gospodării, bazate pe cultivarea pământului în comun, întovărășiri în colectiv, folosind mașini agricole și tractoare și aplicând procedeele științifice de intensificare a agriculturii. Altă soluție nu există”.

Pentru a îndeplini această operă istorică, care va duce la lichidarea chibaburimii, cea mai însemnată clasă de exploatare și la ridicarea nivelului material și cultural al țăranimii muncitoare, Partidul desfășoară o vastă muncă pentru pregătirea tuturor condițiilor necesare transformării socialiste a agriculturii.

Pentru a asigura baza tehnică materială necesară agriculturii socialiste și pentru a atrage țăranimea muncitoare să adere dintr-o adevărată convingere pe calea socializării, au fost constituite la sate gos-

podării agricole de Stat, stațiuni de mașini și tractoare, care formează sectorul socialist de Stat și constituie pârghii importante pentru ajutoarea și convingerea practică a țărănimii muncitoare asupra necesității unirii în gospodării mari colective.

De aceea, creșterea continuă a volumului sectorului socialist și îmbunătățirea sa organizatorică sunt condiții prealabile pentru buna desfășurare a acțiunii de transformare socialistă a agriculturii.

Desvoltarea lui condiționează ritmul acțiunii de colectivizare și constituie garanția sigură a mersului nostru înainte pe drumul socialismului.

Pe linia trasată de Rezoluția C.C. al P.M.R. din 3—5 Martie, Partidul și Guvernul au acordat un sprijin efectiv sectorului socialist din agricultură, care se dezvoltă într'un ritm viu.

a) Gospodăriile Agricole de Stat

Bazele teritoriale ale gospodăriilor agricole de Stat, le constituiesc rezervele de Stat create prin reforma agrară din 1945. Patrimoniul gospodăriilor agricole de Stat a crescut în anii următori prin trecerea asupra lor a terenurilor diferitelor instituții de Stat, prin lichidarea ultimelor rămășițe ale proprietății moșierești și repunerea în valoare a terenurilor degradate.

Dacă suprafața arabilă nu reprezintă decât 6,67% din suprafața totală arabilă a țării, suprafețele ocupate cu vii și livezi corespund la 10% din suprafața viticolă a țării și 8% din suprafața pomicolă. La rândul ei, suprafața arabilă a gospodăriilor de Stat cuprinde un mai mare procent de culturi tehnice-industriale, adică de culturi intensive. Contribuția pe care o reprezintă în producția totală agricolă gospodăriile de Stat se poate înțelege mai bine dacă vom arăta că gospodăriile de Stat cultivă 65% din întreaga suprafață cultivată în R.P.R. cu orez, 30% din suprafața cultivată cu bumbac și 80% din materialul săditor la vii și pomi.

Guvernul țării noastre a înzestrat gospodăriile de Stat cu unele mijloace mecanizate și în special cu tractoare și pluguri de tracțiune mecanică, ceea ce permite mecanizarea într'o măsură satisfăcătoare a lucrărilor de arat.

În balanța celor 80% cu care trebuie să sporim în decursul cincinalului nivelul de trai al maselor muncitoare, un rol de cea mai mare importanță îl au ramurile zootehnice, prin produsele alimentare ce trebuie să le asigure orașului, ca și prin materiile prime ce trebuie să le dea industriei noastre ușoare.

Consecvent acestei linii, conducerea noastră a dat o importanță deosebită dezvoltării continue a acestor ramuri în cadrul gospodăriilor de Stat. În cei trei ani de activitate a gospodăriilor de Stat, efectivul de animale a crescut într'un ritm serios. Astfel, la cabaline, dară considerăm numărul efectivului existent în 1948 egal cu 100, în 1950 avem 620% și în 1951 avem 700%.

La fel, dacă raportăm situația efectivului de bovine față de 1948. avem în 1949 — 220%, în 1950 — 1.000% și în 1951 — 1.080%.

La ovine, pentru 100 capete în 1948, revin în 1949 — 110 capete, în 1950 — 610 capete și în 1951 — 750 capete. În această ramură, noi am reușit să creștem în gospodăriile de Stat mai ales oi cu lână fină și

semifină și reproducători de rasă, care prin îmbunătățirea rasei în sectorul particular, datorită folosirii metodei însămânțărilor artificiale, vor permite înlăturarea importului de lână pentru stofe.

La porcine, dacă raportăm la efectivul din 1948, avem 450% în 1949, 2.030% în 1950 și 2.820% în 1951. În urma hotărârii recente a Consiliului de Miniștri al R.P.R., gospodăriile de Stat trebuie să producă în cursul anului viitor mai multe capete tineret porcine de rasă pe care apoi îl vor preda spre îngrășare unităților altor departamente.

În ce privește păsările, față de situația din 1948, numărul lor a crescut în 1949 de 4 ori, în 1950, de 53 de ori, în 1951 de 100 de ori.

S'au construit în această perioadă și un însemnat număr de adăposturi de animale (grajduri, saivane, maternități, padocuri) ca și multe locuințe muncitorești.

Pe o scară tot mai întinsă sunt aplicate măsurile agrotehnice superioare. Astfel în 1950 s'a desmîriștit 90% din suprafața recoltată, s'au făcut arături de toamnă pe 98% din suprafață, s'au polenizat suplimentar 50% din culturile unde se poate aplica această lucrare, s'a semănat în rânduri încrucișate 15% din păioasele de toamnă, etc.

Aplicând în muncă metode agrotehnice înaintate și mecanizând pe scară largă muncile agricole, gospodăriile de Stat au reușit să obțină recolte bogate, care depășesc cu mult sectorul particular. Astfel, producția medie la orzul de toamnă în anul acesta, a fost de 1.896 kg la ha, adică a depășit cu cca 70% producția medie pe țară. Gospodăria de Stat Bilciurești — regiunea Prahova, a dobândit astfel anul acesta o producție de grâu de 3.800 kg la ha. Rezultate deosebite în muncă au obținut gospodăria de Stat „7 Noiembrie” — regiunea Dolj, gospodăria „Octombrie Roșu” — regiunea Stalin, gospodăria „Chirnoși” — regiunea București, etc. Pe cele 30 ha cultivate cu porumb, gospodăria „Grabău” — regiunea Timișoara a obținut o producție medie de 4.320 kg la ha, obținând o recoltă de 129,6 tone, din care 129 a fost producție-marfă.

Față de anul 1948 volumul producției de cereale panificabile în Gostat a crescut cu 450%, iar volumul producției legumicole a putut spori cu peste 300%.

Din rândurile muncitorilor agricoli au ieșit la iveală fruntași în muncă și raționalizatori, care călăuziți de experiența stahanoviștilor, luptă pentru a obține producții mari. Culegătoarele Veta Dumitru și Ana Chițu, dela gospodăria de Stat Roșei — regiunea Ialomița, au recoltat pe sorturi, câte 150 kg bumbac în 10 ore. Crescând cu grije vacile ce le are în primire, mulgătoarea Lucretia Rășinaru dela gospodăria Drajna — regiunea Prahova, a obținut până la 1 Octombrie 10.386 litri lapte, peste planul anual.

Gospodăriile de Stat au livrat anul acesta gospodăriilor colective și țărănimii muncitoare reproducători de rasă, semințe-legume și semințe selecționate de cereale și plante de nutreț.

Toate aceste succese au fost dobândite mai ales în acele gospodării care au avut o organizare rațională și științifică după pilda sovhozurilor sovietice.

Gospodăriile fruntașe au putut să fie acele gospodării de Stat care și-au stabilit o specializare, adică o orientare principală a producției lor, în funcție de specii și regiuni.

ză și au putut pregăti astfel mai bine cadrele lor, spre a se califica într-o anumită direcție.

Gospodăria Chirnoși, gospodăria Alexandru Sahia — regiunea București, gospodăria Moșneni — regiunea Constanța etc., au devenit gospodării fruntașe pentru că au dezvoltat pe lângă ramura principală de producție și alte ramuri ajutătoare, realizând astfel o mai bună folosire a produselor întreprinderii și o utilizare mai uniformă în tot timpul anului a brațelor de muncă.

Ele au comasat terenurile lor, organizând unități de producție bine încheiate: secțiile și fermele. Căci numai pe tarlale întinse se pot introduce asolamentele, se pot aplica măsurile agrotehnice și se pot mecaniza toate muncile agricole.

Delegația de colhoznici sovietici care ne-a vizitat țara ne-a spus: „Sovhozurile noastre sunt bine organizate în primul rând prin faptul că terenurile sovhozurilor sunt în același loc. Aceasta este una din primele condiții pentru a obține recolte mari, pentru a obține scăderea prețului de cost al produselor agricole.”

Comasarea presupune, din cauza risipirii pământurilor, o mișcare a populației de țărani de pe un pământ pe altul. Ea cere o pregătire amănunțită și mult simț politic. Nu întotdeauna am reușit să respectăm aceste condiții, ceea ce ne-a îngreunat acțiunea de comasare a terenurilor gospodăriilor.

În ceea ce privește organizarea muncii în gospodăriile de Stat, multe gospodării au reușit să rezolve în mod just problema brațelor de muncă necesare și să colaboreze strâns cu satele înconjurătoare. Gospodăriile care au avut conduceri ce nu s'au izolat de satele învecinate, au ținut legătura cu țăranii muncitori din vecinătate prin agronomii, zootehnicienii sau veterinarii lor, i-au îndrumat în muncile agricole și au asigurat și brațele de muncă necesare.

În organizarea muncii în gospodăriile de Stat, ca și în folosirea brațelor de muncă, noi am făcut o serie de greșeli. Să comparăm astfel cum au fost folosite brațele de muncă în campania de vară de gospodăriile de Stat din Trustul Ialomița și gospodăriile de Stat din Trustul Gorj.

O parte din terenul Trustului Ialomița este cultivat cu culturi tehnice intensive. Printre acestea, cultura nouă a bumbacului, care este anevoioasă și necesită multe brațe de muncă, cuprinde o parte însemnată. Față de întinderea terenurilor, regiunea Ialomița are în general brațe puține de muncă. În același timp, în Ialomița nu există nici industria dezvoltată, care să aibă un mare număr de muncitori. Cu toate acestea, în marea majoritate a gospodăriilor din regiunea Ialomița recoltarea s'a făcut la timp, iar Trustul Ialomița a terminat primul pe țară campania de recoltare.

Să vedem acum care este situația în regiunea Gorj.

Gospodăriile din Trustul Gorj au o suprafață de peste o zecime din suprafața pe care o au gospodăriile din regiunea Ialomița. În ce privește numărul brațelor de muncă, este cunoscută situația surplusului de brațe ce există în regiunea Gorj. Pălmașii și țăranii săraci din această regiune vin să lucreze în toată țara în industrie, în transporturi, la diferite lucrări de construcție. În regiunea Gorj există puternice centre industriale și nu a fost Dumigică în care — raionul Tr. Severin și raionul Tg. www.dacoromania.ro Gorj — numeroși mun-

citori să nu fi ajutat în muncă gospodăriile de Stat. Cu toate acestea, Trustul Gorj a cerut să i se dea oameni pentru a-și putea lucra terenurile sale, iar gospodăriile din această regiune au întârziat campania de recoltare datorită lipsei de brațe de muncă, datorită lipsei unei preocupări pentru folosirea temeinică a brațelor de muncă existente.

Dacă folosim un mare număr de oameni pe ha, kilogramul de grâu o să ne coste mult, aceasta fără să mai calculăm risipa care se face prin folosirea unei mase atât de mari de muncitori.

Slăbiciunea noastră în organizarea muncii s'a vădit astfel în mod deosebit cu prilejul muncilor de recoltare. Din an în an noi am reușit să avem o serie de succese în ce privește recoltele mari obținute de multe gospodării.

Dar, cu toate succesele pe care le avem în această direcție, avem multe de făcut până a face din gospodăriile noastre de Stat adevărate gospodării model, exemplu de înaltă organizare a muncii, așa cum trasează ca sarcină gospodăriilor de Stat Rezoluția Comitetului Central din 3—5 Martie 1949.

Astfel, prin evaluările făcute direct în lanurile de grâu, s'a precizat la începutul lunii Iunie că vom avea pe țară o anumită recoltă medie. Datele statistice asupra recoltei strânse efectiv în magazine ne indică, că în unele gospodării noi am obținut mai puțin grâu la ha; deci noi, deși am avut o recoltă în câmp de un anumit număr de kg, am pierdut în unele gospodării, cu prilejul recoltării, la fiecare hectar un număr de kg.

În gospodăriile de Stat producția globală de grâu pe țară fusese evaluată în lan la un număr de kg. Cu toate acestea, în magazine noi am obținut în unele gospodării o producție medie mai mare la ha. Deci, și aci s'a pierdut cu prilejul recoltării, o cantitate la fiecare hectar cultivat. Noi am avut o serie de gospodării care au obținut o producție mult mai mare decât cea medie la ha. Uneori chiar dublă. Se pune atunci întrebarea: de ce media producției la unele gospodării de Stat, este atât de mică? Cauza trebuie văzută în lipsa de simț gospodăresc, în lipsa de grijă pentru apărarea avutului obștesc din unele gospodării.

În gospodăria Bălteni — regiunea București, recolta de grâu a fost evaluată de gospodăria însăși și nu de vreo comisie din afară. Cu toate acestea, datorită lipsei unei organizări și folosiri temeinice a mijloacelor de muncă, gospodăria a obținut o recoltă mai mică decât se evaluase, la ha. Din lipsă de orientare, directorul gospodăriei a neglijat gospodăria lui și a trimis mașinile de recoltare la gospodăriile colective, motivând că a primit dispoziții în acest sens dela un tovarăș dela regiune. În felul acesta, el nu a putut da nici un ajutor efectiv gospodăriilor colective și a neglijat și sectorul pentru care el răspundea în mod direct.

În Argeș, gospodăria Cuparu are numai 25 ha cultivate cu porumb. La țărani individuali din comună porumbul a fost lucrat bine; oamenii au în majoritate numai câte 1 sau 2 ha, deci existau brațe de muncă care puteau prăsi porumbul în această gospodărie. Cu toate acestea, gospodăria n'a fost în stare să mobilizeze de acolo toți oamenii, pentru a-și lucra și cele 25 ha de porumb.

Unele gospodării s'au găsit în această situație și nu au știut să asigure bune relații cu statele țaraștate. Ele nu și-au dat seama

că pentru a-și desvolta munca lor, trebuie să atragă țărănimea muncitoare. Prin conținutul ei, gospodăria de Stat trebuie să fie un exemplu urmărit cu interes. Prin caracterul ei de experiență înaintată în millocul gospodăriilor mici și risipite ale țărânimii muncitoare, gospodăria de Stat trebuie să influențeze puternic viața și educația țăranului individual.

Ca urmare a felului cum este organizată munca în unele gospodării de Stat, ele nu sunt în măsură să folosească metode înaintate agro-zootehnice și nu constituie prin producțiile lor o pildă vie pentru țărănimea muncitoare. Asemenea gospodării, cum este gospodăria Toporu — regiunea București, care în loc de a pregăti din toamnă terenul pentru bumbac, a făcut primăvara arăturile, nu s'au străduit de a deveni gospodării model, focare ale experienței înaintate pentru gospodăriile colective și țărănimea muncitoare.

Această situație se datorește lipsei de cadre bine pregătite din unele gospodării și mai ales slăbiciunii muncii politice desfășurate acolo de directorii adjuncți politici și organizațiile de bază, lipsei de ajutor concret din partea regiunii sau raionului, de care aparține teritorial. Acolo unde gospodăriile de Stat nu sunt privite ca aparținând regiunii, nici directorul gospodăriei nu este chemat de organele locale de Partid și de Stat și nu i se cere socoteală de felul cum merge gospodăria lui.

Trebuie întărită activitatea organizațiilor de Partid din Gostat și asigurat ca activiștii de partid să cunoască problemele sectorului agricol de Stat, să lupte împotriva indifferenței, nepăsării și dușmăniei de care dau dovadă în muncă unele elemente din gospodăriile de Stat.

b) Stațiunile de mașini și tractoare

Rezoluția din 3—5 Martie spune: „stațiunile de mașini și tractoare au de jucat un rol foarte important în transformarea socialistă a agriculturii. Ele și-au dovedit pe deplin utilitatea în scurtul interval de când ființează, participând activ la campania muncilor agricole, de toamnă și de primăvară. Recentele măsuri luate de Guvern cu privire la muncile agricole executate de S.M.T. pentru țărani muncitori sunt de natură a contribui la întărirea S.M.T.-urilor, pentru ca ele să-și poată îndeplini rolul lor de ridicare a nivelului tehnic al agriculturii și de îmbunătățire a situației masei țărânimii muncitoare”.

În crearea S.M.T.-urilor, noi am început dealfel ca și în Uniunea Sovietică, unde S.M.T.-ul s'a desprins din sovhoz. Se știe că din coloanele de tractoare ale sovhozului Sevenco, ce ajută colhozurilor și satelor din regiunea Odessa la muncile agricole, s'a format prima stațiune de mașini și tractoare.

Folosind experiența Uniunii Sovietice, după exproprierea moșilor și preluarea de către Stat a unei părți din pământul și inventarul lor, noi am scindat aceste ferme de Stat în două unități bine distincte: în gospodării agricole de Stat și stațiuni de mașini și tractoare.

Pe baza dezvoltării industriei noastre socialiste crește și se întărește din an în an activitatea S.M.T.-urilor noastre. Dela înființarea lor în 1948 și până astăzi, numărul S.M.T.-urilor și a tractoarelor a crescut considerabil. Desigur, stațiunile de mașini nu sunt răspândite în toată țara în www.dacoromanica.ro ul regiunii, adică după

structura proprietăților din regiune și a numărului atelajelor. De pildă în regiunea Constanța unde sectorul particular are terenuri mari și atelaje puține, stațiunile de mașini sunt mai dese și mai mari. În schimb, în regiunea Sibiu unde suprafețele bune de lucru pentru mijloacele mecanizate sunt mai reduse, iar numărul atelajelor este incomparabil mai mare, numărul stațiunilor este mai redus. În amplasarea S.M.T.-urilor se ține seama astfel și de cererile de mijloace de lucru mecanizate ale țăranilor muncitoare.

Lucrând pământul cu tractoarele și mașinile S.M.T. și aplicând îndrumările tehnice date de aparatul agronomic al S.M.T.-ului, multe gospodării colective și întovărășiri de țăranii muncitori au obținut produse mari. Astfel, gospodăria colectivă „Înfrățirea” din comuna Batoș — regiunea Mureș, deservită de S.M.T. Reghin a dobândit o producție de 4.000 kg secară la ha. Țăranii muncitori întovărășiți din comuna Măceș — regiunea Buzău, au obținut pe tarlăua întovărășirii 2.400 kg grâu la hectar. Aceste rezultate se datoresc și faptului că tot mai mulți șefi de brigadă și tractoriști pun în practică metodele avansate de muncă ale stahanoviștilor sovietici. Astfel tractoristul Tudose Marin dela S.M.T. Segarcea — regiunea Dolj, a aplicat metoda graficului orar a stahanovistului sovietic Nicolae Brediu la treierii, iar șeful de brigadă Trandafir Ion dela S.M.T. Cobadin — regiunea Constanța, folosind metoda lui Ivan Bunceș a introdus graficul orar la arat. Aceasta a avut ca urmare o creștere însemnată a productivității muncii cu tractoarele.

Odată cu dezvoltarea lor, S.M.T.-urile au ajuns în situația când pot să raporteze că au arat milioane de hectare. Dar din această cantitate numai 16% revine pentru gospodăriile colective și cam 25—30% pentru întovărășiri. Restul tractoarelor noastre se plimbă de multe ori 5—15 km pentru a ara 1—2 ha ale gospodăriilor individuale. E lesne de înțeles ce greutate economice avem din această cauză în îndeplinirea planului lucrărilor mecanizate ca și în încasarea plăților în natură pentru muncile executate.

Acolo unde conducerea S.M.T.-urilor a înțeles linia Partidului și a aplicat-o în practică, ea a reușit să atragă țăranimea și s'o organizeze în diferite forme de asociații de muncă. Datorită faptului că au dispărut haturile, datorită faptului că au putut să aplice în cât de mică măsură agrotehnica sovietică, peste tot recoltele întovărășirilor sunt superioare celor obținute de țăranii individuali. Printr-o muncă temeinică de organizare a țăranilor muncitoare, S.M.T. Niculești Jianu — regiunea Galați a reușit să-și îndeplinească planul lucrând numai la gospodăriile colective și la întovărășiri, fără să lucreze vreun hectar pe pețele fărâmițate ale gospodăriilor individuale.

Hotărârea Partidului din 18 Septembrie 1951 a analizat caracterul pe care trebuie să-l aibă întovărășirile agricole și a subliniat că întovărășirile trebuie să fie niște asociațiuni permanente, care să se închege din ce în ce mai strâns, că ele constituie treapta intermediară de trecere dela gospodăria individuală la gospodăria colectivă.

S'a subliniat cu acest prilej că întovărășirile constituie cel mai bun mijloc de convingere asupra superiorității muncii în colectiv, cel mai bun mijloc de educație a țăranilor muncitoare asupra muncii laolaltă.

În această direcție, multe S.M.T.-uri, care trebuiau să fie organizatorii întovărășirilor, le-au privit mai mult ca pe un mijloc de a-și

asigura indeplinirea planului de contractări, un mijloc pentru a folosi cu spor mașinile lor și nicidecum ca o etapă ajutătoare pe drumul transformării socialiste a agriculturii.

Dar organizarea lor trebuie să fie o preocupare și a organelor de Partid și de Stat din raion, care trebuie să sprijine munca de organizare a întovărășirilor în fiecare comună.

De aceea, nu trebuie să punem vina nealcătuirii întovărășirilor numai pe S.M.T-uri.

S.M.T.-urile trebuie să sprijine în mod temeinic munca gospodăriilor colective și să le îndrumeze atât în planificarea activității lor cât și în organizarea muncii în brigăzi permanente. Unele S.M.T.-uri cum sunt S.M.T. Țândărei și S.M.T. Hagieni — regiunea Ialomița, au făcut lucrări de calitate la gospodăriile colective și au îndrumat efectiv activitatea acestor gospodării. Există însă S.M.T.-uri care întrețin cu gospodăriile colective numai relațiuni pur comerciale. De multe ori, prin nerespectarea termenelor și prin calitatea slabă a lucrărilor ce fac, unele S.M.T.-uri compromit însăși ideea ajutorului pe care ele trebuie să-l dea gospodăriilor colective.

c) Gospodăriile agricole colective

Urmând drumul indicat de Partid, mii de gospodării țărănești au reușit să se rupă cu curaj de gospodăriile lor individuale și de petecul lor de pământ și să se unească în mari gospodării colective.

Datorită muncii depusă de către organizațiile de Partid, avem astăzi în țară peste 1000 gospodării agricole colective.

Un sprijin de seamă au primit gospodăriile noastre colective datorită îndrumărilor date cu prilejul vizitei delegației de colhoznici sovietici și specialiști în domeniul agriculturii. Cu acest prilej, s'au ținut numeroase consfătuiri, în gospodăriile colective, în comune și la regiuni.

Colhoznicii sovietici au subliniat însemnătatea aplicării Hotărârii Partidului asupra întăririi organizatorico-economice a gospodăriilor colective. Este just că fiecare gospodărie, ca să fie rentabilă, trebuie să aibă anumite ramuri dominante. Aceasta nu înseamnă însă că noi putem specializa o gospodărie colectivă sau o gospodărie de Stat ca să producă numai un singur fel de produse. Acest lucru este imposibil și nerentabil. Gospodăriile colective trebuie să se desvolte în mod multilateral, îmbinându-și cât mai just ramurile ajutătoare, după ramura principală, care constituie orientarea de bază a gospodăriei. Astfel ele vor putea da mai multe produse-marfă și vor realiza însemnate venituri.

În urma creditelor ce au fost acordate noilor gospodării colective, s'au putut organiza în cadrul acestor gospodării o serie de ferme zootehnice. În planul de producție pe 1951 se prevede organizarea următoarelor ferme zootehnice.

În gospodăriile colective sunt organizate nenumărate brigăzi, printre care brigăzi legumicole, zootehnice și viticole-pomicole. Din această organizare se vede că există preocuparea de a crea gospodării mari largi, cu mai multe ramuri de producție, pentru că numai asemenea gospodării pot să fie rentabile.

Gospodăriile colective au dobândit anul acesta pe tot cuprinsul

țării noastre rezultate mult mai bune decât gospodăriile individuale ale țărănimii muncitoare. De asemenea în gospodăriile colective s'a dezvoltat cultura plantelor tehnice industriale, care anul acesta a ocupat 14% din suprafața arabilă a gospodăriilor. Unele gospodării colective au obținut producții record la aceste culturi care cer multă muncă și multe cunoștințe tehnice. Gospodăria Progresul din regiunea Ialomița a obținut aproape 5.000 kg orez pe fiecare hectar cultivat: gospodăria Căroni — regiunea București, a dobândit peste 1.000 kg bumbac la hectar, în condițiuni naturale neprielnice. Desvoltând gospodăria obștească, gospodăria colectivă Berveni — regiunea Baia Mare, a organizat până acum patru ferme: una cu 63 vaci de lapte, a doua cu 29 scroafe, a treia cu 1.065 oi și ultima cu 700 păsări.

Importantele venituri în bani și în natură obținute de cele mai multe gospodării colective permit o răsplată bună a zilelor muncă îndeplinite de membrii gospodăriilor colective.

Pilda colhozurilor din Uniunea Sovietică ne demonstrează clar că gospodăriile colective vor fi bogate numai atunci când gospodăria va fi multilaterală și în special atunci când vom dezvolta ramurile zootehnice. În Uniunea Sovietică, colhozurile fruntașe, cu toate că pornesc dela producții mari de lapte, reușesc totuși să dubleze într'un singur an această producție. În medie, în Uniunea Sovietică, în perioada Planului trienal de dezvoltare a zootehnicii, producția de lapte s'a dublat. Cu atât mai mult putem noi dubla într'un timp scurt producția noastră de lapte, pentru că producția medie dela care pornim este foarte scăzută. În țara noastră, dacă vom ridica numai cu 10% producția de lapte, față de numărul de vaci pe care-l avem pe țară, înseamnă că vom obține un surplus de multe vagoane de lapte.

Colhoznicii sovietici ne-au arătat că nu toate gospodăriile noastre colective luptă pentru formarea și lărgirea fondurilor lor sociale, pentru dezvoltarea gospodăriei obștești. În multe gospodării există încă această stare de spirit: cât mai repede să împărțim recolta, cât mai repede să mergem pe piață, ca să realizăm fiecare ceva. Membrii delegației de colhoznici au vizitat gospodăria colectivă din Coțofeni din față, situată la 16 km de Craiova. În vară, membrii acestei gospodării au primit, din avansul de 50%, câte 4,50 kg grâu, 5 kg ceapă, 9,50 kg arpagic, 3 kg usturoi. Tovarășii sovietici au pus pe drept întrebarea: „dar ce are să facă un colectivist cu atâta ceapă?”

La gospodăria Dudești-Cioplea de lângă București revine pentru un om câte 2 ha cultivate cu legume. Desigur că într'o asemenea gospodărie nu există suficiente brațe de muncă, iar colectivii pierd majoritatea timpului la piață. Regionala București cunoaște această situație. Gospodăria Dudești-Cioplea cere mereu oameni la muncă.

La gospodăria colectivă Păulești, la 5 km de Satu-Mare, se manifesta un spirit individualist, nesănătos, la unli membri ai colectivului. De aceea, lupta contra mentalității individualiste a colectivii lor este azi una din sarcinile centrale ale muncii politice de propagandă la sate.

Hotărîrea C.C. al P.M.R. asupra muncii pe tărâmul construirii gospodăriilor colective și a întovărășirilor scoate la iveală un număr de greșeli.

Într'o serie de gospodării colective din regiunile Cluj, Stalin și Mureș s'au întrebuintat www.dacereomanic.ro peșul constituirii lor.

Acolo activiștii noștri au călcat rezoluția C.C. al P.M.R. din 3—5 Martie 1949, au întrebuințat metode străine de linia Partidului, încălcând la formarea lor, principiul liberului consimțământ. Acolo unde n'au avut răbdare să ducă o muncă perseverentă de convingere a țărănimii muncitoare la formarea gospodăriilor colective, participarea la munca obștească este mică. In asemenea gospodării colective, s'au trimis multe brațe de muncă să ajute la muncile agricole.

In multe cazuri, scăderea venitului gospodăriei colective la recoltă se datorește și faptului că multe gospodării n'au lucrat pământul după cerințele agrotehnice. Datorită grabei ce s'a pus în alcătuirea unor gospodării colective, s'au strecurat elemente necorespunzătoare, care au dus munca lor dușmănoasă în sânul gospodăriilor colective.

Mijloace de întărire a activității sectorului socialist din agricultură.

Întărirea continuă a sectorului socialist din agricultură atârna în mare măsură de munca ce o depunem în următoarele direcții :

1. Desvoltarea mecanizării agriculturii noastre.
2. Activitatea practică creatoare a institutelor de cercetări științifice și a oamenilor de știință.
3. Pregătirea cadrelor tehnice și politice.

Hotărîrea Partidului din 18 Septembrie a. c. a subliniat atenția deosebită pe care trebuie s'o acordăm rezolvării cu succes a acestor probleme, pentru întărirea organizatorică-economică a unităților socialiste.

Vom analiza pe rând însemnătatea pe care o are buna rezolvare a fiecăreia din aceste condițiuni prealabile.

1. Mecanizarea agriculturii.

Mecanizarea agriculturii, despre care de altfel am dat mai sus unele date, are o deosebită importanță în ceea ce privește ridicarea productivității agricole, ca și a soluționării problemei brațelor de muncă.

In planul de producție pe anul 1952, creșterea recoltei la hectar la grâul de primăvară este planificată cu o creștere foarte mică. Plecînd de la principală, așa cum v'am arătat la început, stă în faptul că țaranul, care continuă să lucreze petecul său de pământ cu plugul tras de vite slabe, obține de multe ori o producție medie mai mică.

Anul 1951 ne-a arătat că o mare parte din greutățile noastre în îndeplinirea campaniei agricole se datoresc lipsei de mijloace mecanizate.

Astfel, una din cauzele întârzierii îndeplinirii muncilor agricole în regiunea Hunedoara s'a datorat faptului că n'am repartizat suficiente mijloace mecanizate sectorului de Stat din această regiune.

Se pune problema :

Care ajutor va fi mai mare pentru agricultură : acela de a trimite sute de mii de oameni din industrie la țară ca să ajute la campaniile de recoltare, sau să mecanizăm muncile agricole, astfel ca satul nostru să poată da în fiecare an cadrele necesare pentru industrie ? Dacă facem un calcul, vedem că în anul 1951 am avut pierderi desorganizînd mersul normal al producției, deoarece industria noastră a scos oamenii pe câmp. Era just aceasta ? Desigur că era just. Puteam să lăsăm muncile agricole în voia lor ? Nu. Pîinea trebuia să fie

culeasă. Dar este just să mergem mai departe așa? Nu, ci din contră să facem acest efort necesar să mecanizăm agricultura noastră, mai ales acele procese de producție care pot fi imediat mecanizate. Hotărîrea din 18 Septembrie ne indică să urmăm acest drum.

Odată cu introducerea noilor mașini agricole, trebuie să urmărim și cum se face utilizarea mijloacelor mecanizate existente. Se poate spune că, anul acesta noi n'am utilizat nici 75% din posibilitățile pe care le-am avut. Iată de pildă combina autopropulsată. În Uniunea Sovietică, lucrându-se în două schimburi a câte opt ore combinierii frunțași au recoltat cu combina până la 43 hectare pe zi. Fără a aminti felul cum lucrează combinele noastre, care nu sunt atât de perfecționate, dar chiar cu aceleași combine sovietice producția medie realizată este la noi doar de 8 ha pe zi.

În legătură cu secerătorile legători, mulți încearcă să arunce vina numai asupra uzinei „21 Decembrie“. Este adevărat că acolo producția este de calitate proastă și aceasta se vede și în Hotărîrea Comitetului Central, dar nu toată vina o poartă uzinele „21 Decembrie“. Mașinile de secerat și legat au avut pe teren norme mici de lucru. Am avut o serie de mașini noi, care nici nu s'au despachetat și nici n'au participat la muncile de recoltare. La gospodăriile de Stat există 96 tractoare sovietice „Universal-2“ care puteau fi întrebuințate cu succes la lucrările de întreținere a culturilor și la recoltat. Cu toate acestea, tractoarele U-2, care puteau da rezultate excelente și la prășitul bumbacului, n'au fost utilizate decât în procent de 10%.

În folosirea mijloacelor mecanizate, trebuie să tragem concluzia că n'am știut să folosim în mod temeinic toate mijloacele de care dispunem.

2. Activitatea institutelor de cercetări științifice

Spre deosebire de situația din trecut, când știința burgheză, susținând interesele exploatatorilor, spunea că pământul, cu cât este lucrat mai mult, cu atât produce mai puțin, astăzi oamenii de știință sunt călăuziți de învățăturile științei sovietice, care a dovedit că rodnicia pământului este un rezultat al muncii depuse de oameni.

Oamenii de știință din R.P.R., folosind experiența glorioșilor savanți ruși și sovietici, pun acum din ce în ce mai mult învățătura lor în slujba transformării socialiste a agriculturii.

Sporirea fertilității solului, creșterea productivității animalelor, folosirea rațională a apei și înlăturarea distrugerii solului sunt obiective pe care le urmăresc tot mai mult oamenii de știință din sectorul agricol.

Aplicarea metodelor științifice a dat de pe acum rezultate concrete în multe gospodării de Stat. Astfel în gospodăria „Octombrie Roșu“ — regiunea Stalin, un soi de grâu a dat peste 7.000 kg/ha. Prin accelerarea dezvoltării stadiale a plantelor, în gospodăria „Vasilescu Vasia“ — regiunea Ialomița, inginerul agronom de acolo a obținut o ridică de ună mare cât sfecla de zahăr.

În ceea ce privește ramurile de producție zootehnice, aplicarea metodelor științifice a început să dea rezultate. Noi avem în țara noastră o rasă de bovine denumită „sură de stepă“ care are proprietăți admirabile de rezistență la condiții climatice naturale și o însemnată

forță de tracțiune. În urmă cu sute și sute de ani, ea și a însușit proprietățile acestea prin adaptare la condițiile locale. Această vacă e a pe cale să dispară datorită greșelii unor oameni de știință dela noi. Ce ne învață în această privință știința micuirinistă? Ca trebuie să folosim rasele care au fost create pe baza condițiilor locale și să le îmbunătățim neconținut. Sura de stepă atinge recordul în ceea ce privește procentul de grăsime al laptelui. Laptele său are până la 7% grăsime, în timp ce vaca elvețiană dă între 2,9—3,3%. S'a încercat să se simmentalizeze cu orice preț această vacă. S'a ajuns până acolo încât țărănilor să le fie frică de taurii din import și să meargă în mod clandestin cu vacile lor la taurii de rasă locală.

Într-o vreme ne-am speriat că avem prea multe oi în țara noastră și s'a început campania pentru reducerea numărului lor. Am vrut într'un singur an să transformăm în țigăi toate oile. Folosirea metodelor științifice micuiriniste ne arată că rasa locală de oi, dacă este îmbunătățită, poate da o oaie bună, în măsură să dea nu numai lână ci și lapte. La Ascania Nova în Uniunea Sovietică s'a obținut din rasa locală îmbunătățită un berbec care cântărește 170 kg și dă 22 kg de lână.

La Conferința zootehnică ținută pe țară cu membrii delegației sovietice, o tovarășe d'n delegația de colhoznici a fost întrebată: ce trebuie făcut pentru a se obține 16.000 litri lapte pe an dela o vacă? Ea a răspuns: puteți să-i dați ce vreți, dar dacă nu depunți dragoste, muncă și știință, nu veți avea 16.000 litri lapte pe an.

Avem o serie de gospodării unde se aplică practic știința micuirinistă. Iată, de pildă, la o gospodărie colectivă din Baia Mare s'au obținut prin iarovizare, cartofi în luna Februarie, nemaî fiind nevoie să se respecte termenele apucate din bătrâni. Noi avem astăzi în gospodăriile colective o serie de oameni îndrăzneți care atacă problemele de știință cu acelaș curaj cu care au reușit să se smulgă din gospodăriile lor individuale.

3. Pregătirea cadrelor.

Formarea cadrelor tehnice necesare operei de transformare socială listă a agriculturii este o condiție de bază pentru a trece la o agricultură științifică, la o agricultură socialistă. În această direcție s'au făcut însemnate progrese prin înmulțirea numărului școlilor medii tehnice agricole și a institutelor superioare de învățământ agronomic.

Înlăturând indiferența totală a regimurilor trecute pentru formarea cadrelor tehnice necesare agriculturii, regimul nostru a organizat pregătirea sistematică a tot mai numeroase cadre de agronomi, horticultori și zootehnicieni.

O problemă însemnată a Ministerului Agriculturii a fost pregătirea tractoriștilor în raport cu creșterea numărului de tractoare și mașini agricole. Numai într'un singur an — 1950 — S.M.T.-ul a pregătit în școlile sale mii de tractoriști, recrutați din rândurile colectiviztilor și ale țărănimii muncitoare.

O mare importanță au cursurile organizate de Ministerul Agriculturii pentru pregătirea cadrelor de conducere din gospodăriile colective. Până acum au alături de ei președinți, socolitori, brigadierii și șefi de echipă din gospodăriile colective. Aceste cursuri

urmează a fi dezvoltate și lărgite prin organizarea cursurilor profesionale în gospodării, pentru a se realiza calificarea profesională chiar pe locul de producție.

În ridicarea cadrelor din unitățile agricole socialiste, o mare însemnătate o are continuitatea în muncă și asigurarea permanenței pe locul de producție.

În conferința republicană ținută la I.C.Z.—București cu cadrele din zootehnie, a vorbit despre munca ei mulgătoare sovietică Olga Ivanovna Prozorova. De 18 ani ea lucrează în ferma de lapte a colhozului „Plania” din regiunea Moscova. Ea cunoaște fiecare vacă îndepărate, știe de unde provine, cum s'o mulgă și cum s'o hrănească, pentru a scoate viței sănătoși și a obține producții mari de lapte. Pentru munca depusă, ea a primit titlul de „Erou al muncii socialiste” și a câștigat 750 zile muncă în anul 1950.

Dina Cusminscaia, zootehnician șef al unui sovhoz pentru creșterea vacilor de rasă, lucrează de 14 ani în sovhozul „Omschi” din Omsk.

La noi oamenii încă nu sunt legați de locurile pe care le lucrează. Nici acum nu vom găsi în gospodăriile de Stat mulți brigadieri permanenți, deși de curând a apărut o hotărâre a Consiliului de Miniștri, prin care gospodăriile de Stat, care au depășit producția la grâne, au dreptul să oprească 15% din produsele colectabile, pentru a acorda prime personalului permanent.

Veriga de bază a organizării muncii în întreprinderile agricole socialiste, atât în sectorul de Stat cât și în sectorul colectiv, este brigada permanentă de producție; prin urmare, asupra acestei verigi de bază trebuie să ne îndreptăm atenția. Pregătirea cadrelor de mâine în gospodăria de Stat și în gospodăria colectivă trebuie să înceapă prin închegarea unor brigăzi trainice cuprinzând aceiași oameni, care an de an să lucreze pe aceleași terenuri și să fie în măsură să răspundă de rezultatele obținute pe acele terenuri.

Trebuie să se țină seama de faptul că agricultura noastră a fost foarte înapoată. Lucrarea pământului a fost privită ca ceva neștiințific. Se spunea că și pe vremea faraonilor se semăna grâu și se obțineau recolte mari. Fiecare român, după concepția dominantă în trecut, era un agricultor înăscut și nu mai avea ce învăța. Este drept că, cu ajutorul Partidului, noi am făcut în ultimii ani pași serioși în ridicarea agriculturii noastre, dar nu este suficient. De aceea, Ministerul Agriculturii trebuie să organizeze acum, potrivit Hotărârii Partidului și Guvernului, o serie de școli de calificare și pregătire profesională, iar Partidul va organiza de asemenea unele cercuri și cursuri de Partid în sectorul agricol; fiecare activist de Partid trebuie să sprijine cu toate puterile lui această acțiune.

În perioada de iarnă vor funcționa în gospodăriile de Stat, în S.M.T.-uri, în gospodăriile colective și la căminele culturale sătești cursuri de pregătire agricolă cu masa muncitorilor agricoli, colectivștilor și țăranilor muncitori. Atragerea maselor largi ale oamenilor muncii din agricultură la aceste cursuri, mobilizarea cursanților pentru a-și însuși cât mai multe cunoștințe tehnice, sunt în iarna aceasta sarcini de bază pentru toți activiștii de Partid ce muncesc în sectorul agricol.

Sectorul socialist din agricultură a făcut progrese însemnate după apariția Rezoluției Partidului din 3—5 Martie.

A crescut numărul S.M.T.-urilor, mărindu-se într'o măsură însemnată puterea lor de lucru.

A sporit în mod simțitor volumul producției gospodăriilor de Stat și forța lor economică.

Au luat ființă și se dezvoltă treptat gospodăriile colective, convîn-gând prin primele lor rezultate mase din ce în ce mai largi asupra superiorității muncii în colectiv. Deși sectorul socialist nu reprezintă nici 9% din totalul suprafeței arabile a R.P.R., totuși se afirmă din ce în ce mai temeinic rolul lui de conducător și îndrumător al producției agricole în țara noastră, ca și sprijinul ce-l dă prin utilaj, semințe selecționate, prin reproducători de rasă și prin sfaturi tehnice pentru ridicarea nivelului agriculturii noastre, pentru ridicarea micii gospodării țărănești.

Lupta pentru întărirea și dezvoltarea continuă a acestui sector, lărgirea bazei socialiste a agriculturii noastre, înseamnă întărirea ajutorului pe care-l primește gospodăria țărănească pentru ridicarea ei materială și culturală, dar înseamnă în același timp și sporirea continuă a cantităților de produse-marfă livrate orașului.

De aceea, dezvoltarea și îmbunătățirea muncii acestui sector este în această perioadă o sarcină centrală a muncii de Partid la țară, a muncii pentru construirea socialismului în Republica Populară Română.

DESPRE ACTIVITATEA CATEDRELOR DE ȘTIINȚE SOCIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR, PE ANUL UNIVERSITAR 1951*)

de PROF. FL. MEZINCESCU

Vicepreședinte al Comitetului pentru Învățământul Superior

„Realizarea marilor sarcini ale Planului cincinal” spune tov. Gh. Gheorghiu-Dej în raportul său „30 de ani de luptă a Partidului sub steagul lui Lenin și Stalin”, sunt de neconceput fără creșterea într’un ritm rapid a zeci și zeci de mii de muncitori calificați și a numeroase cadre de conducători în economie”.

Partidul Muncitoresc Român dă o deosebită atenție pregătirii cadrelor pentru toate sectoarele vieții economice și culturale, punând un deosebit accent pe pregătirea cadrelor tehnice și științifice.

Acțiunea de profilare a institutelor, facultăților, secțiilor și specialităților, întreprinsă de Partid și de Guvern din inițiativa personală a tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej, în vederea asigurării pentru învățământul superior a unei structuri organizatorice corespunzătoare necesității pregătirii de cadre, măsurile luate pentru ridicarea nivelului de viață a cadrelor didactice, importanțele investițiilor acordate pentru învățământul superior în Planul cincinal, etc. oglindesc politica partidului în pregătirea noii intelectualități. Peste 14 miliarde vor fi investite în învățământul superior în Planul cincinal. La sfârșitul Planului cincinal numărul studenților va crește cu peste 50% față de numărul actual.

Prin creșterea rapidă a unor cadre de înaltă calificare pentru industrie, agricultură și pe țărâm cultural, cadre capabile să rezolve problemele complicate ale noii tehnice, vom putea face față sarcinilor mereu mai complexe, pe care le pune în fața noastră construirea socialismului.

Deaceia, Universitățile, institutele de învățământ superior, școlile speciale de doi ani, școlile medii tehnice, trebuie să fie adevărate uzine pentru formarea de cadre de comandă în domeniul vieții economice, culturale și de stat.

*) Stenograma prescurtată a expunerii făcute la seminarul organizat pentru catedrele de Științe Sociale și Științe Politice (Septembrie 1951).

În mesajul adresat primei conferințe a studențimii proletare, tovarășul Stalin indică sarcinile partidului în pregătirea noii intelectualități pentru „a obține ca studențimea proletară să devină un constructor conștient al economiei socialiste și al culturii socialiste... a face astfel ca studențimea proletară să se considere parte integrantă a maselor muncitoare, a face astfel ca studenții să se simtă militanți pe țărâmul obștesc și să se comporte ca adevărați militanți pe țărâmul obștesc... a face astfel ca studențimea proletară și, în primul rând, studenții comuniști să înțeleagă necesitatea de a-și însuși știința și să și-o însușească”¹⁾.

Deosebit de actuale sunt aceste învățături pentru învățământul nostru superior. Realizând cu cinste această sarcină de onoare de a pregăti intelectuali de tip nou, învățământul superior va contribui activ prin cadrele pe care le va da la construirea socialismului în țara noastră.

Tovarășul Stalin ne învață că există o știință pe care trebuie s'o cunoască specialiștii din toate domeniile științei și tehnicii; aceasta este marxismul „știința legilor de dezvoltare a naturii și societății, știința revoluției maselor asuprite și exploatate, știința victoriei socialismului în toate țările, știința construirii societății comuniste”²⁾.

Însușirea creatoare a genialelor idei ale științei lui Marx, Engels, Lenin și Stalin, este condiția de bază pentru ca noua noastră intelectualitate să capete orizont în munca ei și posibilitatea de a lucra conștient ca parte integrantă a maselor muncitoare în lupta pentru construirea socialismului, pentru pace. Numai însușirea marxism-leninismului va da intelectualității noastre posibilitatea de a duce cu succes lupta împotriva ideologiei putrede burgheze, împotriva criminalelor idei de dominație a imperialismului american și englez, împotriva politicii de pregătire a unui nou război mondial. Numai însușirea creatoare a marxism-leninismului va da intelectualității noastre orizont în activitatea de specialitate, posibilitatea de a găsi permanent drumul adevăratei științe, drumul progresului, de a ști să asvârle la coș concepțiile retrograde, care frânează dezvoltarea științei.

Numai însușindu-și marxism-leninismul intelectualitatea noastră va putea să-și însușească metodele de conducere bolșevică, capacitatea de a ști să meargă în fruntea maselor, de a ști să se sprijine pe ele.

Această sarcină, în învățământul superior, revine în primul rând catedrelor de științe sociale.

Predarea bazelor marxism-leninismului, a materialismului dialectic și a materialismului istoric, a economiei politice și a istoriei, are drept scop înarmarea studenților cu învățătura marxist-leninistă, armă puternică în lupta pentru crearea unei noi intelectualități în țara noastră.

Atribuțiile catedrelor de științe sociale nu se limitează însă numai la predarea marxism-leninismului. Ele depășesc cadrul activității didactice prevăzut în planuri și programe. Catedrele de științe sociale trebuie să fie adevărate colective de partid în instituțiile de învățământ superior, instrumente puternice în munca de educare comunistă a tineretului, în lupta pentru asigurarea liniei partidului în predarea tuturor specialităților și în munca pentru îmbunătățirea continuă a metodelor de predare în învățământul superior.

1) I. V. Stalin, Opere, vol. 7, pag. 88, 89, 91.

2) I. V. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”.

În anul școlar 1950—1951 munca catedrelor de științe sociale a dobândit în țara noastră o serie de succese.

Editarea în limba română a operelor clasice ale marxism-leninismului a volumului 1, 2, 3 și 20 din operele lui Lenin, editarea a 11 volume din operele tovarășului Stalin, precum și a numeroase lucrări ale lui Lenin și Stalin în ediții separate, numeroase broșuri și materiale ajutoare, care au apărut în timpul acesta, documentele partidului nostru, documentele publicate cu ocazia aniversării a 30 de ani de luptă a Partidului și în deosebi raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej „30 de ani de luptă a Partidului sub steagul lui Lenin și Stalin” constituiesc un bogat îndreptar pentru activitatea acestor catedre. O deosebită importanță pentru ridicarea nivelului teoretic al predării științelor sociale, pentru aprofundarea de către cadrele noastre didactice a științei marxist-leniniste a avut-o apariția lucrării geniale a tovarășului Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”.

Sesiunea Academiei R.P.R. din Martie 1951 a luat în dezbateră problemele științelor sociale, în lumina învățăturilor tovarășului Stalin despre marxism în lingvistică și a trasat sarcini concrete și catedrelor de științe sociale. Toate acestea, precum și participarea unui număr crescut de cadre ce predau științele sociale la Universitățile și școlile serale de marxism-leninism, cât și efortul crescut al cadrelor didactice pentru ridicarea nivelului predării, constituiesc cauzele succeselor obținute în predarea științelor sociale în anul acesta.

În cursul anului universitar trecut a crescut nivelul teoretic al predării, s-au realizat pași înainte în întărirea rolului conducător al catedrelor de științe sociale în procesul instructiv-educativ care se desfășoară în instituțiile de învățământ superior, s'a îmbunătățit munca lor organizatorică.

Cu toate aceste realizări unele catedre, în special cele din centrele Brad, Petroșani, Constanța, etc., au avut serioase lipsuri în munca lor. Astfel la Institutul de Minereuri din Brad la anul II s'a predat numai un număr restrâns de lecții de marxism-leninism, studenții neputându-se prezenta din această cauză la examene, iar cursul de economie politică a fost predat numai pe jumătate.

La Petroșani și Constanța lecțiile și seminariile nu au fost ținute cu regularitate.

Predarea științelor sociale la unele instituții de învățământ superior se face încă la un nivel teoretic și ideologic scăzut. Ideile fundamentale cuprinse în cursul scurt de Istoria Partidului Comunist (b) al U.R.S.S. și în operele clasice ale marxism-leninismului nu sunt temeinic adâncite, iar legătura cu sarcinile și practica construirii socialismului în țara noastră este slab sau mecanic înfățișată.

Astfel, lecția „Ce ne învață Istoria P.C. (b) al U.R.S.S.; Lenin și Stalin corifeii științei universale, conducătorii și învățătorii proletariatului internațional”, predată la I.S.E.P. în acest an este departe de a însemna o redare a tezelor fundamentale ale marxism-leninismului.

O problemă ca aceea a statului sovietic, formă superioară pe care o îmbracă dictatura proletariatului, nu este deloc tratată. În general probleme de o importanță hotărâtoare, cum sunt acelea ale intransigenței lupte dusă de partidul bolșevic împotriva diverselor abateri, victoria și îsgonirea din rândurile sale a centristilor și oportuniștilor reformiști, problema dictaturii proletarietului, problema industrializării socialiste

a socializării agriculturii, cât și învățăturile care se pot trage pentru țara noastră, sunt sau slab amintite sau cu totul lăsate la o parte.

Apoi această lecție nu arată cum Lenin și Stalin, genialii gânditori și luptători au dezvoltat și perfecționat învățătura marxistă în condițiile imperialismului ca ultim stadiu al capitalismului și apoi în condițiile socialismului victorios pe o șesime din glob, în condițiile ultimii faze a crizei generale a capitalismului, a prăbușirii sistemului colonial și a întăririi mișcării muncitorești în lumea întreagă. Astfel, în cursul tratării acestei lecții în mod cu totul nejust, învățătura pe care ne-o dă Istoria P.C. (b) al U.R.S.S. apare ruptă de învățătura lui Marx și Engels.

În lecția despre „Problema națională” predată dela catedra de marxism-leninism dela Iași este aglomerat un bogat material factic. Cu toate acestea, despre naționalism și despre cosmopolitism se vorbește numai în câteva rânduri, deși naționalismul și reversul lui cosmopolitismul reprezintă cei mai aprigi dușmani în lupta pentru socialism, pentru consolidarea păcii din lumea întreagă.

Lipsește din lecție aproape complet problemele cuprinse în rezoluția Biroului Politic al C.C. al P.M.R. în chestiunea națională. Nu sunt arătate: importanța victoriei principiului internaționalismului proletar asupra naționalismului burghez pentru dezvoltarea statului nostru, caracterul nou al relațiilor dintre Uniunea Sovietică și țările de democrație populară; nu sunt demascate relațiile dintre țările imperialiste și țările marshallizate, etc.

La a doua consfătuire a șefilor catedrelor de marxism-leninism în U.R.S.S., Kalinin spunea: „Noi studiem marxism-leninismul, nu ca să-l cunoaștem formal, așa cum se învăța înainte catehismul, noi studiem marxism-leninismul ca metodă, ca instrument cu ajutorul căruia noi stabilim conduita noastră politică, socială și personală.”

A preda științele sociale abstract, rupt de realitățile din țara noastră, înseamnă a nu arăta studenților caracterul creator al marxismului, legătura indestructibilă între teoria revoluționară și practica construirii socialismului; aceasta înseamnă a favoriza bucherismul, învățătura mecanică.

Un exemplu viu de apolitism în predare este lecția care tratează despre „U.R.S.S. pe drumul construirii comunismului”, predată la Institutul de Zootehnie și Medicină Veterinară din Arad.

Astfel de lecții trebuie să arate forța U.R.S.S., rolul ei în fruntea luptei pentru pace, să întărească dragostea studenților față de U.R.S.S.

Dar la catedra de marxism-leninism dela Institutul din Arad, această lecție a fost transformată într-o problemă pur tehnică, în care patru din cele opt puncte prevăzute în plan tratează numai despre mecanizarea proceselor de producție, despre rolul electrificării în procesul de producție, despre dezvoltarea metodelor chimice în procesul de prelucrare a metalelor, despre baza tehnică materială a comunismului la sate. În schimb, problemele teoretice de bază, ca: rolul uriaș al P.C. (b) în construirea socialismului, forțele motrice ale societății socialiste sovietice, nu sunt tratate deloc. Deasemeni, nu se vorbește nimic despre îndeplinirea cu succes a primului plan postbelic, nimic despre uriașa forță pe care o reprezintă U.R.S.S. în lupta pentru pace.

O astfel de lecție nu poate să corespundă obiectivelor predării marxism-leninismului. www.dacoromanica.ro

Prezentări greșite, apolitism și o predare abstractă întâlnim de-așemenea în predarea la diferite catedre de economie politică.

La Institutul de Medicină Veterinară și Zootehnie din București, lecții cum ar fi „Imperialismul” sau „Organizarea socialistă a muncii și principiul socialist al repartiției după muncă”, „Reproducția socialistă largită”, probleme deosebit de actuale, sunt predate rupte de construirea socialismului în țara noastră. Aceeași linie greșită o are lecția „Perioada de trecere dela capitalism la socialism” predată la catedra de economie politică a Universității „Bolyai”, care se ocupă cu una din cele mai actuale probleme din țara noastră. Această lecție descrie pe larg situația din Rusia după Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, problema comunismului de război, problema NEP, descrie industrializarea socialistă și colectivizarea din U.R.S.S., lăsând o singură pagină pentru R.P.R. și țările de democrație populară, în care se desfășoară trecerea dela capitalism la socialism. Dar și în această parte a lecției nu se fac decât afirmații generale.

Just s'a subliniat în cursul debaterilor acestui seminar, că rolul profesorului nu constă numai în a comunica studenților un anumit număr de informații și în controlarea la examen dacă studenții și le-au însușit. O lecție care nu ridică problemele concrete ale luptei partidului pentru întărirea alianței între clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, pentru organizarea întreprinderilor, pentru întărirea statului și a vigilentei în lupta contra dușmanului de clasă, nu-și poate atinge scopul, nu contribuie efectiv la făurirea de constructori activi ai socialismului.

Ilustrarea cu exemple vii, alegerea cu multă grijă a faptelor și evenimentelor din viața poporului nostru și a țărilor de democrație populară, folosirea unui material bogat din cele mai diferite domenii ale științei, literaturii și artei, permite ca fiecare principiu teoretic să se fixeze mai adânc în mintea studentului, îl pregătește pentru ca el să poată sesiza și reține principiile teoretice.

La unele catedre predarea lecțiilor din Istoria mișcării muncitorești din țara noastră se caracterizează prin neadâncirea problemelor teoretice, printr'o aglomerare de material factual, prin atitudini obiectiviste, iar în unele cazuri chiar prin abateri ideologice. Astfel, în lecția „Stabilizarea relativă a capitalismului în țara noastră”, ținută la catedra de marxism-leninism dela Institutul Agronomic din Craiova, o serie de probleme importante teoretice au fost omise. Astfel, nu se vorbește nimic despre condițiile interne și internaționale care au dus la stabilizarea relativă a capitalismului. Lecția trece repede peste evenimentele dela Lupeni. Ea nu vorbește aproape nimic despre congresul sindicatelor dela Timișoara; rolul partidului, frământările și procesul de clarificare în interiorul partidului în aceste perioade sunt superficial predate. Deși perioada din 1923—1933 se caracterizează prin întărirea aservirii României de către imperialiștii americani-englezi-frâncezi, demascarea imperialiștilor se face foarte slab.

În predarea marxism-leninismului la Craiova, problemele actuale ale construirii socialismului sunt de multe ori legate mecanic, în mod forțat și nu contribuie la lămurirea chestiunilor esențiale. Astfel, la lecția „Stabilizarea relativă a capitalismului”, fiecare lege apărută în perioada 1923—1933 este comparată cu legile elaborate de regimul nos-

tru, ceea ce fărâmițează mult predarea și abate atenția dela problemele esențiale ale lecției.

În viitor, predarea lecțiilor despre mișcarea muncitorească din țara noastră va trebui serios îmbunătățită.

Considerăm că lipsurile despre care am vorbit mai sus isvorăsc în primul rând dintr-o insuficientă participare a unora din cadrele didactice la viața politică și socială, și mai ales se datoresc subaprecierii importanței studierii documentelor partidului nostru. Este clar că fără studiul aprofundat al documentelor partidului nostru, al presei partidului nostru, care trebuie să constituie unul din principalele izvoare ale documentării cadrelor dela științele sociale, nu este posibilă legarea teoriei de practica construirii socialismului în țara noastră.

Raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej „30 de ani de luptă a Partidului sub steagul lui Lenin și Stalin” prețiosul material documentar elaborat de partid cu ocazia împlinirii a 30 de ani dela întemeierea partidului, constituie un mare sprijin pe care catedrele vor trebui să-l folosească din plin.

Legarea mai temeinică a cadrelor dela științele sociale de viața politică și socială, ca și organizarea unor ședințe pentru informarea cadrelor dela științele sociale asupra acțiunilor celor mai importante ce stau în fața partidului și a guvernului vor trebui să constituie o preocupare a Ministerului Învățământului Public, a conducerilor Universităților și Institutelor de Învățământ Superior. Aceasta va contribui la legarea activității catedrelor de problemele de fiecare zi.

În lupta pentru îmbunătățirea nivelului predării științelor sociale, un instrument important este dezvoltarea activității științifice a cadrelor dela științele sociale. A. I. Levizov, candidat în științe dela Universitatea de stat „Molotov” din Rostov scrie în „Vestnic Vășei Scolă”: „Începând să lucrez serios în munca de cercetări științifice, am început să privesc altfel însăși predarea. Simt cum datorită activității științifice se elimină tot mai mult formalismul, șablonul”. Așa cum arată tov. L. Răutu în comunicarea sa la Sesiunea Academiei R.P.R. din Martie, „Suntem datori să contribuim activ la studierea și aprofundarea marxism-leninismului, *ca știință a construirii societății comuniste*, la aplicarea creatoare a acestei științe la condițiile țării noastre, la studierea legilor dezvoltării țării spre socialism, în condițiile regimului de democrație populară, în condițiile existenței Țării Socialismului victorios, Uniunea Sovietică”¹⁾.

În felul acesta activiștii catedrelor de științe sociale îndeplinesc sarcina pusă de partid și guvern.

În ceea ce privește educarea studenției în spiritul dragostei față de Uniunea Sovietică, se poate constata uneori numai o prezentare generală, insuficient documentată, a ajutorului internaționalist, pe care Uniunea Sovietică îl acordă patriei noastre și celorlalte țări de democrație populară.

Numai luptând împotriva tratării generale a problemelor ce privesc politica internaționalistă a U.R.S.S. se poate contribui la educarea studenției noastre în spiritul internaționalismului proletar, în spiritul dragostei și devotamentului față de Uniunea Sovietică. Numai subli-

1) L. Răutu, „Lucrările tovarășului Stalin, asupra lingvisticii și problemele științelor sociale din țara noastră”, pag. 4.

niind zi de zi ajutorul multilateral pe care Uniunea Sovietică și tovarășul Stalin îl acordă patriei noastre, cum ar fi de pildă ajutorul pe care ni-l acordă în ceea ce privește industrializarea țării noastre, a mecanizării agriculturii, a pregătirii cadrelor, ajutorul pe care ni-l acordă pe tărâmul dezvoltării științei și culturii din țara noastră, își vor putea îndeplini catedrele de științe sociale sarcina de onoare de a educa studențimea noastră în spiritul internaționalismului proletar, în spiritul dragostei față de Uniunea Sovietică.

Această problemă ce trebuie legată de principalele aspecte ale construirii socialismului în țara noastră, întărirea independenței naționale a patriei noastre, sprijinul politic dat țării noastre pe plan internațional, rolul U.R.S.S. în lupta pentru pace, trebuie să străbată ca un fir roșu întreaga predare a științelor sociale din Institutelor de Învățământ Superior.

În sfârșit, o altă lipsă ce se manifestă destul de acut în predarea științelor sociale, o constituie caracterul necombativ al demascării politice de jaf și asuprire a imperialismului american și englez.

Demascarea imperialismului american se face de obicei în mod abstract, fără documentarea necesară, fără a aduce date concrete în istoria poporului nostru.

Aceasta este cauza pentru care numeroase lecții, printre care putem cita unele lecții date de catedra de marxism-leninism dela Cluj, nu însoțesc suficient ura față de imperialismul american și față de sateliții acestuia.

În multe lecții ținute la catedrele de științe sociale, demascarea clichee fasciste dela Belgrad se face în aceeași formă abstractă și generală. Nu se folosesc suficient datele concrete publicate de presa noastră, pentru a demasca caracterul fascist al statului iugoslav, politica de înfeudare a economiei Jugoslaviei imperialismului american de către Tito, vechiul agent al Gestapo-ului.

Din toate acestea rezultă că o sarcină de bază, ridicarea nivelului teoretic și ideologic, întărirea spiritului revoluționar și combativ în predarea științelor sociale.

Numai în acest fel catedrele de științe sociale își vor putea îndeplini sarcina măreață de a educa o nouă intelectualitate, care să-și iubească fierbinte patria, care să iubească fierbinte Patria Socialismului, Uniunea Sovietică și să urască din toată inima imperialismul american și pe toți sateliții acestuia, care pregătesc cu înfrigurare un nou război mondial și care vor să cotească noi țări și popoare.

Studierea lucrării tovarășului Stalin „Marxismul și Problemele lingvisticii” pune în fața catedrelor de științe sociale sarcina de a da studiului limbii o mare și permanentă atenție. Limba înregistrează și consolidează rezultatele gândirii, ea este arma principală pentru comunicarea între oameni. Vorbirea nu este instinctivă, ci o funcțiune culturală dobândită. Vorbirea perfectă a omului constituie rezultatul unei munci permanente asupra limbajului nostru, este rezultatul îmbogățirii vieții noastre spirituale. Grija pentru cuvânt, pentru claritate, pentru logica expunerii, pentru prezentarea în forme cât mai vii, mai plastice a lecției, trebuie să fie o preocupare a activiștilor dela științe sociale. Un mare număr din lecțiile ținute la catedrele de științe sociale, analizate de noi, dovedesc lipsa de preocupare pentru limbă, pentru

forma de exprimare, tendință de șablonism, redactări confuze, neglijențe, inexactități.

În lecția „Lupta P.M.R. pentru justa rezolvare a problemei Naționale, Patriotismul și Internaționalismul Proletar”, ținută la I.S.E.P. găsim nenumărate astfel de formulări.

Iată un exemplu: „Drepturile națiunilor socialiste din U.R.S.S. sunt asigurate prin garanția constituțională împotriva șovinismului panrus și a naționalismului local, cu toate că ele în fapt nu sunt amenințate”.

Trebue să învățăm permanent din lucrările clasicii marxism-leninismului, din lucrările conducătorilor partidului nostru, grija pentru formă, alături de aceea pentru conținut. Tov. Gh. Gheorghiu-Dej, tov. Ana Pauker știu să găsească imagini plastice noi, care măresc puterea convingătoare a lucrărilor și atrag pe cei care studiază aceste materiale. Folosirea în expuneri a literaturii care descrie viața cu multă sinceritate și în mod plastic are o mare importanță instructivă, este îndeaproape recomandată de clasicii noștri. Marx-Engels-Lenin și Stalin folosesc într-o mare măsură figuri din literatură care au pătruns adânc în conștiința poporului și al căror nume au căpătat caracterul unor nume comune. Folosirea exemplelor din literatură nu numai că ușurează procesul de înțelegere a unor probleme teoretice, dar stimulează și interesul pentru studiul beletristicii, preocupare încă foarte redusă în rândul studențimii noastre. Urmărind continuu importanța educativă a prelegerii, trebue să căutăm formele care pot să influențeze și să emoționeze cât mai direct.

În studierea marxism-leninismului, a economiei politice, a materialismului dialectic și a materialismului istoric, seminariile ocupă un loc foarte important. În ceea ce privește activitatea catedrelor de științe sociale, în anul care a trecut, se poate constata o preocupare crescută pentru îmbunătățirea muncii în seminar. La majoritatea catedrelor s'au introdus ședințe de pregătire a seminariilor. La Iași s'a organizat o ședință cu tema „Metoda în seminar”, în care pe baza experienței sovietice s'a arătat cadrelor didactice felul cum trebue condus un seminar. La Universitatea „C. I. Parhon” București, s'au organizat seminarii model, urmate de discuții și o ședință de schimb de experiență pentru asistenți. Catedra de la Universitatea din Cluj a elaborat un îndreptar pentru ținerea seminariilor și îndrumarea studiului individual.

Cu toate acestea în munca seminariilor sunt încă foarte serioase lipsuri. Pregătirea seminariilor este adesea defectuoasă.

La catedrele de la Institutul Politehnic și I.S.E.P. din București, la catedra de științe sociale din Orașul Stalin, etc., munca asistenților a fost slab îndrumată și controlată. Din această cauză nu s'a putut asigura calitatea muncii din seminar și nici nu s'a dat un ajutor asistenților pentru ridicarea calificării lor profesionale. La un control efectuat de Minister la catedra de marxism-leninism din Orașul Stalin a reeșit că asistenții de la aceeași catedră nu tratează în mod unitar problemele din seminar.

Lipsa cea mai mare a unor asistenți și șefi de lucrări constă în faptul că folosesc aproape exclusiv metoda întrebărilor și răspunsurilor și alunecă pe panta bucherismului și dogmatismului. Ei reduc adeseori seminariile la interogare formală a studenților și contribuie prea puțin la educarea în spiritul unei atitudini constructive și creatoare față de studiul științelor sociale.

Studentii nu sunt incurajați să ia cuvântul la seminar, să facă complectări și remarce critice în legătură cu problemele ridicate de răspunsurile altor studenți. O altă lipsă destul de frecventă este tendința conducătorilor de seminar să vorbească mai mult decât studenții în timpul orei de seminar, ceea ce scade deasemenea activitatea studenților în timpul seminarului.

Nu totdeauna sunt enumerate în fața studenților, la începutul seminarului, punctele principale în jurul cărora se va desfășura discuția în seminar, ceea ce ar permite ca seminarul să decurgă mai organizat.

Material didactic ca, diagrame, table, scheme, etc., care ar ajuta pe studenți să-și însușească mai ușor problemele studiate iar pe asistenți să-și organizeze mai interesant și mai eficace seminarul, sunt foarte slab sau deloc folosite.

În anul universitar 1951/1952, catedrele de științe sociale trebuie să facă în organizarea seminarilor un pas înainte. Pentru primul an de studii, când studentii abia veniți din învățământul mediu nu au încă deprinderea de a adânci unele probleme, de a gândi independent, va trebui folosită metoda discuțiilor vii. Întrebările vor trebui să fie în așa fel formulate încât să cuprindă probleme mari care să permită studenților să gândească independent, să nu caute formule tip. Conducătorul seminarului—și e bine ca profesorii să conducă și ei seminarii—trebuie să dea dovadă de mult tact pedagogic, fără să transforme seminarul în interogatoriu, trebuie să fie în stare să mobilizeze la discuții pe toți membrii grupei. O deosebită atenție va trebui dată primelor seminarii cu studenții anului I. Acesta trebuie să fie un seminar special, să consacre timp debaterilor asupra felului cum trebuie studiată o carte, asupra modului de întocmire a rezumatelor, discutând concret asupra unora din rezumatele întocmite de studenți.

În acest scop, înaintea seminarului este bine ca profesorul sau asistentul să cheme studenții la consultații, să le controleze rezumatele.

Pentru anul II de studii, trebuie să trecem la forme superioare de organizarea seminarilor și să introducem, cel puțin în parte, metoda referatelor.

Profesorul V. A. Galchin, dela Universitatea din Moscova, vorbind despre metoda referatelor, o califică drept o activitate didactică importantă în educarea studenților, în deprinderea lor de a studia independent.

Trebuie să căutăm ca studenții să învețe să formuleze singuri ideile lor, să nu citeze numai din cărți și să nu devie în niciun caz niște „bibliotecă răvășită” cum spune Plehanov.

Kalinin spunea că rapoartele și referatele, discuțiile vii pe baza studiului individual sunt de mare folos pentru cei care vor să-și însușească teoria revoluționară.

Referatele cu durată de 15—20 minute trebuiesc însă din vreme și temeinic pregătite. Introducerea sistemului de referate în seminar cere conducătorului seminarului sarcini suplimentare. El trebuie să formuleze temele referatului. Acesta trebuie să se concentreze asupra unei probleme importante din tema seminarului. Conducătorul seminarului trebuie să recomande bibliografie suplimentară, să acorde consultații, să revizuiască textul referatului și pe cât posibil să-l difuzeze în grupă înainte de ziua stabilită.

Deasemenea în anul 1951/1952, munca de control a seminariilor va trebui mult îmbunătățită și imbinată cu ședințe periodice de analiza muncii în seminar, de aceasta fiind direct răspunzători șefii de catedră sau adjuncții lor.

Nici cel mai interesant curs sau seminar nu poate înlocui studiul individual al studenților. Cu excepția Facultății de Filosofie din București unde s'au obținut unele succese în activitatea de studiu individual a izvoarelor clasicilor marxism-leninismului, majoritatea studenților continuă să folosească mai mult broșurile asupra operelor clasicilor, decât studiul izvoarelor.

Organizarea activității individuale a studenților și îndrumarea ei este o foarte importantă problemă a predării științelor sociale.

Importanța acestei metode a fost puternic subliniată în Hotărîrea istorică a C.C. al P.C. (b) despre organizarea propagandei de partid, în legătură cu editarea cursului scurt de istorie a P.C. (b) al U.R.S.S.

Pentru stimularea studiului individual trebuie îmbunătățită metoda consultațiilor, controlul temeinic și sistematic al caietelor și rezumateelor pe baza bibliografiei date, controlul studenților în sălile de bibliotecă, ca și activitatea pentru pregătirea anticipată a seminarului. Seminarul trebuie să aibă la bază o muncă temeinică de studiu individual.

Un alt mijloc pentru stimularea studiului individual este atragerea studenților în munca cabinetului de marxism-leninism, organizarea de vitrine, expoziții și culegeri de material documentar în activitatea cercuilor științifice ca și în activitatea publicistică. Contactul strâns cu organizațiile de tineret, organizarea de ședințe cu UTM, contribuie la găsirea de noi metode pentru atragerea studenților la munca de studiu individual.

Față de anul trecut, în anul școlar 1950/1951, munca organizatorică a catedrelor de științe sociale s'a îmbunătățit, ședințele de catedre s'au desfășurat mai regulat, s'au format la numeroase catedre colective de profesori pe an de studiu.

Trebuie semnalată însă lipsa care mai există la o serie de catedre în legătură cu organizarea cursurilor.

La Universitatea Parhon, la Institutul Politehnic, la I.S.E.P. București, la catedrele din Cluj, cursurile se țin cu un număr mare de studenți (600—800 studenți). Acest sistem e nepedagogic și împiedică urmărirea atentă de către studenți a predării. Deasemeni această metodă de lucru nu permite apropierea între studenți și profesori, cât și între cadrele didactice dela marxism-leninism și cadrele dela disciplinele de specialitate și legarea de problemele specifice ale Facultății.

Începând cu anul școlar 1951/1952 se recomandă catedrelor să-și organizeze activitatea în scopul asigurării legării fiecărui conferențiar de o facultate sau grupe de facultăți, precum și legarea profesorilor și conferențiarilor pe ani de studii. Calitatea muncii catedrelor de științe sociale este strâns legată de viața colectivelor de catedră.

Catedra de economie politică a capitalismului dela I.S.E.P. București și-a organizat munca de pregătire a lecțiilor pentru deschiderea anului cu două luni înainte de început.

Catedra de marxism-leninism dela Institutul Medico-Farmaceutic din Tg.-Mureș, discută în prealabil tematica fiecărei lecții. Aceasta ușurează alcătuirea lecției și valorificarea problemelor celor mai arzâ-

toare. Însă nu pretu îndeni se folosesc astfel de metode. Există multe cazuri de activitate formală. Pentru a crea condiții pentru creșterea combativității în discuții, pentru ridicarea nivelului predării științelor sociale, este necesar ca lecțiile să fie scrise din vreme, să fie împărțite membrilor catedrei. Este nevoie ca fiecare membru al catedrei să se pregătească temeinic pentru ședința de analiză a lecției.

Îndeplinirea de către catedrele de științe sociale a rolului de care conducătoare este strâns legată de participarea la viața instituției de învățământ superior, de strângerea legăturilor cu organizațiile de masă ale tineretului, de cunoașterea problemelor specifice ale facultății, de sprijinul dat cadrelor didactice dela catedrele de specialitate în munca de ridicare a nivelului ideologic al predării.

În anul 1950-1951 catedrele de științe sociale s'au legat mai temeinic de instituțiile de învățământ superior, aproape pretutindeni reprezentanți ai catedrei de marxism-leninism au participat la ședințele consiliului instituției; cadrele de marxism-leninism au dat sprijin la munca de analiză a cursurilor de specialitate, au organizat conferințe pentru ridicarea nivelului ideologic al cadrelor de specialitate. Trebuie să scoatem în mod deosebit în evidență activitatea depusă în acest scop de catedrele de marxism-leninism dela Institutul Medico-Farmaceutic din București și Tg.-Mureș.

La conferințele și seminariile organizate de catedra de marxism-leninism dela Institutul Medico-Farmaceutic din București au participat între 400—800 de cadre didactice. La Tg.-Mureș au fost organizate și ședințe de referate cu clinicile.

În cursul discuției desfășurate la Institutul Medico-Farmaceutic din București, în jurul predării cursului de Pediatrie, s'a cristalizat clar poziția ideologică a cadrelor didactice, majoritatea luând atitudine pentru pavlovism; au fost demascate elementele care s'au situat pe poziție aușmănoasă; concluziile trase la sfârșitul ședinței prevăd măsuri concrete pentru îmbunătățirea muncii catedrei de pediatrie.

Cu toate aceste părți pozitive au existat și o serie de lipsuri. Astfel referatul a fost întocmit în cea mai mare măsură de catedra de marxism-leninism, deși acest referat trebuia să fie pregătit de catedra de pediatrie, cu ajutorul catedrei de marxism-leninism. Deasemenea, catedra de marxism-leninism s'a substituit la început conducerii Institutului Medico-Farmaceutic, organizând direct pregătirea acestei ședințe.

În fine, concluziile ședinței n'au fost valorificate nici în presă și nici n'a fost urmărită aplicarea lor în practică. Am analizat aceste lipsuri nu pentru a minimaliza activitatea catedrei de marxism-leninism dela Institutul Medico-Farmaceutic, care are una dintre cele mai bogate activități în munca de sprijinire a altor catedre, ci pentru a trage învățăminte. Astfel de lipsuri, cum sunt cele semnalate la Institutul Medico-Farmaceutic din București, se întâlnesc și în activitatea altor catedre de științe sociale.

În munca de ridicare a nivelului ideologic al cadrelor didactice o lipsă importantă a cadrelor de științe sociale constă în caracterul episodic al legăturii și ajutorului acordat celorlalte catedre. Formele de muncă folosite până acum în activitatea de ridicare a nivelului ideologic al cadrelor didactice, au fost deseori sectare și n'au dus temeinic la mobilizarea activă a acestora.

În unele cazuri membrii catedrelor de marxism-leninism nu s'au

preocupat de crearea unei atmosfere tovarășești și de încredere, pentru ca fiecare din catedre să înțeleagă critica ca pe un sprijin dat pentru îmbunătățirea muncii lor, și nu ca pe o măsură îndreptată împotriva lor. Trebuie semnalată deasemenea lipsa de participare a catedrelor de științe sociale în munca de ridicare a nivelului ideologic al cadrelor în două sectoare deosebit de importante. E vorba de științele economice și planificare și de disciplinele lingvistice.

În munca de îmbunătățire a nivelului și metodicii predării marxism-leninismului ca și în munca de sprijin acordată cadrelor didactice de specialitate pentru ridicarea nivelului ideologic, un ajutor prețios trebuie să-l dea Cabinetului de Marxism-Leninism. Cu toate ca aceste Cabinete n'au devenit încă centre vii de studiu, începuturile activității acestor Cabinete arată perspectivele lor largi de dezvoltare.

Catedrele de științe sociale trebuie să dea dovadă de multă inițiativă în munca pentru ridicarea nivelului ideologic al cadrelor de altă specialitate. Pe lângă conferințele și ședințele pentru analizarea cursurilor, aceste catedre trebuie să ia inițiativa organizării în jurul Cabinetului de Marxism-Leninism a unor referate privind noile descoperiri ale științei sovietice, informări asupra creației literare și artistice, etc.

Pentru a asigura îndeplinirea sarcinilor catedrelor de științe sociale, trebuie să ridicăm și să pregătim noi cadre didactice pentru științele sociale.

În această problemă trebuie să se dea o atenție deosebită recrutării de noi cadre din rândurile absolvenților facultăților.

A urmări dezvoltarea celor mai buni studenți încă din timpul studiilor, a-i ajuta să facă progrese în studierea și însușirea științei marxist-leniniste, pentru a putea deveni cadre temeinic pregătite de asistenți la catedrele de științe sociale, iată una din sarcinile principale ale catedrelor de științe sociale.

În anul școlar 1950/1951 Ministerul Învățământului Public și-a îmbunătățit munca în direcția îndrumării activității catedrelor de științe sociale. Astfel Ministerul a reușit, în special în ultimele luni ale anului școlar, să cunoască mai temeinic situația dela un număr de catedre de științe sociale. Totuși Ministerul Învățământului Public are în acest sector de muncă numeroase lipsuri. Ministerul nu a reușit să acorde un ajutor activ catedrelor de științe sociale.

Trebuie relevant îndeosebi faptul că Ministerul nu a reușit să devină un îndrumător viu în ceea ce privește problemele de metodică predării științelor sociale. El a controlat foarte slab organizarea predării științelor sociale și n'a popularizat experiența pozitivă a unora din catedre și n'a combătut lipsurile sesizate la altele.

Adeșori Ministerul a întârziat în trimiterea pe teren a instrucțiunilor, chestionarelor, etc.

Cauzele acestor lipsuri trebuiesc căutate îndeosebi în lipsa de inițiativă și de combativitate de care a dat dovadă uneori Ministerul.

În ceea ce privește ridicarea calificării științifice a cadrelor dela catedrele de științe sociale, Ministerul va organiza în acest an universitar aspirantura pentru profesorii și conferențiarii ce predau în învățământ de cel puțin 2 ani. Ne propunem să dăm atenție deosebită problemelor de control și îndrumare a activității cadrelor cu experiență între catedrele de științe sociale. Ministerul va folosi propunerile făcute în

cadruL discuțiilor noastre pentru îmbunătățirea controlului și sprijinului acordat catedrelor de științe sociale.

Deasemenea, Ministerul va elabora cu sprijinul catedrelor o serie de materiale de metodică, privind predarea lecțiilor, conducerea semina-riilor, organizarea orelor de consultații, etc. Una din problemele asupra căreia Ministerul își va concentra atenția încă de la începutul noului an școlar, va fi ca pe baza observațiilor catedrelor să îmbunătățească programa cursului „Bazele marxism-leninismului” pentru anul școlar 1952-1953, în așa fel încât să lege mai organic problemele teoretice de problemele construirii socialismului în țara noastră.

Deasemenea, el se va ocupa cu simplificarea bibliografiei obliga-torii care face acest program prea încărcat.

Iată pe scurt câteva din sarcinile pe care Ministerul își propune să le realizeze în acest an școlar. Marile sarcini ce stau în fața po-popului nostru în opera de pregătire a noii intelectualități, care să fie capabilă să conducă marile șantiere ale socialismului din țara noas-tră, devotată cu trup și suflet Patriei noastre, internaționalismului pro-letar, luptei pentru pace, gata să răspundă cu abnegație la chemările Partidului, cer din partea catedrelor de științe sociale noi eforturi.

Măreață, dar plină de răspundere este sarcina predării științelor sociale, — sarcina de a lucra ca adevărate colective de partid în insti-tuțiile de învățământ superior.

Realizarea acestei sarcini nu permite activiștilor de la marxism-le-ninism, materialism dialectic, materialism istoric și economie politică, nicio stagnare. Ea cere o neobosită muncă pentru neconținută ridicare a nivelului teoretic, politic, pedagogic al predării, o multilaterală des-voltare a cunoștințelor științifice, literare, artistice. Îndeplinirea acestei sarcini cere o neconținută legătură a cadrelor de științe sociale cu viața, cu practica construirii socialismului, cu organizațiile de tineret, cu stu-denții, cu celelalte cadre didactice.

Îndeplinirea acestei sarcini cere principialitate, intransigență până la capăt față de orice devieri antipartinice, vigilență revoluționară față de orice încercare de manevră a dușmanului de clasă.

Luptând pentru îndeplinirea acestor sarcini, activiștii de la cate-drele de științe sociale își vor îndeplini datoria față de Partid, față de Patrie.

DESPRE ACTIVITATEA UNIUNII OAMENILOR MUNCII MAGHIARI DIN ROMÂNIA

MAGYAR DOLGOZÓK SZÖVETSÉGE (MADOSZ)

de Prof. Univ. L. BANYAI

După primul război mondial, păturile burgheziei și moșierimii maghiare din Ardeal, lovite prin prăbușirea imperiului austro-ungar, și-au revenit sub regimul reacționar român. Cercurile conducătoare maghiare, marii moșieri-magnați, marii industriași și bancheri, înalți prelați și foștii demnitari ai imperiului austro-ungar, și-au salvat o bună parte a pozițiilor lor privilegiate din trecut, printr'o cârdășie cu clasa stăpânitoare română.

Simulacru de reformă agrară de după primul război mondial nu a adus schimbări mari în situația economică a moșierilor maghiari din Ardeal. Conducerea Asociației Economice Maghiare din Ardeal (E.M.G.E.), compusă din magnați, a ținut la 5 Decembrie 1920 o adunare de protest împotriva proiectului de reformă agrară. A fost trimisă o delegație regelui prusac Ferdinand Hohenzollern, care era legat de acești magnați sprijiniți în trecut în privilegiile lor semi-feudale de către imperialismul german wilhelmian și biserica papală. De aceea neliniștea moșierilor unguri din Ardeal nu avea să dureze mult timp. Ei au reușit să păstreze o parte considerabilă din moșiile lor, mergând până la 500 pogoane de fiecare membru de familie.

În același timp, capitaliștii maghiari, care avuseseră până atunci monopolul asupra întreprinderilor industriale, au împărțit acțiunile cu burghezia și moșierimea română, liberalii și complicii lor național-țărăniști. Astfel, în consiliul de administrație al societății pe acțiuni a minelor de cărbuni din Petroșani se instalează liberalul Tancred Constantinescu și manistul Mihai Popovici, alături de Szás Pál, reprezentantul burgheziei și moșierimii maghiare din România, precum și de contele Bethlen József, Scitovszky Tibor, Chorin Ferenc și Hegedűs Loránt, cunoscuți potentăți ai Bursei și ai Casei Magnaților din Ungaria horthystă.

În felul acesta, burghezia și moșierimea maghiară din Ardeal găsesc repede o platformă comună cu burghezia și moșierimea română la putere, fiind legate între ele și prin una lor comună împotriva clasei muncitoare și a noului regim din Uniunea Sovietică.

În arena politică, atitudinea cercurilor conducătoare reacționare maghiare din Ardeal era împletită cu o agitație revizionistă, alimentată de aceiași imperialiști englezi și francezi, care încurajau politica șovină a guvernelor reacționare române. Aceste guverne serveau împreună cu guvernele reacționare maghiare planurile agresive ale imperialiștilor împotriva Uniunii Sovietice, planuri în care guvernele acestor țări vecine cu Uniunea Sovietică figurau ca unelte docile ale faimosului „cordon sanitar”. În acest „cordon sanitar”, se țesea peste frontiere „alianța sfântă” contrarevoluționară, antisovietică între clasele exploataatoare.

Scopul agitației revizioniste era să demobilizeze masele muncitoare maghiare din Ardeal, unde, în condițiile crizei de după primul război mondial, de exploatare și de asuprire, grevele și manifestațiile muncitorești se țineau lanț, în ciuda tuturor atrocităților stării de ase-diu permanentizate.

Guvernul reacționar român, la 13 Decembrie 1918 a răspuns cu gloanțe la manifestația muncitorimii din București, iar în vara 1919, la comanda stăpânilor săi imperialiști, a atacat pe la spate revoluția din Ungaria, în cădășie cu reacțiunea contrarevoluționară a lui Horthy. Acest guvern a ajutat burghezo-moșierimea din Ungaria să ajungă din nou la putere, iar înlăuntrul țării a introdus o teroare crudă împotriva maselor muncitoare ale minorităților naționale. Agitația revizionistă a sprijinit de fapt guvernul reacționar român, reușind să determine mari mase de unguri din Transilvania să ia drumul pribegiei, în locul luptei unite cu poporul muncitor român împotriva asupritorilor și exploataților comuni.

La 9 Ianuarie 1921 ia ființă gruparea politică „Uniunea Maghiară” (Magyar Szövetség), care în realitate nu era decât continuarea tradiționaliei politici de castă a clasei dominante maghiare. Singura diferență era că în urma agitației opoziționiste a grupului amintit, s'a întărit față de magnați poziția elementelor marelui burghezii, mai interesate la susținerea activă a guvernanților reacționari români, părtașii lor în consiliile de administrație ale băncilor și societăților pe acțiuni.

În fruntea „Uniunii Maghiare” se alege ca președinte baronul Jósika Samu, ultimul președinte al camerei magnaților din Ungaria. Dat fiind că guvernul burghezo-moșieresc trata numai cu partidele parlamentare, în Octombrie 1921 Uniunea Maghiară se transformă în „Partidul Maghiar”, prezidat din nou de baronul Jósika. După moartea lui Jósika, scaunul prezidențial este ocupat de Ugron István, fost ambasador al monarhiei austro-ungare, apoi de contele Bethlen György, nepotul primului ministru al Ungariei horthyste, Bethlen István. Acești conducători simbolizau și prin persoana lor politica reacționară de castă.

Partidului maghiar îi serveau ca bază organizatorică diferitele instituții bisericești, organizația moșierească E.M.G.E., rețeaua bancară maghiară, cooperativele de sub conducerea capitalistă „Hangya” (Furmea), casinourile, etc., care cultivau servilismul față de cercurile conducătoare ale reacționarului Partid Maghiar, colaborarea cu partidele reacționare române și ura împotriva poporului muncitor român și maghiar.

Băncile maghiare din Ardeal încheie alianță cu capitalul bancar din București și își „fructifică” banii cu o dobândă de 40%, ba chiar mai mult, pe spinarea maselor muncitoare. Sunt atrase în aceste bănci și fondurile bisericești. Banca „Ivanovici”, cea mai faimoasă în că-

mătărie, care manipula cu banii episcopatului din Alba-Iulia, este popularizată din anvon ca „bancă catolică“.

Băncile române și maghiare au participat în măsură egală la „Prima Societatea de asigurare din Ardeal“, fondată la Cluj, în anul 1922. În consiliul de administrație, alături de marele capitalist din vechiul regat E. E. Constantinescu, participau și politicieni reacționari români din Ardeal, I. Lepădatu și I. Lupas, precum și doi exponenți ai conducerii reacționare a partidului maghiar : Gergely Tivadar și Jelen Gyula.

Complicitatea aceasta dintre cercurile conducătoare reacționare maghiare și române se reflectează prin nenumăratele pacte tacite și deschise, încheiate la alegeri, dar mai ales prin susținerea în paginile presii reacționare maghiare din Ardeal, a propagandei antisovietice și a reperiunilor sângeroase îndreptate împotriva mișcării muncitorești. Rezultat al acestei cărdășii este vestitul pact dela Ciucea, din 1925, încheiat de partidul maghiar cu partidul, tutelat de liberali, al generalului Averescu, Partidul Maghiar angajându-se, în schimbul unui sprijin în alegeri, să devină o simplă anexă a partidului averescanilor.

Partidul Maghiar cumpără în 1927 ziarul „Keleti Ujság“, în jurul căruia s'au grupat publiciști burghezi „radicali“, ziarul devenind organul oficial al reacțiunii maghiare ardelene. Tot atunci, ziarul „Brassói Lapok“, care până atunci practica o demagogie naționalistă, schimba tonul și, cochetând cu ideile mai avansate, se străduiește, printr'o diversiune, să câștige de partea sa cititorii progresiști, susținând printr'o politică mai elastică, dominația de clasă a burgheziei.

Scriitorii burghezi „radicali“, împreună cu cei conservatori, se grupează în jurul revistei „Erdélyi Helikon“, care apărea sub directa redactare a contelui Bánffy Miklós. Zelul „radicalilor“ sucomba astfel în tovărășia unor mecena aristocrați și mari capitaliști.

Guvernele reacționare române au dus o politică de învrăjbire națională și de asuprire a naționalităților conlocuitoare. Au pus impozite speciale pe spinarea masselor dela orașe și sate ale naționalităților persecutate și au alungat zeci de mii de muncitori și funcționari aparținând acestor naționalități. Au închis școlile și instituțiile lor culturale, au provocat ura împotriva limbii lor materne și au mers până la organizarea unor pogromuri sângeroase. În aceeași perioadă de timp, capitaliștii și moșierii „proprii“ ai minorităților naționale, atâtău pe de o parte pe „comanaționali“ lor împotriva poporului român, iar pe de altă parte sprijineau guvernele asupritoare. Era natural din partea lor, fiindcă aceleași guverne au susținut privilegiile de clasă ale tuturor exploata-torilor, indiferent de naționalitate. Politica șovină, în spatele căreia se ascundea cărdășia dintre exploata-tori de orice naționalitate, servea ca o diversiune pentru a desbina pe oamenii muncii și a-i abate dela lupta comună pentru eliberarea lor.

Însă, în ciuda acestei politici de ură și de vrajbă naționalistă, mas-sele populare ale minorităților naționale, aflate sub dubla povară a oprimării sociale și naționale, s'au raliat luptei clasei muncitoare împo-triva dușmanului comun; regimul capitaliștilor și al moșierilor înfeu-dați trustrurilor mondiale imperialiste. Constituirea Partidului Comunist din România, partid de tip leninist, consecvent revoluționar, cu progra-

mul și lozincile sale de luptă a avut un efect mobilizator necunoscut până atunci asupra populației muncitoare a minorităților naționale.

„Partidul Comunist Român — scrie tov. Gheorghe Gheorghiu-Dej — fiind condus din primele momente ale existenței sale de principii marxist, că nu poate fi liber un popor, care asuprește alte popoare, și-a propus, ca una din sarcinile principale, lupta împotriva asupririi naționale și egalitatea politică, economică și culturală deplină a popoarelor conlocuitoare“.

Numărul voturilor date de masele muncitoare maghiare Partidului Comunist din România, iar mai târziu, după aruncarea în ilegalitate a Partidului, Blocului Muncitoresc-Tărănesc condus de Partid, a fost considerabil. Nu numai muncitorii căliți în greve și demonstrații, în luptele de toate zilele împotriva exploatării, ci și țărânimea spoliată de guvernările reacționare, înșelată de potențații partidului maghiar, au găsit sub drapelul de avangardă al proletariatului, împreună cu masele muncitoare române, drumul luptei pentru eliberarea lor. În fața maselor muncitoare ale naționalităților asuprite, se înalță tot mai strălucitoare victoria măreței politici naționale staliniste, pilda popoarelor sovietice, care trăiesc în egalitate și prietenie desăvârșită.

Congresul al III-lea al Partidului Comunist din România în 1924 stabilește, că: „toate încercările desperade făcute de naționalitățile țării pentru îmbunătățirea stării lor economice, politice și culturale, au fost până acum zădărnice prin trădările propriei lor burghezii și prin teroarea politică și militară, fără frâu, a clasei stăpânitoare din România“.

Congresul al III-lea fixează Partidului ca sarcină „să demaște rolul trădător al magnaților unguri, al fabricanților germani, al moșierilor ruși și bulgari și căldășia lor cu oligarhia română... Să lumineze fără încetare masele muncitoare românești asupra faptului, că lupta naționalităților împotriva puterii burgheziei române, întărește lupta de desrobire a proletariatului român...“

În urma crizei economice din anul 1929, crește teroarea reacțiunii, care urmărește zădărnicierea luptei maselor muncitoare, iar manevrele demagogice duse pentru învrăjbirea acestor mase se înmulțesc. Burghezia română concediază din slujbe pe oamenii muncii de origine maghiară sau de altă naționalitate.

Capitaliștii maghiari urmează exemplul capitaliștilor români. Societate de mine din Petroșani, cu o parte considerabilă de capital maghiar, concediază printre primii pe muncitorii „minoritari“. În același timp, Hegedüs Nándor, deputatul Partidului Maghiar, nu găsește alt argument, în interpelarea lui din Parlament împotriva concedierii cefeștilor de naționalitate maghiară, decât că această măsură duce la „bolșevizarea acestora“.

Cu drept cuvânt arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, că „sub vechile regimuri reacționare, pe lângă politica ce asuprea, pauperiza și jefuia întreaga populație a Ardealului, populația maghiară era supusă unei sistematice politici de asuprire națională...“ Și tovarășul Gheorghiu-Dej subliniază că „reacțiunea română a dus această politică exploatare și asupritoare în căldășie cu reacționarii maghiari din România“.

În 1932, Congresul al V-lea al P.C.R. a adoptat o hotărîre care a avut urmări decisive asupra...

sele naționalităților asuprite. Această hotărîre precizează că „problema națională din România este în mare măsură o problemă țărănească. De aceea lupta național-revoluționară este strâns împletită cu lupta țărănimii muncitoare a naționalităților asuprite pentru cerințele lor economice”.

Hotărîrea stabilește, că „trebuie demascată în mod energic și sistematic în fața maselor largi ale popoarelor asuprite, politica burgheziei lor proprii, înțelegerea ei cu imperialismul român, arătând că burghezia... vrea să-și întărească pozițiile ei de clasă, să-și lărgască posibilitățile ei de jefuire a maselor muncitoare, să arunce pe spinarea lor toate greutățile crizei economice catastrofale. Trebuie demascată prin exemple concrete, pregătirea comună a războiului imperialist contra U.R.S.S., de către burghezia tuturor naționalităților. Trebuie explicat neconținut maselor că în realitate, cu tot opoziționismul aparent al partidelor burgheze, burghezia tuturor popoarelor asuprite caută unirea cu imperialismul român, împotriva maselor populare... În lupta lui pentru eliberarea națională a popoarelor asuprite, P.C. din România trebuie să popularizeze neîncetat succesele construirii socialismului în U.R.S.S.... arătând că rezolvarea sovietică a problemei naționale este singura pildă de rezolvare justă a acestei probleme”. (Documente din Istoria Partidului Comunist din România, Editura P.M.R. 1951).

Aceste învățăminte prețioase au contribuit la unirea tot mai strânsă a maselor muncitoare de orice naționalitate din țară în lupta pentru făurirea unui viitor liber și fericit sub conducerea P.C.R.

În 1932, din inițiativa P.C.R., apare la Cluj un săptămânal cu titlul „Falvak Népe” (Poporul Satelor), care, grupând în jurul său elementele nemulțumite cu politica reacționară a partidului maghiar, dă viață unei largi mișcări populare. După interzicerea apariției gazetei, această mișcare democratică, sub îndrumarea P.C.R., ia formă organizatorică în „Opoziția Partidului Maghiar” care ține o serie de adunări de protest împotriva conducerii reacționare a partidului maghiar, scoțând la Cluj gazeta „Népakarat” (Voința Poporului).

În Iunie 1933, la congresul pe țara al Partidului Maghiar, care a avut loc la Târgu-Mureș, delegații grupării opoziționiste demască politica trădătoare a conducătorilor. Sbirii conducerii reacționare, înarmați cu bastoane, se năpustiră asupra delegaților opoziționiști și, cu ajutorul agenților siguranței, aceștia sunt aruncați afară. La alegerile din toamna 1933, autoritățile polițienești, în căldășie cu fruntașii reacționari ai Partidului Maghiar, anulează lista opoziției și arestează pe candidați.

După interzicerea gazetei „Népakarat”, opoziția scoate la Târgu-Mureș o altă gazetă cu titlul „Székelyföldi Népakarat” (Voința Poporului din Secuime), iar după o nouă interzicere, scoate o altă gazetă sub titlul „Székelyföldi Néplap” (Gazeta populară din Secuime). Opoziția partidului maghiar dă și un program propriu în gazeta „Székelyföldi Népakarat”. Programul relevă situația gravă a maselor muncitoare maghiare, spunând între altele: „Nu trece o zi în care să nu citim despre concedierea oamenilor muncii maghiari... După mascarada examenului de limbă, la care au fost supuși ceferiștii maghiari, a urmat calvarul slujbașilor maghiari dela P.T.T. După ei au urmat învățătorii, profesorii și salariații tuturor instituțiilor de stat, județene și comunale. Stăpânirea liberală, clădită pe stăruie de ascultare și cenzură, a desființat toată

libertațile de organizare, de presă și de întrunire. Stăpânii partidului maghiar au dat ei înșiși un sprijin masiv, prin pactele lor, guvernului liberal pentru a săpa groapa masselor de sute de mii de oameni ai muncii maghiari”.

Autoritățile reacționare cenzurează pagini întregi din aceste ziare și inscensează unul după altul procese împotriva redactorilor lor, condamnându-i la numeroși ani de închisoare.

La conferința ținută la Târgu-Mureș în vara anului 1934, opoziția partidului maghiar proclamă transformarea ei într-o uniune pe țară, sub numele „Uniunea oamenilor muncii maghiari din România” (Magyar Dolgozók Szövetsége, pe scurt MADOSZ).

MADOSZ-ul, îndrumat de P.C.R., combate samavolniciile guvernelor reacționare și politica de trădare dusă de păturile exploatare maghiare. MADOSZ-ul luptă pentru egalitatea în drepturi a populației maghiare și pentru solidaritatea ei cu forțele democratice românești, în frunte cu conducătorul întregului popor muncitor: Partidul Comunist din România.

În programul său de acțiune, MADOSZ-ul anunță năzuințele lui și revendicările concrete ale masselor largi populare maghiare:

„MADOSZ-ul luptă împotriva fascismului de orice fel, care stă în slujba învrăjbirii popoarelor și contra intensificării pericolului de război;

pentru libertatea deplină a limbii și culturii maghiare;

pentru înființarea de școli cu personal didactic maghiar în ținuturile cu populație maghiară;

pentru școli pedagogice de învățători și învățătoare maghiare; pentru înființarea secției maghiare a Universității din Cluj;

pentru administrație și justiție în limba maghiară în județele și comunele cu populație maghiară; pentru administrație și justiție în ambele limbi în teritoriile cu populație mixtă;

pentru repriimirea imediată a muncitorilor concediați și angajarea lor fără nicio restricție în întreprinderile de stat și comunale;

împotriva tuturor taxelor și amenzilor, care lovesc în mod special în populația maghiară;

pentru plata impozitelor după venitul efectiv, crescând în proporție cu venitul;

pentru acordare de pământ, pășune și pădure țărănimii;

pentru acordarea cetățeniei, tuturor locuitorilor care se găseau în anul 1921 în România”.

Sub îndrumarea P.C.R., MADOSZ-ul organizează acțiuni de masă printre țărani muncitori. Dintre aceste acțiuni, una mai importantă este lupta din Octombrie 1934 a ceangăilor din Valea Ghimeșului.

În toamna anului 1934, mii și mii de țărani muncitori din comunele din Valea Ghimeșului s-au pomenit că li se bate toba în bătătură, pentru neplata impozitelor. Erau încărcate care întregi, luându-li-se până la ultima pernă și hainele muncite din greu, în vreme ce de moșieri și de chiburi nu se atingeau nimeni. Amenzile silvice și școlare plouau cu nemiluita. Conducătorii satelor, agenți ai burgheziei și moșierimii, delapidau averea publică. Marea parte a populației suferea de foame în regiunile muntoase, despădurite de către întreprinderile capitaliste de cherestea care se dădeau la o exploatare de jaf.

Sub îndrumarea P.C.R., MADOSZ-ul, mille de ceangăi

- au izbucnit într-o manifestație de protest. Timp de câteva zile au ținut sub asediu autoritățile locale dintre care mare parte au și fugit. Revendicările și le-au exprimat și în scris: „Dreptul de liberă întrunire duminică la primărie, pentru discutarea nedreptăților de care sunt loviți, restituirea obiectelor sechestrate dela săraci pentru impozite, educarea copiilor în limba maternă, suspendarea executării celor fără avere și anularea amenzilor școlare și silvice“.

Organele represive aduse în grabă i-au împrăștiat pe manifestați, dar elanul de luptă al masselor n'a scăzut și autoritățile au fost nevoite să repare nedreptățile cele mai evidente.

Lupta ceangăilor din Valea Ghimeșului a urmat pilda călăuzitoare a muncitorilor ceferiști și petroliști din 1933.

În timpul pregătirii dictaturii fasciste și a creșterii primejdiei unui nou război imperialist, MADOSZ-ul a devenit un factor activ de luptă al mișcării antifasciste din țară, condusă de Partidul Comunist din România. Din inițiativa Partidului Comunist, MADOSZ-ul încheie o alianță cu Frontul Plugarilor condus de Dr. P. Groza, organizația țărănimii muncitoare. În programul comun de activitate, încheiat la 24 Septembrie 1935, amândouă organizațiile, MADOSZ-ul și Frontul Plugarilor, se angajează să lupte „împotriva tuturor tendințelor de a provoca un conflict armat între popoare și de a ațâța ura de rasă prin lozinci false“. Cele două organizații se ridică solidare împotriva tuturor acelor „care răpesc oamenilor simpli dreptul la muncă sub pretextul naționalității sau al religiei“. „Vom lupta — spune programul — pentru dreptul întregului popor din țara noastră de a-și însuși cultura în limba maternă. pe cheltuiala statului“. Mai departe, programul revendică pământ pentru acei care lucrează pământul și protestează împotriva zilnicelor abuzuri ale perceptorilor, care lovesc în țărănimea muncitoare fără deosebire de naționalitate.

La 23 Noiembrie 1935, MADOSZ-ul adresează un apel către organizațiile Partidului Maghiar, cu propunerea de a lupta împreună împotriva tendințele de dictatură fascistă. Apelul spune: „MADOSZ-ul consideră că este neapărat necesară concentrarea masselor maghiare într-o singură acțiune comună în fața primejdiei comune care ne amenință pe toți... Iar în loc de izolare națională, considerăm că este necesar ca să luăm atitudine alături de Frontul Popular, care unește forțele antifasciste ale țării.“

La începutul anului 1936, MADOSZ-ul adresează un nou apel către aceste organizații, în care protestează „împotriva războiului urzit de fascismul german și împotriva cândășiei cu el, deoarece imperialismul german vrea să reînvie prin acest război oprinerea seculară într-o măsură neîntâlnită până azi.“

Aceste apeluri au fost multiplicare în mii de exemplare.

Conducerea reacționară a Partidului Maghiar drept răspuns calomniază, prin ziarele lui și prin broșuri de propagandă mișcarea antifascistă și denunță MADOSZ-ul autorităților reacționare.

MADOSZ-ul adresează un apel asemănător și către Partidul Social Democrat. Conducătorii de dreapta ai Partidului Social Democrat însă, drept răspuns, înființează o „secție maghiară“ pentru spargerea unității

clasei muncitoare și pentru a induce în eroare masele populare maghiare, nemulțumite de samavolniciile regimului burghezo-moșieresc. Această „secție maghiară”, folosind o demagogie efțină, devine complice a siguranței și a cercurilor reacționare maghiare.

MADOSZ-ul luptă împotriva măsurilor șovine care primejduesc existența diferitelor instituții școlare și culturale maghiare. Totodată el se ridică contra încercărilor ca bisericile care patronau acele instituții să devină focare ale ațățărilor șovine și fasciste.

Invățământul în limba maghiară se făcea în regimul burghezo-moșieresc numai în școlile confesionale și acest fapt asigura bisericilor un rol preponderent în viața culturală maghiară din țară. Ceeace convenea minunat regimului reacționar român deoarece mai ales biserica catolică prezenta o garanție pentru inabuşirea oricărui efort cultural progresist.

În vara anului 1936, MADOSZ-ul, într'un apel adresat participanților congresului catolic, ținut la Târgu-Mureș, protestează împotriva faptului că credința religioasă să fie folosită pentru scopurile mârșave ale ațățărilor fasciste războinice.

„De partea cui sunt credincioșii bisericii — întreabă apelul — dacă nu de partea aceloră, care, din cauza aventurilor fasciști care pescuiesc în apa tulbure, sunt îngrijorați de viitorul copiilor, soțiilor, semenilor lor, de soarta întregii culturi și civilizații pe care omenirea muncitoare le-a dobândit prin munca ei milenară? Ideia păcii trebuie să ne adune într'un singur lagăr pe toți aceia cărora ne este dragă viața maselor. Trebuie să stărpim din rândurile noastre fascismul desbinător, în numele viitorului mai fericit al poporului, al frăției între popoare, în numele păcii!”

Conducătorii congresului, înalți prelați, magnați și bancheri cheamă siguranța împotriva activiștilor MADOSZ-ului, care răspândeau apelul.

MADOSZ-ul demască cu vigoare campania de ațătare revizionistă, care urma directivele hitleriste și arată populației maghiare că aceasta demagogie diversionistă vrea să împingă poporul maghiar la o nouă catastrofă în interesul imperialismului agresiv.

Congresul MADOSZ-ului, ținut la 11 Noembrie 1937 la Brașov (azi Orașul Stalin) lansează un apel, în care printre altele scrie: „alianța noastră cu democrația română, nu este numai o necesitate politică, ci și una istorică. Vrem să prevenim pentru totdeauna aceste două popoare să nu-și mai verse sângele unul împotriva celuilalt.” Apelul arată totodată că „conviețuirea pașnică și solidaritatea popoarelor țării se poate asigura numai prin afirmarea drepturilor democratice generale și a drepturilor naționalităților”.

În lupta pentru încheierea Frontului Popular, inițiată și condusă de Partidul Comunist, s'au obținut rezultate în alegerile parțiale din anulul 1937. În județul Hunedoara, la aceste alegeri a luat parte MADOSZ-ul. Este caracteristic faptul că Partidul Maghiar, colaborează atât la alegerile parțiale, cât și la alegerile generale, cu cercurile reacționare române care tind spre dictatura fascistă și calcă în picioare drepturile naționalităților.

La începutul anului 1938, în preajma instaurării dictaturii regale, se încheie prin mijlocul ambasadului maghiar dela București, Bărdossy, viitorul criminal de război, un pact electoral între partidul ma-

ghiar și partidul fascist al lui Goga. Dictatura regală deasemenea favorizează și încurajează cercurile reacționare maghiare, care fac eforturi pentru a submina solidaritatea de luptă a maselor muncitoare române și maghiare împotriva primejdiei războiului imperialist.

Prin actul samavolnic din Martie 1938, MADOSZ-ul este aruncat în ilegalitate. Dar continuă activitatea, mobilizând masele populare maghiare la lupta împotriva dictaturii fasciste române, demascând perfidele amăgiri revizioniste ale fascismului horthyst.

La 14 Noembrie 1938, MADOSZ-ul, printr'un memoriu cu mii de semnături, demască în fața maselor muncitoare maghiare din România, guvernul dictaturii regale și scoate în evidență — pe baza învățăturii Partidului Comunist — necesitatea luptei comune cu poporul muncitor român împotriva imperialismului: „tendențele imperialiste — scrie memoriul — care se extind din ce în ce mai mult în bazinul dunărean, nămicesc una după alta independența popoarelor mici care locuiesc aici, turburând liniștea lor internă și primejdind pacea mondială... Noi ungurii ardeleni, suntem legați printr'un trecut de o mie de ani de acest pământ și de locuitorii de altă limbă și în primul rând de poporul român. În decursul veacurilor, înflorirea socială a celor două popoare s'a născut întotdeauna din stima și ajutorul reciproc, în timp ce vrăjmășia, ura de rasă, exclusivismul național, în dauna celuilalt, au netezit mereu calea asupririi comune...”

Reacțiunea maghiară consideră adeziunea la această noțiune drept „trădare națională”, iar poliția și jandarmeria reacționară română persecută pe cei ce semnav acest memoriu, considerându-i elemente subversive.

Dictatura regală încheie o alianță strânsă cu cercurile reacționare și revizioniste maghiare, pe spinarea maselor oprite. Partidul Maghiar se transformă sub dictatura regală în „Comunitate Maghiară”.

În fruntea Comunității Maghiare, locul contelui Bethlen György și al lui Gyárfás Elemér, președintele sindicatului bancar din Ardeal și conducător al reacțiunii clericale catolice, este ocupat de „literatul” conte Bánffy Miklós, fost ministru de externe al contrarevoluției horthyste, având legături intime cu curtea regală română, căreia îi datora și recăștigarea moșiilor sale întinse, expropriate după primul război mondial. Contele Bánffy este secondat de moșierul Szász Pál, care avea dela început legături strânse cu marii industriași români.

În Ianuarie 1939, pe deoparte contele Bethlen György și Gyárfás Elemér, ca foști conducători ai Partidului Maghiar, iar pe de altă parte contele Bánffy Miklós și Szász Pál, ca conducători ai comunității, semnează o convenție în virtutea căreia comunitatea activează ca o secțiune maghiară a Frontului Renașterii Naționale. Contele Bánffy și cluca lui îmbracă uniforma albastră a Frontului, pe când contele Bethlen urmărește o altă variantă a reacțiunii, manevrând cu acele elemente șoviniste care așteptau ca iminentă revizuirea frontierelor, vânturată de Hitler și Mussolini.

Activiștii MADOSZ-ului demască samavolnicile dictaturii fasciste și ațâțarea imperialistă la război, prin organizarea diferitelor conferințe și serbări culturale (de ex. comemorarea morții lui Petőfi pe câmpul de lângă Sighișoara), precum și prin diferite publicații evocând luptele comune ale poporului maghiar și român împotriva jugului feudal și împotriva asupririi turcești. www.dacoromanica.ro MADOSZ-ul propovăduiește că

soarta popoarelor conlucuitoare din Ardeal este legată de înțelegerea lor reciprocă, pe baza respectului reciproc, al drepturilor egale și pe baza luptei comune împotriva tendințelor colonizatoare și războinice a 1e imperialiștilor.

În Iunie 1939, MADOSZ-ul inițiază editarea unei gazete săptămânale „Erdelyi Magyar Szó” (Cuvântul Maghiar din Ardeal), care, în cadrul puținelor posibilități legale, duce lupta împotriva atâțărilor fasciste. În zilele de 30 și 31 Decembrie 1939, sub egida gazetei, se organizează o conferință, așa zisa „Întâlnire Populară” la Cluj, unde mai mult de o sută de colaboratori și prieteni ai gazetei desbat problemele maselor muncitoare maghiare din Ardeal. Rezoluția răspândită în zeci de mii de exemplare, stabilește: „Vrem să luptăm umăr la umăr, înfrunțiți cu popoarele conlocuitoare, împotriva extinderii asupra țării noastre a războiului de cotofire, vrem să luptăm pentru fraternitatea și pacea tuturor popoarelor”.

După această ultimă acțiune semilegală a MADOSZ-ului, urmează o prigoană din ce în ce mai cruntă. Sentințele tribunalelor militare, internările, etc., pregătesc terenul pentru sângeroasa dictatură hitleristă maghiară și română, care, în urma dictatului dela Viena, împarte teritoriul Transilvaniei.

Acțiunea pentru unitatea de luptă a oamenilor muncii români și maghiari s'a întărit sub teroarea dictaturii horthyste din Ungaria și a dictaturii antonesciene din România, care, sub oblăduirea protectorilor lor imperialiști germani și anglo-saxoni au desfășurat o activitate febrilă de învrăjpire a poporului român și a poporului maghiar în chestiunea Ardealului, în dorința de a preface ambele popoare în carne de tun pe frontul imperialismului agresiv.

Partidul Comunist din România demască adevăratul sens al dictatului dela Viena. MADOSZ-ul arată de asemenea într'un apel, că acest dictat desconsiderând voința popoarelor din Ardeal, atăță un popor împotriva altuia.

În urma Apelului lansat de Partidul Comunist din România în Septembrie 1941, ia ființă „Frontul Patriotic Antihitlerist”, care înglobează sub conducerea Partidului Comunist din România, Frontul Plugarilor, Uniunea Patriotică, MADOSZ-ul și alte grupări democratice. Sub îndrumarea Partidului Comunist, MADOSZ-ul mobilizează masele populare maghiare din Ardealul de Sud la lupta de eliberare alături de poporul român, împotriva jugului hitlerist și a cozilor de topor.

Frontul unic al reacțiunii române și maghiare nu se rupe nici în timpul când guvernele fasciste, spre a desbina masele muncitoare, aplică în Transilvania de Nord măsuri represive împotriva maselor române, iar în Transilvania de Sud împotriva celor maghiare. În consiliile de administrație ale fabricilor din Ardealul de Nord și de Sud. Hațegani și conții Teleki își împart în mod familiar acțiunile și rolurile, în timp se comandantii militari fasciști ai fabricilor atăță șovinismul antiromânesc în Ardealul de Nord și șovinismul antimaghiar în Ardealul de Sud.

Gyárfás Elemér, președintele comunității maghiare din Transilvania de Sud, pretinde, într'un comunicat oficial, „disciplină și înțelegere” din partea populației maghiare, somând pe cei mobilizați să se supună ordinelor de chemare www.dacoromanica.ro. Gyárfás Elemér în-

treține o legătură permanentă între guvernele fasciste din Budapesta și București și, împreună cu conducătorul oficial al românilor din Transilvania de Nord, Emil Hațiegan, agreează guvernului horthyst, se străduiesc să mențină neturburata cărășia antisovietică a celor două țări, alături de Germania hitleristă.

Apelul MADOSZ-ului apărut în Februarie 1944, spune:

„Dictatul hitlerist dela Viena a expus peste o jumătate de milion de unguri, din Sudul Transilvaniei și din Banat, politicii rasiale, politicii de război, de jaf și asuprire fascistă a lui Antonescu. În timp ce fiii poporului român sunt țarași în abatorul hitlerist, Antonescu, acest ajutor de călău al lui Hitler, a introdus lagărele militare de muncă, unde fiii noștri au pierit în masă din pricina muncii de robii, doborâți de foame și boli. În timp ce bandiții fasciști ai lui Horthy s'au aruncat, ca asupra unei colonii asupra Transilvaniei de Nord și în primul rând asupra masselor române de acolo, sbirii lui Antonescu au jefuit țăranii maghiari din sudul Transilvaniei și Banat”.

„Din robia hitleristă comună nu este decât o singură scăpare: lupta comună antihitleristă de eliberare. Mârșavii trădători de patrie, din România lui Antonescu și din Ungaria lui Horthy, folosesc ambele popoare drept unelte pentru războiul de jaf al lui Hitler, iar acum ar vrea să le jertfească în întregime pentru apărarea hoardelor nemțești care se retrag în debandadă. Populația maghiară din țara noastră își poate dobândi libertatea numai prin scuturarea împreună cu poporul român a jugului hitlerist, cucerind libertățile omenești generale și câștigând prietenia mării noastre vecine, Uniunea Sovietică.”

Istoricele victorii ale Armatei Sovietice care înainta vijelios în marșul ei eliberator, stârneau neliniște în rândurile conducătorilor „Comunității Maghiare”. Episcopul catolic din Alba Iulia, Márton Aron și moșierul Szász Pal trimis cu circulară confidențială membrilor conducerii centrale a comunității în care spun: „Imprejurările războiului slăbesc și în rândul poporului nostru disciplina. În urma acestui fapt ultimele faze ale războiului pot produce situații turburi. Este necesar să păstrăm trează încrederea poporului nostru față de conducătorii lui firești. Trebuie să prevenim ca nu cumva, în momentele critice, niște grupuri iresponsabile dar organizate să poată folosi acest popor pentru scopurile lor.” Ei manifestă îngrijorare și ură spunând că: „agitatorii revoluției lucrează din ce în ce mai asiduă” și pun întrebarea: „Oare mai așteptăm până când se va încolona poporul sub alt steag?”

În realitate, masele populare maghiare din Ardeal se îndreptau încă de mult spre adevăratul lor steag, steagul libertății popoarelor. După eliberarea României de către glorioasa Armată Sovietică, pretutindeni în regiunile eliberate, masele muncitoare maghiare din Transilvania pornesc la luptă alături de poporul muncitor român, pentru făurirea României democratice sub conducerea Partidului Comunist din România, singurul partid în care au avut deplină încredere.

Spre deosebire de trupele cotorpitoare din 1918—19 ale regelui Ferdinand, aservite imperialismului, armata română democratică duce după 23 August 1944 o luptă de desrobire alături de Armata Sovietică, iar după eliberarea Ardealului de Nord, contribuie și la eliberarea Ungariei de sub robia fascistă.

Urmând acțiunea pe țară a Partidului Comunist Român, apelul lansat de MADOSZ contribuie la trezirea conștiinței democratice a

masselor populare maghiare din Transilvania. „Acum — spune apelul — când poporul țării a fost eliberat de sub asuprirea cea mai neome-nosă a tuturor timpurilor, de sub fascism, a sosit timpul ca și ungurii care trăesc aici să-și exprime voința lor de a duce o luptă comună ală-turi de forțele democratice din România.”

Reacțiunea română încearcă să producă neliniște în spatele fron-tului. Garda lui Maniu încearcă să innăbușe în sânge entuziasmul cu care așteptau masele muncitoare maghiare trupele eliberatoare. Ma-niștii și brătienistii sub oblăduirea lui Rădescu în slujba imperialismului american și englez, pornesc o campanie de calomnii împotriva MADOSZ-ului și în același timp fac totul pentru a-i scoate basma curată pe vechii conducători reacționari maghiari.

Masele populare maghiare din țară, însă, privesc unanim spre con-ducătorul lor adevărat: partidul clasei muncitoare, care le arată drumul spre noua orânduire democratică.

Eliberarea de sub jugul fascist, datorită sprijinului neprecupețit al Uniunii Sovietice și datorită luptei clasei muncitoare, condusă de Par-tidul ei, deschide perspective cu totul noi și pentru rezolvarea demo-cratice a problemei naționale.

După 23 August 1944 și 6 Martie 1945, politica egalității de drep-turi a naționalităților conlocuitoare devine o politică guvernamentală, care pune capăt încercărilor de reînviere a politicii naționaliste de ațătare și de teroare.

Instaurarea regimului de democrație populară ca formă a dicta-turii proletariatului, este o cotitură hotărâtoare în determinarea dru-mului țării noastre pentru construirea socialismului, deci și pentru rez-olvarea definitivă a problemei naționale în spiritul frăției între popoare.

Populația muncitoare maghiară, dela această dată are posibilități de înflorire economică, socială, politică, națională și culturală.

Realizările R.P.R. în problema națională, sunt rezultatul aplicării principiilor ideologiei staliniste, a prieteniei între popoare, a aplicării experienței popoarelor sovietice, care primele în istorie au arătat în mod concret calea conviețuirii pașnice a popoarelor. Masele muncitoare române și de altă naționalitate din țară sunt perfect conștiente că orice îndepărtare dela aceste principii este o trădare a cauzei naționale, a cauzei socialismului, o trădare a cauzei păcii.

Realizările R.P.R. în problema națională întăresc unitatea de muncă și de luptă a poporului muncitor român și a populației muncitoare a naționalităților conlocuitoare, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, pentru construirea socialismului în patria noastră, Republica Populară Română.

Regimul de democrație populară, asigurând propășirea materială a tuturor oamenilor muncii din țară, indiferent de naționalitate și con-tribuind la dezvoltarea culturii lor naționale în formă și socialistă în conținut, îi unește într-o înfrățire pătrunsă de adânc patriotism, pe drumul apărării cauzei păcii și a independenței patriei noastre comune, Republica Populară Română.

CREAREA BAZEI MATERIAL-TEHNICE A COMUNISMULUI ȘI SARCINILE ȘTIINȚEI SOVIETICE *)

de A. V. TOPCIEV

Puterea politica și economica a Uniunii Sovietice, care înfaptuește grandioasa construcție a comunismului, crește și se întărește neîncetat.

O etapă glorioasă în dezvoltarea Țării Sovietice a fost cincinalul stalinist postbelic. În lupta pentru înfaptuirea lui, oamenii sovietici au savârșit noi fapte de eroism în muncă. Au fost învinse cu succes greutăți uriașe în domeniul refacerii economiei naționale, distrusă într-o serie de regiuni ale țării în perioada ocupației fasciste germane. Planul cincinal stalinist postbelic de refacere și dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S. nu numai că a fost îndeplinit dar a fost și considerabil depășit. Nivelul antebelic de dezvoltare a economiei și culturii a rămas cu mult în urmă.

În marile succese care s'au realizat în dezvoltarea Țării Sovietice s'a manifestat voința de nesdruncinat a poporului sovietic, devotamentul lui față de ideile lui Lenin-Stalin, unitatea lui politico-morală și unirea în jurul Partidului său bolșevic. Realizările sovietice au dovedit avantajile incomensurabile ale sistemului economic socialist-sovietic, care nu cunoaște crize, nici șomaj, nici alte calamități proprii capitalismului. Relațiile de producție socialiste corespund în întregime caracterului forțelor de producție și deaceia deschid posibilități nelimitate pentru dezvoltarea lor într'un ritm rapid, pentru avântul continuu al economiei naționale și ridicarea sistematică a nivelului material și cultural al poporului.

Se dezvoltă progresiv și înfloresc toate domeniile culturii socialiste ale Țării Sovietice multinaționale. Crește tot mai mult importanța științei sovietice înaintate, care contribuie la înfaptuirea cu succes a marelui program de construire a comunismului, trasat de I. V. Stalin. Construirea comunismului ridică în fața științei sarcini care n'au fost trasate încă niciodată și nu puteau fi trasate științei în societatea capitalistă. În timp ce în țările capitaliste, știința se transformă tot mai mult într'un instrument de nascocire a noi procedee de exterminare în masă a oamenilor și este condamnată, după expresia eminentului savant englez J. Bernall, să servească stăpânilor sai care și-au pierdut mintea, în societatea socialistă știința sprijină munca pașnică creatoare, iar realizările ei sunt folosite pentru binele oamenilor muncii. Numai aici ea obține toate condițiile pentru o dezvoltare liberă și multilaterală. Savanții sovietici și inovatorii în producție sunt înconjurați de atenția și grija permanentă a Partidului Comunist, ei sunt însuflețiți de marele idei ale marxism-leninismului, iar în muncă

*) Sozdanie materialov k 50-letiju revoliucii 1917 g. i zadaci sovetskoi nauchn. i zaprosi filosofii, nr. 1, 1951.

lor ei sunt orientați de marele corifeu al științei, I. V. Stalin. Oamenii de știință, inovatorii din producție lucrează în mod rodnic la descoperirea de noi legi ale fenomenelor naturii, crează noi mașini și construcții și perfecționează procesul tehnologic. Hotărîrea Consiliului de miniștri al U.R.S.S., privitoare la decernarea Premiilor Stalin pentru lucrări excepționale în domeniul științei, al invențiilor și pentru perfecționări fundamentale ale metodelor de producție în anul 1950, hotărîre publicată recent în presa sovietică, dovedește în mod viu progresul impetuos al științei sovietice. Înaintarea cu succes a Țării Sovietice pe calea trecerii treptate de la socialism la comunism crează toate condițiile pentru înflorirea continuă a științei sovietice și totodată îi trasează noi sarcini complexe

I

Cu peste 100 de ani în urmă, în cunoscuta lucrare „Manifestul Partidului Comunist”, definind rolul revoluționar al clasei învietoare care este chemată să fie groparul vechii orânduirii burgheze și să construiască noua societate comunistă, Marx și Engels scriau: „Proletariatul va folosi domnia lui politică pentru a smulge burgheziei, pas cu pas, întreg capitalul, pentru a centraliza toate uneltele de producție în mâinile statului, adică în mâinile proletariatului organizat ca clasa stăpânitoare, și pentru a mări, cât se poate de repede, masa forțelor de producție”¹⁾.

Marii întemeietori ai învățăturii revoluționare au prevăzut cu mult înainte de victoria revoluției socialiste acea gigantică dezvoltare a forțelor de producție care va fi obținută după cucerirea puterii politice de către proletariat. Ei au considerat înalta dezvoltare a forțelor de producție ale societății drept condiția de bază a triumfului noii orânduirii sociale.

Trăsnind în viață ideile invincibile ale comunismului, V. I. Lenin și I. V. Stalin au elaborat în toate amănuntele, au îmbogățit și au dezvoltat mai departe în noile condiții istorice, în epoca crizei generale a capitalismului, a triumfului revoluțiilor proletare și a construcției victorioase a societății comuniste în U.R.S.S., învățătura marxistă despre construirea comunismului, despre crearea bazei materiale tehnice a comunismului.

Încă la începutul anului 1918, în lucrarea „Sarcinile imediate ale Puterii Sovietice”, V. I. Lenin, remarcând că Țara Sovietică posedă rezerve gigantice de minereu, combustibil, rezerve gigantice de cherestea, căderi de apă, materii prime pentru industria chimică, a prevăzut că „Exploatarea acestor bogății naturale cu metodele celei mai moderne tehnici va crea baza unui extraordinar avânt al forțelor de producție”²⁾.

La sfârșitul lunii Martie 1918 în „Schita planului de lucrări științifico-tehnice”, V. I. Lenin a propus Academiei de Științe să treacă la întocmirea cât mai grabnică a planului de reorganizare a industriei și a economiei țării, acordând o atenție deosebită electrificării industriei și transporturilor și aplicării electricității în agricultură, folosirii combustibilului de calitate inferioară (turbă, carbune de cea mai proastă calitate) pentru obținerea energiei electrice cu cele mai mici cheltuieli, la extracția și transportarea combustibilului, precum și folosirii de energie a apelor și a motoarelor eoliene.

În planul GOELRO de electrificare a Rusiei, elaborat în 1920 și numit de Lenin al doilea program al Partidului Bolșevic, și-au găsit întruchiparea vie și concreta ideile leninist-staliniste despre crearea bazei materiale tehnice a socialismului pe baza marii producții și a celei mai avansate tehnici moderne. Planul leninist-stalinist GOELRO privea electrificarea în strânsa legătură cu reînnoirea radicală a întregii economii naționale, cu trecerea ei pe baze noi tehnice perfecționate. Cunoscuta teză a lui V. I. Lenin că „comunismul este Puterea Sovietică plus electrificarea întregii țări”, a indicat căile de dezvoltare a economiei naționale pe baza celei mai înalte, celei mai perfecționate tehnici.

1) K. Marx și Fr. Engels, „Manifestul Partidului Comunist”, 1948, p. 781; ed. P.M.R., p. 54.

2) V. I. Lenin, Opere, vol. 2, partea I-a, ed. P.C.R.; p. 478.

Determinând importanța electrificării pentru construirea comunismului. V. I. Lenin în 1920, în convorbirea cu corespondentul ziarului *Daily Express* a spus: „Electrificarea pe baza orânduirii sovietice va crea victoria definitivă a bazelor comunismului în țara noastră, a bazelor civilizației fără exploatarea, fără capitaliști, fără moșieri, fără negustori”¹⁾.

Îndeplinind directivele lui Lenin, clasa muncitoare din Uniunea Sovietică sub conducerea Partidului Bolșevic în frunte cu I. V. Stalin, a înfăptuit industrializarea socialistă a țării și colectivizarea agriculturii, a pus bazele comunismului în țara sovietică și le-a consolidat.

Cincinalele staliniste, care au tradus în viață previziunile mărețe ale întemeietorilor comunismului științific, au reutilizat și au reorganizat industria, transporturile și agricultura pe baza tehnicii celei mai moderne. În urma măreței revoluții care a fost înfăptuită la sate, mica agricultură, fărâmițată și înapoiată din punct de vedere tehnic, s'a transformat într-o mare agricultură colectivizată și mecanizată. În toate ramurile economiei naționale a triumfat principiul socialismului.

În urma înfăptuirii cincinalelor staliniste, Uniunea Sovietică s'a transformat dintr-o țară agrară, înapoiată din punct de vedere industrial, într-o țară cu o industrie dezvoltată, capabilă să producă prin mijloace proprii utilaj de tot felul, cele mai complexe și mai perfecționate mașini. „Fapt este că — a declarat I. V. Stalin la Congresul al XVIII-lea al P. C. (b) al U.R.S.S. — în ce privește tehnica producției și măsura în care a fost înzestrată cu tehnică nouă, industria noastră ocupă primul loc în lume”²⁾. Baza materială tehnica a socialismului a fost construită, socialismul a reputat victoria și totodată au fost create și condițiile pentru înaintarea continuă pe calea trecerii treptate de la socialism la comunism, care a început odata cu îndeplinirea celui de al treilea Plan cincinal stalinist.

Desvoltând și aprofundând mai departe învățătura lui Marx, Engels, Lenin, I. V. Stalin a creat o teorie încheiată a construirii comunismului în U.R.S.S. I. V. Stalin a arătat că în U.R.S.S. este pe deplin posibilă înfăptuirea construirii fazei superioare a comunismului chiar și în condițiile încercuirii capitaliste.

În raportul făcut la Congresul al XVIII-lea al P. C. (b) al U.R.S.S. I. V. Stalin a prezentat un vast program de trecere de la socialism la comunism, trasând sarcina economică fundamentală și anume de a ajunge și de a depăși principalele țări capitaliste din punct de vedere economic, adică în privința volumului producției industriale pe cap de locuitor. „Am întrecut principalele țări capitaliste din punct de vedere al tehnicii producției și al ritmului de dezvoltare a industriei — spunea I. V. Stalin. Asta-i foarte bine, dar e puțin. Trebuie să le întrecem și din punct de vedere economic. Noi putem face aceasta, și trebuie s'o facem. Numai în cazul în care vom întrece din punct de vedere economic principalele țări capitaliste ne putem bizui pe faptul că țara noastră va fi pe deplin îndestulată cu articole de consum, că vom avea abundență de produse și vom fi în situația de a putea săvârși trecerea de la prima fază a comunismului la cea de a doua fază a lui”³⁾.

În fața Uniunii Sovietice s'au ridicat sarcini noi, și mai grandioase, în opera de ridicare a industriei, în creșterea productivității muncii. Rezolvarea lor, după cum s'a arătat în rezoluția Congresului al XVIII-lea al P. C. (b) al U.R.S.S. privitoare la cel de al treilea Plan cincinal, era legată în modul cel mai strâns de creșterea considerabilă și continuă a înzestrării tehnice a tuturor ramurilor economiei naționale și în primul rând de dezvoltarea multilaterală a construcțiilor de mașini și a întregii industrii grele, de îmbunătățirea fundamentală a organizării și tehnologiei producției, de introducerea pe o scară largă a celor mai noi realizări ale științei și a invențiilor, de creșterea cantitativă și calitativă a cadrelor de producție și de însușirea tehnicii noi în industrie, în transporturi și în agricultură.

Popoarele marii Uniuni Sovietice, oamenii muncii, oamenii de știință,

1) V. I. Lenin, Opere, vol. 30, p. 343.

2) I. V. Stalin, „Problemele leninismului”, ed. în rusă, p. 577, ed. a II-a P.M.R., p. 525.

3) I. V. Stalin, „Problemele leninismului”, p. 576-578; ed. a II-a P.M.R., p. 512.

tehnicienii, reprezentanții artei, însuflețiți de aceste mărețe perspective au început cu toată energia construirea grandiosului edificiu al comunismului. Și numai atacul banditesc al Germaniei hitleriste îndreptat împotriva Uniunii Sovietice a oprit, pentru un timp, activitatea constructivă pașnica a oamenilor sovietici.

Reportând victoria de însemnată istorică mondială asupra fascismului german, Statul Sovietic, care a ieșit din război mai întărit și mai puternic, a pornit din nou la munca pașnică — temporar întreruptă — de construire a comunismului.

În cuvântarea sa istorică ținută la adunarea electorală a alegătorilor circumscripției electorale „Stalin” din orașul Moscova, la 9 Februarie 1946, I. V. Stalin a trasat marele program de construire a comunismului, programul creării bazei materiale a comunismului în cursul următoarelor Planuri cincinale. „Trebuie să tindem, spunea I. V. Stalin, ca industria noastră să poată produce anual circa 50 milioane tone de fontă, circa 60 milioane tone de oțel, circa 500 milioane tone de cărbuni, circa 60 milioane tone de petrol... Aceasta va necesita, poate, trei noi planuri cincinale, dacă nu mai mult. Dar noi putem face aceasta și trebuie s'o facem”¹⁾).

Realizând Planul cincinal stalinist postbelic, poporul sovietic a făcut un mare pas înainte în opera de construire a comunismului în Uniunea Sovietică, în opera de creare a bazei materiale tehnice a societății comuniste. Noul avânt puternic al forțelor de producție ale țării, obținut datorită îndeplinirii și depășirii Planului cincinal postbelic își găsește expresia în creșterea uriașă a producției industriale care a depășit cu 73% nivelul antebelic, în locul creșterii de 48% prevăzute de planul cincinal pentru anul 1950 în comparație cu anul antebelic 1940. În anul 1950 producția globală a întregii industrii sovietice a crescut în comparație cu anul 1949 cu 23%. Asemenea ritmuri rapide de creștere a productivității sunt posibile numai în țara socialismului victorios. Avântul puternic al forțelor de producție ale țării este viu oglindit în refacerea și construirea a circa 6000 de mari întreprinderi industriale, în refacerea și dezvoltarea industriei grele — metalurgice, carbonifere, petrolifere, energetice, de construcții de mașini — în reinzestrarea tehnică continuă a economiei naționale, în dezvoltarea mecanizării și automatizării producției, în refacerea și dezvoltarea transporturilor feroviare, în succesele agriculturii care a asigurat în 1950 o recoltă globală de culturi de cereale de 7 miliarde 600 milioane de puduri (cu peste 300 milioane ouăuri mai mult decât s'a recoltat în anul antebelic 1940), în înflorirea continuă și în creșterea bunei stări materiale a poporului. Comasarea colhozurilor care se efectuează în prezent, deschide posibilități și mai mari pentru dezvoltarea agriculturii, asigură o mărire considerabilă a randamentului în folosirea noii tehnici mecanizate și ridicarea productivității muncii în agricultură. Toate acestea au o mare importanță pentru lichidarea contrastului dintre oraș și sat, dintre munca fizică și cea intelectuală.

Rezolvând sarcinile mărețe ale construirii comunismului în U.R.S.S., poporul sovietic traduce în viață ideile marxism-leninismului despre trecerea dela prima fază la cea de a doua fază a societății comuniste.

Comunismul se deosebește de socialism printr-o dezvoltare economică mai înaltă. Comunismul crește din sânul socialismului și se bazează pe un nivel mai înalt de dezvoltare a forțelor de producție care asigură creșterea uriașă a productivității muncii. În orânduirea comunistă, creșterea bogăției obștești crează condițiile pentru satisfacerea tuturor nevoilor unor oameni civilizați.

Desvăluind „anatomia societății comuniste”, caracterizând trăsăturile ei cele mai importante, I. V. Stalin a aratat că aceasta va fi o societate unde vor dispărea definitiv toate deosebirile de clasă, unde economia națională planificată se va baza pe o tehnica superioară, atât în domeniul industriei cât și în domeniul agriculturii, unde nu va exista un contrast între oraș și sat, între industrie și agricultura, unde produsele se vor repartiza după principiul „dela fiecare după capacitate, fiecaruia după nevoile sale”, unde știința și arta se vor bucura

1) I. Stalin. „Cuvântarea ținută în ziua de 9 Februarie 1946 la adunarea electorală a alegătorilor circumscripției electorale „Stalin” din orașul Moscova”. Gospolitizdat, 1949, p. 29; ed. P. B. www.dacoromanica.ro

de condiții suficient de prielnice pentru a ajunge la o deplină înflorire, unde individul eliberat de grija bucații de pâine și de necesitatea de a lingeși pe „puternicii lumii” va deveni cu adevărat liberi¹⁾.

Pentru a asigura abundența de bunuri de consum, pentru a lichida contrastul dintre oraș și sat precum și contrastul dintre munca intelectuală și munca fizică, pentru a transforma munca pentru toți membrii societății într'un proces creator, este necesară nu numai dezvoltarea foarte mare a forțelor de producție, ci și crearea tehnicii societății comuniste, tehnică superioară din punct de vedere calitativ în comparație cu tehnica din țările capitaliste. Profunda revoluție tehnică de care este legată victoria comunismului, după proporțiile și importanța sa, nici nu suferă comparație cu revoluțiile tehnice care s'au produs vreodată în istorie. În societatea comunistă, oamenii nu vor mai depinde de forțele capricioase ale naturii, ci le vor subordona controlului lor conștient.

Această profundă transformare a bazei tehnice a producției sociale este realizată astăzi în mod practic de oamenii sovietici care construiesc cu succes comunismul. Mecanizarea muncilor grele în industrie și agricultura, automatizarea producției, electrificarea și chimizarea, folosirea unor izvoare de energie atât de puternice ca energia atomică în interesul construcției economice pașnice, acestea sunt cele mai importante orientări din dezvoltarea tehnica a U.R.S.S. și au un rol primordial în procesul construirii bazei materiale a societății comuniste.

Crearea bazei materiale tehnice a comunismului necesită dezvoltarea continuă a electrificării țării. Energia electrică obținută în prezent, mai ales prin folosirea resurselor termice și hidroenergetice, se introduce pe o scară din ce în ce mai largă în toate ramurile economiei naționale a U.R.S.S. Însemnata creștere de energie electrică (peste un sfert din producția totală de energie electrică a U.R.S.S.) o vor realiza centralele hidroelectrice gigantice de pe Volga, Nipru, Amu-Daria.

Construirea Centralelor hidroelectrice Cuibșev și Stalingrad pe Volga, a Canalului principal turcmen, a Centralei hidroelectrice Cahovca pe Nipru, a Canalului din Ucraina de sud și din Crimeea de nord și desăvârșirea construcției Canalului Volga—Don și a tuturor lucrărilor legate de el constituie evenimentele excepționale din viața Patriei Sovietice. Ele marchează începutul unei noi etape în crearea bazei materiale tehnice a comunismului.

Aceste mărețe construcții înfăptuite din inițiativa și după planul marelui constructor al comunismului, I. V. Stalin, sunt numite pe buna dreptate de poporul sovietic, marile construcții ale epocii staliniste, construcțiile comunismului. Ele se construiesc și pot fi construite numai în condițiile orânduirii socialiste de către poporul pe steagul căruia sta scris: munca pașnică în numele comunismului. Întreaga omenire progresista vede în hotărârile istorice ale guvernului sovietic o nouă manifestare vie a puterii Statului Sovietic și a politicii lui iubitoare de pace.

Centralele hidroelectrice și canalele ce se construiesc vor constitui baza pentru o mare dezvoltare a industriei și agriculturii unor regiuni noi, ale căror imense suprafețe desertificate se vor transforma în ținuturi înfloritoare cu o agricultură rodnică, cu o zootehnie productivă și cu o însemnata pomicultura.

Într'un termen fără precedent de scurt vor fi irigate și alimentate cu apă 28 milioane hectare pământ. Pentru comparație se poate arăta că în Statele Unite exista 8 milioane de hectare de pământ irigat, dar pentru amenajarea acestor sisteme de irigație a fost nevoie de 100 de ani. Iar în curs de 35 ani, în America nu s'a putut termina construirea amenajărilor hidrotehnice de pe valea râului Tennessee. Construirea centralelor hidroelectrice Cuibșev și Stalingrad, care depășesc de câteva ori ca forță puterea Dneproghes-ului, cea mai puternică centrală hidroelectrică dintre cele existente în Europa, a fost prevăzută pentru a fi înfăptuită în timp de 5 ani. Numai economia socialistă planificată este în stare să înfăptuiască lucrări de asemenea proporții într'un termen atât de scurt.

Electrogigantii de pe Volga vor da anual peste 20 miliarde kW-ore de energie electrică pentru nevoile industriei, agriculturii, transporturilor, amenajării

orașelor, pentru irigarea unor întinse suprafețe de stepă, pentru satisfacerea nevoilor culturale și de trai ale oamenilor sovietici.

Canalul principal turcmen va deschide posibilități colosale pentru o dezvoltare și mai intensă a agriculturii și zootehnicii socialiste în sud-estul țării, pentru aprovizionarea cu energie hidroelectrică a întreprinderilor industriale și a agriculturii în regiunile care au fost până de curând pustiuri.

Amenajarea centralei hidroelectrice Cahovca pe Nipru, a canalului din Ucraina de sud și din Crimeea de nord va transforma în 5—6 ani un ținut imens, va îmbunătăți condițiile de navigație pe cursul inferior al Niprului, va rezolva problema Sivașului.

Construirea canalului navigabil Volga—Don va desăvârși uriașele lucrări de reconstruire și amenajare a cailor navigabile care unesc marea Albă, marea Baltică și marea Caspică cu marea de Azov și marea Neagră și care crează o cale navigabilă de tranziție pe apa pentru transportul unor cantități imense de marfuri. Împreună cu canalele de irigație, cu centrala hidroelectrică de lângă barajul nodului hidraulic Tîmlianskaia și cu alte amenajări, canalul navigabil Volga—Don va avea un rol uriaș în dezvoltarea continuă a economiei socialiste și în transformarea naturii unui vast ținut din regiunea Rostov și din raioanele sudice ale regiunii Stalingrad.

Peste 4 milioane kW iată puterea totală a centralelor hidroelectrice care se construiesc pe Volga, Nipru și Amu-Daria. Aceasta depășește aproape de 3 ori capacitatea tuturor centralelor electrice care au fost prevăzute de planul GOELRO pentru 10—15 ani. După capacitatea lor, acești electrogiganți sunt egali cu capacitatea a 30 mari centrale hidroelectrice din Statele Unite, iar producția lor de energie electrică va fi de 18 ori mai mare decât producția tuturor centralelor hidroelectrice din Anglia.

Centralele hidroelectrice Cuibîșev și Stalingrad vor deveni cele mai mari noduri energetice din lume, cele mai importante verigi ale viitoarei rețele unice de înaltă tensiune, care va uni sistemele energetice ale părții europene a Uniunii Sovietice. Aproape jumătate din întreaga energie electrică produsă de ele, va fi transmisă la o distanță fără precedent, necunoscută încă practicii mondiale.

Marile construcții ale comunismului vor avea un rol uriaș în înfăptuirea legilor comunismului ca lichidarea contrastului dintre oraș și sat, ridicarea nivelului cultural și tehnic al tuturor oamenilor muncii până la nivelul inginerilor și tehnicienilor și lichidarea contrastului dintre munca fizică și munca intelectuală.

Desvoltarea mecanizării și automatizării producției are o mare importanță în crearea bazei materiale și tehnice a comunismului. Progresul tehnic în U.R.S.S. are ca scop să creeze premisele materiale pentru lichidarea contrastului dintre munca intelectuală și munca fizică. Acestui scop îi servesc noile construcții și mecanisme care ușurează în mod considerabil munca lucrătorului, îl eliberează de munca fizică necalificată și îi cer o serioasă pregătire tehnică și cunoașterea procesului de producție, necesare pentru conducerea unor mașini complicate. Pe baza tehnicii și științei avansate se schimbă mentalitatea lucrătorului: crește nivelul lui cultural și tehnic, munca lui se apropie de munca inginerului, a agriculturii și a cadrelor tehnice.

Anii postbelici au fost marcați prin mari realizări în toate domeniile reînnozirii tehnice a economiei țării. Numai în anul 1950, industria sovietică a creat peste 400 de noi tipuri și marci de mașini și mecanisme cu o înaltă productivitate. Succese serioase au fost obținute în opera de mecanizare a proceselor grele care are drept scop ușurarea muncii, ridicarea nivelului cultural și tehnic al oamenilor muncii și care constituie unul din factorii principali ai creșterii productivității muncii.

Nicaeri în lume nu se efectuează un număr atât de mare de lucrări importante în domeniul mecanizării producției industriale și agricole, ca în Uniunea Sovietică. U.R.S.S. este țara celei mai înalte mecanizări a muncilor celor mai grele: extracția de cărbune, turba, minereu, etc. În 1950, în industria carboniferă s-a desăvârșit mecanizarea proceselor de tăiere și abataj, de transport al car-

bunelui în abataj și în galerii. Volumul lucrărilor mecanizate de încărcare a cărbunelui a crescut în 1950 de 2,5 ori în comparație cu anul 1949.

În anul 1949, în minele sovietice a început introducerea combinelor de mine și a mașinilor de transport al stérilului. Combinesele de cărbune construite de laureații Premiului Stalin, S. S. Macarov și A. D. Stucaci, puternica mașina de haval creată de colectivul inginerilor dela „Ghiprouglemaș“, reprezintă modele de tehnică modernă avansată și au fost adoptate pentru înzestrarea industriei sovietice carbonifere. Donbass-ul este cel mai important basîn carbonifer al Uniunii Sovietice și trece la totala mecanizare a extracției carbunelui.

Colectivul de ingineri de sub conducerea lui A. D. Gridin a fost distins cu Premiul Stalin pe anul 1950. Acest colectiv a creat și a introdus în industrie o nouă combină de cărbune pentru exploatarea unor straturi subțiri cu cădere lină, cu o grosime dela 0,4 până la 0,7 m. Noua combină rezolvă problema mecanizării abatajului și a încărcării carbunelui în cele mai grele condiții naturale de lucru. Ea eliberează până la 32 mineri la abataj și încărcare și ridică productivitatea muncii în fruntul de abataj cu 80%.

În exploatarile petoliere se introduc metode rapide de foraj; folosirea mașinilor-unelte foarte perfecționate, a balansoarelor cu reductor și a pompelor de mare adâncime, capătă o răspândire tot mai largă. În exploatarile forestiere se introduce ferăstrăul electric cu înalta frecvență, se mecanizează corhănirea și transportul lemnului. În industria forestieră, volumul lucrărilor mecanizate a crescut în anul 1950 față de anul 1949, în privința exploatării forestiere, cu peste 1 1/2 ori, în transportul lemnului de 2, 3 ori.

Mecanizarea lucrărilor de terasament a progresat foarte mult; lucrări care în legătură cu giganticele construcții ale canalelor și barajelor pentru centralele electrice, au căpătat o importanță deosebită. Industria sovietică și-a însușit deja producția unui mare număr de mașini de construcții: excavatoare, buldozere, screpere, autocamioane cu descărcare automată, mașini pentru hidromecanizare, instalații plutitoare de pompe de pământ, și a creat deasemenea o construcție remarcabilă de excavatoare mobile. La cumpăna apelor între Volga și Don, lucrările de terasament le execută un gigantic excavator mobil, construit de un grup de ingineri dela uzina de construcții de mașini grele din Urali în frunte cu B. I. Satovskii. Prin fiecare mișcare a cupei sale, el scoate 14 m³ de pământ și îl transportă la o distanță de peste 100 m. În timp de două treceri, un asemenea excavator execută un debleu cu o lărgime de până la 120 m și o adâncime până la 20 m. Tabloul obișnuit al marilor construcții, unde mii de muncitori cără cu roabele pământul, trece în domeniul trecutului. Mașina înlocuiește munca fizică a lucrătorului: un excavator mobil înlocuiește munca a zece mii de muncitori. Munca lor este îndeplinită de 5 oameni, care conduc mașina, în frunte cu un inginer mecanic. Astfel se naște o nouă profesiune, aceea de mecanic cu studii superioare, fapt care marchează progresul neîncetat de lichidare a contrastului între munca intelectuală și munca fizică.

Puternicile pompe de pământ au fost create de un grup de ingineri sub conducerea lui B. M. Scudin. Folosite la construirea nodului hidroelectric Tîmliansk, aceste mașini eliberează o armată întreaga de muncitori și mult utilaj. Instalația de pompă de pământ execută în același timp extracția, transportul și așezarea pământului în dig. Toate aceste lucrări el le face într'un singur proces tehnologic neîntrerupt. Productivitatea lunară a unei asemenea mașini este de 250 mii m³ de pământ transportat la o distanță de 3,5 km.

A crescut deasemenea mecanizarea lucrărilor de terasament și de betonare la construcții și la lucrările de încărcat și descărcat în transporturile feroviare și pe apă. Autoîncărcătorul cu capacitate de 5 tone, creat de un grup de ingineri sub conducerea lui A. A. Seslavin, este în stare să îndeplinească lucrări de încărcat și descărcat, transportarea marfurilor și depunerea lor la o înălțime ce ajunge până la 10 m. Un asemenea autoîncărcător înlocuiește până la 50 lucratori.

A progresat considerabil mecanizarea agriculturii. Agricultura a căpatat în 1950, 180.000 tractoare (calculate în tractoare de 15 cai putere), 46.000 combine, 82.000 autocamioane și peste 1,7 milioane unelte de remorcare și alte mașini agricole. În anul 1950, mecanizarea tracturilor de toron și a ogorului negru în

colhozuri, a depășit 90%, strângerea recoltelor culturilor de cereale cu ajutorul combinelor a depășit 50%. Se crează tot mereu mașini și unelte agricole noi care permit mecanizarea complexă a principalelor munci agricole. Mari invenții ale constructorilor de mașini sovietici sunt: combina auto-propulsată construită de laureații Premiului Stalin, M. A. Pustîghin și I. S. Ivanov, combina de recoltat inul, construcția lui M. I. Slicov, combina de sfeclă, construcția lui M. S. Siva-cenco, V. D. Pavlov și S. A. Gherasimov.

Economia națională sovietică este înzestrată cu cea mai bună tehnică din lume, tehnica sovietică, tehnica comunismului, care reprezintă, după expresia lui Marx, „organele creierului uman create de mâna omului”, „materialul natural transformat în organe ale dominației voinței omului asupra naturii”.

Puterea omului asupra forțelor naturii atinge treapta cea mai înaltă în sistemele automate de mașini, în care întreg procesul de producție se înfăptuiește fără folosirea muncii fizice, iar muncitorul nu face decât să regleze desfășurarea lui.

În U.R.S.S. se desfășoară lucrări de automatizare a producției în industria metalurgică, în construcția de mașini, în industria chimică, alimentară și în alte ramuri ale economiei. Automatizarea se introduce pe o scară deosebit de largă în munca centralelor electrice și a rețelelor electrice, centralele hidroelectrice trec la automatizarea completă. A început construirea și aplicarea practica a liniilor automate de prelucrare continuă în industria de mașini, a carei conducere se face de la un tablou electric central de comanda. Se proiectează și se crează secții automate de producție a diferitelor piese. La centralele electrice, în sistemele energetice, în transporturile feroviare și în alte ramuri, se folosește pe o scară tot mai largă conducerea și reglarea la distanță (telemecanizarea) a proceselor tehnologice.

Constructorii sovietici de mașini au creat un mare număr de mașini originale care corespund cerințelor tehnicii moderne avansate, tehnica bazată pe viteze mari, pe mecanizarea complexă și pe automatizarea proceselor de producție.

Trebuie relevată în deosebi invenția excepțională facută de un mare număr de ingineri sovietici care au elaborat, sub conducerea lui V. I. Dicușin, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., principiile automatizării complexe a proceselor de producție în construcția de mașini și care au creat o uzină automată de pistoane. Aceasta uzina reprezintă un sistem unic de mașini, sisteme care acționează automat și efectuează întreg procesul de producție a pistoanelor: pregătirea aliajului topit, turnarea, tratarea termică, prelucrarea mecanică, controlul durității, lacuirea și ambalare a producției finite.

Urmatorele date ne arată cât de mult se reduce nevoia de forță de muncă, la uzina automată în comparație cu o uzină obișnuită bine organizată, cu producție în masă, având aceeași producție:

Numărul total de muncitori	102	23
Dintre care: ajustori	10	8
operatori	71	6

Dupa cum se vede din aceste date, numărul total de muncitori la uzina automată este de 4,4 ori mai mic decât la o întreprindere obișnuită. Uzina automată este deservită mai ales de operatori calificați a caror munca este o varietate a muncii inginerului și tehnicianului.

Proiectanții și inginerii sovietici au elaborat proiectul unei alte uzine automate la care toate agregatele sunt legate prin instalații de transport; cu ajutorul lor piesele brute trec succesiv prin toate operațiile de prelucrare și se transformă în produsul finit. Nici într-o singură verigă ele nu sunt atinse de mâna omului. Productivitatea muncii lucratorului este de 14 ori mai mare la o asemenea uzină decât în condițiile vechii tehnologii. Utilajul fabricat în această uzina este de două ori mai rezistent decât cel făcut prin procedee manuale.

Automatizarea producției are ca premiza organizarea unui proces continuu de producție și presupune accelerarea lui considerabilă. Într-o serie de ramuri ale industriei, introducerea automatizării este legată de folosirea unor parametrii

înalți: viteze mari, presiuni înalte, etc. Această orientare a progresului tehnic oglindește deasemenea schimbările profunde din tehnică care se produc în condițiile trecerii la comunism.

Secolul nostru este secolul marilor viteze ale proceselor de producție. Mulțumită lucrărilor savanților sovietici în domeniul intensificării proceselor metalurgice, în domeniul creării cuptoarelor metalurgice cu o mare productivitate și în domeniul creării noilor tipuri de metal de calitate superioară, metalurgia sovietică a realizat mari progrese în perioada postbelică. Un aport important în dezvoltarea industriei metalurgice a fost adus de laureații Premiului Stalin: acad. M. A. Pavlov, foarte cunoscut prin lucrările sale în domeniul metalurgiei fontei și al proceselor din furnale, acad. I. P. Bardin și colectivul condus de el, care au obținut mari succese în intensificarea procesului metalurgic de obținere a oțelului cu ajutorul suflării de oxigen, prof. G. V. Curdiumov, care a descoperit pentru prima oară natura fizică a martensitei ca soluție solidă suprasaturată. Aceste invenții și perfecționări tehnice au creat noi posibilități de ridicare a productivității muncii, noi rezerve de marire a volumului producției, noi căi de îmbunătățire a calității ei.

În legătură cu intensificarea proceselor de producție, se desfășoară pe o scară deosebit de largă introducerea electricității în aceste procese. Electrochimia, electrometalurgia metalelor feroase și neferoase, electroautomatizarea, sudura electrică, încălzirea cu curenți de înaltă frecvență, prelucrarea electrochimică și cu scânteii electrice a metalelor, electrificarea transporturilor feroviare, folosirea energiei electrice în agricultură, în gospodării comunale — toate aceste procese, în care electricitatea intră ca cea mai importantă componentă a producției, duc nu numai la o creștere cantitativă și la o accelerare a producției, dar și la adânci schimbări calitative.

Foarte importantă în opera de creare a bazei material-tehnice a comunismului va fi și folosirea noilor forme de energie și în primul rând a energiei atomice. După cum a arătat I. V. Stalin „folosirea energiei atomice în scopuri pașnice va provoca o mare revoluție în procesele de producție”¹⁾. Descoperirea de către savanții sovietici a proceselor de folosire a energiei atomice reprezintă un fapt de o uriașă importanță principală. În timp ce bandiții imperialiști se pregătesc să folosească această descoperire științifică în scopul exterminării în masă a oamenilor, în țara sovietică energia atomică este folosită în scopuri pașnice. În U.R.S.S. se rezolvă pentru prima oară în lume problema folosirii practice a energiei atomice în scopurile pașnice ale economiei naționale, lucru care va duce la o revoluție în tehnică. Se deschid perspective pentru folosirea energiei atomice în vederea obținerii electricității. Acest nou izvor de energie va asigura în viitor tehnicii sovietice posibilitatea unei și mai mari dezvoltări, va contribui la progresul tehnic și cultural general al Patriei sovietice.

Acestea sunt uriașele succese ale folosirii realizărilor înaintate ale științei și tehnicii în producție, realizări care există în Țara Sovietică și care pun bazele unui progres fără precedent în domeniul științei și tehnicii.

II

Crearea bazei material-tehnice a comunismului presupune introducerea continuă și planificată în producție a ultimelor realizări ale științei și tehnicii, perfecționarea continuă a tuturor proceselor de producție. Comunismul, ca organizare științifică a societății, se bazează în cel mai înalt grad pe dezvoltarea forțelor de producție. În condițiile comunismului, știința pusă în slujba producției devine ea însăși, după expresia lui Marx „o forță de producție nemijlocită” iar omul apare în procesul producției „ca supraveghetor și reglementator al acesteia”.

În manuscrisele dintre anii 1857—1859, care reprezintă lucrările pregătite toare pentru „Capitalul”, Marx, referindu-se la problemele producției în condițiile de trecere la societatea comunistă, scria că, crearea adevăratei bogății a societății

1) Stenograma convorbirii lui I. V. Stalin cu reprezentantul Partidului Republican al Statelor Unite, Harold Stassen, la 9 Aprilie 1947 Pravda din 9 Mai 1947.

devine dependentă de *starea generală a științei și de gradul de dezvoltare a tehnologiei* sau, ceea ce este același lucru, de aplicarea acestei științe în producție. „Munca” spune Marx — nu mai apare atât ca o muncă cuprinsă în procesul producției, cât ca o muncă în timpul careia omul este fața de procesul însuși al producției, supraveghetorul și reglementatorul lui”¹⁾. Tot aici Marx arată că „*jeșuirea timpului de munca al altuia*”, pe care se bazează toată bogăția societății capitaliste, „se prezintă ca o bază jalnică în comparație cu această nouă bază, creată de cea mai avansată industrie”²⁾.

„Natura nu construiește mașini, vapoare, căi ferate, telegraf electric... remarcă mai departe Marx. Toate acestea sunt produse ale activității umane; materialul natural este transformat în organe de putere ale voinței umane asupra naturii sau în organe de execuție a acestei voințe în natură. Toate acestea sunt *organe ale creierului uman create de mâna umană*, forța de cunoaștere materializată. Gradul de dezvoltare a capitalului de bază constituie indicele gradului până la care sau dezvoltat cunoștințele sociale în genere, știința transformându-se într-o *forță de producție nemijlocită*”...³⁾.

Sub conducerea lui V. I. Lenin și a lui I. V. Stalin Partidul Bolșevic și Guvernul Sovietic au creat condiții extraordinare de prielnice pentru creația științifică, condiții pe care știința nu le-a avut încă niciodată în întreaga istorie a existenței sale.

Noua eră din istoria omenirii, deschisă de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a determinat o cotitură radicală în dezvoltarea științei, fapt care a însemnat într-adevar o a doua naștere a acesteia.

Din momentul în care pe 1/6 a globului pământesc omenirea a pus capăt dezvoltării anarhice a economiei și, sub conducerea Partidului lui Lenin-Stalin, înarmat cu cunoașterea profundă a legilor de dezvoltare a societății și-a luat soarta în propriile sale mâini, știința a încetat să mai fie un instrument de înrobire, un instrument de exploatare a omului de către om și s'a transformat într'un instrument de dominație a omului asupra naturii, într'un instrument de transformare revoluționară a naturii și societății în numele triumfului comunismului.

În toate planurile cincinale staliniste, alături de construirea de noi întreprinderi industriale, se prevedea crearea unor noi instituții de cercetări științifice, a unor noi stațiuni experimentale, a unor unități industriale experimentale pentru verificarea noilor metode tehnice, a noilor perfecționări și invenții.

Partidul Bolșevic, Statul Sovietic și tovarășul Stalin personal acordă o atenție uriașă problemei creării de cadre ale intelectualității științifice sovietice.

Înainte de revoluția socialistă, în Rusia aveau o activitate științifică cel mult o mie de persoane. Astăzi, armata savanților sovietici atinge cifra de 150 mii, dintre care peste 10 mii sunt doctori în științe și profesori, peste 40.000 candidați și docenți. La dispoziția lor se afla institute de cercetări științifice, catedre și laboratoare minunate utilizate și înzestrate cu cele mai moderne aparate. Înzestrarea cu aparate a științei sovietice crește neîncetat an de an. Numarul instituțiilor de cercetări științifice a crescut cu 1,5 ori în comparație cu anul 1940, iar numarul de colaboratori științifici în aceeași perioadă s'a marit de aproape 2 ori. Pregătirea de noi cadre științifice a luat un avânt fără precedent. Peste 1100 de institute de cercetări științifice și școli superioare din Uniunea Sovietică se ocupă de rezolvarea acestei sarcini. În aspirantura institutelor de cercetări științifice și a școlilor superioare s'au pregătit în anul 1950 peste 21.000 de colaboratori științifici, ceea ce înseamnă o depășire de aproape 2000 a numărului aspiranților din anul 1949. Numarul studenților din școlile superioare, inclusiv cei care studiază prin corespondență, a atins cifra de 1247. În deceniul care s'a scurs, numarul specialiștilor care au absolvit școlile superioare sovietice și lucrează în economia națională a crescut cu 60%.

Grija partidului pentru înflorirea științei nu s'a limitat la crearea condițiilor materiale pentru creația științifică. Partidul lui Lenin-Stalin a asigurat dezvoltarea științei sovietice pe o serioasă bază ideologică, a îmbogățit știința punând-o în

1) Bolșevic, nr. 11-12, 1939, p. 62.

2) Ibidem.

3) Ibidem, p. 63.

slujba intereselor poporului, a îndreptat-o pe calea legăturii indisolubile cu practica construcției comuniste.

Partidul Bolșevic a înarmat știința sovietică cu o metodă eficace de cercetare a fenomenelor, singura metodă justă, materialismul dialectic. În genialele lucrări ale lui Marx, Engels, Lenin și Stalin, oamenii de știință sovietici găsesc un izvor nesecat de inspirație creatoare, găsesc principii metodologice îndrumătoare, care sunt aplicate la studiul legilor naturii și societății.

Pe baza materialismului dialectic, oamenii de știință sovietici reorganizează toate ramurile științelor naturii din zilele noastre, obțin noi rezultate remarcabile în dezvoltarea științei, demască teoriile și concepțiile reacționare. Sub conducerea partidului au fost nimicite denaturările antiștiințifice ale mendelist-morganistilor, ale idealistilor „fizici”, concepțiile reacționare din domeniul chimiei, etc. Lupta împotriva curentelor ostile științei a deschis științei sovietice drumul spre noi realizări.

I. V. Stalin ne învață că, critica și autocritica este forța motrice a științei sovietice. „...Nicio știință — spune I. V. Stalin — nu se poate dezvolta și prospera fără lupta de opinii, fără libertatea criticii”¹⁾. Discuțiile filosofice din anul 1947 inițiate de C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S., s’au resfrânt în mod rodnic asupra dezvoltării întregii științe sovietice. Discuțiile din anul 1948 duse la sesiunea Academiei Unionale de științe agricole „V. I. Lenin”, au îndreptat cu hotărâre știința biologică pe calea biologiei micriuniste consecvente. Discuțiile duse recent și consacrate problemelor învățaturii lui I. P. Pavlov au dat un puternic impuls dezvoltării științei fiziologice înaintate, biologiei și medicinei.

O uriașă importanță pentru dezvoltarea științei sovietice au avut-o discuțiile din domeniul problemelor lingvistice, desfășurate pe paginile organului central al partidului, *Pravda*, și participarea lui I. V. Stalin la aceste discuții. Oamenii de știință din Uniunea Sovietică găsesc în lucrările lui I. V. Stalin cu privire la lingvistică nu numai o serioasă fundamentare marxist-leninistă a principiilor de dezvoltare a lingvisticii, dar și indicații de bază pentru dezvoltarea creatoare a tuturor ramurilor științei sovietice avansate. Prin aceste lucrări, I. V. Stalin a indicat calea pentru lichidarea stagnării, a inerției și a greșelilor din domeniul cercetărilor științifice, a aratat prin ce mijloace se poate realiza înflorirea științei sovietice. În aceste discuții, și în cuvântul lui I. V. Stalin, s’a văzut din nou grija neîncetată a partidului și a conducătorului lui, pentru dezvoltarea științei înaintate. Această grija este un puternic stimulent pentru savanții sovietici, antrenându-i la o muncă creatoare pentru prosperitatea poporului și pentru înflorirea Patriei sovietice.

Un puternic îndemn pentru savanții sovietici însuflețiți de mărele idei ale comunismului, îl constituie cuvintele lui I. V. Stalin: „...nu există în lume lucruri care nu pot fi cunoscute, ci există numai lucruri care nu sunt încă cunoscute, care vor fi descoperite și cunoscute prin mijloacele științei și ale practicii”²⁾. Știința sovietică descoperă tainele naturii și folosește cunoștințele dobândite spre binele poporului.

În Țara Sovietică sunt deschise posibilități nelimitate pentru dezvoltarea științei înaintate.

În opoziție cu aceasta, în lumea bandiților imperialiști, în apusul capitalist muribund, în Statele Unite, Anglia și țările marshalizate, se propagă pe o scară largă diferite teorii ale „incognoscibilității” lumii, teorii care „fundamentează” așa zisa neputința a omului de a pătrunde tainele naturii, concepții clericali și cosmopolite arhireacționare, teoriile „fertilității descrescânde” a pământului, născocirile morganist-weismanniste despre imposibilitatea de a schimba în mod dirijat ereditatea plantelor și animalelor, etc. Raspândirea acestor „teorii” dovedește în modul cel mai concret procesul de descompunere și condamnare a culturii capitaliste care a devenit un dușman al omenirii progresiste. Faptele confirmă cuvintele lui Lenin ca descompunerea capitalismului înseamnă reacțiune pe toată linia.

1) I. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”, Gospolitizdat, 1950, p. 31 ed. P.M.R., p. 32.

2) I. Stalin, „Problemele lingvisticii”, Gospolitizdat, 1950, p. 31 ed. P.M.R., p. 360.

Dacă în Uniunea Sovietică știința este în întregime pusă în slujba intereselor construcției pașnice și își propune ca scop înlăturarea celor mai înalte și a celor mai umanitare idealuri, în schimb în lagarul imperialismului știința este pusă în slujba monopolurilor capitaliste și are ca scop înlăturarea celor mai criminale proiecte de exterminare în masă a omenirii.

Revistele științifice ale Americii sunt pline de aberații științifice și de manifestări de ură față de oameni. Slugile miliardarilor din știința economică calculează ce armă costă mai puțin dacă este fabricată pe scara industrială. arma atomică sau arma bacteriologică; biologii reacționari sunt ocupați cu dispute care au drept subiect care sunt otrăvurile prin care pot fi exterminați mai bine oamenii: toxina botulinică sau bacteriile ciurmei; problema fundamentală a acestei „științe” a devenit problema cum s’ar putea extermina viața pe pământ, cum se poate face ca pământul să nu fie prielnic pentru dezvoltarea vieții ani îndelungați.

În opoziție cu aceasta, știința sovietică e pusă în întregime în slujba omului. Oamenii de știință sovietici își închină lucrările salvării omenirii de infecții și boli, sporirii fertilității câmpiilor sovietice, ridicării productivității zootehniei, înlăturării planului stalinist de transformare a naturii, ușurării muncii fizice, ridicării nivelului bunei stări materiale a oamenilor muncii. Prin aceasta, știința sovietică își cucerește un prestigiu tot mai mare și trezește din ce în ce mai mult simpatia tuturor savanților progresiști ai lumii față de ea.

Planificarea socialistă a economiei naționale, înlăptuită de statul sovietic, ridică în fața științei probleme mari, mereu noi, îi dă claritate de perspectivă, trasează sarcini practice care cer dezvoltarea continuă a cunoașterii științifice.

Partidul lui Lenin-Stalin a pus la baza dezvoltării științei sovietice principiile creatoare fără care nu poate fi conceput progresul, fără care știința ar degenera în mod inevitabil, transformându-se într-o sumă de dogme perimate. Unul din aceste principii foarte importante este legătura științei cu practica. Legătura strânsă a teoriei cu practica revoluționară a fost întotdeauna principiul conducător al vieții partidului. Întreaga activitate a Partidului Bolșevic și a conducătorilor lui este un strălucit exemplu de legătură strânsă, organică, a teoriei cu practica. I. V. Stalin îi învață pe oamenii de știință sovietici să întărească din toate puterile legătura cu practica, să verifice concluziile științifice în practică.

Teoria care a rupt legătura cu practica devine în mod inevitabil o dogmă, ne învață I. V. Stalin. Despre știința care a rupt legăturile cu practica, despre știința care s’a închis în liniștea cabinetelor academice și a laboratoarelor, I. V. Stalin spune: „Datele științei au fost totdeauna controlate prin practică, prin experiență. Ce fel de știință mai este aceea care a rupt-o cu practica, cu experiența? ...Știința tocmai de aceea se numește știință, pentru că ea nu recunoaște fetești, nu se teme să ridice mâna împotriva a ceea ce și-a trăit traiul, împotriva a ceea ce este vechi și își apleacă urechea cu luare-aminte la glasul experienței, la glasul practicii”¹⁾.

Perioada postbelică a întărit și mai mult legătura dintre știință și practică, ridicând pe o nouă treaptă, mai înaltă, colaborarea creatoare dintre oamenii științei și ai producției. Ștehanoviștii din producție patrund adânc, cu ajutorul savanților, esența proceselor tehnologice, aplică în activitatea lor practică realizările oamenilor de știință, și totodată îmbogățesc știința și tehnica cu date noi. La rândul lor oamenii de știință folosesc experiența practică a fruntașilor în producție, îmbogățind practica cu noi sintetizări și concluzii teoretice.

Rezultatele practice ale colaborării creatoare între oamenii de știință și oamenii producției se fac deja simțite. Numarul invențiilor și al propunerilor de raționalizare introduse în anul 1949 numai în întreprinderile industriale depășește cifra de 450 mii. În anul 1950 numarul invențiilor și propunerilor de raționalizare introduse în industrie depășea cifra de 600 mii. Aceasta înseamnă că în timp de 2 ani au fost rezolvate peste 1 milion de probleme practice, concrete, mari și mici, în opera de creare a bazei materiale tehnice a comunismului.

1) I. Stalin, „Problemele leninismului”, p. 502; ed. P.M.R., p. 796-797.

În colaborarea creatoare dintre oamenii de știință și muncitorii din producție, se rezolvă cu succes sarcinile creării de noi mașini economice și perfecționate din punct de vedere tehnic, se crează noi modele de construcții tehnice se introduc noi procese tehnice care reduc numărul de muncitori în operațiile de producție și sporesc productivitatea muncii. Colectivul științific al Institutului de mine al Academiei de Științe a RSS Cazahă, împreună cu colectivul Combinatului de arama Djezcasgan, au trecut una din marile mine ale acestui combinat la un sistem cu totul nou de exploatare, ai cărui autori sunt colaboratorii Institutului și combinatului. Trecerea la acest nou sistem a permis mecanizarea tuturor operațiilor principale de abataj și de a se ridica volumul producției. Productivitatea muncii lucrătorilor perforatori a crescut cu 25%, iar a muncitorilor din grupul de abataj, cu 65%. La aceeași mină s'a efectuat o mare lucrare de construire a unor puternice agregate de foraj. N. A. Feodorov, colaboratorul Institutului, a construit o sonda pentru perforatul abatajelor cu 12 perforatoare concomitente. Un asemenea agregat, ușurând munca perforatorilor, mărește productivitatea muncii lor, de peste 2 ori.

Institutul de electrosudură al Academiei de Științe a RSS Ucrainiana, în frunte cu acad. E. O. Paton, ține o permanentă legătură cu 300 de întreprinderi ale republicilor și în cercetările sale se bazează pe experiența și practica acestor întreprinderi.

Institutul de mine și metalurgie, în frunte cu M. V. Lugovțev, membru activ al Academiei de Științe a RSS Ucrainiana, a efectuat la uzina metalurgică din Macheevca o lucrare pentru îmbunătățirea calității aglomeratului de minereu. Institutul de mine și mecanica, condus de P. S. Cucerov, membru corespunzător al Academiei, a creat o tehnologie a racirii aerului în minele adânc ale Donbassului.

Colaborarea creatoare dintre oamenii de știință și oamenii producției îmbracă cele mai diferite forme. Oamenii de știință îi îndrumă pe stahanoviști și rezolvă împreună cu ei probleme tehnice complicate. La multe întreprinderi au fost create consilii tehnice din care fac parte colaboratori ai institutelor, în gineri ai uzinelor și stahanoviști. Mulți frunțași din producție participă direct la activitatea institutelor de cercetări științifice și fac parte din consiliile lor științifice.

Brigazile complexe din care fac parte savanți, ingineri și stahanoviști, uniți în colective creatoare tovarășești, care construiesc mașini noi și care perfecționează procesele tehnologice, au capatat o popularitate bine meritată în întreprinderi. Aceste brigazi complexe lucrează adesea după sarcinile concrete ale consiliilor tehnice. Asemenea brigazi complexe lucrează în mod creator, de pilda la uzina „Kirov” din Leningrad și la uzina „Stalin” care sunt strâns legate de multe catedre și laboratoare ale Institutului politehnic „Calinin” din Lenin grad.

Propagarea celor mai noi realizări ale științei și generalizarea bogatei experiențe creatoare a inovatorilor din producție ocupă un loc de frunte în colaborarea dintre oamenii de știință și oamenii muncii. Catedra de geometrie descriptivă și statică grafică dela Institutul tehnologic „Sovietul Leningradului” din Leningrad a stabilit o legatură permanentă cu trasatorii din uzinele de construcții de mașini. Cei mai buni trasatori din Leningrad au povestit la conferințele de producție, organizate cu ajutorul colaboratorilor științifici ai Institutului, despre metodele lor de organizare a muncii, despre adaptările folosite în muncă, și care reduc procesul trasajului. Institutul a ajutat la pregătirea a 4 broșuri despre experiența de lucru a trasatorilor frunțași din uzinele „Kirov” și „Electrosila”. Totodată Institutul pune la dispoziția stahanoviștilor catedra sa pentru ca aceștia să țină prelegeri studenților.

Foarte rodnică s'a dovedit a fi noua formă de legătură dintre oamenii de știință și cei ai producției, practicată pe scară largă în RSS Georgiana. Instituțiile științifice ale Georgiei crează în întreprinderi o rețea de corespondenți științifici recrutați din rândurile inginerilor și tehnicienilor, precum și din mijlocul stahanoviștilor. Acești corespondenți științifici descriu experiența lor de producție și prezintă savanților din producție. În urma

acestei legături, se dă o orientare practică lucrărilor de disertații, executate la institute, cercetările științifice teoretice capătă o verificare experimentală, iar producția un ajutor științific concret.

Stahanoviștii din diferitele întreprinderi țin prelegeri și referate la cate drele școlilor superioare, iar oamenii de știință susțin în mod activ și dezvoltă inițiativele prețioase ale inovatorilor din industrie, folosind bogata experiență a stahanoviștilor în noi investigații și cercetări.

Uzina a devenit o școală pentru omul de știință, o școală unde teoria este verificată prin practică și este îmbogățită prin experiența acumulată de inovatorii în producție, de frunțașii marilor întreprinderi. Laboratorul științific a devenit pentru inginerul uzinei un centru de experimentare științifică, iar catedra școlii superioare a devenit un centru de propagare a experienței stahanoviștilor. Aceasta înseamnă că legătura din ce în ce mai strânsă dintre știință și practică șterge hotarele dintre munca fizică și munca intelectuală.

Printre laureații Premiilor Stalin sunt mulți stahanoviști din industrie, transporturi, agricultură, ingineri și tehnicieni, inventatori și raționalizatori. Prin activitatea lor rodnică, creatoare, stahanoviștii din industrie și agricultură deschid căi noi pentru dezvoltarea celei mai înaintate științe din lume, știința sovietică, ce îi ajută să cucerească culmi mereu noi, să se dezvolte și să progreseze. Se confirmă în mod strălucit cuvintele lui I. V. Stalin că „Se născă oare în lume oameni care să nu fie deschiși de oameni cu renume universal în domeniul științei, ci de oameni cu totul necunoscuți în lumea savanților, de oameni simpli, practicieni, inovatori în specialitatea lor”¹⁾.

Niciodată încă legătura dintre teorie și practică n'a fost atât de strânsă și atât de organică ca în societatea sovietică unde realizările științei avansate se introduc rapid în producție, iar experiența inovatorilor în producție, se sintetizează în mod științific și este folosită pentru dezvoltarea continuă a științei. Orânduirea sovietică a contopit în mod organic cele două forțe care stau la baza inovației: inițiativa multilaterală și experiența muncitorilor frunțași în industrie, agricultură, transporturi, cu avântul îndrăzneț al gândirii creatoare a oamenilor de știință, a inginerilor, a constructorilor.

Inovația îndrăznească deschide științei sovietice posibilități nelimitate pentru mersul cu succes înainte. Deviza savanților sovietici o formează cuvintele staliniste despre știința avansată, despre acea știință: „...a carei reprezentanți își dau seama de forța și de însemnătatea tradițiilor stabilite în știință și, folosindu-le cu dibacie în interesul științei, nu vor totuși să fie sclavii acestor tradiții; a științei care are curajul, hotărârea de a sfărâma vechile tradiții, norme și principii când acestea devin învechite, când se transformă în frâne pentru progres; a științei care poate să creeze noi tradiții, noi norme, noi principii”²⁾.

III

În activitatea gigantică a milioanei de oameni sovietici de creare a bazei materiale tehnice a comunismului se include și munca plină de abnegație a savanților sovietici care duc cu o energie neobosită lupta pentru îndeplinirea sarcinii istorice trasate lor de I. V. Stalin: „nu numai să ajunga, dar să și întrecă în scurt timp realizările științei de dincolo de hotarele țării noastre”.

Noi am obținut mari succese în dezvoltarea științei sovietice și acest lucru îi bucură pe oamenii de știință sovietici, dar planurile mărețe de construire a comunismului cer din partea savanților sovietici o încordare și mai mare a puterilor, o întărire continuă a legăturii dintre știință și producție, dintre știință și viață.

Grandioasele construcții ale comunismului deschid un orizont vast, de ne

1) Discurs la recepția din Kremlin a personalului din învățământul superior.

17 Mai 1938, Gospolitizdat, 1938, p. 6; ed. P.M.R., „Stalin despre Lenin”, p. 57.

2) Ibidem, p. 4, resp. p. 56-57.

cuprins, pentru legătura reciprocă constructivă dintre știință și practică. Pe baza acestei legături reciproce, știința sovietică trebuie să se ridice pe o treaptă nouă, asigurând constructorilor societății comuniste noi și mari posibilități de stăpânire a forțelor naturii.

Măreția sarcinilor care stau în fața științei sovietice ne face să fim și mai intransigenți față de lipsurile pe care nu le-am lichidat încă, lipsuri care frânează dezvoltarea largă a activității științifice.

Activitatea forului conducător al științei sovietice, Academia de Științe a U.R.S.S., se distinge în ultima vreme, printr-o orientare permanentă spre rezolvarea marilor probleme în domeniul economiei naționale și în special spre elaborarea problemelor tehnicii noi și a problemelor de transformare a naturii. Pentru prima oară în practica Academiei de Științe, în anul 1950, a fost înlocuit un plan de introducere în economia națională a rezultatelor lucrărilor de cercetări științifice. În acest plan au fost incluse 360 lucrări științifice, care reprezintă propuneri în domeniul tehnicii noi, al raționalizării proceselor de producție, al însușirii de noi teritorii și alte probleme ale construcției economice și culturale a țării.

Academia de Științe a început să țină ședințe comune cu ministerele pentru accelerarea procesului de folosire în practică a realizărilor științifice. O asemenea activitate comună a fost efectuată cu Ministerul Petrolului în problemele reducerii adâncimii la care se așează conductele de gaze, cu Ministerul Sănătății în problemele antibioticelor, ale tratării cancerului și altele.

Totuși, una din lipsurile esențiale din viața Academiei de Științe a U.R.S.S., care n'a fost încă pe deplin lichidată până în prezent, o constituie faptul că unii colaboratori și unele instituții științifice sunt încă rupte de viața. În activitatea științifică a unor membri ai Academiei, iar sub influența lor, și în tematica unor institute de cercetări, mai joacă uneori încă un rol considerabil interesele științifice înguste, personale, rupte de viață, iar uneori se manifestă și tendința pentru prezentarea unor cercetări neverificate sau tendința de a edita lucrări neterminate. Planurile institutelor mai sunt încă încărcate cu disertații a caror tematică nu este legată de rezolvarea problemelor importante pentru economia națională. Până în anul 1950 existau așa numitele planuri interne ale institutelor care nu erau în fond nimic altceva decât o cortină care masca folosirea nejustă a cadrelor științifice și a resurselor materiale ale institutelor pentru tematici secundare sau de mâna a treia, care nu prezentau decât un interes redus pentru economia țării. În unele institute, tematica așa numitului plan intern al institutului sustragea mai mult de jumătate din personalul și mijloacele institutului.

Mai există încă savanți care nu cunosc aproape deloc domeniile industriei, agriculturii și economiei, care corespund specialității lor și presupun că noile lor descoperiri și realizări vor fi folosite de la sine, cu timpul, în practică. Au existat cazuri de atitudine disprețuitoare față de promovarea în economia națională a unor cercetări și descoperiri științifice valoroase, prezentând un interes direct în practică.

Acest lucru îl dovedește, de pildă, faptul că din cele 99 lucrări prevăzute pentru anul 1950, în planul de cercetări, care urmează să fie valorificate în economie, Secțiunea de științe tehnice a Academiei de Științe a U.R.S.S. a terminat și a transmis pentru a fi introduse în economia națională numai 12 lucrări.

Cel mai de nădejde instrument pentru lichidarea lipsurilor existente în lucru, pentru lichidarea rușii instituțiilor științifice de problemele urgente ale vieții, pentru avântul și înflorirea continuă a științei sovietice, este, după cum a arătat I. V. Stalin, critica științifică, schimbul liber de pareri, lupta de opinii.

Cu toate acestea, în unele instituții științifice au existat încercări de a înăbuși critica științifică liberă, instaurându-se „regimul araceevist”.

Astfel, în domeniul geologiei, au domnit multă vreme teorii daunatoare care desorientau dezvoltarea lucrărilor geologice de cercetări și de prospecțiuni. Astăzi, aceste „teorii” au fost răsturnate prin lucrările practice, dar până

acum ele n'au fost încă nimicite depe pozițiile teoretice, deși pentru aceasta există toate condițiile necesare.

Trebuie să recunoaștem că în numeroase cazuri dezvoltarea științelor geologice și geografice, elaborarea bazelor lor teoretice, este frânată încă de spiritul de castă, închis, sectar, al diferitelor grupe de savanți, al diferitelor autorități care se tem de desfășurarea criticii științifice largi. Din această cauză la Academia de Științe nu se elaborează încă așa cum ar trebui concepția avansată a acad. Gubchin despre zăcămintele de petrol, teoria despre zăcămintele de minereuri, despre tectonica, litologie, mineralogie și geochimie.

În anul 1950 s'au dus în mod insuficient discuțiile teoretice în domeniul problemelor actuale ale structurii chimice a corpurilor, în domeniul chimiei fizice și în alte probleme. Fără îndoială că această împrejurare a contribuit la răspândirea teoriei idealiste sterile a rezonanței și la subaprecierea teoriei materialiste a structurii, bazate pe lucrările clasice ale lui A. M. Butlerov, V. V. Marcovnicov și ale altor chimiști ruși. În consiliile științifice ale Institutelor de chimie se dezvoltă încă prea puțin critica științifică a lucrărilor executate.

Un rol important în opera de propagare a experienței înaintate, a inovațiilor din știință și din producție, în opera de întărire și largire a legăturilor dintre oamenii de știință și oamenii muncii din producție, în organizarea discuțiilor libere în cele mai importante probleme ale științei, sunt chemate să-l aibă revistele tehnico-științifice. Academia de Științe a U.R.S.S. editează 40 reviste științifice care reprezintă toate disciplinele științifice, de care se preocupă Academia. Din păcate, multe reviste ale Academiei își mărginesc activitatea numai la publicarea de articole științifice, la comunicări în legătură cu rezultatele diferitelor cercetări științifice. Ele nu folosesc dreptul lor și nu își îndeplinesc obligația de a obține rezultate practice, de a lupta cu perseverență pentru introducerea experienței avansate în producție, de a duce o luptă înverșunată împotriva a tot ceea ce frânează dezvoltarea științei și împiedică legătura ei rodnică cu practica.

Cea mai importantă condiție a lichidării lipsurilor din organizarea activității științifice a unor instituții științifice, condiția dezvoltării lor cu succes este înfaptuirea continuă a indicațiilor lui I. V. Stalin cu privire la libertatea criticii, la lupta de opinii, la întărirea alianței dintre știință și practica.

Discutarea științifică, critică, largă, a lipsurilor din activitatea institutelor a diferiților savanți, a școlilor lor, discutarea lucrărilor științifice, a activității revistelor, va permite să se birue tot ce este perimat, tot ceea ce și-a trăit traiul și împiedică mersul nostru înainte, și, pe baza exemplului greșelilor descoperite, va asigura prevenirea de noi greșeli și lipsuri.

Pornind dela sarcinile creării rapide a bazei material-tehnice a comunismului, în condițiile planificării activității științifice în timpul cel mai apropiat, trebuie să se concentreze atenția la rezolvarea unor probleme atât de importante pentru economia națională ca intensificarea proceselor metalurgice, obținerea și introducerea de noi oțeluri și aliaje foarte dure; cautarea de noi feluri de materii prime pentru industria metalurgică; cautarea de sisteme perfecționate de detectare a zăcămintelor de carbuni; gazeificarea subterană a cărbunelui; descoperirea de noi zăcăminte de petrol.

În îndeplinirea acestor sarcini va avea o mare importanță elaborarea continuă complexă și multilaterală a problemelor automatizării proceselor de producție din industria metalurgică carboniferă, petroliferă, chimică, aplicarea automatizării pe baza aparatelor electronice în tehnica modernă, elaborarea teoriei creării mașinilor de înaltă productivitate, găsirea de procedee eficiente de transmitere a energiei electrice la distanțe mari, perfecționarea energeticii cu folosirea vaporilor de parametri înalți, studii în domeniul curenților de înaltă frecvență.

O mare importanță o vor avea deasemenea și problemele studierii noilor metode de sinteza organică și de obținere din carbune, petrol și gaze naturale a produselor care conțin oxigen, obținerea maselor plastice, a cauciucului sintetic echivalent cu cel natural, obținerea uleiurilor și a combustibililor de calitate superioară, etc.

Ridicarea marilor construcții ale comunismului pune în fața savanților sovietici sarcini grandioase.

Construirea de noi centrale electrice cere tipuri de utilaj deosebit de puternice și de perfecționate: noi mecanisme și mașini, turbine și generatoare foarte puternice, aparataj și armatura de înaltă tensiune.

Se ridică noi probleme în domeniul calculului construcției centralelor hidroelectrice, a barajelor, în domeniul elaborării bazelor științifice ale construcției de hidromașini, etc.

Construirea de grandioase canale, alimentarea cu apă a stepelor și pustiuilor, fertilizarea noilor teritorii, ridică probleme absolut noi de elaborare a bazelor științifice.

În acest complex de sarcini trasate științei de construcțiile comunismului, își vor găsi aplicare forțele savanților cu cele mai variate specialități. Comitele de ajutorare a noilor construcții create pe lângă Academia de Științe a Uniunii Sovietice și pe lângă câteva academii de științe ale republicilor unionale sunt chemate să unifice și să dirijeze activitatea lor.

În planul lucrărilor Academiei de Științe a U.R.S.S. sunt prevăzute 188 teme consacrate elaborării problemelor de construcție, 200 teme sunt prevăzute în planurile de lucrări ale Academiei de Științe ale republicilor: Azerbaidjană, Armeană, Bielorusă, Georgiană, Cazahă, Letonă, Lituania, Uzbekă, Ucrainiană și Estonă.

Ajunarea generală a Academiei de Științe a U.R.S.S. discutând planul de activitate științifică pe anul 1951, a precizat pentru fiecare din secțiunile sale, sarcinile concrete legate de rezolvarea celor mai importante probleme ale economiei naționale.

Astfel, planul pe anul 1951 pentru secția de științe fizico-matematice are de efectuat o lucrare care va necesita crearea următoarelor materiale noi: luminofoare, semiconductori, mase ceramice, cristale sintetice, materiale anizotrope foarte rezistente. O serie de lucrări sunt consacrate dezvoltării metodelor geofizice de prospecțiune a mineralelor utile, în strânsă legătură cu organizațiile geofizice de pe lângă Ministerul de geologie și Ministerul industriei petrolifere. Metoda așa numiților atomi marcați va fi introdusă pe scară și mai largă în metalurgie, în construcțiile de mașini, în termotehnica, în industria petroliferă, etc.

Secția de științe chimice, printre alte probleme, trebuie să găsească și să prezinte noi materiale de construcție pentru amenajarea nodurilor hidroelectrice de pe Volga, a Canalului principal turcmen și a construcțiilor din Ucraina și din Crimeea. Trebuie efectuate cercetări importante în domeniul coroziunii metalelor, al chimiei elementelor rare, etc. Multe instituții științifice lucrează la problema betonului. Se studiaza tot felul de materiale inerte (scoicile de pe muntele Mogut din Crimeea), coroziunea betonului, agresivitatea apelor. Chi miștii lucrează la prognoza salinității apei din lacurile de acumulare de pe Volga și a fluviului Volga, pentru a studia influența apei asupra durabilității construcțiilor de beton.

Un ajutor însemnat trebuie să-l acorde în anul 1951 marilor construcții ale comunismului, instituțiile științifice ale secției de științe geologice și geografice.

Planul acestor instituții prevede efectuarea lucrărilor de studiu și prospecțiune a zăcămintelor de petrol, carbune, fier, metale neferoase, elemente rare și disperse și minerale nemetalifere; lucrări în domeniul studiului geografic și al folosirii complexe a forțelor de producție ale unor teritorii, regiuni și republici, în domeniul cunoașterii științifice a proceselor fizico-geografice actuale și a dirijării lor, în domeniul elaborării bazelor științifice ale ridicării de construcții industriale în zona înghețului veșnic și a celui sezonier, în domeniul studiului multilateral al marilor care scaldă teritoriile U.R.S.S., în domeniul biologiei lor, în domeniul studiului apelor freatice, în domeniul studiului vulcanismului din zilele noastre, în domeniul găsirii de metode noi de ridicare topografică prin fotografiere din avion, în special a sectoarelor submarine, ceea ce are o mare importanță în geologia petroliferă.

Se studiază stratigrafia raionului Cuibîșev, Stalingrad, a regiunii Volgei a depresiunii pericaspice, a regiunii lacului de acumulare al Canalului principal turcmen, a bazinului de acumulare dela Cahovca, a regiunii Canalului din Ucraina de sud, condițiile seismice din regiunea Canalului principal turcmen.

În domeniul hidrologiei, principala atenție se acordă studiului debitului Volgei în cursul ei superior, al apelor fără scurgere ale depresiunii pericaspice, al cursului inferior al Niprului, Amu-Dariei, râurilor mici din sudul Ucrainei.

Se studiază râpele regiunilor de stepă și de silvo-stepă, originea vânturilor uscate din depresiunea pericaspică, nisipurile din regiunea mării Caspice și a Turcmeniei apusene, problemele de geomorfologie, se face analiza regiunii acuatice și termic al Turcmeniei apusene.

Împreună cu ministerele și organizațiile de proiectare, Institutul de știință a solului și botanic, Institutul silvic și geografic, Laboratorul de hidrogeologie și o serie de alte instituții științifice ale Academiei, împreună cu colaboratorii științifici ai Universității de stat din Moscova, ai Academiei de Științe a R.S.S. Uzbece, Cazaha și Ucrainiene, au sintetizat într-un scurt interval de timp un vast material de cercetări științifice, au pregătit în ajutorul organizațiilor de construcții și proiectare, câteva documente importante (harti, descrieri, monografii, generalizări, etc.) în care sunt oglindite perspectivele de dezvoltare a agriculturii irigate și de folosire a amenajărilor hidrotehnice în scopul irigațiilor și alimentării cu apă a Turcmeniei, Ucrainei de sud și Crimeei, a regiunii de mijloc a Volgei, a regiunii din jurul mării Caspice, a stepelor de lângă Volga și Don, a bazinelor fluviilor Sir-Daria, Cuban, etc.

Secția de științe tehnice trebuie să dea în anul 1951 recomandări în domeniul metodelor de pregătire a câmpurilor miniere și al sistemelor de exploatare a straturilor carbonifere ale Donbassului la mari adâncimi, să elaboreze metode perfecționate de prognoză a zăcămintelor bogate de cărbune și metan și noi metode de preparare industrială a combustibilului lichid artificial.

Vor fi evaluate bogățiile în petrol ale unor noi raioane din regiunea Volgei de mijloc și vor fi date recomandări cu privire la orientarea lucrărilor de cercetări și prospecțiuni petrolifere; se vor da indicații în domeniul construirii turbinelor de tip nou pentru forajul puțurilor de petrol cu o adâncime de 5—6000 m, vor fi propuși noi catalizatori pentru procesele de prelucrare a petrolului; va fi elaborată schema tehnologică a unei instalații experimentale cu funcționare neîntreruptă pentru cracarea hidrocarburilor gazoase.

În problema fontei și a oțelului se va elabora tehnologia obținerii ferrosiliciului și feromanganului în furnalele înalte pe baza suflării de aer cu concentrație mare de oxigen, noi procedee de aliere și de tratare termică a șinelor, o nouă compoziție de oțel slab aliat, de rezistență marită.

În problema energiei vor fi elaborate schemele unei rețele unice de înaltă tensiune și schema rațională a unirii sistemelor electroenergetice a Centrului, a regiunii Volgei și a altor regiuni. Problema fundamentală, elaborată în domeniul energiei, este problema transmiterii energiei electrice la mare distanță.

Continuă lucrările în domeniul problemei creării de noi mașini și în domeniul problemelor rezistenței. Va fi elaborată o construcție absolut nouă de lagăre axiale pentru turbine, vor fi construite cupe de încărcare de înaltă productivitate, mașini pentru sudura prin contact și prelucrarea anodo-mecanică a sculelor.

Deasemenea se elaborează metodele defectoscopiei luminescente, magnetice și roentgenografice pentru descoperirea defectelor din construcții.

În planul lucrărilor secției de științe biologice se acordă o mare atenție studiului florei, faunei, solurilor, a originii, dezvoltării și reconstrucției lor, elaborării bazelor științifice ale plantării de perdele forestiere de protecție, problemele de obținere a unor recolte bogate, ridicării productivității zootehnice, etc.

Savanții biologi lucrează la studiul unor probleme legate de obținerea de recolte bogate și stabile, cum sunt problemele influenței sistemului de îngrășămintă asupra recoltelor, problemele condițiilor de nutriție a plantelor, ale regimului acuatice al plantelor, etc.

O imensă importanță o are elaborarea bazelor teoretice ale plantațiilor forestiere, elaborarea problemelor de îmbunătățire a climei sub influența plantațiilor forestiere de protecție.

Se vor desfașura pe o scară foarte largă cercetările în domeniul studiului condițiilor naturale ale regiunilor unde se construiesc noile noduri hidroenergetice, în domeniul studiului sistemelor de irigație și de alimentație cu apă, care duc la asimilarea și folosirea unor vaste teritorii.

Planul de lucru al Academiei de Științe a U.R.S.S., al secțiilor și institutelor ei, aprobat de guvern, a devenit un plan de stat. Aceasta impune savanților o uriașă răspundere față de întreaga țară sovietică, față de poporul și de guvernul sovietic. Îndeplinirea planului trebuie să devină o lege de neclintit pentru fiecare instituție științifică în ansamblul ei, pentru fiecare om de știință în parte.

O atenție deosebită trebuie acordată lucrărilor legate de marile construcții ale comunismului. Nu trebuie pierdut niciun singur minut. Construcțiile comunismului trebuie desăvârșite și terminate exact la termenul stabilit. De aici urmează ca lucrările Academiei de Științe, legate de aceste construcții, trebuie planificate într-o strictă corespondență cu planul general de construcții.

Planurile de folosire în producție a rezultatelor lucrărilor științifice trebuie urmărite cu cea mai mare atenție. Trebuie să înceteze subaprecierea acestei chestiuni de importanță vitală, subapreciere care uneori mai persista încă.

Trebuie să se organizeze o activitate comună a organizațiilor de cercetări științifice, pe ramuri, și a întreprinderilor. Legătura dintre oamenii de știință și inovatorii în producție trebuie să devină și mai strânsă, și mai multilaterală.

Oamenii de știință sovietici, împreună cu muncitorii și țărani, împreună cu întreaga intelectualitate cu care construiesc comunismul, își dau toată puterea luptei pentru pace și pentru fericirea omenirii. Savanții sovietici înfăptuiesc cu dispreț lor pe aceia care pregătesc atentatul monstruos al imperialismului împotriva omenirii și culturii, și cheamă pe toți oamenii de știință cinstiți din întreaga lume la luptă activă împotriva ațățătorilor la un nou război.

Lupta neobosită, pasionată pentru întărirea puterii Patriei Sovietice este o datorie sfântă a fiecărui savant sovietic și a întregii științe sovietice, știința avansată, progresistă și pusă cu adevărat în slujba omenirii.

DAREA DE SEAMĂ ASUPRA ȘEDINȚEI LĂRGITE A SECȚIUNII DE ȘTIINȚE ISTORICE, FILOSOFICE ȘI ECONOMICO- JURIDICE A ACADEMIEI R.P.R.

În ziua de 9 Octombrie a. c. a avut loc ședința Secțiunii de Științe Istorice, Filosofice și Economico-Juridice a Academiei R.P.R., lărgită cu delegații Institutelor de Istorie din București, Iași și Cluj.

La această ședință au fost convocați delegații Institutelor de Istorie și Filosofie din București, Cluj și Iași, reprezentantul Ministerului Învățământului Public, catedrele de istorie dela Școala Superioară A. A. Jdanov, dela Universitatea Ștefan Gheorghiu și C. I. Parhon, reprezentanții altor Instituții care au contingentă cu problemele secțiunii și colaboratorii științifici ai Institutelor.

La ordinea de zi au fost puse rapoartele Institutelor de Istorie și Filosofie din București, Iași și Cluj, și discuții în jurul rapoartelor și propunerilor pentru întocmirea planului de cercetări istorice pe anul 1952

RAPORTUL INSTITUTULUI DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE DIN BUCUREȘTI *)

de Acad. P. CONSTANTINESCU-IAȘI

Ținând seama de importanța întocmirii și definitivării la timp a unui plan de lucru real pe anul 1952, Secțiunea de Științe Istorice, Filosofice și Economico-Juridice a Academiei R.P.R. a recomandat tuturor Institutelor și colectivelor să desbată proiectul de plan de lucru pe 1952 într-o ședință plenară cu întregul personal științific.

Pentru a cunoaște care ar fi cel mai potrivit plan de lucru pe 1952, trebuie să cunoaștem realizările planului pe 1951.

În acest scop, Institutul nostru a convocat în ziua de 3 Octombrie o ședință plenară în care s'au arătat — în prima parte — realizările obținute până acum la problemele din planul de lucru pe 1951, iar în partea a doua, pe baza discuțiilor purtate în jurul acestor realizări, s'au discutat propunerile aduse de colective în legătură cu alcătuirea planului de lucru pe 1952.

1. — Organizarea săpăturilor arheologice. — În planul de lucru pe 1951 au fost prevăzute șantierele arheologice :

Dinogetia : S'a urmărit desvelirea unei noi porțiuni din așezarea prefeodală ; s'a dovedit o locuire intensă. Cele mai bogate descoperiri datează din sec. X—XI, în deosebi bordee cu vase de tip slav. S'a descoperit un sigiliu de plumb al unui strateg al regiunii bizantine a Paradunavonului (sec. XI. e. n.).

Histria : S'au continuat lucrările din anii trecuți la zidul de incintă, zidul exterior, complexul arheologic din turnul cel mai înalt al cetății (desvelirea unei străzi), degajarea bazei templului grec, complexul de

*) Stenogramă revizuită și prescurtată a rapoartelor din București, Iași, Cluj

locuințe dela sfârșitul sec. VI și începutul sec. V în e.n. S'a găsit ceramică greacă și indigenă de tip Latène întrebuințată și de negustori greci

Verbicioara-Fiera: a) Plenița: problema pătrunderii triburilor nomade dinspre stepele pontice; b) Verbița: faza mai nouă a culturii Verbicioara și stratul daco-roman, s'a dovedit continuitatea între cultura Latène și cultura timpurie prefeudală. Ceramică de tip slav din sec. IV și V; c) Cleanov: legătura între cultura Fiera și Verbicioara; d) Verbicioara: stratigrafia culturii Bronzului; e) Sălcuța: stratigrafia I—V; f) cercetări paleolitice în Nordul Olteniei (Baia de Fier) etc.

S'au realizat următoarele la Repertoriul Arheologic: 2.438 articole redactate, rezultate din prelucrarea a 18.178 fișe provizorii, făcându-se totodată și 75% din determinarea localităților după noua împărțire administrativă. Paralel cu redactarea articolelor s'a continuat și excerptarea publicațiilor care au mai rămas, realizându-se 2.547 fișe provizorii.

Colectivul dela Institutul de Istorie din București a predat Editurii până la 5 Septembrie a. c., 4 volume de documente privind Țara Românească (1501—1550 și 1610—1620) în afară de volumul de documente 1601—1610 predat în toamna trecută.

Disproporția de forțe dela colectivele din Iași și Cluj față de București atrăgea o dăunătoare rămânere în urmă a editării izvoarelor ardeleno și moldovenești. Pentru remediere s'au întărit colectivele prin numiri de noi colaboratori, s'au intensificat legăturile colectivului din București cu cele dela Iași și Cluj și s'a hotărât participarea colectivului din București (în formă restrânsă) la munca de editare a documentelor ardeleno și moldovenești.

S'a redactat și dat la tipar indicele toponomastic dela colecția „Acte și Fragmente”; s'au redactat fișele pentru indicele toponomastic dela 17 volume ale colecției „Studii și Documente”; s'au redactat 11 fișe cu clasificare dezvoltată (Hurmuzachi); s'au redactat fișele de domni din Moldova și Țara Românească după colecția „Uricarul”.

S'a predat la tipar Repertoriul Cronologic al colecției de documente „Acte și Fragmente”. Se lucrează la repertoriul cronologic din „Uricarul” și „Studii și Documente”.

Pregătirea spre publicare a două cronici.

Se lucrează la strângerea de material. Se cercetează cronici române, maghiare și săsești privitoare în special la Transilvania, precum și cronicile privitoare la Țara Românească și Moldova.

Culegerea de inscripții și însemnări istorice din epoca medie, modernă și contemporană. S'au extras circa 3.000 fișe după inscripții publicate.

Pregătirea spre tipărire a unui studiu privind lupta poporului nostru împotriva jugului otoman și pentru independență. Au fost urmărite toate știrile ce privesc principalele probleme ale luptei împotriva cotorpirii otomane în următoarele izvoare: actele interne (de cancelarie) ale Moldovei și Țării Românești până la 1650; materialul din colecția Hurmuzachi; material din 10 volume ale colecției Veress; 16 cronici grecești și 3 cronici sârbești și bulgare; materialul folcloristic aflat în 244 publicații (culegeri de balade, colinde, etc.).

Pe baza materialului adunat până acum s'au redactat tezele privind perioada luptei pentru independență (până la 1540).

Strângerea materialului privitor la războiul pentru independență. S-au cercetat un număr de 22.454 file de dosar din care s-au copiat 4.576 pagini de documente. Dintre acestea au fost colaționate un număr de 3.872 pagini copiate. S-au clasificat cronologic un număr de 15.483 documente lucrate în colectiv.

Se termină pregătirea spre tiparire a dicționarului politico-filosofic (la Institutul Român-Sovietic).

S-au redactat studiile: Aportul ideologic progresist al oamenilor de știință în a doua jumătate a sec. XIX în țara noastră; Desvoltarea învățământului științific și altor mijloace de răspândire a științei în sec. XIX.

Pentru textele filosofice românești s-au extras majoritatea fragmentelor, care sunt în curs de discutare în ședințele de colectiv. Pentru textele filosofice clasice, a apărut în Editura de Stat volumul „Materialiștii italieni” și este sub tipar volumul „Materialiștii englezi”; iar pentru „Descartes” s-a scris studiul introductiv și s-au selecționat și tradus fragmente.

Este în curs de redactare volumul: Caracterul antiștiințific și anti-uman al psihologiei americane. În același stadiu se găsesc celelalte studii din program.

În cadrul Institutului s-au ținut 18 ședințe de consiliu științific, 11 ședințe de comitet de direcție, o ședință de analiza muncii și definitivarea planului de lucru pe 1951, 9 ședințe cu responsabili de colective, o ședință cu profesorii responsabili de munca științifică a studenților bursieri, o ședință cu studenții bursieri.

La secția de Istorie Veche s-au ținut 22 comunicări și referate.

La secția de Istorie Modernă s-au ținut 11 comunicări și 7 referate.

La secția de Istorie Modernă și Contemporană s-au ținut 11 comunicări și 9 referate.

La secția de Filosofie s-au ținut 10 comunicări și 10 referate.

La cursurile de limbi slave și orientale s-au predat limbile: rusă, bulgară, cehă, slovacă, polonă, sârbo-croată, albaneză, medio-bulgară, armeană veche, turcă-osmană, turcă modernă, greacă modernă, maghiară. În total s-au efectuat 2.118 ore predate de 13 lectori, 219 elevi au urmat regulat cursurile.

Pentru ridicarea de cadre tinere, studenții bursieri au urmat lecții de specializare: pentru cei dela Istoria Veche, cursuri de latină și greacă, cei dela Istoria Modernă curs de paleografie slavă. etc.

Munca lor este urmărită îndeaproape, atât la Facultate, cât și la institut, unde participă la ședințele de secție — luând parte la discuții și prezentând referate — și la ședințele de colectiv, unde unii sunt integrați în munca colectivelor.

După trecerea în revistă a activității desfășurate, Acad. Prof. P. Constantinescu-Iași prezintă propunerile întocmite de colectivul Institutului cu privire la activitatea pe anul 1952.

1) În numărul viitor al revistei vom publica programul de activitate pe anul 1952 al Secției și Institutelor de Istorie și Filosofie ale Academiei R.P.R. aprobat de Prezidiul Academiei R.P.R.

DAREA DE SEAMĂ ASUPRA ACTIVITĂȚII SECȚIEI DE ISTORIE A INSTITUTULUI DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE DIN IAȘI

de Prof. JEAN LIVESCU

După prezentarea organizării muncii în Secție și în cadrul celor trei colective de lucru, în vederea colaborării, defalcării, executării și controlării planului pe 1951, raportorul arată realizările față de prevederile planului pe trimestrele I—III.

Colectivul „Documente” a predat Comitetului de redacție dela București manuscrisele a două volume de documente (1551—1570 și 1571—1590), urmând ca până la data de 15 Octombrie a. c. să predea și volumul al treilea, cuprinzând documente Moldovenești (1591—1600).

Colectivul care lucrează la problema „Meseriile, Comerțul și Industria în Moldova în sec. XVII, XVIII până la jumătatea secolului XIX”, a realizat și depășit planul de strângere a materialului documentar inedit și imprimat.

În continuare, vorbitorul se ocupă de greutatea și lipsurile muncii colectivelor. În ceea ce privește colectivul „Documente”, nu s'a reușit încă să se formeze un spirit colectiv de muncă, unii membri mulțumindu-se cu îndeplinirea individuală a normei stabilite. Se constată la unii colaboratori o tendință de supra-apreciere a muncii proprii, fapt care dăunează la fel muncii în colectiv. Cu toate preocupările existente pentru îmbunătățirea muncii prin inițierea unor referate și pentru creșterea de noi cadre, s'au întâmpinat unele greutăți din cauza schimbărilor introduse în gruparea volumelor și din cauza insuficienței colaborării cu Institutele din București și Cluj. În munca colectivului care lucrează la problema „Meseriile, Comerțul și Industria în Moldova...” trebuie menționat că, fie din cauza unei lipse de experiență a unor membrii din colectiv, fie din cauza unei insuficiente pregătiri ideologice a unor colaboratori, au existat oarecare dificultăți în ce privește înțelegerea și interpretarea informațiilor documentare adunate. Pentru a îmbunătăți calitatea muncii și pentru a înlesni pregătirea cadrelor tinere, au fost combătute în ședințele de lucru tendințele spre o înregistrare mecanică a faptelor, manifestată de unii colaboratori.

În general însă se constată o creștere cantitativă și calitativă a muncii Secției de Istorie. La aceasta — subliniază vorbitorul — contribuie în primul rând ajutorul dat de către Partidul Muncitoresc Român prin organele sale locale, prin diferitele publicații, care au ajutat la creșterea nivelului ideologic și politic al colaboratorilor. Articolul apărut în ziarul „Scântea”, care a analizat munca lingviștilor, scoțând în relief o serie de lipsuri, combătând unele atitudini cosmopolite și obiectiviste, a fost deasemeni un prețios ajutor și îndreptar pentru desfășurarea activității Secției de Filologie. De un real folos au fost cursul de materialism dialectic și istoric ținut în cadrul Filialei Iași și cursurile de limba rusă; un mare ajutor îl va da și Universitatea serală de Marxism-Leninism care se deschide și la cursurile căreia s'au înscris mulți membri ai Secției.

Secția a primit ajutor și dela Institutul de Studii Româno-Sovietic, prin traduceri puse la dispoziția cercetătorilor, dela Institutul de Istorie și Filosofie al Academiei de Științe a URSS, prin materialul trimis la Iași, prin schimburi de experiență și prin conferințele la care au

test și membrii Secției din Iași. Deasemeni s'a primit ajutor și din partea Secțiunii de Științe Istorice, Filosofice și Economico-Juridice a Academiei R.P.R. Vorbitorul mai arată încercările de a se ajunge la relații de colaborare cu Institutul similar din Cluj, subliniind și lipsurile existente în această direcție.

Printre succesele obținute s'a menționat atragerea în munca științifică a unor cadre dela Facultatea de Istorie și dela Arhivele Statului din Iași, în direcția cercetării documentelor, etc. S'a reușit ca colaboratorii să ia poziție împotriva unor atitudini obiectiviste, care s'au manifestat în referatul lui D. Ciurea asupra lucrării „Locarno” a lui Turok, sau în comunicarea lui C. Turcu: „Inceputurile industriei metalurgice în Moldova”.

A crescut prestigiul Secției. S'a putut ajunge la aceasta prin analiza critică a muncii și prin discutarea problemelor pe baza principialității, pe baza învățurii și experienței marxist-leniniste și a bogatei literaturi sovietice.

Totuși munca Secției și a conducerii ei cunoaște încă o serie de greșeli și lipsuri.

Nu s'a reușit atragerea în munca științifică activă a unor elemente retrase și deasemeni a cadrelor didactice dela Facultatea Juridică și din învățământul mediu. Sprijinul dat Societății de Istorie, Filologie și Folclor a fost foarte sporadic. Nu s'a asigurat în mod suficient material pentru revista „Studii și Cercetări”.

A fost o lipsă serioasă că nu a existat o colaborare strânsă în cadrul Institutului, nici cu Secția de Filologie, nici între conducerea Secției de Istorie și directorul Institutului. Această lipsă se oglindește și prin faptul că nu s'a făcut analiza muncii pe Institut, ci numai în cadrul Secției.

În numele Institutului, vorbitorul se angajează să lupte pentru lichidarea acestor lipsuri, folosind critica și autocritica, armă de bază în muncă. Apoi Prof. Jean Livescu prezintă proiectul de plan de lucru al colectivelor pe anul 1952.

RAPORTUL DE ACTIVITATE AL INSTITUTULUI DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE AL ACADEMIEI R.P.R. DIN CLUJ

de Prof. CONSTANTIN DAICOVICIU

Raportul de activitate al Institutului de Istorie și Filosofie al Academiei R.P.R. din Cluj, pe primele trei trimestre din anul 1951, prezintă următoarea situație:

Sectorul Istorie Veche a R.P.R. din cadrul Secției de Istorie s'a ocupat de șantierele arheologice și de Repertoriul Arheologic. Membrii colectivului au redactat pentru tipar rapoartele preliminare asupra rezultatelor săpăturilor din vara anului 1950. S'a continuat organizarea Muzeului Arheologic, îmbunătățindu-l și adaptându-l la cerințele unui muzeu istoric de masă.

În cadrul Sectorului de Istorie Medie a R.P.R., colectivul de documente a pregătit pentru tipar un manual de istorie privitor la Tran-

silvania (sec. XIII), predând cele două volume programate. Se lucrează în continuare materialul necesar volumelor privind sec. XIV. În colaborare cu Institutul din București s'a lucrat la pregătirea Indicelui pe materii la colecția de documente „Hurmuzachi”. Colectivul însărcinat cu studierea și catalogarea materialului din arhivele din Transilvania a deschis arhiva istorică și colecția de manuscrise dela Biblioteca Universitară, a inventariat și a aranjat materialul arhivelor din mai multe orașe din Ardeal, a transcris din operele lui S. Micu (Klein).

În cadrul Sectorului de Istorie Modernă și Contemporană a R.P.R., colectivul Bibliografia lucrărilor 1800—1900, în colaborare cu Institutul din București, a prelucrat materialul din bibliotecile dela Cluj și Sibiu. Colectivul Istoria mișcării muncitorești din Transilvania, cu ajutorul celor trei subcolective înființate la Sibiu, Timișoara și Arad, a selecționat materialul și a întocmit literatura privind tema Lupta împotriva fascizării României. Colectivul Desvoltarea capitalismului în Ardeal a lucrat la strângerea materialului pentru temele propuse.

Membrii Secției de Istorie au mai colaborat la pregătirea manualului de Istorie R.P.R. pentru învățământul superior, partea veche și au adunat materialul pentru Jus Valahicum, pentru colectivul din București care se ocupă cu instituțiile feudale.

În cadrul Secției de Filosofie, colectivul de Istoria gândirii filosofice a înaintat Academiei un studiu intitulat : „Gândirea filosofică din Transilvania în secolul XVIII”. Alte studii se află în curs de redactare sau definitivare. Un colectiv a colaborat cu Secția de Filosofie a Institutului de Istorie și Filosofie din București, la pregătirea pentru tipar a unei Crestomații de texte filosofice românești, înaintând materialul care i-a fost repartizat.

În continuare raportul trece în revistă activitatea organizatorică desfășurată în cursul anului 1951, apoi face un scurt bilanț al muncii generale a Institutului. În cadrul îmbunătățirilor, subliniază creșterea disciplinei în muncă, accelerarea ritmului muncii ducând la executarea la timp a lucrărilor programate. Este o parte pozitivă antrenarea în muncă științifică a profesorilor de istorie din învățământul mediu și organizarea unor cursuri de specializare pentru membrii tineri ai Institutului. Tot aici trebuie amintită participarea la diferitele cursuri ideologice și la cursurile de limba rusă.

Dar au fost multe deficiențe. Dintre ele se amintesc unele tendințe de izolare dela activitatea în colectiv, insuficienta legătură între diferitele colective identice dela București, Iași, Cluj. Nu întotdeauna s'a urmărit îndeaproape linia dezvoltării ideologice a membrilor colectivelor Institutului, în deosebi a cadrelor tinere. O mare deficiență este faptul că nici până astăzi Institutul nu are studenți colaboratori.

În încheiere raportul subliniază ajutorul primit din partea P.M.R., prezentând apoi proiectul de plan de activitate pe 1952.

După ascultarea rapoartelor s'a trecut la discuții.

În cadrul discuțiilor la rapoartele prezentate, iau cuvântul :

Prof. A. Oțetea propune în numele colectivului care lucrează la bibliografia izvoarelor istorice din secolele 1800—1900, ca să se programeze

un planul de muncă pe 1952 terminarea lucrării, adică toate cifrele divizionare ale clasificării zecimale.

În același timp se va putea începe strângerea și pregătirea materialului cu privire la începuturile capitalismului în țara noastră.

Propune ca Repertoriul Cronologic al documentelor dintre anii 1800—1821, care va fi terminat până la 31 Decembrie 1951, să fie completat în 1952 cu un indice toponomastic și un indice pe materii pentru a înlesni folosirea lui de cât mai mulți cercetători.

Cele două volume întocmite de colectivul periodicelor din sec. XIX să fie tipărite, urmând ca în 1952 să se dea la tipar și cel de al treilea volum, iar cele 1500 stampe culese de colectivul bibliografic să fie publicate într'un volum aparte sau într'un volum integrat în sistemul zecimal al bibliografiei Academiei R.P.R.

Acad. M. Ralea propune ca în planul de muncă al colectivului de Psihologie să fie trecute patru noi probleme: o problemă referitoare la situația conflictuală între primul și cel de al doilea sistem de semnalizare pentru a vedea care din ele predomină și în ce proporție la adulți, copii, bolnavi mintali; o problemă referitoare la sumarea excitațiilor a doi stimulenți, unul din primul, celălalt din al doilea sistem de semnalizare; o problemă referitoare la generalizarea din primul și al doilea sistem de semnalizare (pe baza cercetărilor lui Krasnogorsk) și o problemă cu caracter didactic: alcătuirea schematică a tezelor unui manual de psihologie, reconsiderat în lumina concepției pavlovene, pentru a servi cursurilor și lecțiilor de psihologie în școlile medii, tehnice și superioare. Aduce apoi la cunoștința colectivului dela Cluj, care prevede în raportul său o monografie asupra lui Victor Babeș, că Secția de Filosofie-Psihologie din București a lucrat un studiu asupra lui V. Babeș, studiu gata de a fi publicat. Referitor la manualul de logică prevăzut în planul Institutului din Cluj, socotește că o asemenea lucrare ar fi prematură.

Prof. I. Nestor susține că trebuie discutată problema în ce măsură forțele disponibile ale Secției pot să acopere programul de lucru. Crede că în linii mari planul de săpături arheologice pe 1952 are un aspect echilibrat, dar semnalează că cele 3 șantiere programate pentru Moldova și care studiază o singură problemă, ar putea să dea naștere la un dezechilibru. Rămâne de văzut dacă nu cumva este mai bine să se reducă pentru moment cercetarea acestor probleme în folosul altor probleme. Propune să se asigure condițiuni de muncă în vederea pregătirii activității pe șantierele unde se fac săpături mai vechi (Sărata-Monteoru), în sensul ca înainte de a se porni la munca de șantier să se facă un studiu atent al săpăturilor și al rezultatelor obținute. Ar fi bine să se studieze și materialul descoperit la șantierul din Popești, care se află în colecția vechiului muzeu municipal.

Subliniază necesitatea de a studia problema legăturilor pe care Institutul le stabilise, și le-a menținut o bucată de timp cu șantierele de construcție din țară în vederea salvării dela distrugere a unor descoperiri întâmplătoare și a unor obiecte arheologice. Crede că lipsa de atenție susținută cu care se tratează această problemă este o scădere a activității arheologilor noștri.

În continuare arată că trebuie discutată problema cercetării epocii

sălbăticeii în țara noastră și a colaborării între arheologi și antropologi pentru a îndruma această cercetare pe o cale care să garanteze obținerea unor rezultate temeinice. Consideră bine venită ideea întocmirii unui album cu privire la istoria veche a țării noastre, care să ușureze sarcinile învățământului de toate gradele. Arată apoi că Repertoriul Arheologic va fi terminat până la 1 Mai 1952 și că s'a început lucrarea privitoare la culegerea de documente și inscripțiuni cu privire la istoria veche a țării noastre, și cere să se stabilească din timp componența colectivului care se va ocupa de album, pentru ca să fie garantată apariția lui în 1952.

Prof. S. Știrbu face câteva observațiuni critice și autocritice. În primul rând arată că în Secția de Istorie Modernă și Contemporană, din care face parte, domină încă o tehnicitate exagerată și se neglijează documentarea ideologică. Problemele științifice nu sunt tratate în lumina sarcinilor mari care stau în fața poporului nostru. Se scapă adeseori din vedere că știința istorică este materialul auxiliar de bază pentru celelalte științe sociale, că marxism-leninismul nu se poate însuși fără ca să cunoaștem datele istorice concrete în legătură cu țara noastră. Colectivul însă a neglijat fundamentarea muncii sale pe lucrările clasice ale marxism-leninismului. Astfel colectivul care s'a ocupat cu perioada 1914—1931 a neglijat scoaterea fișelor din lucrările lui Lenin și Stalin referitoare la perioada respectivă. Colectivul a neglijat apoi să studieze raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej ținut cu ocazia aniversării a 30 de ani dela înființarea Partidului Comunist din România. De aici a decurs lipsa de inițiativă și de perspectivă, care a împiedicat colectivul să popularizeze rezultatele obținute, prin conferințe, expoziții, etc. și să prelucreză materialul cu ajutorul colaboratorilor externi. Nici conducerea Institutului nu a depus destul efort ca să lege problemele studiate cu marile probleme care frământă azi țara noastră. În al doilea rând, arată că știința istorică nu a fost suficient de bine popularizată. Faptul că la Facultatea de Istorie se prezintă mai puțini candidați decât locurile fixate, dovedește acest lucru. Istoria modernă și contemporană este încă neglijată chiar în cadrul Institutului. Această stare de lucruri ar trebui să fie remediată.

În ce privește planul de muncă pe 1952, Prof. S. Știrbu arată că lipsesc problemele referitoare la perioada 1914—1919. Or, fără studierea perioadei primului război mondial, nu se poate studia în mod just nici perioada care se bazează pe pacea imperialistă. Lenin ne învață că pacea imperialistă este continuarea războiului imperialist. Lucrările din Uniunea Sovietică, ca de exemplu lucrarea istoricului sovietic Tarlé, pornesc dela perioada primului război mondial, bazându-se tot mai pe această teză leninistă. Deci e necesar ca Secția de Istorie Modernă și Contemporană să studieze și această perioadă, chiar dacă acest studiu va dura mai mulți ani.

Propune ca în planul de muncă pe 1952 al Secției de Istorie Veche să fie inclusă studierea problemei sciților apuseni care au trăit pe teritoriul țării noastre. Istoricii sovietici se ocupă cu această problemă pentru a rezolva problema continuității între poporul scit și slav. Istoricii din R.P.R. s'ar putea preocupa cu atât mai mult de această problemă, cu cât au materializat în

Conf. Letiția Lăzărescu-Ionescu propune ca cercetările dela şantierul Suceava să ia în considerare şi problema vechimii acestei aşezări, problemă care să intre în planul de muncă pe 1952. Apoi arată că în proiectul de plan pe 1952 lipseşte problema ţinerii în evidenţă şi a urmăririi documentelor deja publicate.

În privinţa indicilor care au fost lucraţi în legătură cu colecţia de documente publicată fragmentar şi în caete, susţine că manuscrisul trebuie publicat de către Editura Academiei R.P.R., pentru a fi discutat în vederea remedierii lipsurilor. Propune ca lucrarea să fie discutată înainte de a fi dată la tipar, într-o şedinţă la care să fie invitat şi Comitetul de Editură.

În concluzie susţine că numai cu forţele existente, Institutul din Cluj va ajunge cu greu la rezolvarea tuturor problemelor prevăzute în proiectul său de plan pe 1952.

Tov. Mircea Maliţa, directorul Bibliotecii Academiei R.P.R., se referă la lucrările bibliografice întreprinse de Institutul de Istorie şi Filosofie din Bucureşti. Arată că activitatea colectivelor bibliografice n'a dat rezultatele corespunzătoare eforturilor depuse. Revizuirea înainte de tipar a volumului I, partea I-a din Bibliografia analitică a periodicelor găsite pe teritoriul R.P.R. până la 1850, a dus la descoperirea unui însemnat număr de greşeli, pe baza cărora lucrarea a fost respinsă ca neştiinţifică, de către Comitetul de Editură. Aceste greşeli se datorează orientării obiectiviste a lucrării şi a metodei confuze care a stat la baza redactării. Greşala mai gravă este că s'au redactat şi alte volume exact pe aceleaşi principii obiectiviste, volume înaintate astăzi la tipar, care au şansa să aibă acelaşi sfârşit. Trebuie să fie arătat faptul că lucrarea se bizue încă pe vechiul sistem al clasificării zecimale pe cale de a fi înlocuit printr'unul nou, corespunzător cu principiile materialismului dialectic.

Abateri şi mai grave dela principiile bibliografice ştiinţifice sunt semnalate şi în activitatea colectivului căruia i s'a încredinţat bibliografia cărţilor din secolul XIX. Caracterul ştiinţific al lucrării este compromis din cauza lipsei unui criteriu precis; lucrările aparţinând diferitelor discipline au fost cuprinse sau nu în bibliografie, după criteriile subiective ale fiecăruia dintre bibliografi. Impasul în care se găseşte această lucrare după doi ani de muncă stăruitoare, dar mai puţin metodică, se datoreşte şi pripelii cu care colectivul a clasificat zecimal totalitatea fişelor alese în Biblioteca Academiei R.P.R.

În concluzie vorbitorul propune ca lucrările bibliografice să fie scoase din planul de muncă al Institutului de Istorie şi Filosofie şi să fie trecute în sarcina unui colectiv de specialişti din cadrul Bibliotecii Academiei R.P.R.

Prof. C. I. Gulan arată că Secţia de Filosofie a Institutului a făcut un pas înainte în ce priveşte atacarea unor probleme teoretice actuale. Această situaţie însă o consideră nesatisfăcătoare şi de aceea propune ca problemele actuale să predominie în planul de muncă. În ce priveşte activitatea Secţiei de Filosofie, Prof. C. I. Gulan arată că munca nu a fost suficient de bine planificată. Secţia de Filosofie nu a reuşit să strângă legăturile cu catedrele de ştiinţe sociale. De aceea roagă pe reprezentanta Ministerului de Cultură şi Artă să caute în îndrumările pe

care Ministerul le dă catedrelor în privința stimulării activității științifice să menționeze necesitatea strângerii legăturilor cu Secția de Filozofie și poate în curând cu Institutul de Filozofie al Academiei R.P.R.

În privința planului de muncă pe 1952 propune ca problema Sfatului Popular să fie formulată „Rolul Sfatului Popular în construirea socialismului în țara noastră”.

Nu este de acord cu trecerea în planul de muncă al Institutului din Cluj a unui manual de logică. Observă că în proiectul de plan al Institutului din Cluj nu este trecută nicio problemă teoretică actuală, predominând problemele cu caracter istoric. Propune ca unele probleme de istorie să fie înlocuite cu probleme actuale. ~

Prof. V. Popovici, referindu-se la problema ridicată de Prof. S. Știrbu, propune ca să se strângă materialul ideologic pentru catedrele de istorie, precum și pentru munca Institutului. În privința proiectului de plan de muncă al Institutului din Iași, propune ca să se completeze cu problema procesului diferențierii în mediul rural după reforma din 1864 în Moldova.

În legătură cu colaborarea dintre Institutele din București, Iași și Cluj, propune ca la publicarea eventuală a celor două cronici să colaboreze și Institutul de Filologie din Iași. Propune ca Institutul din Iași să colaboreze la culegerea de inscripții, la traducerea de texte privind istoria secolelor X—XIV, precum și la problema originii și dezvoltării capitalismului în Moldova.

Conf. B. Cămpina, după ce face câteva observații critice în ce privește colaborarea dintre cele trei Institute, subliniază că în ce privește prezentarea lucrărilor, planul Institutului nu trebuie confundat cu planul Editurii Academiei R.P.R.

Deoarece Comitetul de redacție se găsește la București, e necesar ca documentele să fie trimise din timp la București, pentru ca planul Editurii să poate fi și el respectat la rândul lui.

Propune ca la Iași să se facă inventarierea primului material documentar al Moldovei privind secolul XVII, aflat în arhive la București și Iași.

Propune apoi ca punctul referitor la pregătirea de cadre noi, prevăzut în proiectul de plan al Institutului din Cluj, să fie trecut și în planul Institutului din București. Totodată propune ca să se ducă o muncă de lămurire în învățământul mediu pentru a îndruma spre Facultatea de Istorie cele mai bune elemente.

Conf. A. Roman, după ce face câteva observații referitoare la formularea unor probleme, propune ca în planul Institutului din Iași să fie trecută problema influenței mișcării muncitorești din Rusia, în special a revoluțiilor din Februarie și Octombrie 1917, asupra mișcării muncitorești din Iași, iar în planul Institutului din Cluj problema intervenției contrarevoluționare a armatelor imperialiste engleze, franceze, americane și române, împotriva Republicii Sfatului din Ungaria, punându-se accent în mod special asupra analizei importanței sfaturilor muncitorești create pe teritoriul Transilvaniei.

Prof. D. Prodan, referindu-se la materialul documentar, propune ca să se procure și dela țările prietene materialul cu privire la teritoriul R.P.R. În ce privește materialul intern, propune ca să se folosească fotocopii; fiecare Institut să fie înzestrat cu aparatele necesare și să aibă un specialist pentru a fotografia documente și inscripții. Arătând că colecțiile de ziare, atât de necesare studierii istoriei contemporane, sunt pe cale de a se distruge repede, propune ca să se intervină la editurile de ziare, ca un anumit număr de ziare să se tipărească pe hârtie mai rezistentă.

Mai iau parte la discuție Prof. Daicoviciu, I. Ionașcu, V. Popovici, Prof. Sacerdoțeanu, Georgescu, etc., după care ia cuvântul delegata Ministerului Învățământului Public.

Tov. Prof. Florica Mezincescu salută preocuparea Institutului de Istorie și Filosofie din București, Cluj și Iași de a pune în programul pe 1952 probleme legate de rezolvarea unor chestiuni teoretice de o deosebită importanță pentru construirea socialismului în țara noastră, precum și preocuparea în ce privește atragerea la activitatea științifică a cadrelor didactice și a studenților. Subliniind marea importanță a pregătirii unei noi intelectualități, arată că în munca aceasta un sprijin important îl poate da Academia R.P.R. în general și Secțiunea de Istorie și Filosofie în special în ce privește îmbunătățirea predării istoriei și filosofiei în cadrul învățământului superior și ridicarea nivelului teoretic al predării științelor sociale. În ce privește revista „Studii”, încă anul trecut s’a pus problema să se facă o cotitură serioasă și să se editeze o serie de lecții, de desbateri critice și de monografii. Aceasta nu s’a realizat în întregime. Trebuie să antrenăm cadrele didactice la lucrări de monografii și studii istorice. Secția de Istorie și Filosofie ar trebui să se preocupe de elaborarea unei serii de probleme pentru cursurile de specialitate.

Se cere ca Secția de Istorie și Filosofie să elaboreze un program pentru istoriografia R.P.R. și un program pentru izvoarele istoriei R.P.R. Problema antrenării cadrelor didactice și a stimulării activităților științifice are o foarte mare importanță, deoarece duce la ridicarea nivelului cursurilor. În această privință Ministerul Învățământului Public cere ajutorul Academiei R.P.R.

Tot atât de importantă este și antrenarea studenților la cercetări științifice. Propune ca în preocupările Secției să intre organizarea unor excursii științifice cu studenții, la șantierelor arheologice, în colaborare cu Facultatea de Istorie, lucru care anul trecut a fost prevăzut, dar nu s’a realizat.

În ce privește îndrumarea absolvenților învățământului mediu spre Facultatea de Istorie, este o lipsă a Ministerului Învățământului, care nu a luat măsuri pentru o muncă temeinică de lămurire a elementelor mai bune care să urmeze Facultatea de Istorie.

După intervenția Prof. F. Mezincescu, Acad. M. Roller trage concluziile la desbateri. **www.dacoromanica.ro**

CU PRIVIRE LA ÎNTOCMIREA PROGRAMULUI DE CERCETĂRI ISTORICE PE ANUL 1952¹⁾

de Acad. MIHAIL ROLLER

Cercetările noastre de istorie în genere și în cadrul lor, desbaterile cu privire la întocmirea programului de cercetări istorice pe anul 1952 au drept scop lămurirea trecutului de luptă a poporului, întocmirea unei adevărate și complete istorii a României.

O adevărată istorie a dezvoltării societății omenești, o istorie științifică a societății ne arată cu ajutorul faptelor concrete legile istorice ale dezvoltării societății, ale luptei între ceea ce este vechi și trebuie să dispară și ceea ce este nou și trebuie să învingă și să se dezvolte.

Clasicii marxism-leninismului au arătat că, fără o înțelegere a fenomenelor din punct de vedere istoric, nu este cu puțință o studiere științifică a legilor dezvoltării naturii și societății.

Marx, Engels, Lenin și Stalin au arătat că știința istorică trebuie să explice și să lămurească lupta revoluționară a poporului, a clasei muncitoare, inclusiv perioada de dictatură a proletariatului, fără de care proletariatul nu poate construi noua societate socialistă și comunistă.

Pe baza învățaturii clasicii marxism-leninismului, s'au început în țara noastră cercetările pe tărâm istoric, încât acestea să slujească construirii socialismului care se desfășoară astăzi în țara noastră, urmând exemplul și învățând dela cercetarea istorică din Uniunea Sovietică.

Noi desbatem programul cercetărilor istorice pe anul 1952 în condițiuni când o serie de probleme teoretice, care nu erau clare înaintea vremii, sunt astăzi lămurite și ne ajută să pătrundem adevărul și cu privire la istoria poporului român.

A apărut acum un an lucrarea tovarășului Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”. Câte probleme nu au fost lămurite în această genială lucrare! Problema bazei și suprastructurii; rolul activ al suprastructurii în dezvoltarea bazei; însemnătatea luptei de opinii care ajută știința să se dezvolte, etc, etc.

Mă opresc la o singură teză din lucrarea tovarășului Stalin.

În lucrarea „Marxismul și problemele lingvisticii”, tovarășul Stalin spune :

„În ce privește dezvoltarea dela limbile gentilice la limbile triburilor, dela limbile triburilor la limbile popoarelor (— în rusește : narodnosti ; în limba română nu avem o traducere exactă a cuvântului : poporanitate, popor — nota noastră) și dela limbile popoarelor la limbile naționale, pretutindeni în toate etapele de dezvoltare, limba, ca mijloc de comunicare între oameni în societate, a fost comună și unică pentru societate, servind în egală măsură pe membrii societății, indiferent de poziția lor socială”²⁾.

Tovarășul Stalin vorbind de limbile gentilice, de limbile triburi-

1) Stenogramă revăzută și prescurtată a concluziilor trase la desbaterile ședinței Secțiunii de Istorie și Filosofie a Academiei R.P.R. din 9 Octombrie 1951, lărgită cu degeții Institutelor și catedrelor de Istorie și Filosofie din București Iași, Cluj.

2) I. V. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”. Ed. P.M.R., 1950, p. 12

lor, de limbile *popoarelor*, precum și de limbile *naționale*, ne arată totodată formele legăturilor sociale între oameni, în succesiunea lor istorică, lucru de o importanță deosebită pentru cercetările noastre istorice.

Se știe că la începutul perioadei istorice, în stadiile inferioare de dezvoltare a societății umane, oamenii trăiau în grupuri mici. Mai târziu au apărut colective de oameni bazate pe legături de rudenie. Nucleul de bază al comunei primitive era ginta, la început bazată pe matriarhat, iar mai târziu, într'un stadiu superior de dezvoltare, pe patriarhat.

Din mai multe ginte înrudite prin origină se formează *tribul*. Pe măsură ce forțele de producție ale comunei primitive se dezvoltau tot mai mult, cu atât devenea mai complexă organizarea ginților, triburilor. Descompunerea comunei primitive și trecerea la societatea împărțită în clase antagoniste, apariția statului, au schimbat în mod radical caracterul legăturilor și relațiilor sociale dintre oameni. Poporanitatea, poporul (*narodnosti*) premerge formării națiunii burgheze. I. V. Stalin a dat clasică definiție marxist-leninistă a națiunii :

„Națiunea este o comunitate stabilă de oameni, istoricește constituită, care a luat ființă pe baza comunității a patru trăsături caracteristice fundamentale și anume: pe baza comunității de limbă, a comunității de teritoriu, a comunității de viață economică și a comunității de factură psihică ce se manifestă în comunitatea particularităților specifice ale culturii naționale”¹⁾.

Relațiile de producție capitaliste slujesc ca bază națiunii burgheze.

În revista „Bolșevic” Nr. 6, anul 1951, se arată că relațiile de producție precapitaliste slujesc ca bază economică a popoarelor (*narodnosti*). Particularitățile istorice ale relațiilor economice *precapitaliste*, de exemplu ale relațiilor de producție feudale, se oglindesc în fărâmițarea economică și în desmembrarea poporului respectiv.

Popoarele (*narodnosti*), comunități de oameni istoricește constituite în epoca precapitalistă, posedă anumite comunități de limbă, de teritoriu, oarecare comunitate de viață economică și de factură psihică, care se manifestă în comunitatea culturii create de naționalitate. După cum ne învață I. V. Stalin, *„elementele națiunii — limbă, teritoriu, comunitate culturală, etc. — nu au căzut din cer ci s'au creiat treptat încă în perioada precapitalistă. Aceste elemente se găseau însă în stare embrionară și în cel mai bun caz reprezentau doar ceva potențial, adică posibilitatea formării națiunii în viitor, în anumite condițiuni favorabile. Posibilitatea a devenit realitate abia în perioada capitalismului ascendent, cu piața sa națională, cu centrele sale economice și culturale”²⁾.*

Formarea poporanității poporului, nu înseamnă dispariția imediată a triburilor. Poporul nu se formează printr'o adunare aritmetică a triburilor. Iar unirea triburilor în popor nu duce în mod obligatoriu la dispariția totală a deosebirilor între triburi. Înăuntrul poporului constituit se păstrează, de obicei, secole în șir, un oarecare specific al triburilor.

Studierea și adâncirea problemelor ridicate de I. V. Stalin sunt de un imens ajutor în rezolvarea problemelor legate de istoria patriei noastre. Studierea acestui proces pe teritoriul patriei noastre, mai ales

1) I. V. Stalin, Opere, Ed. P.M.R., 1951, vol. 11, p. 366.

2) I. V. Stalin, Opere, Ed. P.M.R., 1951, vol. 11, p. 369—370.

în cursul dezvoltării relațiilor feudale și încheierea acestor relații în care se păstrează resturi ale triburilor, ne va ajuta să lămurim multe probleme legate de formarea poporului român și dezvoltarea lui ulterioară.

Pe baza operei lui I. V. Stalin, literatura sovietică de specialitate, institutele de istorie ale Academiei din Republicile Uniunii Sovietice, au ridicat probleme, teme noi, nestudiate înainte vreme. Ultimul număr din „Izvestia Academiei Nauc”, Seria Istorie, publică debateri ale Secțiunii de Istorie a Academiei de Științe din Moscova și ale Consiliului Științific al Institutului de Istorie¹⁾. Ele ne ajută în cercetările noastre.

Studiind lucrările clasicii marxism-leninismului și experiența științei istorice sovietice, vom îmbogăți literatura pe tărâmul istoriei noastre naționale.

Aproape nu există problemă fundamentală din istoria țării noastre la care să nu se fi referit Marx, Engels, Lenin și Stalin.

Voi da numai câteva exemple.

Marx arată că un teritoriu al Moldovei era „o parte a cnezatului din Halici”²⁾.

Pentru a ne lămuri în această problemă, ne-am îndreptat atenția asupra literaturii existente în legătură cu cnezatul de Halici.

În secolul al XI—XII-lea, cnezatul Halici, organizat pe baze feudale era foarte dezvoltat din punct de vedere economic și cultural. Granițele acestui cnezat se întindeau la apus, până la nord-estul Carpaților. La sud, cnezatul ajunge la Dunăre și Marea Neagră, cuprinzând cursul de jos al Siretului, Prutului și Nistrului.

În „Slovo o polku Igoreve” (Cuvânt sau Cântec despre oastea lui Igor) care datează din veacul al XII-lea (recent tradus de M. Beniuc și publicat într-o traducere nouă în țara noastră), autorul anonim, vorbind despre cnezul de Halici, Iaroslav (1152—1187), spune că acesta „a zăvorât porțile Dunării... făcând judecată până la Dunăre” („Zatvoriv Dunaiu Vorota... sudă riada do Dunaiu”).

De aici rezultă că, făcând parte din cnezatul de Halici, o parte a Moldovei era organizată pe temeluri feudale încă din secolul XI—XII.

Existau pe teritoriul Moldovei cnezate, voievodate, care aveau față de cnezul de Halici, relații corespunzătoare ierarhiei feudale.

În secolul al XI-lea și în secolul al XII-lea, exista pe teritoriul Moldovei orânduirea feudală. Această orânduire apare deci la noi mai înainte cu multe secole decât susțineau istoricii burghezi, atunci când se hotărâu să recunoască existența în general a feudalismului în țara noastră. Aceasta ne mai arată că de pildă Moldova nu era atât de înăpoiată și necivilizată precum o prezentau istoricii burghezi.

Dar se pot da multe exemple. La Institutul de Istorie din București a avut loc recent o discuție, în cadrul căreia P. P. Panaitescu a încercat să micșoreze rolul și însemnătatea lui Ștefan cel Mare.

Nu vom analiza aici caracterul și însemnătatea domniei lui Ștefan.

Ne permitem însă să arătăm că Marx, studiind luptele duse de Ștefan, se oprește asupra luptei dela Vaslui cu care prilej ne dă o apreciere sintetică a compoziției oastei lui Ștefan. Vorbind despre bătălia dela Vaslui, Marx spune că „armata moldovenească (compusă din 40.000

1) Dărilor de seamă în revista „Studii”

2) Arhiva Marx-Engels, vol. VIII, p. 150, ed. rusa, 1946

de oameni slab înarmați, țărani care fuseseră luați aproape direct dela plug, 5.000 de soldați unguri... și 2.000 de polonezi), deși mult mai slabă decât cea tuncească, a zdrobit-o complect, numai puțini Turci au scăpat cu viață, au fost omorâte patru pașale, au fost capturate 100 de steaguri..." (Arhiva Marx-Engels, vol. VII, pg. 203, ed. rusă).

40.000 de țărani care fuseseră luați, aproape direct dela plug. Iată baza socială a oastei lui Ștefan cel Mare. Acești țărani au venit să lupte și au luptat eroic, pentru o cauză mare și dreaptă: apărarea independenței Moldovei.

Și au învins!

Clasicii marxism-leninismului vorbesc pe larg despre multe alte momente cruciale din istoria patriei noastre.

În „Războiul țărănesc german”, Engels vorbește pe larg de răscoala țăranilor condusă de Doja. Deosebit de important pentru studiul istoriei noastre este teza tovarășului Stalin cu privire la formarea statelor centralizate în răsăritul Europei. I. V. Stalin arată că „...în răsăritul Europei formarea statelor centralizate, grăbite de nevoile autoapărării (invazia Turcilor, a Mongolilor, etc.) a avut loc înainte de lichidarea feudalismului, deci înainte de a se fi format națiunile”¹).

Analiza unor fapte concrete din istoria României, în lumina acestor teze, va lămurii fără îndoială multe din problemele noastre.

V. I. Lenin vorbește de răscoala țăranilor din 1907.

I. V. Stalin vorbește în anul 1928 despre dezvoltarea revoluției din România :

„In afară de țările dezvoltate din punct de vedere capitalist, în care victoria revoluției va duce dintr'odată la dictatura proletariatului, există încă țări puțin dezvoltate din punct de vedere capitalist, cu resturi feudale, cu o problemă agrară specială, de tip antifeudal (Polonia, România, etc.) unde mica burghezie, și mai ales țărănimii, își va avea neapărat cuvântul său de spus în cazul unei izbucniri revoluționare, și unde victoria revoluției, pentru a duce la dictatura proletariatului, poate necesita și va necesita cu siguranță câteva trepte intermediare, de felul să zicem, al dictaturii proletariatului și țărănimii.... Nu avem niciun motiv să ne îndoim că Polonia și România se află în numărul țărilor care vor trebui să treacă prin câteva trepte intermediare pe drumul către dictatura proletariatului”²).

Iată numai unele din problemele cruciale privind istoria României la care se referă clasicii marxismului.

Să aprofundăm deci studiul clasicii marxism-leninismului. În lumina operei lor să întocmim programul nostru de muncă și să studiem problemele pe anul 1952.

La întocmirea programului nostru de muncă ne ajută hotărârile Partidului cu privire la industrializarea socialistă, la transformarea socialistă a agriculturii, la făurirea culturii naționale în formă socialistă în conținut, etc., lucrările conducătorilor Partidului nostru, arti-

1) I. V. Stalin, „Marxismul și problema național-colonială”. Ed. P.M.R., 1949, p. 92 (vezi și Opere, vol. 5, p. 16).

2) I. V. Stalin, Opere, vol. II, citat după Gh. Gheorghiu-Dej, „30 de ani de luptă a Partidului sub www.dacoromanica.ro 37—38.

celele și discursurilor tovarășilor Gh. Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu, etc. Nu de mult a apărut raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej „30 de ani de luptă a Partidului sub steagul lui Lenin și Stalin”.

Multe probleme ridică și acest raport pentru cercetările istorice economice, filosofice, etc.

Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej arată că „Partidul Comunist din România este rezultatul unui proces îndelungat de dezvoltare istorică a poporului nostru, rezultatul luptei sale de veacuri pentru eliberarea socială și națională, continuată și ridicată pe o treaptă superioară de mișcarea muncitorească revoluționară”. Aceasta înseamnă că proletariatul nu continuă numai experiența cucerită în trecut, ci studiază și completează această experiență, tradiția revoluționară de luptă a poporului român, cu experiența de luptă câștigată de proletariatul nostru, cu experiența proletariatului internațional în frunte cu marele Partid Bolșevic al lui Lenin și Stalin.

Toate acestea ridică pe o treaptă superioară întreaga tradiție revoluționară de luptă a poporului român. Astfel, poporul român capătă noi arme de luptă pentru apărarea cuceririlor revoluționare, pentru apărarea libertății și independenței țării noastre.

În raportul tovarășului Gheorghiu-Dej se arată că proletariatului din România îi revenea „încă dela sfârșitul secolului al XIX-lea sarcina istorică de a duce societatea înainte, sarcina de a fi conducătorul și călăuzitorul transformărilor necesare în direcția burghezo-democratică pe cale revoluționară”. Proletariatul a avut astfel sarcina să conducă lupta nu numai pentru apărarea intereselor clasei muncitoare, ci și pentru apărarea intereselor naționale ale poporului român.

Tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej, aplicând în mod creator învățăturile marxist-leniniste, arată în raportul ținut cu prilejul împlinirii a 30 de ani dela întemeierea Partidului Comunist din România, condițiile specifice în care s'a desfășurat desăvârșirea revoluției burghezo-democratice din țara noastră, problemele revoluției socialiste și ale construirii socialismului din țara noastră, etc. Aceste teze sunt nemijlocit legate de cercetările din domeniul istoriei moderne și contemporane a României, de toate cercetările noastre științifice. Ele trebuie să stea la baza programului pe care trebuie să-l întocmim pentru anul 1952.

Întocmim planul de lucru pe 1952 și în condițiuni organizatorice mai favorabile decât în trecut. Pe baza învățăturilor trase de delegația de academicieni care a vizitat anul trecut U.R.S.S., Președintele Academiei, în urma unui raport al tovarășului Președinte Prof. Traian Săvulescu, a întocmit o Hotărâre cu privire la mai multe probleme organizatorice.

În această Hotărâre se prevede și modul în care trebuie întocmite programele de lucru ca să fie atotcuprinzătoare și reale. Hotărârea arată că problemele trebuie desfășurate de colectivele secțiilor Institutelor, de colectivele Institutelor, de Secțiile respective ale Academiei, în prezența delegațiilor ministerelor, etc. Ele trebuie să cuprindă probleme legate de construirea socialismului în R.P.R.

Hotărârea Prezidiului Academiei a început să fie pusă în aplicare

Însăși adunarea Secției de Istorie a Academiei, la care participă delegații ai Institutelor de Istorie și Filosofie din București, Iași, Cluj

reprezentanți ai M.I.P., etc., are drept scop întocmirea unui program de lucru care să corespundă intereselor imediate ale statului nostru de democrație populară, ale poporului român, ale apărării păcii.

Tot pe baza Hotărîrii Prezidiului, Secția a V-a a început să-și îndeplinească misiunea de coordonatoare și îndrumătoare a cercetărilor, ceea ce va înlătura o serie de confuzii și greșeli comise anul trecut de către Secție și de conducerea unor Institute.

La baza muncii pe care avem s'o înlăptuim în anul 1952, se adaugă și îmbogățirea experienței noastre proprii, în munca pe care am desfășurat-o în Institutele de Istorie ale Academiei din București, Cluj, Iași.

Toți cercetătorii cinstiți de pe tărâmul științelor istorice din țara noastră s'au convins din propria experiență că am înregistrat o serie de succese multumită faptului că am început să ne însușim și să aplicăm învățătura marxist-leninistă, concepția ideologică a P.M.R.

Tot mai mult ne dăm seama în ce prăpastie a căzut știința istorică burgheză, cosmopolită, aservită imperialismului.

Exemplul cel mai tipic de descompunere îl găsim în Statele Unite ale Americii.

În luna August a. c. a avut loc în California, conferința anuală a profesorilor de istorie din învățământul mediu și superior din America. La această conferință, Allan Newis, profesor la Universitatea „Columbia” din New York, a cerut colegilor lui să revadă și să scrie din nou istoria Statelor Unite ale Americii, pentru a elimina orice critică la adresa financiarilor și industriașilor. În noile cursuri de istorie, a spus profesorul Newis, Morgan, Rockefeller, etc. trebuie să figureze ca lideri, ca „eroi ai dezvoltării noastre materiale”. E ușor de înțeles că istoricii burghezi din America, în calitatea lor de slugi, își servesc stăpânii. Ei glorifică pe Morgan, Rockefeller, etc. Dar ei nu se mărginesc la aceste revizuirii.

Istoricii burghezi din America consideră că exploatarea negrilor prin robie a fost o mare fericire pentru negri deoarece „i-a apropiat de civilizația americană”.

În mod deosebit nu pot să sufere istoricii burghezi din America lupta popoarelor pentru independența țărilor lor. Pentru ei „birocrăția, militarismul, războiul, șomajul, sărăcia, asuprirea.. sunt rezultatele existenței în lume a unor state naționale independente” (E. Reves, „The Anatomy of peace”, New York, 1945).

Scopul urmărit prin această teorie apare l'impede. Ea slujește tendințelor imperialismului american de a cuceri dominația mondială. În același scop istoricii burghezi din America au început să „reconsidere” și periodizarea istoriei.

Istoricii burghezi din America consideră că nu mai trebuie să vorbim de istoria antică, medie și modernă ci de :

- a) epoca mediteraniană
- b) epoca europeană, și
- c) epoca atlantică.

(Halecki „The Limits and Division of European History”, London-New York, 1950).

Deoarece imperialiștii americani au reușit să aservească vremelnice un număr de țări din Europa occidentală, Halecki susține că de victo-

ria erei atlantice va beneficia o parte din Europa care se unește cu America.

Această victorie a erei atlantice nefiind însă realizată — și, datorită luptei popoarelor mici, nu va fi realizată — istoricii burghezi din America atăută la război împotriva U.R.S.S. și țărilor de democrație populară și își întocmesc noile cursuri de istorie într'un spirit războinic, slujind scopurilor cotropitoare ale imperialismului american. Istoricii reacționari din Anglia, Franța, etc., slujesc guvernelor satelite ale Washingtonului și caută să găsească interpretări, care în fond lovesc în independența națională a propriilor lor țări.

În țările capitaliste cei mai de vază istorici se găsesc pe poziții progresiste. Este de ajuns să amintim de profesorul de istorie Du Bois, membru al Consiliului Mondial pentru Pace, care înfruntă prigonirea imperialștilor americani (ne referim la procesul intentat, în America profesorului Du Bois și colaboratorilor lui) și apără cauza păcii și a progresului.

Cercetarea istorică din țara noastră, care urmează exemplul celei mai înaintate științe din lume — știința sovietică, caută să pătrundă adevărul asupra trecutului glorios de luptă a poporului nostru, cultivă patriotismul și frăția între popoare și se străduiește să slujească marelui cauze a păcii și socialismului.

Angajați pe acest drum, cercetătorii de pe tărâmul științelor istorice din țara noastră au îmbogățit prin munca lor propria experiență și pot să slujească cu mai mult succes la dezvoltarea culturii din țara noastră, națională în formă și socialistă în conținut.

În anul 1951 s'a desfășurat pe tărâmul cercetărilor istorice o activitate rodnică, o activitate care a dus la o serie de cuceriri.

Pe tărâmul istoriei vechi a R.P.R., în Moldova s'au făcut săpături arheologice care dovedesc continuitatea așezărilor omenești pe teritoriul Moldovei, în diferite faze ale dezvoltării societății omenești. Cu mii și mii de ani înainte, au existat așezări omenești, o cultură, o civilizație, pe teritoriul Moldavei. Această dezvoltare o urmărim pentru a arăta, în toată bogăția ei, istoria patriei noastre.

Săpăturile arheologice din Transilvania (Grădiștea Muncelului) arată că pe teritoriul patriei noastre au existat așezări omenești, cu o cultură ridicată, înainte de cucerirea romană, etc.

Dar avem cuceriri în deosebi pe tărâmul arheologiei prefeudale și feudale. Anul acesta s'a descoperit lângă Mureș la Morești, pe un teritoriu de 10 ha o mare cetate slavo-valahă din secolul al IX—X-lea. La Dinogetia s'a continuat desvelirea așezării slave din secolul X—XI.

Credem că s'a făcut o cotitură serioasă prin începerea săpăturilor dela Suceava. Istoriografia burghezo-moșierască nu a căutat să valorifice acest tezaur al culturii naționale pe care-l reprezintă Suceava. În afară de săpăturile făcute acum 50 de ani de un neamț, nu s'au între-prins niciun fel de cercetări la Suceava sub regimul burghezo-moșieresc. Nu este vorba de o simplă cetate. Este un moment important pentru istoria țării noastre din acea vreme, care ne va ajuta să cunoaștem civilizația pe care a atins-o Moldova în secolul XV—XVI, ne va ajuta să cunoaștem felul de viață al domnilor, al boierilor, al meșteșugărilor, al

țărănimii, al poporului nostru, în genere al tuturor forțelor sociale din acea vreme.

Credem că lărgind săpăturile arheologice la Suceava, știința istorică din țara noastră se va îmbogăți cu noi date importante.

S'au înregistrat și alte succese pe tărâmul istoriei medii.

În anul 1949, când s'a pus pentru prima oară problema colecției de documente, s'au avut în vedere numai secolele XVI și XVII, pentru a câștiga experiență. Nu era vorba să ne oprim numai la aceste documente, precum nu este vorba să publicăm numai documente din evul mediu. E drept că nu toate documentele vor putea fi publicate în ordinea cronologică, deoarece sunt prea multe. Probabil că până la jumătatea secolului XVII vor fi publicate în ordinea cronologică majoritatea documentelor. Dar vom face un fond special de documente privind răscoala dela Bobâlna, răscoala condusă de Doja, răscoala condusă de Horia, documente privind războiul pentru independență (1877), ș.a.m.d. Astfel vor fi cuprinse mai multe orânduiri sociale pe care le-a cunoscut țara noastră.

În ce privește istoria modernă și contemporană, trebuie să subliniem că avem o serie întreagă de studii în lucru. Unele lucrări sunt în stadiu avansat și vor fi terminate în 1952. Ele tratează un număr de probleme de strictă actualitate.

În curând va apărea ediția a V-a a *Istoriei României* pentru învățământul mediu.

S'au început — e drept timid — lucrările cu privire la întocmirea manualului de *Istorie a României* pentru învățământul superior. O parte din colectiv este mai înaintat în anumite capitole — de pildă cu privire la istoria veche — altă parte este mai puțin înaintată.

Cred că putem să ne luăm angajamentul ca anul viitor să apară macheta *Istoriei* până la eliberarea Daciei și începutul migrațiunii popoarelor.

Au apărut revistele „*Studii și cercetări de istorie veche*”, „*Studii și cercetări de istorie medie*”, „*Studii*”, revistă de istorie și filosofie, *Buletinul Secției a V-a a Academiei R.P.R.* Aceasta dovedește că pe tărâmul istoriei s'a lucrat și că sunt rezultate.

Sunt rezultate și pe tărâmul antrenării profesorilor în colective mai largi, precum și un început de creștere a cadrelor tinere.

S'a simțit în raportul Institutului d'n Iași, o analiză mai critică și autocritică, ceea ce dovedește că începe să se încetățenească spiritul de analiză critică și autocritică în activitatea noastră, armă fără de care nu putem înainta.

Însfârșit, însăși bogăția problemelor care au fost ridicate aici cu prilejul debaterilor și întocmirii programului pe 1952, este o dovadă a noilor probleme care frământă pe cercetătorii de pe tărâmul istoriei ¹⁾.

În activitatea noastră științifică avem însă și multe lipsuri. Îmi permit să vorbesc de câteva din ele.

Prima lipsă este însăși a Secției, adică a noastră, care n'am aplicat Hotărârea Prezidiului în ce privește metodele de organizare și îndru-

1) Urmează analiza unor propuneri făcute în debateri după care trece la analiza critică a activității.

mare a muncii. Secția de Istorie și Filosofie — ca toate secțiile Academiei — are sarcini serioase cu privire la îndrumarea și coordonarea activității Institutelor care intră în raza ei de acțiune.

Din Hotărîre reiese că Secția trebuie să asigure justa orientare științifică și împlinirea planului de muncă la timp și la un nivel înalt.

Pentru aceasta nu este suficientă întocmirea unui plan anual de activitate. Acest plan a fost alcătuit. Trebuie un control al aplicării planului. Firesc era ca problemele din programul anual să fie repartizate diferitelor Institute.

Pe baza programului anual să se întocmească planuri trimestriale pentru fiecare Institut în parte. În cursul procesului de rezolvare a problemelor, Secțiunea de Istorie și Filosofie trebuia să analizeze în ședințele pe care le organizează, una sau alta din problemele unor Institute, sau activitatea unui Institut în întregime, etc.

Prin astfel de analize, Secția ar fi ajutat Institutelor în munca lor, ar fi controlat executarea la timp a problemelor și, mai ales, ar fi adus o contribuție importantă la ridicarea calității muncii.

Din câte cunosc, am făcut puține analize ale activității științifice în cursul anului. Ne-am mulțumit să urmărim executarea planului „în general”. Din această cauză n’am realizat o serie de probleme „în particular”.

Rapoartele care s’au prezentat sunt bogate. Datorită muncii pe care istoricii au desfășurat-o, materialul este cuprinzător. Domină însă materialul brut, cifre neanalizate. Nivelul științific al rapoartelor este distanțat de nivelul și de capacitatea colectivelor care le-au întocmit.

Lipsește în rapoarte o serioasă și profundă analiză critică și auto-critică; și mai ales nu s’a simțit suficient în debateri. accentul care trebuia pus pe calitate.

Trebuie să desfășurăm o luptă acerbă pentru ridicarea nivelului științific al cercetărilor, studiilor, comunicărilor și lucrărilor noastre.

Fără a neglija necesitatea cuprinderii unui număr de probleme noi, cred că atenție deosebită trebuie acordată luptei împotriva resturilor cosmopolite, rutinei și superficialității în muncă. Trebuie să se pună capăt goanei după cantitate în dauna calității.

Nu avem dreptul să negăm cuceririle reale de pe tărâmul cercetărilor istorice, dar ar fi o mare primejdie să ne culcăm pe laurii cuceririi și să nu vedem manifestările antiștiințifice ale unora și lipsurile noastre, care sunt serioase.

O mare cucerire reprezintă faptul că în cercetarea istorică, prima și cea mai importantă preocupare o reprezintă studiul evoluției societății omenești pe teritoriul patriei noastre, a populației băstinașe, a oamenilor care au trăit pe aceste meleaguri, a poporului făuritor al istoriei patriei noastre. A fost învinsă concepția veche cosmopolită care considera teritoriul țării noastre ca un „hinterland”. Majoritatea cercetătorilor noștri sunt astăzi convinși că singura cale justă, științifică de studiere a istoriei patriei noastre este cercetarea ei pe bază marxist-leninistă în spiritul patriotismului socialist și al internaționalismului proletar.

Dar mai sunt încă unii — e drept, puțini — care sunt dominați de concepția veche, antiștiințifică.

La debaterile ce au avut loc la Institutul de Istorie din București cu privire la întocmirea www.dacoromanica.ro s’au susținut con-

cepția cosmopolită că „nu este necesar pentru cunoașterea vieții cetății Histria să se cunoască viața localnicilor din acea epocă”.

Faptul că majoritatea cercetătorilor resping această poziție, este o dovadă că vedem tot mai limpede calea justă pe care trebuie să o urmăm. Dar nu trebuie să uităm că unii — puțini la număr — nu s’au lepădat încă de concepția veche antiștiințifică.

Tot la desbaterile Institutului din București, P. P. Panaitescu a susținut că trebuie să „fim mai vagi, adică mai puțin preciși” în fixarea problemelor noastre.

Este fără îndoială o cucerire că majoritatea cercetătorilor s’au convins în procesul activității, cât de rodnică este munca bazată pe plan.

Formularea precisă, concretă, științifică a problemei ușurează atingerea scopului urmărit de cercetarea respectivă, înlătură anarhia în cercetare, permite controlul executării muncii și reprezintă un element important în lupta împotriva superficialității și sporadicității în muncă. Dar nu trebuie să uităm că sunt unii — e drept tot mai izolați — care doresc să fim „mai vagi”, „mai puțin preciși” în activitatea noastră.

De aceea trebuie să luptăm ca fiecare Institut și colectiv din București, Cluj, Iași, să aibă probleme bine precizate pentru care să răspundă. Unele probleme pot fi lucrate în colaborare, altele numai de un singur Institut. Ele trebuie însă bine precizate.

Totodată trebuie să ne ferim de excesul „tutelării”. Noi nu ajutăm Iașul de pildă, dacă nu-i lăsăm răspunderea unor probleme. Trebuie să lăsăm pe tovarăși să se frământă, să caute ei soluția justă pentru rezolvarea problemelor de care răspund.

Hotărîrea Prezidiului ne ajută și în privința stabilirii problemelor pe Institute și răspunderea fiecărui colectiv pe secții, pe Institut și pe Institute.

Avem lipsuri care vizează o parte însemnată din activitatea noastră. De pildă: nivelul comunicărilor care se fac la Institute. Din punct de vedere cifric, numărul comunicărilor e relativ mare. Dar câte comunicări au putut fi publicate? Puține.

Se admite uneori prezentarea unor comunicări cu nivel scăzut. Unii aduc drept argument că trebuie să fim mai puțin pretențioși, să încurajăm oamenii, să-i aducem în public.

Desigur, este foarte necesar să promovăm cât mai mulți cercetători și mai ales cercetători tineri. Dar pentru aceasta trebuie să-i aducem în public cu lucrări serioase. Trebuie să muncim cu el, să-i ajutăm în procesul pregătirii comunicărilor. Să analizăm temeinic lucrările lor în Secții, în Consiliul Științific, să stimulăm analiza critică a comunicărilor în adunările Institutelor.

Permițând prezentarea unor comunicări sub nivelul admisibil, publicând chiar comunicări fără nivel științific în reviste de specialitate (cum a făcut uneori revista „Studii”) am numai că nu promovăm cercetători, dar putem compromite și oamenii și Institutele și revistele. La rândul lor, colaboratorii care au început să lucreze studii de istorie nu sunt ajutați în procesul întocmirii lucrărilor. Așteptăm să termine toată lucrarea și numai după aceea, uneori din complezență, o înaintăm la tipar. Neîntinzându-se în procesul întocmirii lucrării, unii autori riscă ca redacția Editurii să găsească lucrarea slabă. Autorii sunt uneori puși în situația că trebuie să revizuiască lucrarea.

Nu este permis Editurii Academiei R.P.R. să publice lucrări care nu au un nivel științific. Noi trebuie să luptăm pentru un nivel științific înalt.

Avem posibilitatea să ajutăm pe cercetători. Când se termină un capitol din lucrare, poate fi publicat în revistă. Problema se discută critic. Autorul este ajutat. Își poate îndrepta erorile.

Publicând fragmente de lucrări în reviste, înlesnim munca cercetătorilor, ridicăm calitatea lucrării, evităm riscul de a nu ni se primi lucrarea la Editură și mai ales îmbogățim numărul de lucrări, căci și Editura are obligații să tipărească cât mai multe lucrări bune.

În lupta pentru ridicarea nivelului științific al lucrărilor noastre, ne poate ajuta aplicarea permanentă a muncii colective pe baza responsabilității individuale.

Trebue însă să constatăm că nu înțelegem totdeauna just cum trebuie organizată munca colectivă. Munca colectivă nu înseamnă, așa cum cred tovarășii dela Institutul de Istorie și Filologie din Iași, ca la fiecare problemă, mare sau mică, trebuie să lucreze mulți oameni, Institutul din Iași, care a întârziat, din lipsă de colaboratori, trimiterea la timp a lucrărilor programate privind colecția de documente, a concentrat în schimb multe colective de catedră (de istorie, geografie, drept, etc.) la o temă care putea fi ușor rezolvată de 2—3 cercetători. Această se poate numi mai curând nejustă folosire a forțelor, nicidecum muncă colectivă. Munca colectivă implică răspundere individuală. În cadrul problemei studiate de mai mulți cercetători, fiecare are o parte concretă de care răspunde și pe care o întocmește pe baza unei tematici unice stabilite în colectiv, cu ajutorul celorlalți tovarăși care deșbat problema, înlătură erorile și contribuie la asigurarea unei calități mai bune. Cred că mai avem de făcut un efort pentru a asigura folosirea justă a muncii colective.

Cu prilejul întocmirii propunerilor pentru programul pe anul 1952, s'au manifestat păreri care nu isvoresc întotdeauna dintr'o adâncă aprofundare a problemei. Cu prilejul discuțiilor desfășurate anul trecut, am căzut cu toții de acord că nu trebuie să ne extindem la multe șantiere. A rămas să ne concentrăm la unele șantiere pe care să le cercetăm în întregime, contribuind prin rezolvarea problemei la lămurirea vieții și culturii poporului din epoca cercetată.

Secția de istorie veche a Institutului de Istorie din București n'a ținut seama de acest criteriu. De aceea a propus un număr imens de șantiere. Dacă acceptăm propunerile secției de istorie veche punem într-o situație grea colectivul de arheologi care n'ar putea face față lucrărilor.

Tovarășii din Cluj n'au ținut nici ei seama de unele învățăminte din trecut.

În repetate rânduri au fost combătuți așa zișii arheologi voiajori care sunt amatori de sondaje și nu vor să se fixeze pe un șantier. Anul trecut unii tovarăși au motivat că n'au găsit așezările slave din Transilvania și de aceea sunt nevoiți să facă sondaje în diferite locuri. Însă anul acesta s'au găsit la Morești, urmele cetății slavo-valahe. Totuși s'au propus câteva centre de sondaje la Gherla, etc., în loc de a ne concentra la Morești. Avem un exemplu tipic unde duce sistemul arheologilor voiajori. E cazul dela www.dacoromanica.ro folosit de R. Vulpe

pentru voiajurile pe care le-a făcut dela un șantier la altul. Dar lucrările dela Polana n'au fost terminate. Monografia despre Polana nu o putem încă întocmi, deși s'au săpat acolo ani în șir. Cetatea slavo-valahă dela Morești reprezintă un interes deosebit de mare. La Morești trebuie să deschidem un mare șantier. Acolo trebuie să concentrăm forțe serioase.

Cred că trebuie să ne gândim serios înainte de a accepta propunerea cu privire la întocmirea unei monografii a Cetății Suceava. Am făcut un început la Suceava în anul 1951. În 1952 va trebui să avem un mare șantier. Există o justificată dorință de a vedea cât mai curând lămurite o serie de probleme pe care le ridică Suceava. Putem însă trece imediat la întocmirea acestei monografii? Abia am început să studiem problema, să desvăluim cetatea, curtea domnească. Nu ne îndoiim că vor fi surprize, noi date. Înțelegem dorința. Dar este de ajuns să dorim? Trebuie să existe puțință de realizare. Prin lucrările noastre creăm condițiile de a putea face această monografie. Dar înainte de a vedea rezultatele campaniei din 1952, cred că e prematur.

Am fost criticați pe drept și în repetate rânduri că nu dăm atenția cuvenită cercetărilor privind istoria modernă și mai ales contemporană a țării. Să nu ne mulțumim cu începuturile. Să ajutăm pe tovarăși să termine studiile începute și să programăm noi studii izvorite din actualitatea construirii socialismului în R.P.R.

Am neglijat un centru de educare și de cercetare extrem de important pentru științele istorice: muzeele de istorie. Pe drept vom fi aspru criticați dacă nu studiem problema muzeelor. Va trebui să ne ocupăm serios de reorganizarea, lărgirea și deplina valorificare a Muzeului Național de Antichități din București. Cu curaj trebuie lichidat nejustificatul monopol și excesiva centralizare la București a tuturor materialelor de pe șantiere.

Secția de Istorie și Filosofie a Academiei trebuie să înfrângă rezistența unora și să repartizeze muzeelor regionale o parte din materiale. Cred că ar fi spre binele muzeului din București și a muzeelor din provincie, dacă Muzeul Național de Antichități ar deveni o unitate direct legată de Academie, ca orice Institut. Muzeul ar trebui să colaboreze cu Așezămintele Culturale și să fie îndrumat pe tărâm științific de Secția de Istorie și Filosofie a Academiei R.P.R.

N'am dus până la capăt o serie de alte sarcini. În cadrul practicii obligatorii a studenților în istorie, s'au prevăzut vizite pe șantierele arheologice. Ministerul Învățământului Public a acordat un buget pentru aceasta. N'am realizat însă propria noastră propunere.

Am prevăzut cursuri speciale pentru tineri. În parte, aceasta s'a făcut, dar sporadic, la întâmplare. Unii tineri bursieri nu se țin totdeauna de carte (Tov. Udrea me-ar putea vorbi ceva despre aceasta). Tineretul are energie, are putere de muncă, are în regimul de democrație populară posibilitatea să studieze, să se desvolte. Dar dacă nu este profesorul lângă el, această energie nu este îndrumată spre cercetare, spre studiu, adică spre pregătirea lui temeinică.

Ne-am ocupat prea puțin de revistele de istorie. Nivelul lor mai lasă de dorit.

Foarte justă este critica pe care ne-a adus-o tov. ministru F. Mezincescu că nu am publicat în reviste, pentru a fi supuse discuției lecții ale catedrelor de științe sociale. Nu s'au analizat cursurile de specializare.

Cursurile din învățământul superior și mai ales cursurile de specializare nu pot fi comparate cu cursurile care se țin în învățământul mediu.

În învățământul superior și mai ales la cursurile de specializare, profesorii creează, vin cu cercetări noi, cu rezultate noi, cu interpretări noi. Rezultatele acestor cursuri trebuie să vadă lumina zilei. Ele pot să aibă unele greșeli, care se pot îndrepta dacă sunt supuse criticii sau, dacă sunt slabe, pot fi îmbunătățite. Dar revista „Studii (redactor responsabil Mihail Roller) n'a publicat lecții ale cursurilor de specializare, n'a analizat tematica acestor cursuri, n'a prezentat problemele noi care s'au pus.

Acelaș lucru și la celelalte reviste.

Pentru îmbunătățirea muncii noastre, organizațiile obștești, despre care nu s'a vorbit suficient în rapoarte, au un mare rol în Institutetele noastre.

Organizația de Partid, a U.T.M., Sindicatul, A.R.L.U.S., etc., ne-au ajutat și ne ajută în îndeplinirea cu succes a planului nostru de muncă. Să cerem mereu acest ajutor, spre binele muncii în genere, și a calității muncii în special.

Programul desbătut va fi definitivat de secție și supus spre aprobare Prezidiul Academiei R.P.R. și, în ultimă instanță, în cadrul planului general al Academiei R.P.R., va fi supus spre aprobare Consiliului de Miniștri.

Pe tărâmul istoriei vechi cred că ar fi bine să avem :

1) Un șantier pe Valea Jijia (Corlăteni și Trușești. La Corlăteni va trebui să dăm atenție și cetății feudale); 2) Grădiștea Muncelului ; 3) Cetatea Istria și 4) șantierul Vadul (învecinat cu Istria) ; 5) un șantier la Monteoru. De asemenea s'ar putea termina lucrările la 6) șantierul Traian.

Pe tărâmul arheologiei prefeudale și feudale e just să ne oprim la 1) șantierul dela Morești ; 2) Dinogetia și 3) Suceava.

Prin aceasta, vom putea să concentrăm pe specialiștii noștri și să atacăm din plin problemele pentru o cât mai grabnică rezolvare și epuizare a lor, în vederea publicării rezultatelor obținute.

Este necesar să se grăbească ritmul pregătirii repertoriului arheologic, selecționarea textelor grecești, latinești, slave cu privire la istoria veche a R.P.R. până la secolul X.

Pe tărâmul istoriei medii, propun să se continue pregătirea colecției de documente ; lucrarea privind lupta împotriva jugului otoman ; extrase din cronicile rusești bizantine ; studiile cu privire la instituțiile feudale, etc.

Trebuie să se înceapă strângerea materialului cu privire la inscripții și publicarea unei colecții de cronici și a unor studii privind aceste colecții.

www.dacoromanica.ro

Pe tărâmul istoriei moderne și contemporane, cred că este justă

propunerea Prof. P. Constantinescu-Iași ca, în cadrul colectivului care s'a ocupat de Documentele privind Istoria României, să se pregătească — cu un colectiv lărgit — documentele despre războiul pentru independență din 1877—1878.

Trebue intensificată lucrarea cu privire la lupta poporului împotriva imperialiștilor americani, englezi, etc., care vreme îndelungată au aservit țara noastră.

Rămâne să se dea atenție și documentelor de după 23 August 1944, și, mai ales, să se lărgască programul studiilor cu privire la istoria modernă și contemporană.

Nu mă ocup de problemele puse în studiu de secția de Filosofie. Unele probleme sunt de interes general iar altele privesc direct și problemele de istorie. O strânsă colaborare în muncă ne-ar fi de mare folos.

În toată munca noastră trebuie să fim pătrunși de necesitatea legării cercetărilor noastre științifice de problemele actuale; trebuie în mod direct să participăm la construirea socialismului, la lupta pentru pace, pentru cultură. În permanență, trebuie să legăm cercetările noastre de marile probleme pe care le rezolvă astăzi poporul muncitor din R.P.R. sub conducerea P.M.R. și cu ajutorul multilateral al U.R.S.S.

Aceasta este o condiție și în acelaș timp o garanție că vom împlini cu succes programul de activitate științifică pe tărâmul istoriei ce-l întocmim pentru anul 1952.

LEGĂTURILE ȚĂRILOR ROMÂNE CU GEORGIA (ANTIM IVIREANUL)

Poporul român a avut în trecut legături cu Georgia.

Invaziile tătărești asupra Țărilor Române întotdeauna se încheiau cu un mare număr de valahi luați prizonieri. Atari valahi lupta în anul 1433, alături de Georgieni, de Ruși, de Poloni și de Cerchezi — la apărarea cetății Theodoro adică Mangup din Crimeia ¹⁾ după cum arată izvoare vrednice de toată încrederea ²⁾.

UN EPISCOP GEORGIAN LA CURTEA DOMNULUI MOLDOVEAN VASILE LUPU

Cunoscuta călătorie a Patriarhului Macarie, de Antiohia, făcută și prin țările românești, ne arată — în descrierea lui Paul din Alep, fiul patriarhului antiohian — că la 20 Martie 1653 — în text a patra Duminecă din Paresimi — 4 ierarhi străini asistă la slujba dela mănăstirea Barnovschi oficiată de patriarhul Macarie. Între aceștia se află și Episcopul de Georgia care venise de curând dela Moscova cu daruri bogate. Mitropolitul Georgian venise în Moldova să întâlnească pe patriarhul Macarie, care să-l confirme episcop al Georgiei ³⁾ — nu mita în text Țara lui Dadiane ⁴⁾ — fiindcă biserica georgiană se afla atunci sub autoritatea eclesiastică supremă a patriarhului de Antiohia.

ANTIM IVIREANUL

Cea mai de seamă figură a legaturilor noastre din trecut cu Georgia, o reprezintă Antim Ivireanul la sfârșitul veacului XVII și începutul celui de al XVIII-lea.

BIOGRAFIA

Copilăria și tinerețea lui Antim Ivireanu este puțin cunoscută. Se știe numai că a fost fiul unui Ion și al unei Marii, că este originar din Iviria. ⁵⁾ —

1) Heyd, *Le colonie commerciali degli Italiani in Oriente nel medio evo* II, p. 119, unde se află textual următoarele: „Gli stranieri che si trovavano nella città come Valachi, Polachi, Russi, Georgii, Cerchessi, et altri; essi stessi in parte venduti, come schiavi in parte caricati di catene”. Textul de mai sus după G. Popă-Lisseanu, *Românii în izvoarele istorice medievale*, București 1939, p. 173, n. 12.

2) *Ibidem*.

3) Paul din Alep, „Voyage du patriarche Macarie d'Antioche”, ediția Vasile Radu; în *Patrologia Orientalis*, t. XXIV, fasc. 4, Paris 1933, p. 463—4.

4) Dadiane este titlul regelui Georgiei, vezi Olga Lêbédew, *Histoire de la conversion des Georgiens au christianisme*, Rome, 1905, p. 43, notă după Vasile Radu, din ediția citată în nota de mai sus.

5) N. Iorga, în *Istoria Literaturii Române în secolul al XVIII-lea*, — I.L.R., I, pag. 413, nota 1. arată că — după un manuscris citat de I. D. Petrescu în *Mitropolile Țării* — ar rezulta că Antim s'a născut din părinți de neam bun, fiu al unor pribegi de dincolo de Dunăre. www.dacoromanica.ro este de crezut și Iorga se întreabă: „dacă e luată dintr'un izvor autentic”, căci Antim ori de câte ori își spune numele arată că este din Iviria, Ivirean.

numele clasic al Georgiei — după cum o arată în toate tipariturile sale în limba greacă, iar în cele românești — Ivireanul și după cum reiese și din testamentul său cu data de 24 Aprilie 1713¹⁾, că purta numele mirean de Andrei și că a cazut rob la Turci încă din vârsta fragedă — cum ne arată învațatul florentin Anton Del Chiaro²⁾, fost în slujba lui Constantin Brâncoveanu și a lui Ștefan Cantacuzino.

Își însușește — poate încă din adolescența — meșteșugul tiparului — la care, ajunge la o perfecțiune desavârșită și devine astfel om cu stare și cunoscut iar Domnul Muntean Constantin Brâncoveanu care întemeiează o tipografie în București avea nevoie de un atare meșter iscusit, care să lucreze gravurile și desenele tipariturilor — în care Antim avea un talent admirabil, ne spune tot Del Chiaro³⁾.

Informându-se despre un atare meșter iscusit, Brâncoveanu îl află probabil la Constantinopol unde Antim își însușise adânc atât limba greacă clasică cât și cea greacă vulgără și unde probabil că intrase în cinul monahal și îl pofteste să vie în țara. Și acest fapt — al stării și al chemării lui Antim de către Brâncoveanu — se desprinde atât din prefața ce i-o închină ucenicul său Mihail Iștvanovici în Molitvenicul ce l'a tipărit la Râmnic în 1706⁴⁾, cât și din *apărarea* lui Antim cu data: 13 Ianuarie 1712⁵⁾. Iată textual referințele din Molitvenicul închinat lui Antim: „Aice în țara noastră nu ca acel eghiptenesc farao, ci cel blând asemenea lui David, prea luminatul nostru stăpân și domn Ioann Costandin B. B. voevod *aflându-te și văzându-te, pre iubirea ta de Dumnezeu și cercetându-ți ascuțita minte, te-au aflat vrednic și iscusit... întru vederoasă și apucatoare de mână lucruri, carele văzându-le și cu minte pricepându-le minunatul acesta domn — au zis (și poate zice): au doara vom afla om ca acesta, i proci*”⁶⁾.

Tot așa în apararea sa din 1712 arată că: „Aici în țară n'am venit de voea mea, nici de vre-o saracie sau lipsa”⁷⁾.

Venind în țara unde-și afla sprijinitor pe un ieromonah Macarie și pe Mitropolitul Teodosie — după cum reiese din testamentul său scris în anul 1713, pomenit mai sus — el se apucă să învețe limba română ajungând la o foarte bună cunoaștere a acesteia — după cum o dovedesc lucrările sale scrise în românește.

În țară, Antim lucrează întâi ca meșter la tipografia domnească din București, unde în Octombrie 1691, tipărește în grecește *Parenticele* împăratului Vasile Macedoneanul — semnând simplu: Antim ieromonah.

Și aici îl găsim până pe la anul 1694, când i se înființează o tipografie proprie la Mănăstirea Snagov. La Snagov căpătând și egumenia mănăstirii, Antim lucrează până în anul 1701, când trece la tipografia domnească din București, unde activează până în 1705.

Numit la 16 Martie 1705, ca Episcop de Râmnic, el are în grijă și prizeghe și tipografia episcopiei unde se tipăresc un șir întreg de lucrări.

Murind, la 27 Ianuarie 1708, bătrânul Mitropolit Teodosie⁸⁾, originar din satul transilvănean Veștem (regiunea Sibiu) sprijinitorul lui Antim, acesta lăsa prin diată ca Antim să-i fie urmaș în scaunul mitropolitan. Iată cum descrie Radu Greceanu mare logofat, — cronicarul lui Constantin Brâncoveanu, ceremonia alegerii și înscăunării lui Ivireanu: A doua zi după moartea lui Teodosie „ce a

1) Vezi ms. rom. 3342, f. 1 din Biblioteca Academiei R.P.R., despre care va fi vorba în paragraful: Lucrările.

2) Vezi *Istoria delle Moderne Rivoluzioni della Valachia. Con la descrizione del paese, natura, costumi, riti, e religione, degli abitanti, composta da Anton-Maria Del Chiaro, Fiorentino, in Venetia, MDCXCVIII*, ediția N. Iorga, București, 1914, pag. 51.

3) Del Chiaro, op. cit., ediția cit., p. 202.

4) Vezi despre acest molitvenic paragraful: Ucenicii, sub Mihail Iștvanovici.

5) Textul acestei apărări în Didahiile lui Antim, publicate după un manuscris din 1781, de Prof. I. Bianu, sub titlul de: *Predice făcute pe la praznice mari*, iar după manuscrisul original de Prof. Const. Erbiceanu în 1888. Folosim ediția Erbiceanu, pentru care Didahii să se vadă paragraful de mai jos: Lucrările.

6) Vezi această prefață mai jos în paragraful: Ucenicii, sub Mihail Iștvanovici.

7) Vezi Didahiiile, ediția Erbiceanu, pag. 50.

8) Inscricția de pe mormântul lui Teodosie de Veștem, la N. Iorga *Inscricții din bisericile României*, I. 1905, pag. 240, Nr. 540.

fost Mitropolit țării 40 ani, s'a făcut slujba pogribaniei la care iau parte Pa triarhul de Alexandria și cel de Ierusalim... După aceea deci s'au suit Domnul în casele vlădicești și împreună cu Sfinții Patriarși și Arhieri și cu toata boierimea după ce deci Măria Sa Vodă, în casă au intrat cu cei mai de sus pomeniți, au început a vorovi pentru alegerea de vlădica ca să se puie pentru ca sa păstorească turma lui Hristos cea pravoslavnică fiind dar cu diata răposatului părinte Mitropolit chir Teodosie ales ca sa ramăie în urma lui păstoriu Sfinția sa părintele Râmniceanul chir Antim, care avea diată înaintea tuturor scoțându-se de s'au cettit, așa cu un cuvânt toți au zis către Măria Sa, atât părinții Patriarși cât și alți Arhieri și boieri că: precum bătrânul păstoriu răposatul părinte au hotărît și au ales pe acel pomenit episcop Râmnician, el să fie Arhieru și vladica iar nu altul. Și așa văzând Măria Sa că toți așa află și gasesc să fie, l-au chemat acolo în casa cea vlădicească și i-au dat cârja¹⁾.

Și astfel Antim este așezat în scaunul de care *era cel mai vrednic*, cum spune pomelnicul Mitropoliei Țării Românești²⁾. Există și discursul pe care Antim l-a rostit la înscăunare, discurs în care Ivireanul laudă țara ce-l chemase și îl înălțase, încredințând că-și va face datoria fără cruțare și fără teama³⁾.

Era un aprig sprijinitor al creștinătății — fusese doar rob la Turci iar patria sa îndurase și îndura neconținute nenorociri din partea păgânilor Islamiți — și prin aceasta și admirator al celui care în acea vreme întruchipa năzuințele creștinătății orientale — Petru I.

Odată cu mazierea lui Ștefan Cantacuzino și venirea ca domn a lui Nicolae Mavrocordat, acesta aduse zile grele pentru Antim.

El căuta ca din nou să stabilească legături cu coaliția antiturcească. Mavrocordat după ce se așează în București la 30 Ianuarie 1716 — este nevoit ca peste câteva luni să-l părăsească și să ia cu el pe Mitropolit și pe câțiva din boieri. Dar pe drum Antim îl părăsește pe Domn⁴⁾, motivând ca nu poate lăsa turma fără păstor — motive îndreptățite⁵⁾ — căci după stravechea datină Mitropolitul avea puterea și răspunderea în lipsa domnului, iar strângerea unui număr de boieri în jurul său, făcea parte iarăși din datoriile lui, căci numai cu un sfat de boieri vlădica era îndrituit să cârmuiască⁶⁾.

Iar cronicarul grec — Mitrofan Grigoras — susține chiar că, Antim i-ar fi spus ritos lui Mavrocordat să-și continue singur drumul mai departe deoarece deacum înainte nu e nimic comun între el, Domnul și Țara Românească⁷⁾. S'ar putea ca și boala să-l fi silit pe Antim să se înapoieze în capitală căci Del Chiaro spune că la procesiunea înmormântării Doamnei Porfirie soția lui Nicolae Mavrocordat, Doamnă care sfârșește din viața la 18 Mai 1716, Antim nu a putut lua parte, fiind împiedicat de *podagră*, și numai când procesiunea a ajuns la Mitropolie, Antim a pronunțat orațiunea funebă⁸⁾.

CATERISIREA ȘI MOARTEA

Ostoidu-se un răstimp conflictul dintre Nemți și Turci, Mavrocordat revine în București, unde în August 1716, tae pe marele vornic — Pătrașcu Brezoianu despre care Mitrofan Grigoras spune că fusese ales Domn de Antim (după cum se svonise)⁹⁾. Așa dar ura lui Mavrocordat împotriva lui Antim se agravase și prin acest zvon — alegerea marelui vornic ca Domn — astfel că îndată ce se întoarse la Curte trimise să-l cheme pe Mitropolitul Antim. Acesta la început refuză să se ducă, dar până la urmă fu nevoit să se supună hotărîrii¹⁰⁾ omului

1) Vezi Radu vel logofăt Grecianu, *Viața lui Constantin Vodă Brâncoveanu*, ediția Ștefan D. Grecianu, București, 1906, p. 181.

2) Vezi N. Iorga, *ILR*, I, pag. 422 Nr. 3.

3) Biserica Ortodoxă Română, XIV, p. 70, după N. Iorga, *ILR*, I p. 422 n. 3.

4) Vezi Cronica lui Mitrofan Grigoras, publicată de D. Russo, în *Studii istorice Greco-Române* = S.G.R., II, pag. 441—2.

5) Cum arată și Iorga în *Istoria Bisericii românești* = I.B.R., ediția a II-a, II, 1930, p. 55.

6) Vezi Cronica lui Radu Popescu în *Magazin Istoric pentru Dacia*, IV., pag. 48 și următoarele cum și N. Iorga, op. cit. II p. 55.

7) Vezi ediția citată, II pag. 443.

8) Del Chiaro, op. și ediția cit., p. 79.

9) O spune Mitrofan Grigoras, vezi ediția citată, II, pag. 443.

10) Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 188.

Turcilor. Când intră la curte în rădvan ca de obicei ca să se întâlnească cu Domnul, soldații Turci l-au oprit, l-au dat jos din rădvan și zmulgându-i barba și parul din cap și, târându-l jos l-au închis într-o căsuță a curții¹⁾, sub o pază riguroasă²⁾. Cerându-i-se demisia — Antim refuză să o dea și atunci Mavrocordat cere Patriarhului ecumenic Cosma al III-lea — o trecătoare figură de îngăduit a Turcilor³⁾ — caterisirea lui Antim⁴⁾. Acesta se grăbește ca de îndată să trimită *gramata* de caterisire — avea de altfel și de ce să se grăbească căci încă din 1715, era în conflict cu Antim când și amenința cu caterisirea vrednicului Mitropolit Valah⁵⁾. *Gramata* Patriarhului ecumenic declara pe Antim *criminal și vrăjitor* — deci nu acuza că voise să detroneze pe omul Turcilor și se unise cu creștinii dușmani ai acestora. I se luă chiar și demnitatea de călugăr și i se dădu numele său de mirean, Andrei. Apoi la curtea lui Mavrocordat s'a trecut la executarea gramatei lui Cosma al III-lea: i s'a ridicat potcapul sfânt depe cap și i s'a pus o tichie roșie, i s'a citit și pus în vedere sentința de închisoare pe viață proclamată de Poartă și care urma să fie în străvechea mănăstire depe muntele Sinai, Sfânta Ecaterina. După săvârșirea caterisirii, Del Chiaro spune că, în zorii zilei Antim fu urcat într'un car și încredințat pazei unor Turci, care ajunși la Galipoli aproape de râul Dulcia — ce trece prin Adrianopol — e vorba de râul Tungria, un afluent al Măriței ce se varsă în golful Enos din Tracia — l-au măcelărit pe nenorocitul arhiepiscop și membrele lui au fost aruncate în zisul rău⁶⁾.

GRECII DESPRE OMORIREA LUI ANTIM

Această *firoasă măcelărire* cum o caracterizează Del Chiaro, s'a produs la începutul lunii Septembrie 1716, după cum reiese din scrisoarea lui Spandonis din 20 Septembrie 1716, iar la 12 Septembrie 1716 Dimitrie Iuliano capuchehaia Țării Românești scrie Patriarhului Hrisant că „sunt mulți trădători (față de Nicolae Mavrocordat) că acesta a venit până la Giurgiu de unde luând oaste turcească a revenit la București unde a cunoscut și pe fericitul vlădică cum că este uneltitor și a găsit scrisori și învoeli către Germani și îndată l-a scos și l-a pus sub pază și a poruncit de s'a trimis de aici caterisirea lui ca să facă acolo alt Mitropolit. Uite acesta e acel bun prieten al tău, dar și-a găsit plata răutății lui”⁷⁾.

Tot așa scrisoarea cu data: 20 Septembrie 1716, pe care Spandonis Mare Retor al Bisericii Celei Mari o adresează Patriarhului Hrisant în care relatând despre complotul împotriva lui Nicolae Mavrocordat adaugă următoarele: „Și prinși fiind asupra faptului apostaziei și uneltitorii, s'au osândit și vornicul a fost tăiat, iar al Ungrovlahiei a fost scos din Mitropolie și după poruncă împărătească, vădit fiind ca apostat și uneltitor a cărui caterisire s'a trimis de aici acum câteva zile după raportul și cererea prea înălțatului Domn”⁸⁾.

Tot așa la 29 Septembrie 1716 grecul Mitrofan de Nisa, fostul duhovnic al lui Constantin Brâncoveanu și la pârtele căruia face aluzie Antim în apărarea sa din Ianuarie 1712, urmașul în scaun al lui Antim — și a cărui administrație nu s'a însemnat prin nimic⁹⁾ —, scrie lui Hrisant Notaras că „cel de odinioară al Ungrovlahiei Antim n'a pazit rânduiala cuvenită arhierilor și s'a apucat ca și în lucrurile politice să se amestece și s'a întâmplat ceiace poate cumva prietenii tăi ți-o fi vestit pe larg, de aceia acela fiind caterisit de către Marea Biserică”... a fost ales el¹⁰⁾.

1) Vezi Mitrofan Grigoriu, în ediția citată II. p. 443.

2) Vezi Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 198.

3) Caracterizarea lui Cosma al III-lea aparține lui N. Iorga, vezi IJR, II., pag. 66.

4) Vezi mai sus scrisoarea din 20 Septembrie 1716 a lui Spandonis.

5) Vezi scrisoarea, din 25 Martie 1715 a lui Cosma către Hrisant Notaras (Hurmuzaki XIV, I. pag. 668—670).

6) Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 202.

7) Textul scrisorii în Hurmuzaki XIV., II, p. 794.

8) Textul scrisorii în Hurmuzaki XIV., II, pag. 798.

9) După cum o spune N. Iorga în LLR., I., pag. 435, n. 6 luând știrea din cronică oficială a lui Radu Popescu (din Magazin Istoric pentru Dacia, IV, pag. 51).

10) Textul scrisorii în Hurmuzaki XIV., III, pag. 124.

ȚARA DESPRE OMORAREA LUI ANTIM

Românii au luat drept veridică știrea, ce s'a comunicat din partea Porții că, Antim a fost dus în exil la muntele Sinai¹⁾, — dar viclesugul turcesc și aici s'a demascat căci din capul locului Turcii, hotărâseră, după pâra și cererea lui Nicolae Mavrocordat, ca Antim să fie omorât. Însă spre a nu produce tulburare în țară nu și-au vestit hotărârea luată și tot așa spre a preîntâmpina tulburări, omorirea celui mai de seamă vlădică al Țării Românești s'a produs departe în afara hotarelor țării. Cât de adânc s'a tulburat țara de omorirea lui Antim, o spune Del Chiaro prin următoarele cuvinte: „Fioroasa măcelărire a Arhiepiscopului (pe care fiecare îl credea exilat) puse toată Valahia într'o groaznică conșternare”²⁾. Tot așa Vanderbeck — fostul medic al lui Constantin Brâncoveanu, scrie că, Nicolae Vodă „nu s'a îngrozit a-și mânji mâinile sacrale cu sângele” Mitropolitului prigonit de dânsul³⁾. Iar în capitala țării se mai păstra încă și la mijlocul veacului trecut răsunetul acestui groaznic omor căci Ulysse de Marsillac călătorind în epoca respectivă prin țară, scrie că pe locul pe care se afla așezat palatul domnesc „a fost casa Colfescului care mehmendar⁴⁾ al Mitropolitului Antim l-ar fi înecat *acoperind pentru toldeauna de blestem neamul lui*”⁵⁾.

ACTIVITATEA TIPOGRAFICĂ

Venit în țară, cea dintâi lucrare ce vede lumina tiparului de sub mîiastra mîna a lui Antim o formează o cărtică în 4° de 104 pagini și anume *Paraneticile* — în titlul cărții, tradus textual din grecește: *Capitole îndemnătoare* — împăratului Vasile Macedoneanul, a cărei traducere făcută în limba greacă modernă de Hrisant Notaras ieromonah de Pelopones și arhimandrit al Sfântului Mormânt — nepot al Patriarhului de Constantinopol — este imprimată în grecește în Octombrie 1691, în tipografia domnească din București. Tiparitura poartă semnătura simplă a tipografului și anume cea de Antim ieromonah⁶⁾.

A doua lucrare, ceva mai mare ca prima — 128 pagini — dar tot în 4°, o tipărește tot la București și tot în grecește, dar în Iunie 1692, sub titlul: *Slujbele Sfintei Paraschiva Celei Noui și a Sfântului Grigore Decapolitul* — aceasta din urmă opera lui Matei al Mirelor⁷⁾. De data aceasta Antim adaugă la numele său și pe cel al patriei — Iviria⁸⁾ — ceea ce o va face de acum înainte în chip constant.

La 1693, Antim tipărește o minunată⁹⁾ *Evanghelie Greco-Română* tot la București, în folio și cu un număr de 382 pagini¹⁰⁾, prefață către cititor aparținând lui Antim¹¹⁾. Meșter al desenurilor subțiri în peniță, Antim este neîntrecut în modelele de flori ce formează ornamentația acestei evanghelii și aceste flori sunt triumfătoare zambile, largile foi de apă împleticite, liniile rotunde-șerpuitoare din *arginturile* brâncovenești aduse de Antim din patria sa unde erau vechi tradiții de artă armenescă și georgiene asupra cărora exercitase veacuri întregi, o adâncă înrăurire arta așa zisă arabă în forma pe care o are în Persia¹²⁾.

1) Cum relatează de altfel și Del Chiaro în opera și ediția citată, pag. 202.

2) Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 202.

3) Vezi Cronica Sfântă, pag. 111 și următoarele, cum și cronica lui Radu Popescu din revista și volumul citat, pag. 51, la N. Iorga, IBR., II., pag. 66.

4) Șef de escortă.

5) Vezi această relație la N. Iorga, Istoria Românilor prin călători, ediția II — III 1929, pag. 347.

6) Vezi descrierea cărții în Bibliografia Românească Veche BRV., I., p. 324 — Nr. 93 și la N. Iorga, IBR., II., pag. 10.

7) Identificarea autorului: *Slujbei lui Grigore Decapolitul*, la D. Russo, SGR., I., pag. 163 n. 1.

8) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 326—7, Nr. 94.

9) Caracterizarea ei a lui N. Iorga IBR., II., pag. 11.

10) Vezi descrierea cărții în BRV., I. pag. 328—335, nr. 95.

11) Vezi paragraful: *Lucrările*

12) Vezi N. Iorga, „Arginturile” lui Constantin Brâncoveanu, în Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice — BCI, VII, 1914, pag. 404—5.

Un an mai târziu și tot la București imprima cea dintâi tipăritură românească lucrata de el și anume o *Psaltire* în întindere de 279 pagini¹⁾.

Antim reușește să-și formeze ucenici, dintre români²⁾ și luând cu el litera și presa se mută în același an, adică în 1694³⁾ la mănăstirea apropiată de București, Snagov, unde temeinicește o tipografie proprie de sub teascurile căreia apare în 1696 prima tipăritură⁴⁾: *Orânduiala slujbei Sfinților Constantin și Elena* lucrată de ucenicul său Mihail Iștvanovici — care fiind încă la începutul meseriei sale nu îndrăznește încă să semneze și cu numele tatălui său Iștvan, ci simplu Mihail⁵⁾.

La Snagov Antim tipărește în Ianuarie 1697, *Antologhion-ul* grecesc — în 4° și în întindere de aproape 1000 de pagini, cheltuiala tiparului fiind în sarcina lui Galacțion Vidalis, ieromonah din insula Tinos și fost egumen al Mării Lavre — ctitorie sârbească dela Athos⁶⁾. În același an Antim tipărește și o *Evangelhie* românească — în folio și în întindere de 186 pagini⁷⁾ — și în care semnează pentru prima oară în românește cu numele său de *Antim Ivireanul*. Aceasta este tipăritura în care apar acele minunate flori ce Antim le imprimă pentru prima oară în evanghelia ce tipărește în anul 1893⁸⁾. Tot în același an apare la Snagov *Manualul* lui Ion Cariofilis în 4° și în întindere de 50 foi⁹⁾, ce cuprinde discuții, pe temă religioasă, dintre stolnicul Constantin Cantacuzino și autor, ucenicul lui Teofil Coridaleu.

Tot atunci apare și *Panegiricul Sfântului Constantin*, opera preotului Gheorghe Maiota predicatorul Curții lui Constantin Brâncoveanu, lucrare în 4° și în întindere de 10 foi¹⁰⁾ — amândouă lucrările fiind tipărite în limba greacă. Dar cea mai de seamă lucrare tipărită tot în anul 1697 — este o ediție a gramaticii slave a lui Meletie Smotricki, despre care va fi vorba mai jos¹¹⁾.

Doi ani mai târziu după apariția gramaticii și anume în Februarie 1699, Antim scoate de sub teascurile tipografiei sale și tot în grecește: *Mărturisirea Credinței Ortodoxe și Expunere despre cele trei Virtuți*, într'un singur volum în folio de 374 pagini din care *Mărturisirea* cuprinde 106 pagini, îngrijirea ediției având-o Panghiotis dela Sinope din Pontul Euxin¹²⁾.

La 30 Aprilie același an Antim tipărește *Carte sau lumină cu drepte dovediri din dogmele besericii Răsăritului asupra dejghinării papistașilor* — volum în 4° de 111 foi¹³⁾ ce este traducerea românească a lucrării lui Maxim Peloponesianul, *Manual împotriva schismei papistașilor*¹⁴⁾, tipărit în grecește la București în anul 1690¹⁵⁾.

Anul una mie șapte sute cunoaște tipărirea, tot în românește a *Floarei Darurilor*, volum în 8° mic cu 88 foi, ce reprezintă versiunea românească lucrată de Filotei Svetagorețul (dela Sfântul Munte¹⁶⁾) după un text grecesc — „de pre grecie scoase pre rumânie”, cum spune în titlu — tipărirea făcându-se cu cheltuiala lui Constantin paharnicul Sarachiu fiul lui „Gheorghe dohtor Criteanul”¹⁷⁾

1) Vezi descrierea cărții în BRV., I., p. 335—7, Nr. 96.

2) Vezi paragraful: Ucenicii, sub Mihail Iștvanovici.

3) La Snagov se mai afla încă la începutul veacului trecut un potir cu următoarea inscripție: Dram. 229. Ghioca zătarul, 7 Antim tipograful 1694, vezi N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, I., pag. 162, Nr. 333.

4) Vezi paragraful citat în nota 2 de mai sus.

5) Ibidem.

6) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 347—9, Nr. 106.

7) Ibidem, I., pag. 343—4, Nr. 103.

8) Titlul cărții transpus în românește are următorul cuprins: *Manual despre câteva medumeriiri*, vezi BRV., I., pag. 349—350, Nr. 107; vezi și cele scrise de Iorga în IBR., II., pag. 50.

9) Vezi cele scrise mai sus.

10) Vezi descrierea cărții în BRV. I., pag. 350—1 și N. Iorga, IBR., II., pag. 10.

11) Vezi paragraful: Gramatica lui Meletie Smotricki într-o ediție a lui Antim Ivireanul.

12) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 379—389, Nr. 117.

13) Ibidem, I., pag. 370—2, Nr. 114.

14) Ibidem, IV., pag. 210, Nr. 114.

15) Ibidem, I., pag. 297—8, Nr. 89 și IV., pag. 210, Nr. 114.

16) Vezi N. Iorga, ILR., I., p. 434.

17) Vezi descrierea cărții în BRV., I., p. 393—5, Nr. 119.

În grecește se tipărește apoi în același an o *Psaltire*, în folio cu 81 de foi¹⁾, iar ucenicul său Gheorghe Radovici tipărește *Invațături Creștinești* ²⁾.

În anul 1701, la început de an și anume în Ianuarie Antim tipărește, cu cheltuiala lui Constantin Brâncoveanu, un *Liturghier* bilingv-grec și arab — cei fusese solicitat lui Brâncoveanu de către Atanasie fost Patriarh al Antiohiei, volum de 281 pagini în care corectura s'a făcut numai pentru textul grecesc de Ignatie ieromonah Fitian din Caldeea și cu specificarea că, rugăciunile împărțășaniei sunt numai în arabă³⁾. Tot cam la începutul acestui an tipărește în grecește *Proschintarul Sfântului Munte*, lucrare în 8° a medicului poet Ioan Papa Comnen — sub numele de Ierotei fost arhiepiscop de Silistra și dascal la școala domnească din vremea lui Constantin Brâncoveanu⁴⁾. Lucrarea apare în corectura aceluiași Ignat Fitian ieromonah⁵⁾. În același an Antim se muta la tipografia domnească din București unde tipărește tot în grecește *Panegiricul Sfântului Constantin* (e vorba de împaratul Constantin cel Mare), volum în 8° mic cu 14 foi, lucrare datorită lui Ștefan Brâncoveanu fiul Domnului valah din acea vreme. Acest mic volum are sub gravura Sfântului Constantin și text latin⁶⁾ ceea ce înseamnă că tipografia bucureșteană dispunea și de caractere latine. Adaogam că o nouă ediție — numai de titlu — a acestei cărți apare în 1702⁷⁾. Și, tot în același an Antim tipărește — în același format — *Panegiricul mucenicului Ștefan*, datorit tot lui Ștefan Constantin Brâncoveanu și în întindere de 33 pagini⁸⁾. O noua ediție din acest mic volum apare în anul viitor, ea având același titlu dar cu alte ornamente iar trimerile în note marginale⁹⁾.

În Martie 1702, apare tot în grecește *Slujba Cuvioasei Matrona Hiopolita*, în 4°, 13 foi, cu prefața și cheltuiala lui Pantoleon Kalliarhos acestor din Hios¹⁰⁾.

Cea mai de seamă lucrare din 1703, este ediția românească a *Noului Testament*, în 4°, cu 111 foi¹¹⁾. Același caracter are apoi și *Ceaslovul* arab în întindere de 752 pagini în care troparele sunt în limbile: greacă și arabă — pe doua coloane, iar celelalte rugăciuni, sunt parte numai în arabă iar parte în arabă și în greacă¹²⁾.

În Septembrie același an, apare în grecește *Invățătura dogmatică a bisericii răsăritene*, opera lui Sevastos Trapezuntiul Chimenitul — cum semnează în titlu — în 4°, cu 416 pagini, ce tratează despre împărțășanie și sfințenia Fecioarei Maria, lucrare tipărită cu cheltuiala postelnicului Gheorghe Castriotul și prin îngrijirea și corectura lui Ion Efesanul, opera fiind închinată lui Dositei Patriarhul Ierusalimului¹³⁾. Este de subliniat însă că exista și o altă ediție în care lucrarea este închinată vestitului împărat rus Petru I¹⁴⁾. În Decembrie același an apare — tot în grecește — *Serviciul Sfințirii Bisericii* în 4° cu 30 foi, tipărit cu cheltuiala lui Auxentie fost mitropolit al Sofiei și prin sânguința lui Ioan din Efes¹⁵⁾. Și tot în același an tipărește în grecește *Panegiricul la adormirea Născătoarei*, volum în 8° mic cu 16 foi, datorit lui Ștefan C-tin Brâncoveanu¹⁶⁾, apoi *Ceaslovul* slavo-român în întindere de 732 pagini¹⁷⁾ și *Acatistul*, în 8° cu 88 foi, ce este un tiraj aparte din *Ceaslovul* de mai sus, însă cu paginație diferită și care pe lângă acatist cuprinde niște canoane, o slujbă, o rânduială și Crezul¹⁸⁾.

1) Vezi BRV., I., pag. 409—411, Nr. 122.

2) Vezi descrierea acestei cărți în paragraful: Ucenicii, sub Gheorghe Radovici.

3) Vezi descrierea cărții în BRV., I. pag. 423 — 423, Nr. 130.

4) Vezi despre Ioan Papa Comnen, N. Iorga, IBR., II., p. 33, 44, 50, 61.

5) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 422 — 3, după Picot.

6) Vezi descrierea în BRV., I., pag. 419 — 421, Nr. 127.

7) Ibidem, I., pag. 441 și IV., pag. 28, Nr. 36.

8) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 421 — 2, Nr. 126.

9) Ibidem I., pag. 422 și 441.

10) Ibidem, I., pag. 440 — 1, Nr. 134.

11) Ibidem, I., pag. 448 — 450, Nr. 139.

12) Ibidem, I., pag. 442 — 7, după Picot.

13) Ibidem, I., pag. 450 — 1, Nr. 140.

14) Ibidem, I., pag. 451.

15) Ibidem, I., pag. 451 — 2, Nr. 141.

16) Ibidem, I., pag. 452 — 4, Nr. 142.

17) Ibidem, IV., pag. 218, Nr. 143.

18) Vezi BRV., IV., pag. 28—29, Nr. 37 — aici greșit citată data de an pentru ceaslovul slavo-român din 1703.

În anul 1704, prin priveghierea lui Antim, ucenicul său Mihail Iștvanovici¹⁾ tipărește volumașul în 8° cu 16 foi, lucrarea lui Radu Brâncoveanu fiului Domnului C-tin Brâncoveanu și anume: *Cuvântare la patima cea mântuitoare*, — în grecește — și închinat lui Dositei patriarhul Ierusalimului²⁾. Și tot în același an se publică opera lui Plutarh: *Paralele grecești și române* traduse în greaca modernă de C-tin fiul lui C-tin Brâncoveanu, volumul fiind în 8° și în întindere de 88 pagini³⁾.

În anul următor și anume la 2 Aprilie Antim tipărește în grecește prin grija sa de episcop al Râmnicului și cu cheltuiala ieromonahului Ignatie egumen al mănăstirii Nucet și prin îngrijirea și corectura lui Mitrofan Gregoras, din Dodona: *Slujba sfântului Visarion*, volum în 4° de 30 foi⁴⁾.

Apoi în vara aceleiași an Antim temeinicește tipografia la reședința sa dela Râmnicul-Vâlci, unde în Septembrie tipărește minunata ediție vrednică de cele mai vechi și mai vestite ateliere ale Apusului⁵⁾, *Tomul Bucuriei*, volumul în folio, de 676 pagini ce cuprinde: Epistolele lui Fotie patriarh al Constantinopolului, al 8-lea sinod ecumenic, cele împotrivoitoare la primatul Papei Romei ale lui Nicolae Dr. Filozof, cuvântul lui Meletie al Alexandriei despre primulul Papei și dialogul ieromonihului monah asupra altui oarecare monah împotriva latinilor, — tipărirea făcându-se cu cheltuiala lui Dositei Patriarhul Ierusalimului⁶⁾.

Lucrările următoare ce le publică în 1705, sunt toate în românește și astfel apare în primul rând lucrarea proprie episcopului Antim și anume: *Învățătură pre scurt pentru taina pocăinței*⁷⁾ — *întinsul Antologhion, în folio* cu 407 foi⁸⁾, *o Evanghelie*⁹⁾ și Molitvenicul tipărit de ucenicul său Mihail Iștvanovici, dar prin osteneala și cu toată cheltuiala episcopului Antim — cum are grijă să o spuie în titlu ucenicul său¹⁰⁾.

Ajungând mitropolit, Antim nu dă uitării meșteșugul atât de drag lui, prim care se ridicase în treptele cele mai înalte ale ierarhiei bisericești și în anul 1709, își temeinicește tipografia dela Târgoviște unde în August același an tipărește cu cheltuiala și cu tiparul său, — cum o spune în titlu —: *Serviciul bisericesc* — în grecește — volum în folio și extrem de întins — 1597 pagini — închinat lui Atanasie patriarh ecumenic¹¹⁾.

În Septembrie anul următor tipografia sa tipărește *Slujba Sfintei Ecaterina*, la un loc cu o noua ediție a *Proschintariului Sf. Munte Athos*, a doctorului Ioan Comnenul, volum în 4^o¹²⁾. Tot în același an ucenicul său Gheorghe Radovici tipărește o noua lucrare a mitropolitului Antim și anume: *Învățătură bisericească*¹³⁾.

Sprijinul lui Antim la tipar nu încetează căci în 1712 ucenicul său Gheorghe Radovici tipărește cu toată cheltuiala dascălului și supremului său erarh, un *Octoih*. Un an mai târziu același elev tipărește tot cu cheltuiala lui Antim un *Liturghier*¹⁴⁾ și un *Molitvenic* — alcătuit după cel grecesc chiar de Antim¹⁵⁾ și probabil tot cu întreaga cheltuială a mitropolitului¹⁶⁾ și un *Catavasier* ce apare încă în Martie. Desigur ca prin sprijinul material al lui Antim apar și *Capete de Poruncă*¹⁷⁾, la fel în anul următor *Ceaslovul tradus de Antim*¹⁸⁾ cum și lucrarea: *Despre oficii*¹⁹⁾ a patriarhului Hrisant Notaras. Și tot în același an apar

1) Vezi despre Mihail Iștvanovici paragr.: Ucenicii, sub acest nume.

2) BRV, I., pag. 457 — 460, Nr. 145.

3) Vezi BRV., I., pag. 457 — 460, Nr. 145.

4) Ibidem, I., pag. 463, Nr. 148.

5) Vezi N. Iorga, IBR, II, pag. 43.

6) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 463 — 6, Nr. 149.

7) Vezi Ilie Corfuz, Contribuții la Bibliografia Românească Veche = CBRV., în Revista Istorică Română RIR, 13, 1945, pag. 498 — 9.

8) Vezi descrierea în BRV, IV., pag. 219, Nr. 147.

9) Vezi descrierea în BRV, IV., pag. 31 — 2, Nr. 40, după Ghenadie (Enănoceanu) *Evangheliile, studiul istorico-literar* București 1895, pag. 71 — 8.

10) Vezi descrierea cărții în paragraful: Ucenicii.

11) Vezi descrierea în BRV., I., pag. 480 — I., Nr. 157.

12) Ibidem, I., pag. 481 — 2, Nr. 159.

13) Vezi descrierea cărții în paragraful: Lucrările.

14) Vezi despre aceste lucrări paragraf.: Ucenicii.

15) Vezi paragraful: Lucrările.

16) În titlu și în prefață nu se precizează; vezi paragraf.: Ucenicii.

17) Vezi paragraful: Lucrările.

18) Vezi paragraful: Traducerile.

19) Vezi paragraful: Ucenicii.

la București versurile sale: *Sfătuiri creștino-politice*¹⁾ tipărite de Dionisie Floru ieromonah. Aceasta este ultima lucrare ce vede lumina tiparului în vremea vrednicului Mitropolit Antim Ivireanul.

UCENICII

În răstimpul îndelungatei sale meserii de tipograf, Antim Ivireanul a reușit să-și formeze ucenici vrednici de marele lor dascăl, astfel că în vremea când Antim ajunsese Mitropolit, Del Chiaro spune, că meșterii tipografi erau în tipografie valahi instruiți de persoane care la rândul lor au fost instruite de Antim²⁾.

MIHAIL IȘTVANOVICI

Cel dintâi dintre ucenicii lui Antim este Mihail ce mai târziu își adaugă la semnătură și numele tatălui său dar, după moda slavă a vremii adică cu sufixul *vici* la sfârșit, iscăbind astfel: *Mihail Iștvanovici*, la care apoi mai târziu alătură și titlul său bisericesc de *ipodiacon* adică — diacon de un grad mai mic. Acesta tipărește la Snagov și anume la 6 Februarie 1696, — în limba slavă — *Orânduiala Slujbei Sfinților C-tin și Elena* în 4° cu 50 pagini, arătând în prefață că lucrarea ce tipărește „iaste pârgea și roadă noao a meșteșugului tipografiei... cât au fostu voia lui Dumnezeu a pune dar al său de sus și în mine cu lucrarea Sfinției Sale și cu purtarea de grijă a cinstiului meu părinte și înduratelui dascăl, a lui Antim Ivireanul”³⁾. În trei ani Mihail Iștvanovici reușește să-și însușească temeinic meșteșugul tipografic căci în anul 1699, Constantin Brâncoveanu îl trimite în Transilvania unde ne aflându-se *meșter pentru lucrul tipografiei*⁴⁾ Mihail Iștvanovici tipograful tipărește la Belgrad în tipografia Mitropoliei un *Chiriadodromion*, sau *Evanghelie învățătoare*, un bogat volum în 4° cu 418 foi, unde în epilog adaugă versuri proprii⁵⁾ prelucrate după versurile dascălului său, ce acesta le-a publicat în *Evanghelia* tipărită la Snagov în anul 1697⁶⁾. Tot în același loc și an imprimă o *Bucoavnă ce are în sine deprinderea învățăturii copiilor la carte*, care cuprinde și câteva rugăciuni, volumul fiind în 8° mic cu 35 foi⁷⁾.

Un răstimp nu mai avem nicio știre despre Iștvanovici, pentru ca apoi în anul 1706, să-l vedem lucrând la Râmnicul Vâlcii sub privegherea maistrului său ajuns Episcop, unde tipărește întâi: *Slujba Născătoarei de Dumnezeu* — în 8° cu 114 pagini, cu textul în limba slavă, cu titlul și explicațiile în românește, cu data în era noastră, semnând pentru prima oară și cu titlul bisericesc de *ipodiacon*⁸⁾. În același an imprimă un *Octoih* — cu *cheltuiala* marelui spatar Mihail Cantacuzino — în *folio*, 87 foi cu textul tot în limba slavă, iar titlul și explicațiile în limba română⁹⁾. Apoi tipărește un *Molitvenic* — tradus de Antim — în 4° cu 467 pagini în a cărui prefață — închinată lui Antim — scrie, între altele, că este „nevrednicul” său „ucenic” și că „sădirea roadei a acestui meșteșug din ceput până la sfârșit imi iaste dela iubirea ta de Dumnezeu” și îl roagă să primească această tipăritură după cum Hristos a primit „cei doi bani ai vadevei”¹⁰⁾ — această comparație fiind luată de Iștvanovici din prefața lui Antim tipărită la Ceaslovul bilingv din anul 1702¹¹⁾. În același an Iștvanovici tipărește în grecește micul volum în 16° de 16 foi, lucrarea lui Gheorghe Maiota intitulată: *Cu-*

1) Vezi paragraful: *Lucrările*.

2) Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 51.

3) Descrierea cărții în BRV., I., pag. 341 — 3, Nr. 102.

4) Vezi prefața ce urmează în descrierea cărții din nota 7.

5) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 372 — 7, Nr. 115.

6) Vezi paragraful: *Lucrările*.

7) Vezi descrierea cărții în BRV., IV., pag. 209, Nr. 113.

8) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 341 — 3, Nr. 102.

9) Ibidem, I., pag. 467 — 8, Nr. 151 și IV., pag. 220, Nr. 151.

10) Vezi descrierea în BRV., I., 541 — 3.

11) Vezi paragraful: *Lucrările*.

vânt la Patima Domnului¹⁾ și Panegiricul Sfântului Niculae, lucrarea lui Radu C-tin Brâncoveanu — volumașul în acelaș format ca și Cuvânt la Patima Domnului²⁾. Și poate tot în acelaș an sau în anul următor³⁾ Iștvanovici imprima traducerea românească a Cuvântului la Patima Domnului — lucrare datorită lui Maiota, pomenit mai sus, în 16°, cu 44 foi⁴⁾.

În anii ce urmează activitatea tipografică a lui Mihai Iștvanovici încetează în țară căci Antim îl trimite în patria sa Georgia unde Iștvanovici își va continua cu multă râvnă meșteșugul ce și l-a însușit dela vrednicul Ivirean, după cum vom vedea mai jos⁵⁾.

GHEORGHE RADOVICI

Un alt ucenic al lui Antim este Gheorghe Radovici, adică fiul lui Radu care își semnează numele după moda slavă de atunci și poate și după cum văzuse la tovarășul sau mai în vârstă Mihail Iștvanovici.

Prima lucrare imprimată de Gheorghe Radovici este cea intitulată: „Învățături Creștinești” tipărită la Snagov în Ianuarie 1700 — în grecește, un volum în 8° mic cu 217 pagini, în a cărui prefață — închinată lui C-tin Brâncoveanu — arată ca: „pentru ca sa învățu acestu meșteșugul bisericescu al tipografiei” a „alergat ca cerbul setos la prea cuviosul întru eromonahi egumenul Sfintei Mănăstiri a vădeniei bogorodîi a Sneagovului duhovnicul Chir Antim dela Iviriia, am învățatu cu multă osteneală și osârdie dela Sfinția Sa meșteșugul tipografiei”⁶⁾. Pe Radovici nu-l mai întâlnim decât în anul 1710 când Antim era de doi ani în scaunul mitropolitan.

Și în anul 1710 Radovici tipărește o *Psaltire românească* în 4°, în 29 caete a 8 foi fiecare⁷⁾. Doi ani mai târziu și anume în 1712, Radovici tipărește cu cheltuiala dascălului sau un *Octoih*, în 4° cu 472 pagini⁸⁾. În anul următor vrednicia lui Radovici se arată în tipărirea unui *Liturghier* — în titlul *Liturghii* — cu a aceluiaș cheltuiala, în 4° cu 214 pagini⁹⁾ cum și traducerea dascălului său, intitulată: *Pilde Filosofoștii*¹⁰⁾. Anul 1714 cunoaște ca tipărituri ale lui Gheorghe Radovici un *Catavasier*, în 8° cu 140 foi¹¹⁾ tipărit în August și un *Ceaslov*, în formatul: 13×9 cm, cu 19 caete a 8 foi fiecare, plus foi liminare¹²⁾. Acestea sunt ultimile lucrări ce se cunosc a fi tipărite de Gheorghe Radovici.

Se crede că și ieromonahul Dionisie Floru ar fi fost unul dintre ucenicii lui Antim¹³⁾ și care în anul 1715 tipărește în grecește în tipografia mitropolitană, *Sfătuirile* lui Antim¹⁴⁾, iar în August — 1716, — în răstimpul când Antim nu mai era mitropolit însă urmașul sau nu fusese încă înscăunat¹⁵⁾ — tipărește tot în grecește și în mănăstirea lui Antim: *Istoria Sfântă adică Istoria Iudaică, opera lui Alexandru Mavrocordat Exaporitul*¹⁶⁾.

1) Vezi descrierea în BRV, IV., pag. 221, Nr. 152.

2) Ibidem, IV, pag. 221, Nr. 153.

3) În BRV, I., pagina 478, anul 1707 e cu semnul întrebării.

4) Vezi descrierea cărții în BRV., I., pag. 473 — 9, Nr. 155.

5) Vezi capit.: Munteanul Mihail Iștvanovici în Georgia.

6) Vezi descrierea cărții în BRV, I., pag. 391 — 3, Nr. 118.

7) Vezi descrierea cărții — după o copie fotografică a unui exemplar aflat în Biblioteca publică V. I. Lenin din Moscova — în BRV, IV., pag. 37 — 8, Nr. 46. În BRV, nu se cunosc și cele scrise de A. I. Iacimirski în *Новый трудъ по отарой славянской библиографіи*, extras din ИОРЯС А. Н. т. V. (1900), pag. 43 Nr. 12, unde se citează exemplarul ce astăzi se află în Biblioteca Lenin, iar pe timpul cercetării lui Iacimirski în muzeul Rujanov (azi Biblioteca Lenin) căci Iacimirski citează *Отчетъ Румянцовскаго Музея за 1876—1878 гг.*, p. 50.

8) Vezi descrierea în BRV., I., pag. 485 — 6, Nr. 162.

9) Ibidem, I., pag. 87 Nr. 164.

10) Vezi paragraful: Traducerile.

11) Vezi descrierea cărții în BRV., IV., pag. 41 — 2, Nr. 50.

12) Ibidem, IV., pag. 42, Nr. 51.

13) Părerea, la N. Iorga, ILR., I., pag. 421, însă nu există nici elemente care să îndrituiască aceasta.

14) Vezi descrierea cărții în BRV., I. pag. 498 — 9, Nr. 172.

15) Căci în titlul cărții se spune: „...pe când era arhieru prea sfințitul de Dumnezeu alesul Chir Antim din Iviria”, iar nu cu: — „bogoslovenia prea sfințitului mitropolit” — cum este de obiceiul. — (vezi descrierea cărții în nota ce urmează).

16) Vezi descrierea cărții în BRV, I., pag. 509 — 512, Nr. 176.

ACTIVITATEA ÎN IERARHIILE BISERICEȘTI

Antim a fost adus în țară ca simplu preot calugăr — ieromonah — și acesta e titlul bisericesc cu care el semnează primele tipărituri ce ies de sub mână-i iscusită.

Pe la 1694¹⁾ Antim se strămuta dela București la Snagov și aici — la puțină vreme după strămutare²⁾ este numit egumen. În aceasta ierarhie Antim caută să îmbunătățească averea și viața din cuprinsul mănăstirii caci sub egumenia lui Antim „pământul dadu mai mult, oamenii își făcura mai deplin datoria, iar mai bine decât toți Antim însuși”³⁾. Astfel Antim temeinicește mănăstirea lăsată aproape în parasire, îi hotărânicește moșiile, îi preface vasele pentru cult și îi repară cărțile de ritual și dela Antim s'a păstrat la Snagov o cătuie de argint cu inscripția urmatoare: „Aceasta cătuie împreuna cu potirul și cu ale lui toate fiind stricate s'au prefacut în zilele prea luminatului domn Io C-tin B. voevod, cu cheltuiala smeritului între ieromonahi Antim Ivireanul tipograful, leat 7203 (1695)”, iar pe un mineiu al lunii Decembrie se cuprind rândurile următoare: „acest mineiu al lui Decembrie fiind stricat și răsăpit, s'a legat cu cheltuiala smeritului întru eromonași Antim Ivireanul tipograful v dni Io Constantin B. B. Voevod fiind năstavnîc la aceasta sfânta casa la Sneagov, leat 7203” (1695) — August 29”⁴⁾.

Buna chiverniseală a mănăstirii Snagov, cum și calitățile lui Antim îi impun pe acesta atenției tuturor⁵⁾ și în Martie 1705, după depunerea lui Ilarion Episcop de Râmnic (1693—1705), acest scaun fu încredințat lui Antim „ca celui mai merituos dintre egumeni”⁶⁾.

La Râmnic Antim făcu lucrări la Episcopie și temeinici tipografia cu litere grecești și românești⁷⁾.

Moartea mitropolitului Teodosie de Veștem, întâmplată la 27 Ianuarie 1708, a făcut ca a doua zi Antim să fie înălțat în scaunul de Mitropolit.

LUCRARILE

Activitatea lui Antim Ivireanul nu s'a desfășurat numai pe tărâm tipografic și în ierarhii bisericești ci și în domeniul scrisului.

Astfel, în 1695, Antim redactează „minunatul izvod al odoarelor Mitropoliei”⁸⁾, în care trece odoarele, cărțile și documentele moșiilor mitropoliei, atât din Târgoviște cât și din București, un manuscris în folio cu 155 foi, aflat astăzi în Biblioteca Academiei R.P.R., fondul de manuscrise românești, sub cota 671⁹⁾.

Zece ani mai târziu Antim își publică lucrarea: „Învățătura pre scurt pentru taina pocăinții acum într'acesta chip întocmită și tipărită în zilele prea luminatului domn Io Constantin B. B. Voevod cu cheltuiala constitutului de bun neam a lui Șerban Cantacuzino biv vel paharnic și cu blagoslovenia prea sfințitului mitropolit Chir Teodosie de iubitoriul de Dumnezeu Chir Antim episcopul Râmnicului, la anul dela Hristos 1705”. Volumul se tipărește în 8° mic (14,5×10) de 25 fol și este destinat preoților și împărțit în două părți: partea I-a tratând despre spovedanie și *facerea canonisirii*, iar a doua: „În ce chip se cade să fie duhovnicul și cum să ispoveduiască și să îndrepteze pre oameni”¹⁰⁾.

O altă lucrare ce aparține lui Antim scrisă „sub Brâncoveanu de însuși

1) Data în bogată și documentată monografie a lui Nicolae I. Șerbănescu, *Istoria mănăstirii (Snagov, București 1944, pag. 66.*

2) După Șerbănescu, lucrarea citată, pag. 66.

3) Ibidem, pag. 67.

4) Ibidem, pag. 112, aici după Al. I. Odobescu, *Câteva ore la Snagov*, din revista *Română pentru științe literare și arte*, II., 1862 — pag. 402 — 403.

5) După cum spune Șerbănescu, în lucrarea citată, pag. 68.

6) Ibidem.

7) Vezi N. Iorga, *ILR.*, I., p. 422, după Constantin Erbiceanu. *CRONICARII GRECI*, pag. VI, nota 1 și *CONDICA SFÂNTA*, pag. 104.

8) Caracterizarea la N. Iorga *ILR.*, I. p. 419.

9) Vezi descrierea manuscrisului la N. Iorga, *ILR.*, I. p. 419. Caracș, CATALOGUL MANUSCRIFTELOR ROMÂNEȘTI = C.M.R., II., (1913) p. 426 — 9, Nr. 671.

10) Vezi descrierea la Ilie Corfus, *CBRV*, pag. 498 — 9.

mitropolitul Antim, care a caligrafiat catastiful averii mitropoliei" ¹⁾ este *Istoria fărăi Românești, de când au descălecat pravoslavnicii creștini* ce înfațișeaza „corpul brâncovenesc neoficial de cronici muntene” ²⁾ și este un manuscris în 4° cu 219 foi+5 foi nenumerate+12 foi nescrise, păstrat în Biblioteca Academiei R.P.R., în fondul de manuscrise românești, sub cota 180, unde provine din colecția lui Mihai Kogălniceanu, manuscrisul fiind într-o scrisoare frumoasă cursiva chirilică, legat solid în piele, cu urme de ornamentație aurită ³⁾).

A treia lucrare a lui Antim o formează: „Chipurile vechiului și noului Testament adică obrazele oamenilor celor vestiți ce se află în Sfânta Scriptura, în Biblie și în Evanghelie și adunarea pre scurt istoriilor celor ce s'au făcut pe vremea lor adevărind a fieșecăruia viața și faptele atâta a celor ce au viețuit cu viață buna cât și a celor ce au viețuit cu viață necuvioasă, începând dela Adam și pogorând până la Hristos. Acum întâi într'acest chip alcătuit și așezat prin multă nevointă și osteneala prea Sfințitului Mitropolit al Ungrovlahiei chir Antim Ivireanul și închinată cu cucerie spre semn de dragoste adevărată prea luminatului și înălțatului marelui domn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Io Constandin Brâncoveanu Basaraba Voevod. Dat în vestitul oraș al Târgoviștei la anul dela zidirea lumii 7217, meseci Iul 1°. Manuscrisul se afla în anul 1910 în Biblioteca centrală a Academiei teologice din Kiev și are 21 de foi.

Prima pagina a manuscrisului cuprinde — într'un chenar înramat, ornat cu vegetație împletită și având în partea de sus stema Țării Românești.

A treia pagină scrisă de însuși Antim și iscălită de el cuprinde prefața închinată lui C-tin Brâncoveanu, în care, între altele, arată motivul care îl îndeamnă să-și închine manuscrisul lui Brâncoveanu și cum l-a alcătuit, exprimând aceasta prin următoarele cuvinte: „că pentru multe folosuri și faceri de bine ce ai aratat și arați Măria Ta deapurarea către noi, sănt datoriu nu numai să mă rog lui Dumnezeu pentru fericita sănătate și buna întărire întru luminat scaunul Mariei Tale, ce și veri cu ce mijloc ași putea, să mă arăt către Măria Ta, mulțumitoriu și voitoriu de bine, atât la cele sufletești cât și la cele trupești. Drept aceia am vrut cu iubirea de osteneală de am adunat și am însemnat întru această cartică chipurile și obrazele tuturor strămoșilor noștri, anume: carele din carele se trage, precum să povestesc în Sfânta și Dumnezeiasca Scriptură, în cea veche și în cea nouă... pentru că, Măria Ta între prea luminatul neam al Basărabestilor, dintre cari s'au arătat Domni vrednici și creștini, însuși ai odrăslit ca o odrasla cu străluciri de aur, și ai înflorit ca o floare cu bun miros, pazita cu mila lui Dumnezeu neveștejită până acum și se va păzi și de acum înainte kata diadohin"... aluzie apoi la cele ce a făcut Brâncoveanu nu numai pentru țara sa ci și pentru alte țări, „pentru multe și nenumărate faceri de bine carele au câștigat cei de departe și cei de aproape dela creștineasca și asemanatoarea lui Hristos voință a Măriei Tale”.

Lectura acestui manuscris duce la concluzia ca autorul lui mânuia cu adâncă pricepere limba țării sale adoptive și că era un adânc cunoscător nu numai a scriitorilor bisericești ci și a celor profani, a căror opere circulau în vremea sa. Astfel — vorbind de copii lui Adam, Antim citează extrase întregi din opera filosofului Philon Evreul din Alexandria și din cea a lui Strabon. Este de adăugat și faptul ca Antim caută ca în note marginale să lămurească unele cuvinte, ca de pilda pentru *rodoslovie* indică marginal: *vorbire de neam*, pentru cuvintele grecești *kata deadohin*: *unul dupa altul* — iar execuția lucrării — figurile de patriarhi, prooroci, regi și regine, desenate cu finețea celui mai iscusit meșter în condei și în culori așa de vii și proaspete aplicate pe faldurile costumelor, dovedește ca este vorba de o lucrare artistică în toată puterea acestui cuvânt. Și dacă s'ar putea analiza îndeaproape întreaga factură a portretelor din manuscris s'ar putea dovedi ca îmbracamintea figurilor este dacă nu iden-

1, Vezi N. Iorga, *Cronicele Muntene*, în *Anal. Acad. Rom., Mem. Sect. Ist. Seria II., t. XXI, (1898-99)*, p. 419.

2) Vezi N. Iorga, *ILLR*, I p. 419.

3) Vezi descrierea manuscrisului la I. Bianu, *CMR*, I., pag. 417.

tică, atunci prea apropiată de cea a Domnilor, doamnelor, boierilor și boieroai-celor Țării Românești din vremea lui Antim¹⁾.

- Impresionat de ignoranța clerului Valah caci: „între cealelalte scârbe ce am mă rănesc la inimă — spune Antim — iaste aceasta cea mai grea de mă întristează și mă măhnescu mai multu, ca văz între preoții mei atâta prostie, atâta neînvățătură și atâta nedumireală, câtu cunoscu că nu puteți face vreunu ajutoriu sau vreunu folosu ticăloasei turme. Și pentru acea multă prostie a voastră și neștiință la sfânta carte” — cum spune în prefața — Antim alcatuiește și publică, la 8 Noembrie 1710 — prin munca tipografică a ucenicului său, Gheorghe Radovici, imprimarea făcându-se în tipografia Mitropolitană din Târgoviște — „Învățătură bisericească la ceale mai trebuincioase și mai de folos pentru învățătura preoților, acum întraceasta chipu tipărită în Sfânta Mitropolie în Târgoviște la anul de la Hristos 1710. Să se dea în dar preoților”. Lucrarea este un volumaș în 8° de 45 foi. Aceasta „mică cârticică” cum o numește Antim în prefață — se împarte în trei părți, partea I-a cuprinzând „Oarecarele din cele mai trebuincioase și mai de folos ale Sfintei Biserici și ale Sfințelor Paine” care sunt datori preoții a le ști, partea II-a — „învățătură despre spovedanie”, iar partea a III-a: „învățături pentru câte lucruri s’au putut afla până întru acestu ciasu carele se facu cu necuviință și fără de cale și trebuie ca de acumu înainte să nu mai facă”²⁾.

Această lucrare a lui Antim, tipărită în foarte multe exemplare³⁾, s’a bucurat de o mare răspândire căci în anul 1741, a apărut ediția a II-a publicată în tipografia Școalei Vacăreștilor⁴⁾.

Cu tot îndemnul și amenințarea lui Antim preoții valahi nu prea s’au ostenit să citească *Învățătura bisericească* și astfel Antim este nevoit să alcatuiască și să publice, în 1714, prin munca tipografică a aceluiaș ucenic al său Gheorghe Radovici și în aceeaș tipografie ca și *Învățătura bisericească*, circularele sale către preoți intitulate: Capete de poruncă la toata ceata bisericească pentru ca să păzească fiștecarele din preoți și din diaconi, deplin și cu cinste datorii hotarului său. Acum întâi tipărite în zilele prea înălțatului domn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Io Ștefan C. Voevod în Sfânta Mitropolie în Târgoviște la leat 7222 de Gheorghe Radovici⁵⁾. Porunca a II-a, din acest volumaș în 16° mic, de 17 foi ne dovedește că preoții nu numai că nu s’au ostenit să-și însușească cuprinsul *Învățăturii bisericești* din 1710, ci nici n’au prea păstrat *cârticica* căci prin această poruncă Antim cere cu stăruință și amenință cu caterisirea și trecerea „în rândul țaranilor” a preoților pentru ca „fiete care preotu să citească cu socotință acea cârțuluie de învățătură bisericească ce s’au tipărit la leatul dela Hristos 1710, și s’au datu atunce tuturor în daru și se implinească și cu fapta aceale ce scriu întrânsa, că apoi, de nu voru face să voru pedepsi; iară cine nu va avea să ciară la arhiereul său, că i se va da”, cere apoi ca și „această carte cu aceste douăsprezece capete” s’o pastreze fiecare preot „ca lumina ochilor” „și ceale ce s’au hotărâtu într’însa cu poruncă să se faca cu toată osârdia să nu afle nimenea pricină să zică că au pierdut’o sau au ars’o în casa lui, sau i-au furat-o cineva” — după cum motivau preoții ca pațiseră cu *Învățătura bisericească* — „că nu se va putea îndrepta, ci se va da în rândulu țaranilor”. Capitolele următoare din *Capete de poruncă* sunt: *Mijlocirile cu carele potu să rămăie diețile temeinice și nestrămutate; Izvodulu dieții; Mijlocirile cu carele potu să rămăie foilele zeastreloru temeinice și nestrămutate; Izvodul foței zeastriloru*, apoi trei porunci despre cununia celor fugiți, despre casatoriile dintre țigani și români și despre preoția rumânilor scăpați din rumânie. Antim se străduia, prin toate mijloacele, ca să ridice clerul valah și astfel el obține dela Domnul Ștefan Cantacuzino hrisovul prin care „toata ciata preo-

1) Vezi descrierea manuscrisului la St. Berechet, Un manuscris de zugrăveală al Mitropolitului Antim, în Comisiunea monumentelor Istorice, Secția din Basarabia, Anuar II (1926) p. 125—134, unde se dau și 8 facsimile din text.

2) Vezi descrierea cărții în BRV, I, p. 548—550, Nr. 158.

3) Căci exemplare www.dacoromanica.ro, după cum se vede din porunca a II-a cuprinsă în *Capete de poruncă*, publicate în 1714, vezi p. 25.

4) Vezi BRV, I., pag. 550.

tească" este scutită „de sarcina dariloru, ce da de rândul cu țara”¹⁾, cum spune în prefața ce însoțește circularile sale din anul 1714²⁾.

În cadrul acelorași învațături dar pentru o sferă mai restrânsă surse și acele „Oarecare învațături trebuincioase de folosul și cinstirea mănăstirei (Antim)” — cum le numește Antim care le scrie în cadrul testamentului sau început la 24 Aprilie 1713, și încheiat — cu un adaos — la 15 Martie 1716³⁾.

În anul 1715, Antim alcatuiește în versuri o *Antologie de sentințe*, ce le-a „adunat din sentințele vechilor dascăli înțelepți pe cele mai frumoase și mai potrivite, câte adica contribuiesc” la guvernare și le-a „expus în stihuri simple politicești rimate pentru ca sa fie mai ușor de înțeles și mai cu înlesnire ținute minte” — cum o spune în prefața. Aceste versuri Antim le publică, la 1715, în grecește sub urmatorul titlu tradus în românește: „Sfaturi creștine — politice catre prea credinciosul și prea înalțatul domn și stăpânitor a toată Ungrovalahia, domnul domn Ioan Ștefan Cantacuzino voevod, de prea sfințitul și alesul de D-zeu mitropolit, domnul domn Antim din Iviria, de curând tiparite cu câteva rugaciuni folositoare sufletului pentru întreaga săptămâna, în prea sfânta mitropolie în București în anul mântuirii 1715. Sfârșit și lui D-zeu mărire. S'a tiparit de Dionisie ieromonahul Floru”. Această lucrare este în 4° mic, cu 40 pagini, închinată — după cum se vede și din titlu — domnului muntean Ștefan Cantacuzino⁴⁾.

Dar cea mai de seama opera pe care Antim a lăsat-o posterității „titlul lui de glorie”⁵⁾ o formează *Predicile — Didahiile* — după termenul grecesc — ce vrednicul ierarh le-a ținut în mitropolia București începând cu anul 1709 și sfârșind cu August 1716, în fața domnului, boierilor și a poporului, — predici „care formează în acelaș timp unul din cele mai maiestre monumente literare pe care ni le-a transmis secolul al XVIII-lea”⁶⁾.

Un prim manuscris al lor, datând din anul 1781 și cuprinzând 29 predici — ce au în fruntea lor cele două apologii către domn — a fost descoperit în anul 1871, de Episcopul Melchisedec și anume în biblioteca episcopului de Buzau Dionisie Romano⁷⁾ și publicat apoi în 1886, de prof. I. Bianu, sub titlul: *Predice făcute pela praznice mari de Antim Ivireanul Mitropolitul Ungrovalahiei 1709—1716*. Un al doilea manuscris, autograf având „scrierea citeață regulat executată și litera bine mănuită... multe din înfloriturile sale la începutul predicilor sunt executate cu o arta de valoare”⁸⁾, cuprinzând: 27 predici, cele două apologii către domn, 4 panegirice, un cuvânt despre spovedanie și altul despre pocăință, a fost descoperit, în anul 1887, la mănăstirea Caldărușani de Constantin Erbiceanu, care l-a și publicat, un an mai târziu, sub titlul: *Didahiile finite în Mitropolia din București de Antim Ivireanul Mitropolitul Ungrovalahiei 1709—1716, publicate dupa manuscrisul original*. O altă culegere sau primul volum a celei cunoscute a căzut în mâna Episcopului Melchisedec⁹⁾, pe când se tiparea ediția Erbiceanu. Acest volum începe cu o prefață în care se arată că lucrarea e o adunătură și o traducere și se recomandă preoților și creștinilor în genere¹⁰⁾. Și o cercetare a acestei colecții, publicată ca volumul II al ediției

1) Este cunoscut și hrisovul care s'a tipărit în anul 1714 și prin care preoții sunt scutiți de toate dădăile, fiind îndatorați a da anual numai „poclonul cel obișnuit prea sfințitului mitropolit și celor doi iubitori de Dumnezeu Episcopi, carele iaste pre leage și canonicască pe anu 80 ughi de preotul, vezi descrierea lui în BRV, IV, pag. 42. Nr. 52.

2) Vezi descrierea cărții în BRV, I, p. 492—3. Nr. 168.

3) Vezi mai jos *Ctitoria*. Versurile s'au tradus în românește de C. Erbiceanu și s'au publicat la București în 1890. în 26 pagini.

4) Vezi descrierea cărții în BRV, I, p. 498—9, Nr. 172.

5) Vezi N. Iorga, ILR, I, pag. 427.

6) Ibidem.

7) Manuscris în 40, cu 262 foi, se află astăzi în Biblioteca Academiei R.P.R., în fondul de manuscrise românești, sub cota 524 și este descris de Ioan Bianu și R. Caracșan în CMR, II, pag. 268—70.

8) Caracterizarea e a lui Constantin Erbiceanu din opera citată, pag. VI.

9) Cum spune N. Iorga în ILR, I, pag. 427.

10) Ibidem.

Erbiceanu ¹⁾, a tiparit Melchisedec, în volumul X, din Analele Academiei Române ²⁾.

În *Didahiile* lui Antim desigur ca e multă imitație — în volumul descoperit în urma chiar multa traducere destula erudiție migaloasa de teolog care nu se citește și nu se poate citi ³⁾ și sunt în cea mai mare parte traduse sau compilate din operele marilor predicatori ortodoxi, mai ales îi slujește de model vestitul predicator al comunității grecești din Veneția, Ilie Miniati. Dar în afară de partea de împrumut, în afara de cea banala și moarta e și o alta, care deși nu este cea mai întinsa, totuși ocupa multe pagini ⁴⁾. Aceasta este partea proprie, originala, a lui Antim, în care el își exprima sentimentele proprii și în care se vedește experiența lui ⁵⁾. Apoi Antim este cel dintâi, dintre ierarhii bisericii românești, care înțelegând însemnata amvonului, o spune raspicat ca: „citanile și tâlcurile... sunt mai bune decât citania sfintei evanghelii” ⁶⁾.

În *predicele* sale Antim arată poziția grea politică a Țării Românești fața de Turci „fiind înconjuțați și îngradiți între hotarele celor straini de felul și împesurați de atâtea nevoi și scârbe ce vin neîncetat dela cei ce stapănesc pa mântul acesta” ⁷⁾.

Minunata este caracterizarea felului de viața a boierimii în timpul postului: „în ce chip se tânguește în zilele cele de post, casca adesea, se culca puțin și iar se scoală, dorm în silă și silesc sa treaca zilele și sa nu le priceapa, se îngreuiază asupra soarelui, căci zăbovește a înopța, numesc zilele postului mai mari decât celelalte, se fac cum că au durere la stomah și ametesc de cap, și stricăciune obiceiului lor, carele nu sunt semne ale postului ci ale nesațiului, cu nepohta se duc la masa, rapșesc asupra verzelor, înjura legumele, zicând: în zadar s'au adus în lume, se fac și cunoscători de firi iubitorii de mâncări, beau apa fară de răsuflare, ca când ar fi luat dela doftori vre'o bautura — fara de dulceața, de vindecare și cei mai mulți meșteșuguesc bautura, mângându-și pohta lor, unii cu bragă, alții cu bere, alții cu șerbet, alții cu liveji, alții cu mied” și nascocesc ca postul „este facator de boale” ⁸⁾. În cadrul lipsei de religiozitate este necinstirea Duminicilor și a marelor sarbatori de catre negustorii carora Antim le adreseaza urmatoarele: „Și va poruncesc tuturor căți sunteți cu meșteșug și cu neguțatorii, veri de ce breaslă, ca de acum înainte Duminecile și sărbătorile cele mari ce se numesc domnești și ale Maicai Precistii și a unora din sfinții cei numiți sa va închideți pravaliile și nici să vindeți, nici sa cumpărați, nu numai dela creștini, ci nici dela alte limbi ce nu sânt de legea noastră nici să lucrati”, căci daca nu vor respecta cele spuse de el îi va pedepsi bisericește cu pravila și pe dreptate „nefacându-va nicio napaste”, iar cei „semeți și tari de cap” vor căpăta și pedeapsa domneasca ⁹⁾. Desigur că cei în cauză nu prea voiau să asculte de spusele Mitropolitului, murmurând ca de ce vladica se amesteca în treburile lor, la care Mitropolitul raspunde ca sub oblăduirea sa sunt „toți oamenii căți sunt în Țara Româneasca, dela mic pâna la mare și pâna la un copil de față, afară de pagani și de aceia ce nu sunt de o lege cu noi” ¹⁰⁾. Mitropolitul vestejește, cu toata tăria, și mulțimea proceselor cari saraceau pe cei împričinați: „părele ce aveți obicei de va pârași unul pe altul ca sa vă săraciți... și cine are acel obicei de pâraște pe fratele sau creștin pentru ca sa-l pagubeasca și sa-l sărăceasca, sa se lase de acel lucru” caci la spovedania „acel pacat al părei nu se va ierta nici cu un mijloc, caci este mai mare decât ucidera” — și mitropolitul poruncește preoților ca atunci când cel care va avea „acel pacat al părei, de va da acel om înaintea voastra fagaduiala

1) Vezi Ioan Bianu și R. Caracș, CMR, II., pag. 273.

2) Acest manuscris în 4° cu 349 foi se află astăzi în Biblioteca Academiei R. P. R., fondul de manuscrise românești, sub cota 525, și este descris de Ioan Bianu și R. Caracș în CMR., II, pag. 270—273.

3) Cum spune Iorga în ILR, I, pag. 430.

4) Cum spune N. Iorga în I.L.R., I, pag. 430.

5) Ibidem.

6) Vezi Analele Academiei R.P.R. A.A.R., X., pag. 16.

7) Citez *Didahiile*, după ediția Erbiceanu, p. 4.

8) Ibidem, pag. 26.

9) Ibidem, pag. 112.

10) Ediția Erbiceanu, www.dacoromanica.ro

și se va chezași, cum ca nu va mai pări pe nimeni în viața lui, voi sa-i dați iertaciune, dar sa-l și canonisiți, apoi să se și comunice, iar de nu va vrea să se părăsiască, sa-l lipsiți nu numai dela Sfânta Taină ci și dela biserică”¹⁾).

Antim condamna aspru atât vanitatea cât și găteala și sulemeneala boieroaicelor, cărora le aducea pilda Sarei soția lui Avram, care nu se sfia să și primească oaspeții frământând pâine: „Oare să fie acum vreuna așa? Ba, căci ia scoate mâna Sarei! O vad plină de cocă. Scoate și mâna unei muieri de acum? O văd plină de inele și scule. Caut și văd fața Sarei plină de pielm. Vad și fața unei muieri de acum, plină de fleacuri drăcești”. Antim cunoaște îndeaproape atât strădaniile lumii în mijlocul căreia trăiește, cât și starea grea a poporului pe care o subliniaza și o deplânge, iar asemuirea, ce o face, cu acest prilej, este dintre cele mai frumoase, căci: „lumea aceasta iaste ca o mare ce se turbura, întrucare nici o data n’au oamenii odihnă, nici liniște, corăbiile, între valuri sunt împrăștiile, craiile, domniile și orașele, mulțimea norodului, polițiile, supușii, bogații și saracii cei mari și cei mici sânt cei ce călătoresc și se afla în nevoie. Vânturile cele mari ce umilă marea sânt nevoile cele ce ne supăra întotdeauna; valurile ce luptă corabia sunt nenorocirile care se întâmplă în toate zilele, norii ce negresc văzduhul, fulgerile ce orbesc ochii, tunetele ce înfricoșează toată inima vitează, sunt întâmplările cele de multe feluri, neașteptatele pagube, înfricoșările vrășmașilor, supărările, necazurile ce ne vin dela cei din afara, jafurile, robiile, darile cele grele și nesuferite”²⁾. La greaua stare a poporului Antim face deseori aluzie în predicele sale, căci: „toți patimesc, toți sânt în scârba, toți suspină sub jugul cel greu al nevoiei... stăm în cum-păna să perim de nevoi, de nenorociri. Și cum dar se va mântui norodul, cum să scuture această ticăloasă de țară de sarcina cea grea a relexor ce o supără?”³⁾).

Și Mitropolitul merge și mai departe în aratarea stării poporului, citând chiar spusele lui, care arată că „noi avem grele dări asupra noastră și nu putem face aceste ce zici”⁴⁾, sau „dar noi suntem saraci și nevoiași și cum vom putea să facem milostenie, că n’avem hani”⁵⁾, ori; „am face mila ci nu ne da mâna, ca avem nevoi multe și dari și avem casă grea și copilași cam gloata și oameni mulți cari se ocrotesc pe lângă noi”⁶⁾. Mitropolitul, în aspra mustrare, ce face societății din vremea sa, nu trece cu vederea și clasa dominantă care jefuiește norodul, caci la spovedanie cei avuți nu spun duhovnicului că: manânca „carnea și munca fratelui” lor creștin și beau „sângele și sudoarea feței lui”⁷⁾ cu lacomiile și nesațiul” ce-l au; sarindarul pe care cei avuți îl dădeau „iar din jafuri și din nedreptate agonisite” și că această clasă „jefuiește și prada și casnește pe saraci”⁸⁾. Vörbind de cei mari și bogați, Antim arată luxul în care aceștia trăiesc fața de mizeria celor săraci, cere ca și cei săraci sa fie cinstiți și vestejește împilarea acestora din urma, căci: „Nu se cuvine cinstea și lauda numai oamenilor celor mari și bogați, că sunt vrednici acestui dar și cei mici și smeriți; că măcar ca cei mari stralucesc cu hainele cele de mult preț și cei mici n’au cu ce-și acoperi trupul, cei mari se odihnesc pe așternuturi moi și frumoase și cei mici se culca pe pământul gol și pe paie; aceia însoțiți cu mulțime de slugi, iar aceștia lipsiți, pustii și de ajutoriu de prieteni; aceia între rasfațari și între bogății și aceștia între primejdii și între întristăciuni. Insa cu toate acestea mariri despărțite, nu se cuvine celor mici mai puținica cinstă și dragoste decât aceia ce se cuvine celor mari și bogați, nici iaste cu dreptate celor mari sa li se închine lumea și pre cei mici să-i baljocoreasca, de aceia sa se teamă și pre aceștia să-i obidească, deaceia să se rușineze și pre aceștia sa-i înfrunteze, pentru caci, macar ca cei mari cu sila și cu puterea rasplătesc sudalmele, iar cei mici au înger sprijinitor în ceriu de pedepsesc

1) Ediția Erbiceanu, pag. 112.

2) Ibidem, pag. 168.

3) Ibidem, pag. 170.

4) Ibidem, pag. 27.

5) Ibidem, pag. 113.

6) Ibidem, pag. 85-6

7) Ibidem, pag. 85

8) Ibidem, pag. 96.

pe cei ce-i obidesc" ¹⁾). Antim condamnă și conservatismul primejdios ce se opune progresului și în acest sens citează pilda cu viermele din rădăcina hreanului, căruia „de-i va zice cineva să iasă de acolo, să meargă la alte rădacini mai bune și mai dulci, el zice că mai dulce decât hreanul nu este, că acolo s'au născut și întru aceea s'au pomenit" ²⁾). Dar chiar când avem de aface cu o frazeologie bisericească pură, cu vechia, veșnica și banala morală, în formele ei vechi, temeinicite de tradiție, frumuseți literare atrag luarea aminte a cetitorului și-l fac să urmărească, mai departe, predica lui Antim ³⁾). Așa de pildă: „De vreme ce soarele cest simțitoriu, când răsare și se înalță de pre pământ, se face pricină și mijlocitoriu a multor bunatați, că întinzându-și razele luminează pământul și marea, gonește și răsipește toată ceața și negura, încălzește și hrănește toată felurimea dobitoacelor și în scurt sa zic, toate le însuflețește și le înviază și pre toate împreună le bucură și le veselește, dar cu cât mai vărtos soarele cel de gând al dreptății, fiul și cuvântul lui D-zeu, ⁴⁾... sau exprimarea legăturii dintre soare și pământ, căci: „Cine au văzut vreodinioară între zidiri atăta dragoste câtă iaste aceia ce arată soarele pre pământ? Că de iaste luminătoriu mare al ceriului și împărat al tuturor stealelor, iar lăsând celelalte stihii îndrăgește și iubește mai mult pre smeritul aceasta de pământ și spre dânsul are închinată (plecată) toată pohta lui, pre dânsul luminează cu razele sale, pre dânsul împodobește cu de toate feliurile de copaci, pre dânsul încununază cu florile, pre dânsul îmbogățește cu rodurile, pre dânsul hrănește cu lucrurile sale și pentru ca să nu se depărteze dela el nici odată, face pururea o învârtăjire împrejurul său, cu un umblet neconținut" ⁵⁾). Merita de subliniat și comparația: „După ce au ascuns soarele toate razele lui și s'au stâns de tot lumina zilei, între întenericul nopții și când cerul de osteneală au fost închis spre somn toți ochii lui, atât cât nici luna nu priveghea, nici una din stelele cele mai mici avea deschise tâmplele lor ceale de argint" ⁶⁾). Tot așa și: „Fiește care vânatore, își gătește sculele și ciniile meșteșugului său: adică cel ce prinde păsări zburătoare face lațuri și mreje, iar cel ce vânează hiare sălbatică își face pușcă, cursă de fier, gropi și altele ca acestea; așijderea și pescarii își fac undițe, cârlige, plasă, sac și câte-l învață meșteșugul său, ca să dobândiască și să câștige ceia ce pohtește. Iar cel ce vrea să vâneze oameni, cu ce scule socotești că ar putea să vâneze?" ⁷⁾). Antim slavește, într'una din predicile sale și stema Țării Românești — corbul ⁸⁾ cu crucea în cioc ⁹⁾). Și în sfârșit este de adăugat faptul că Antim pare să fi cunoscut și acea curioasă carte de științe naturale ¹⁰⁾, numită *Fiziologul* ¹¹⁾, căci pasagiul: „Ci să facem cum face ariicul, că după ce merge la vie, întâiu se satură el de struguri și apoi scutură vița de cad broboanele pe jos și se tăvălește pre dânsule de se înfig în ghimpii lui și duce și puilor" ¹²⁾, dovedește cele spuse. Predicile lui Antim — icoană, vie a societății vremii — s'au publicat în mai multe ediții ¹³⁾.

Arătam mai sus că în cuprinsul Didahiilor se află și cele doua apologii ale lui Antim din pragul anului 1712, când domnul Constantin Brâncoveanu îi cerea demisia. Dacă în Didahii Antim a avut modele vestite, stralucita sa pledoarie ¹⁴⁾, apararea sa personală, este originală. Din acest text aflăm că în ziua

1) Ediția Erbiceanu, pag. 174

2) Vezi Sextil Pușcariu, ILR, pag. 152.

3) Cum spune N. Iorga în ILR, pag. 432.

4) Vezi ediția Erbiceanu, pag. 74.

5) Ediția Erbiceanu, pag. 228

6) Ibidem, pag. 51.

7) Ibidem, pag. 107.

8) Deci nu vulturul cum mai susțin și astăzi unii cercetători ai istoriei românești, căruiu parte din ei îl spun acvila valahică.

9) Ediția Erbiceanu, pag. 62.

10) Cum o caracterizează N. Cartoian în *Cărțile populare în literatura românească*, București I, (1929), pag. 193.

11) Precizarea folosirii *Fiziologului* la D. Russo — *Studii și Critice*, București, 1910, pag. 24 nota I. și de aici și la N. Cartoian, opera citată, I., pag. 193.

12) Ediția Erbiceanu, pag. 73.

13) Vezi ediția lui N. Iorga dela Valenii de Munte din 1911, — cea a lui Petre Haneș București 1915, cum și edițiile școlare din anii 1895 și 1908 ce cuprind extrase din Didahii.

14) Cum spune Sextil Pușcariu, ILR, pag. 152.

de 13 Ianuarie anul 1712, Dumineca „la vreme de chindie” Mitrofan de Nisa în text: Episcopul Nisis Chir Mitrofan, Tasitul, fost la mănăstirea Dionisiu dela Athos și în ființa duhovnicul lui Brâncoveanu — se înfațișează la Antim spre a-i comunica ca „pentru niște lucruri ce le-au adus întâmplările vremii de s'au făcut” care s'ar fi făcut „cu învațatura și îndemnarea” lui Antim — adică legatura cu Rușii din anul 1711¹⁾, domnul fiind „îndemnat de niște obraze mari bisericești și mirenești pline de zavistii și de răutate”²⁾ — adică fețe înalte bisericești grecești, în frunte cu duhovnicul domnesc care-i va urma în scaun lui Antim, cum și parte din boieri anume cei care erau cu Turcii — îi cere ori să lăsa „păretisis de buna voia mea și să-mi las scaunul să ies au să mă scoată Maria Sa cu sila, și să scrie la Țarigrad să mă și caterisească”³⁾ — cum spune textual Antim. Ascultând acuzația ce i se aduce, Antim redacteaza apărarea sa, formată din 12 puncte, cu care Marți seara, adică la 15 Ianuarie, se înfațișează la curte unde vorbind „în taina” cu domnul îi spune că se retrage din vladicie de buna voie și îi lasa cele douăsprezece puncte, pe care le înfațișează, în textul ce urmează, ca, „sa se afle la cei de pre urma spre aducere aminte și sa cunoasca fieștecine și nevinovăția noastră”⁴⁾.

În introducerea acestui text, pe care Antim îl numește scrisoare, Mitropolitul în cauza spune ca-l încredințează lui Brâncoveanu ca „sa o citești când vei avea îndelete” „și cele scrise sa le socotești toate cu amarantul cu judecată dreaptă că le vei afla adevarate și scoate din inima Măriei tale acel ghimb, ca nu sunt (știe Domnul) precum mă socotești Măria Ta și precum mă vorbesc de rau împotrivicii mei și am nădejde... ca se va descoperi dreptatea mea fără de zabava. Știu ca vrajmașii mei, cuvânt fara de lege au aruncat asupra mea înaintea facătorului meu de bine carele ești Măria Ta”. Urmează apoi textul propriu zis al scrisorii — cele 12 puncte. Astfel Antim se jura ca n'a *viclenit* împotriva lui Brâncoveanu, nici asupra casei lui și nici n'a avut vre'un *gând rau* asupra lui, iar „cei ce au graiit rau către Maria Ta (asupra nevinovatului) fără de lege, în trufie și în defaimare” sa fie afurișiți, dar chiar dacă „în biserica” — în timpul predicii — sau „afară în taina, sau de față înaintea Măriei Tale, au și pe după dos, vreun cuvânt carele sa nu fie fost pre plăcerea Măriei Tale, l-am graiit din datorie ca un pastoriu sufletesc, iar nu cu vicleșug, să te vatăm au trupește au sufletesti”⁵⁾. Apoi înfațișeaza cum a venit în țară și întreaga lui viață ce a petrecut-o în Țara Românească: „Eu aici în țara n'am venit de voia mea, nici de vreo sarăcie sau lipsa, nici mănăstirea Sneagovului nu am luat-o cu deasila; iar ce-am lucrat în 7 ani, ce am fost acolo nu atâta din venitul casei, cât din sudoarele feței mele, — lucrurile acealea marturisesc la toți și, măcar ca Măria Ta nu pohtea să es de acolo, iar cine au fost pricinuitoarii eșirii mele vor da seama înaintea lui Dumnezeu. Dar încaileam am eșit cu cinst și nimenea nu mi-au luat seama, caci se vede că am⁶⁾ făcut și am adaos, iar n'am stricat, iar nici datorie n'am lăsat”. Nici prin gând nu i-a trecut să se faca *arhiereu* la episcopia Râmnicului, însa fiind chemat, s'a supus Domnului unde a „șezut și acolo trei ani fără doua luni”, și ce a lucrat și acolo „nu atâta din veniturile casei cât iară din osteneala și sudoarea feței mele” — este știut tuturor. Dela Râmnic n'a plecat de voie căci era „odihnit cu atâta și îmi ajungea din destul necazurile ce petreceam”, iar când a plecat, a fost cu aceiaș cinst ca și la plecarea dela Snagov. Arata apoi că, „mitropolia n'am luat-o cu sila, nici cu mite, nici cu rugăciuni” ci D-zeu, i-a dat-o, luminând întru aceasta pe Domn. Și fiind în fruntea Mitropoliei „am pus osteneli peste osteneli întru toate și am trudit, din zi din noapte, lucrând cu mâinile și cu limba”⁷⁾. Cunoaște foarte bine pe cei mulți care îl părăsesc Domnului „unii fiind de aicea și alții dintraltă parte” căci „răutatea și zavistia din lume nici au lipsit nici va lipsi penruca iaste pornit omul din tineretele lui spre cele viclene și nu paraseaște a nu zavistui binele și cinstea

1) Vezi mai sus: **Biografia**.

2) Ediția Erbliceanu, pag. 37

3) Ibidem.

4) Ibidem.

5) Ibidem, p. 98.

6) Ibidem.

7) Ibidem, p. 99.

„altuia și pentru aceia știu ca se nevoesc mulți ca să strice cu vorbele lor otrăvicioase bunele „moravuri” ale domnului „și silesc cu viclesug” ca sa-l convingă pe domn ca la batrânețe să-și strice numele cel bun ¹⁾. Dacă ar discuta fațiș cu dușmanii lui atât în fața domnului cât „și înaintea a mult norod” le-ar învinge ușor defaimările, fara „să grăesc pe nimenea de rău nici să pârasc”, cum nu se cade unui arhiereu. Pomeniște de cele 24 puncte, ce dușmanii lui susțin că le-ar fi scris împotriva domnului și arată că aceste puncte le-a citit duhovnicului domnesc, trimis la el, de față fiind și mitropolitul de Adrianopol. A vrut ca sa le citească domnului încă de atunci de când a pornit acuzarea împotriva-i și să-i ceara voie de a afurisi pe fața pe cei care scornesc „un cuprins neadeverat”, dar nu l-au lăsat unii din prieteni. Dacă domnul dorește sa le citească le poate trimite căci în ele va vedea câtă cinste „îmi fac fii mei cei sufletești și ce vorbesc pentru mine” ²⁾.

Paretisis — demisie — formală nu poate da caci *calcă porunca și fâgăduiala* ce a primit și-a dat lui D-zeu când s'a hirotonisit caci „D-zeu nu glumește”, ci se va retrage dacă domnul *socotește că-i stă împotriva*. Insa cere domnului să judece dacă „iaste cu cale și de se cuvine să fiu lipsit acuma la batrânețele mele” „de turma” ce i s'a încredințat „și de munca și osteneala tineretelor mele” ³⁾.

Recunoaște că Mitropolia are datorii dar el știe că a îngrijit de dânsa ca de o casă proprie „iar nu ca un năimit carele junghe și strică”. Dar cine oare „pe aceste vremi din câți ne fiarbem într'această ticaloasă țară? — nu este dator, întreabă Mitropolitul. „Că întâiu și pre Maria Ta te aud totdeauna zicând cum că iaste datoare țara cu 200 și mai multe de pungi. Oare acea datorie Măria Ta o faci, au întâmplările vreamii? Adeverat întâmplările vreamii”. I se mai aduce și acuza „cum că sunt străin și nu s'au convenit să fiu eu Mitropolit. In Hristos suntem toți una; și apoi n'am fost numai eu Episcop și Mitropolit strain în Țara Românească, ci au fost și alții mulți, precum să văd în condice și precum se politiciaște în toată besearea, precum au stăut și alți domni de țara și streini, ca și în toată lumea — că D-zeu au făcut lumea slobodă pentru toți”. Antim încheie arătând că lumea cărtește numai dacă se strămută un ierarh dela o „bisearecă de ceale proaste”, sau dela o „mănăstire pentru carele nu iaste hotăr bisericesc... „cu atât mai vârtos să se strămute capul besearecii a vreunei eparhii”, în speță Antim ⁴⁾, dar sa „fie după cum pohtești și D-zeul păcii să fie cu Măria Ta” ⁵⁾.

Ca răspuns la această apărare, care cuprinde pagini din cele mai mișcătoare din câte ne-a lăsat trecutul și se ridică la mari înălțimi de demnitate sigură ⁶⁾, domnul îngădui lui Antim ca după un răstimp de două săptămâni să vie cu o apărare suplimentară. Antim însă nu mai așteptă cele 15 zile ci Duminica 3 Februarie își redactează apărarea suplimentară, care de data aceasta nu mai are întinderea celei dintâi și e destul de scurtă: „puținică a mea cucernică scrisoare” și aceasta poate și pentru faptul că se găsiseră în răstimp trei din cele 7 pungi ce i le puneau în seamă prigonitorii lui Antim ⁷⁾. Antim trimite noua sa apărare domnului prin acelaș duhovnic Mitrofan și roagă pe domn să-l judece drept „nu lăsa să-ți spurce unii și alții auzurile cu vorbele lor cele otrăvicioase” ⁸⁾. Credea că după ce Domnul va citi „acele 12 capete ce am scris într'ace foită ce i-am dat, te vei răzgândi și vei lăsa pre Irod — pre carele te îndeamnă să faci aceasta — ca pre un mincinos” — „și nu vei intra în păcat cu mine și în clevetirea a toatei lumii”, dar văzând că domnul *se nevoește* să isprăvească cele pornite împotriva sa, Antim îl roagă să-i fie milă „de batrânețele mele și de neputințele ce am”, să descopere și cele 4 pungi după cum le-a aflat pe cele 3, să-i ia zapisele dela datornici și să i le predea. Iar după aceasta el

1) Ediția Erbiceanu, pag. 100.

2) Ibidem.

3) Ediția Erbiceanu, pag. 101.

4) Ibidem pag. 102.

5) Ibidem, pag. 103.

6) Cum o caracterizează N. Iorga, în ILR, I., pag. 425.

7) Ediția Erbiceanu, pag. 105.

8) Ediția Erbiceanu, pag. 106.

va înfățișa domnului scrisoarea sa de demisie spre a pune capăt *scandelor* despre care domnul crede că se trag dela Antim „și așa vei fi și Măria Ta fără păcat și eu mulțamit și odihnit“. Altfel, dacă va fi caterisit, cum s'a întâmplat „acum“ cu patriarhul de Alexandria, aceasta nu va fi caterisire „ci bajocură be-searicei lui D-zeu sfî sfintelor taine“. Nu se cuvine ca domnul să-l lase să iasă „obidit și cu lacramile pe obraz că va fi păcat“ și adaugă că după cum domnul nu se *pripește* „la cele politicești a face răsplătire¹⁾ pentru cinstea domniei“ așa să nu se *pripească* „nici la cele besearicești“. Și Antim încheie prin cuvintele : „răul a face iaste lesne, iar a se desface iaste cu nevoie“ astfel că domnul sa „mai ia seama“²⁾ la pricina sa.

Tot în cadrul lucrărilor lui Antim se situează atât prefețele cât și versurile alcătuite de acesta și publicate în lucrările ce le tipărește. Astfel e prefața adresată *iubitului cetitoriu* din Evanghelia Greco-Română, ce Antim o tipărește în anul 1693. Același caracter au cele 8 versuri politice, privind stema țării și prefața din Psaltirea tipărită la București în 1694 — închinată lui C-tin Brâncoveanu.

Tot așa cele zece versuri politice privind stema țării — în frunte cu corbul — din Evanghelia tipărită în anul 1697. Aici sunt de subliniat și versurile dela sfârșitul tipăriturii, în următorul cuprins :

*Precum cei străini dorescu moșia să-și vază
Când sântu într'altă țară de nu potu să șază,
Și ca cei ce-su pre mare bătuți de furtună,
Și roagă pre Dumnezeu de liniște bună
Așa și tipografulu de a cărți sfârșire
Laudă neîncetată dă și mulțumire.*

Apoi prefața ce o închină lui Brâncoveanu din *Manualul* lui Cariofil, ce-l tipărește în același an, cele 8 versuri din *Carte sau lumină*, a lui Maxim Peloponezianul, tipărită în 1699, versuri închinată tot lui Brâncoveanu și care sunt identice celor din Psaltirea tipărită în 1694. Din prefața lui Antim, închinată lui Brâncoveanu și tipărită în *Heortologhion*-ul lui Sevastos Kimenitos, spicuim următoarele : „...Deci eu, fiindcă nu am și altă putere spre ajutorul aproapelui decât ocupațiunea tipografiei, n'am lipsit și nu voi lipsi vreodată ca să folosesc, după puțința mea, pe frații în Hristos ai mei, tipărind deosebite cărți de suflet folositoare și mântuitoare“.

Stihurile — în număr de 10 — închinată aceluiaș domn și tipărite în *Noul Testament* din anul 1703, au cu totul alt caracter ca cele de până acum. Interesantă este și exortația ce Antim redactează și tipărește în limba arabă la Ceaslovul din 1702, în care el „sărmanul truditor la această tipărire“ roagă să-i fie iertate „toate cele ce sunt în ea greșite și nepotrivite, fiindcă limba arăbească tmi este străină și fiindcă sunt ca om, păcătos și plin de greșeli. Căci nu este nimeni desăvârșit, decât singur D-zeu. Primiți așa dar bunăvoința mea și scuzele mele, precum a primit Domnul nostru cei doi bani ai văduvei. Căci dacă D-zeu ne va îngădui o altă dată să tipărim o altă carte, ne vom strădui să punem mai multă grijă și pază, după măsura în care ne va ajuta domnul nostru, a căruia slavă să fie veșnică“. Exortația este semnată de Antim sub numele : „Antimos ieromonahul Gruzian (Georgian) de origine — în text : *al — Gurdji al — așl*³⁾“.

În prefața dela opera lui Plutarc — prefață închinată cititorului — Antim arată că a întrebuițat „mii de chipuri“ ca să înduplece pe C-tin fiul lui C-tin Brâncoveanu să publice traducerea ce făcuse din Plutarc — „ceiace abia reușind prin mijlocul deselor și neîncetătelor rugăminți“. El numește pe fiul domnesc „prea strălucit traducator“ și arată că acesta a dat și o completare a lipsurilor textului grecesc a lui Plutarc, ceea ce ar putea însemna și faptul că Antim a comparat textul lui Plutarc cu traducerea făcută de vlăstarul domnesc. Sunt de-

1) Ediția Erbiceanu, pag. 103.

2) Ibidem, pag. 108.

3) Vezi traducerea www.dacoromanica.ro.

semnalat apoi versurile adresate lui Brâncoveanu și scrisoarea lui Antim către Atanasie Patriarhul Constantinopolului din *Serviciul Bisericesc*.

Din exemplarele Evangheliei Georgiene tipărite la Tbilisi, de Mihail Iștvanovici se trimit câteva și lui Antim și acesta oferă lui C-tin Brâncoveanu două din ele, amândouă cu câte o prefață identică, scrisă de Antim Ivireanul la 21 Mai 1710 și închinată domnului Valah. Spicuim din aceasta prefață, în care Antim arată că Evanghelia ce i-o oferă este tipărită în tipografia din țara Georgiei ce a luat ființă datorita lui Brâncoveanu, caruia Ivireanii îi exprima mulțumire. Și astfel „iaste roada cea noao care pamântul Iverilor adapându-să din răul împărăteștilor daruri, întru acest an, au odraslit, luându și acest pamântu norocire sa se îmbogățească cu tiparele limbii sale precum cu tiparele arăpești s'au îmbogățit Araviia, cu ceale ellinești, Elada și cu ceale rumânești Ungrovlahia — mulțamită o aduce la Maria Ta cași cealelalte trei eparhii”. Compară fapta lui Brâncoveanu; cele patru tipografii realizate, cu un rău din care au curs patru izvoare: tipărița românească, cea elină, cea arabă și cea iverică — pe care rău îl asemuiește, la rândul său, cu cel din Rai, din care au pornit râurile: *Fisov, Gheon, Tigr și Efrat*. „Iar adăpările tiparelor carele cunosc începătura din vitejeasca-ți voință, dau pretutindenea stătătoare și veacinică rodire”. Și Antim încheie, arătând ca „pentru aciasta va rămâne Măriei Tale și slava și pomenirea nemuritoare, de vreme ce iaste isvorul și pricina acestui bine”.

Adăugăm că cele două exemplare din Evanghelia Georgiană, exmpleare pe care Antim le-a daruit domnului Țării Românești, erau nelegate. Antim dându-le la legat unor meșteri iscusiți le atrage totuși atenția cum să le lege căci exemplarul ce poartă numărul 140 din Biblioteca Academiei R.P.R., are pe verso foi ce este lipită pe dosul scoarței dela început, următoarea însemnare a lui Antim: „Să luați aminte, știu iscusiirea iar tot iaste bună și însemnarea... trata (zii) am însemnat numărul ca să nu se puie la legat trataziil rău... iaste așa:...” Și legătura a eșit desăvârșită și bogată, căci cele două exemplare sunt legate în piele și au scoarțele ornate în motive georgiene, spoite cu aur¹⁾.

TRADUCERILE

Dar pe lângă lucrări proprii, originale, Antim ne-a lăsat și câteva traduceri. Astfel e întâiu: „Sfujba Sfântului Mucenic Antim, episcopul Nicomidiei, „despre care nu e îndoială că Antim a prelucrat-o în românește²⁾ — splendidul³⁾ manuscris cu inițialele și câteva însemnări și flori în aur legat în piele, cu podoabe imprimate în aur pe fețele ambelor scoarțe — lucrat în anul 1710, ce cuprinde această slujbă, manuscris în folio mic cu 31 foi ce se află în Biblioteca Academiei R.P.R. fondul manuscriselor românești sub cota 406. Manuscrisul poartă următorul titlu: „Sfujba sfântului svestenno mucenic Antimu episcopul Nicomidiei ce se cântă în 3 zile ale lui Septemvrie întru care să săvârșeaste pomenirea prăznuirii sfântului, de prea Sfințitul și de D-zeu trimisul Mitropolitu al Ungrovlahiei chiru Antimu al doilea, dela Iviria, cu a căruia poruncă s'a scris în București la leatu 7218, în luna lui Iulie⁴⁾”.

Urmează apoi *Pildele filosofoști*, cari scrise întâiu în limba franceză au fost traduse în italiană de Del Chiaro și dedicate lui C-tin Brâncoveanu, din această limbă, traduse în greca vulgară de preotul Ioan Avramie, iar din greca vulgară în românește de Antim Ivireanul⁵⁾, după cum o spune și Del Chiaro prin următoarele cuvinte: „*Le Massime degli Orientali*, traduzione della lingua francese nella italiana, fatta da me e dedicata al principe C-tin Brancovani, per di cui comando il P. Giovanni Abrami (allora predicatore al servizio di detto principe) le tradusse in greco vulgare, ma non senza notabile alterazione furono poi tradotte dalla greca nella valaca favella per opera dell'arcivescovo di Valachia

1) Vezi aceste exemplare în Biblioteca Academiei R.P.R., fondul tipărituri românești vechi, sub numărul 157 A.

2) O spune și N. Iorga în ILR., I., pag. 427.

3) Cum îl caracterizează N. Iorga în ILR., I. p. 428.

4) Vezi descrierea manuscrisului la Ioan Bianu, CMR., I, pag. 84.

5) Vezi și: D. Russo, SGR., II, pag. 451-2 nota 3, Ariadna Camaritano: Traducerea Greacă a „Teatrului Politic” ATRIBUITĂ GREȘIT LUI N. MAVROCORDAT ȘI VERSIUNILE ROMÂNEȘTI S. R. P. R., XI-XII, 1941-2, p. 235.

Antimo, il quale poi fece stamparle in amendue le sudette lingue a spese di Maano Apostolo 1713 in Bucorest, in 16 1)¹⁾“. Traducerea lui Antim s'a tipărit la Târgoviște de ucenicul său Gheorghe Radovici sub titlul: „Pilide filosofești de pe limba grecească talmăcite românește, care cu bucurie s'au închinat prea luminatului oblăduitoriu Țării Românești Ioan Constandinu Basarabu Voevod, fiind Mitropolit chir Antim Ivireanul, de chir Manul al lui Apostol, cu a cărui cheltuiala acum întâi s'au tipărit în Târgoviște, la leat 7221, in 8° mic, cu 114 foi 2)²⁾“. Cu a aceluiaș cheltuiala se tipărește în acelaș an și loc — iar nu la București cum afirma Del Chiaro — și traducerea grecească a lui Avramie în acelaș format ca și traducerea lui Antim, dar cu 58 foi, titlul grecesc având în românește traducerea urmatoare: „Sentințe a unor vechi filosofi, traduse din italienește în limba noastră apla și cu umilintă afierosite prea piosului și prea înălțatului domn și eghemon a toată Ungrovlahia, domnul domn C-tin Basarab Voevod, pe când pastorea preasfințitul Mitropolit domnul Antim din Iviria, de chir Manu Apostol și cu a căruia cheltuiala din nou s'au tipărit în Târgoviște, în anul dela Hristos 1713 3)³⁾“.

O a treia traducere a lui Antim este Ceaslovul tipărit în anul 1715, sub urmatorul titlu: „Ceaslov acum întâi talmăcit în limba românească și închinat prea creștinului și prea înălțatului domn și oblăduitoriu a toată Țara Rumânească lo Ștefan Cantacuzino voevod, de prea sfințitul Mitropolit al Ungrovlahiei chiri Antim Ivireanul, cu a căruia cheltuială, s'au tipărit în Sfânta Mitropolie din scaunul Târgoviște la anul 7223 de Gheorghe Radovici“. Este un volum în 4° cu 539 pagini și o prefață ce Antim o închină lui Ștefan Cantacuzino, prin care arata că-i închină cartea care pentru prima oară apare „de tot talmăcita pre limba românească“, laudă pe domn care coboară din *împărătescul* neam al Cantacuzinilor și pentru toate calitățile ce le întruchipează, îi închină traducerea ce a savârșit 4)⁴⁾.

A patra traducere a lui Antim o înfățișează Octoihul ce s'a tipărit sub titlul: „Octoihu acum întâi talmăcit prea limba românească, spre înțelegerea de obște și tipărit întru al 24 de an al înălțatei domnii a prea luminatului oblăduitor a toată Țara Rumânească Ioann Constandin B. Basarab voevod, cu toată cheltuiala prea sfințitului Mitropolit al Ungrovlahiei chir Antim Ivireanul, în sfânta Mitropolie a Târgoviștii, la anul dela Hristos 1712, de Gheorghe Radovici“. Volumul în 4°, cu 472 pagini are versurile politice obișnuite pentru stemă apoi prefața lui Radovici adresată preoților din „eparhia Țării Românești“ cărora le arată osteneala de toate zilele” cu lucrul, cu cuvântul și cu învățătura” a ierarhului său 5)⁵⁾.

O ultimă traducere ce cunoaștem ca datorită lui Antim Ivireanu este *Molitvenicul*, publicat sub titlul: „Evhologhion adecă Molitvenic acum a doua oară tipărit după rânduiala celui grecesc întru a 25 de an, a înălțatei domnii a prea luminatului oblăduitoriu a toată Țara Rumânească Ioann Constandin B. Basarab voevod, cu toată cheltuiala prea sfințitului Mitropolit al Ungrovlahiei chir Antim Ivireanul, în sfânta Mitropolie a Târgoviștii, la anul dela Hristos 1713 de Gheorghe Radovici“. Volumul în 4°, a cărui număr de pagini nu se cunoaște, are pe verso foii de titlu stihurile din Octoihul menționat mai sus, iar din cele două note dela sfârșitul cărții reese că Antim a tradus *Molitvenicul* după Euhologhionul grecesc tipărit în anul 1691, de Nicolae Glychi, dar nu aidoma ci prelucrat căci „pre alocure amu și adaosu în talmăcire pentru scurtarea limbii românești așijderea și la învățături și la rânduiala pentru prostimea preoților și pentru mai lesnele lor“. Iar ce există în euhologhionul grecesc citat și lipsește în prelucrarea lui Antim „s'au lasat unele pentru că sântu arhieresti, iar altele pentru că nu le slujesc pre aceste locuri 6)⁶⁾“.

1) Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 52.

2) Vezi descrierea cărții în BRV, I. pag. 487-9, Nr. 165.

3) Ibidem, I., pag. 488-492, Nr. 166.

4) Ibidem, I. pag. 495-7, Nr. 170; IV, pag. 223, Nr. 170.

5) Ibidem, I. pag. 485-6, Nr. 162.

6) Ibidem, I, p. 551.

GRAMATICA LUI MELETIE SMOTRICKI ÎNTR'O EDIȚIE A LUI ANTIM IVIREANUL.

După cum am văzut din cele expuse până aici Antim n'a lucrat numai opere bisericești ci și laice — ce-i drept acestea cu mult mai puține la număr, dat fiind starea spirituală a vremurilor în care a trăit între astfel de lucrări se enumără și o ediție a cunoscutei gramatici a scriitorului rus Meletie Smotricki (1578-1633), după care a învățat și neuitatul Mihail Lomonosov. Se știe ca lucrarea amintită a lui Smotricki, purtând titlul :

Грамматикѣ славенскѣя пракнаное Сѹнтагма потщаніемъ многогрѣшного мнѣха Мелетіа Смотрицкаго, къ коиноуѣн братствка церковнаго Вилненскаго (titlu după prima ediție) a apărut în mai multe ediții. Astfel prima la Vilna în 1619, a doua tot acolo dar în 1629, amândouă publicate de autor, iar a treia și a patra la Moscova în 1648 și 1721 ¹⁾ publicate după moartea lui, de diferiți editori. Dar ediția din 1648 și probabil și cea din 1721 ²⁾ au în plus, față de edițiile originale ale lui Smotricki la început o prefață, iar la sfârșit diferite articole, cu caracter general luate, în mare parte, din lucrările cu caracter apologetic și critico-polemic ale lui Maxim Grecul ³⁾. Aceasta e tocmai ediția ⁴⁾ pe care Antim o folosește spre a publica în 1697, gramatica sub titlul următor: **Грамматикѣ славенскѣя пракнаное Сѹнтагма нѣкѣ тѹпома нзображенно соизволеніемъ прескѣтѣлгв господарѣ всеѣ земан оѹгровѣахѹнскѣя Іѡ Кѡнстантина Басараба Кѡекоды, благословеніемъ прѣвѣщеннаго кѹр Оѡвдосѣа бж҃ію мѣстїю митрополита тождѣ земан к лѣт : ѡт Рож : Хска хххчз.**

Volumul în 8° mic cu 250 foi, cuprinde, în foile liminare, titlul și stema țării, cu versuri în limba slava, versuri datorite lui Antim, ce sunt apoi urmate de o prefață schimbată în unele locuri ⁵⁾, fața de cea din ediția anului 1648 — a gramaticii lui Smotricki.

1) Vezi : **Списокъ славянскихъ и русскихъ грамматикъ, изданныхъ на славянорусскомъ и русскомъ языкахъ** din **Ученые Записки А. Н.**, t. XLVII, după : Dr. L. Miletič —și D. D. Agura, **Бѣльжѣ отъ едно научно пѣтуванье въ Ромѣнія**, din **Сборникъ за народни умотворения, наука и книжнина, издава Мнистерството на народното просвѣщеніе**, книга IX. Sofia, 1893, p. 307 n. 1. Insa A. Kiриѣmkov în **Энциклопедический Словарь** = E. S. — arată ca prima ediție s'a publicat la Vilna în 1613, a doua în 1610 la Eve (în apropiere de Vilna), apoi cele dela Moscova din 1748 și din 1728 (vezi ES, XIX (1796), p. 25).

²⁾ În analiza ce I. V. Jagić face acestei ediții cu precizează (vezi nota urm.).

³⁾ Vezi I. V. Jagić **Разсужденія южнославянской и русской старины о церковнославянскомъ языкѣ** din **Исследования по русскому языку, изданіе ОРЯС А.Н.** t. I S. Peterburg. 1865—1895, p. 585—6 și 613.

⁴⁾ Un exemplar din această ediție — astăzi în Biblioteca Academiei R.P.R., și care a aparținut bibliotecii învățatului stolnic Muntean C-tin Cantacuzino, căci pe unele pagini are adnotări de mână acestuia — care dovedesc că stolnicul era un adânc cunoscător și al limbii slave — deci încă o latră din cultura lui multilaterală asupra căreia nu s'a insistat până acum. Acest exemplar a slujit și la învățarea gramaticii slave de către fiii amintitului stolnic, după cum se vede din nota depe prima foale dela început care are următorul cuprins: „Să se știe când au învățat dascălul Damaschin cocoană dămelui stolnicului Constantin Cantacuzino întru zilele luminatului Domnului nostru Io Constantin voivod Basarab Brâncoveanu. Mai 2 dine 7204". Dascălul amintit iaste Damaschin Episcop de Buzău și apoi de Râmnic (28 Ianuarie 1708 - 5 Decembrie 1725) unde-l urmează lui Antim Ivireanul. A fost dascăl la școala slavonă din București, acea școală pe care C-tin Brâncoveanu o zidi, de iznoavă, la S-fântul Sava. A fost ucenic al lui Mitrofan Moldoveanul, ajunge Episcop de Buzău în locul învățătorului său care fusese mai înainte episcop de Huși și Damaschin era socotit „om învățat în limba latină și cea slavonă" (vezi N. Iorga, **IBR.** II, pag. 101, 323, 341 și idem, **ILR.**, II, pag. 418).

⁵⁾ Vezi și Miletič, op. cit. p. 306 și 307.

Din aceasta prefață redactată în limba slavă și închinată lui C-tin Brâncoveanu, aflăm motivele care îndrituiesc apariția unei atari cărți, căci „dacă cuiva (i se pare) cu atât mai mult nouă trebuie să ni se pară a fi folositoare deoarece în bisericele lui D-zeu, noi ne-am obișnuit a citi slavonește, dar necunoscând această limbă... puteam de multe ori să cădem în greșeli ¹⁾”. Apoi gramatica va sluji și la școala ce Brâncoveanu a temeinicit „întru învățarea limbei slave pentru copii de vârstă fragedă ²⁾”. Atât titlul, versurile cât și prefața sunt redactate în limba rusa bisericească a veacului 17 ³⁾. Și din acestea se desprinde concluzia că Antim era un adânc cunoscător și al limbei slave din epoca sa.

CTITORIA

Spre a-și temelnicii memoria dar și pentru a-și odihni trupul atât de turburat în viața, Antim a început să zidească, în anul 1713, biserica Tuturor Sfinților, aproape de locul unde se afla biserica de lemn cu hramul sfântului Nicolae, pe care fu nevoit s'o dărâme ⁴⁾, spre a lărgi locul ce trebuia să-l ocupe biserica sa, biserică ce poporul, recunoscător ierarhului care a avut grije și de el, a botezat-o *Biserica Antim*. Biserica începută în anul 1713, fu terminată abia peste trei ani și anume în 1715, după cum o dovedește inscripția ei grecească ⁵⁾.

Date asupra clădirii și rolului acestei biserici aflăm în acel minunat manuscris din Biblioteca Academiei R.P.R., fondul de manuscrise românești Nr. 3342, legat în piele, având pe fața scoartei dela început ornamente georgiene lucrate în aur, în centrul aceleaș fețe, împăratul David — cu inscripția slavă. *ггар Давид* șezând pe tron, cu psaltirea pe genunchi în care scrie cu pana și având pe scaunul din stânga călimara, iar pe cel din dreapta harfa.

Manuscrisul are titlul următor: „Învățătură pentru așezământul cinstitei mănăstiri a Tuturor Sfinților adevăc capete 32 întru carele să coprind toată chiverniseala mănăstirii și rânduiala milelor ce s'au hotărât să se facă pre an la săraci și la lipsiți din venitul casei. Acum într'acestași chip așezat în zilele prealuminatului și înălțatului domn Io Constandin B. Basarab voevod, de noi smeritul mitropolit al Ungrovlahiei Antim Ivireanul ctitorul, la leat 7221, Aprilie 24, în care an s'au început zidirea besearicii”. Pe verso foi de titlu, urmează stema lui AIMU, adică: Antim Ivireanul Mitropolitul Ungrovlahiei. Astfel: într'un scut se află un melc lucrat în peniță, fondul scutului fiind roșu cu marginile în negru, sub melc un câmp verde, melcul este în poziție ridicată cu coarnele în sus având între ele o stea cu 6 raze. Din cele două laturi superioare ale scutului pornesc: în stânga un fel de baston, iar în dreapta cărja arhiepiscopală. Scutul este apoi timbrat cu o coroană cu cruce iar deasupra acesteia se află tiara papală. Întreaga stemă este cuprinsă într'un cerc cu marginile verzi, acestea încadrate de două linii negre. Cercul e cuprins, la rândul său, într'un pătrat cu chenar iar acesta într'o ramă pătrată flancată, în cele patru laturi, de trandafiri roșii îmbobociți și desfăcuți. Totul este lucrat cu un simț artistic ce copleșește — fără îndoială de mâna lui Antim. Sub ramă se află următoarele versuri:

*Toată suflarea, zice proorocul
Cântă pre domnul peste tot locul
Și melcul încă coarne înalță
Ca să-l laudăm pre toți, ne-nvală*

1) În text: Чисо ради аще комѣ, намъ наипаче полезна быти виднѣса: за не по-црквенѣхъ ежественныхъ славянки читати обыкохомъ: но неѣжнъ сѣци самѣмъ языкомъ ину-иностраннымъ и не востынишъ, можимъ многожды и во погрѣшеніи въпасти.

2) În text: и оученици ботронаѣ исп (și școală ai temeinicit) ко исправленію славенскаго языка отрочатемъ в младагв возраста.

3) Vezi descrierea cărții în BRV, I. pag. 351-4, Nr. 109 și descrierile sumare dat de Miletic, în opera citată, pag. 207 și de A. I. Iacimirscki în Новый трудъ по старой славянской библиографіи, extras din ИОРЯС А. Н., t. V (1900) cartea a 2-a, S. Petersburg, 1900, p. 42, Nr. 8 — amândouă lucrările necunoscute BVR.

4) Vezi mai jos: *Învățătură*.

5) Publicată de N. Iorga în *Inscripții din bisericile României* I. pag. 280-1, Nr. 874.

Urmează apoi *pinaxul* — adică tabla cuprinsului — *capetelor* ce se află „într'această cărțuie” în întindere de o foaie și jumătate, iar pe foaia a doua verso se află biserica Antim, lucrată în peniță și cuprinsă într'o ramă pătrată. Deasupra bisericii cu două turle este așezat un glob cu cruce, deasupra lui doi îngeri, cu câte o creangă verde în mână, susțin o coroană în culoare verde. Deasupra coroanei se află Isus care plutește în nori. După desenul artistic al mănăstirii urmează „*predoslovioia*” — două foi — în care Antim arată ca pentru ca să facă „puțin folos sufletului” său și să aibă „pomenirea lui de toate zilele în viața și după moarte”, a înălțat mănăstirea „și cu acea puțină agonisită ce mi-au dăruit mila lui D-zeu și am câștigat și eu cu multele osteneli și cu sudoarea feței mele” și „ca să aibă și săracii oarecare ajutoriu și mângâiere”. Textul următor, cuprins în 23 foi, după care vin încă patru foi nescrise are următoarele capitole: 1: „pentru să nu fie mănăstirea supusă” — adică neînchinată sau supusă domniei; 2: „pentru egumeni”; 3: „pentru epitropi — care vor îngriji de mănăstire”; 4: „pentru călugări”; 5: „pentru preoți”; 6: „pentru învățătura copiilor”; 7: „pentru îngroparea celor morți”; 8: „pentru mila celor închiși și săracilor”; 9: „pentru înmărmintea celor goli”; 10: „pentru măritatul unei feate”; 11: „pentru chiverniseala celor streini”; 12: „pentru candelă”; 13: „pentru cei 4 sfinți și pentru sărindare”; 14: „pentru liturghii”; 15: „pentru simbria slugilor și petrecania lor”; 16: „pentru cei ce vor milui casa”; 17: „pentru tipografie”; 18: „pentru vliotica”; 19: „pentru înnoirea hrisoavelor”; 20: „pentru lăcuirea arhierilor”; 21: „pentru poclonul Vlădicăi”; 22: „pentru cercetarea bolnavilor”; 23: „pentru pogrebania egumenului”; 24: „pentru purtarea de grije a epitropilor”; 25: „pentru zeciuiala banilor”; 26: „pentru alegerea egumenului”; 27: „pentru venitul besearicii”; 28: „pentru schituri”; 29: „pentru pomenic”; 30: „pentru cinstirea epitropilor”; 31: „pentru înnoirea milelor” și 32: „pentru cetania capetelor”.

Spicuim din text: grija pentru credincioșii din mahala căci dacă în strana cea mare a bisericii se vor afla doi ieromonahi greci care vor cânta *grecește*, se vor păstra însă și doi preoți de mir care în strana cea mică vor cânta slujba în românește „pentru că, fiind besearica cea veche din lemn mai înainte de mir și zidindu-se aceasta n'am vrut să-i lipsim pre acei preoți din mahala, pentru mângâierea lor și *pentru odihna mahalagiilor*”, — rânduindu-le și ce leaă să ia. Școala cu burse pentru copii săraci: „la trei copii săraci ce vor să învețe carte să li se dea câte 6 bani pe zi de mâncare și la Paști câte o dulamă de aba de 2 zloti și câte un ișlic și câte o pareache de cizme și acești trei copii să nu fie mai mici de zece ani, nici mai mari de 15, și această milă să li se facă până

în patru ani că într'ată vreamă poate să învețe și *slovenește* — deci era și dascăl pentru slovenie — și rumânește și *apoi să se puie alții la loc* — carte rumânească și alte rânduiale ale besearicii” urmând a-i învăța unul din cei doi preoți de mir. Grija pentru foștii elevi: „și când vor eși dela învățătură să le dea egumenul câte o scrisoare la mână ca cine va vrea den'trânșii să se însoare, când îi va veni vreamă, să vie să-i dea cincisprăzece taleri să-i fie la nuntă ajutoriu, iar după aceea de va vrea cineva den'trânșii să se și precească, când va fi ceasul acela, să-i dea deosebi alte 13 talere, opt taleri să-i dea să se hirotonească diacon și preot și cinci taleri să-i rămăie lui să facă el însuși un sărindariu și să pomenească pre domnul carele va fi și aceste 5 nume: Ioann, Maria, Macarie ieromonah, Teodosie arhieru și Antim, păcătosul arhieru. Grija pentru cei închiși și săraci: „în 52 Simbete și de Dumineaci ce sânt într'un an să se dea la pușcărie Sămbăta câte 20 de bani și Dumineca la săraci câte 13 bani, *însă săracii să nu vie tot unii ci pe rând unii într'o Duminecă și alții într'alta* și pentru ca să nu facă învăluială, să-i însemneze pre toți săracii într'o foiță”. Tot așa: „la 17 zile ale lui Martie, în zioa sfântului Alexie omul lui D-zeu, să se îmbrace un sărac cu cămașă, cu izmene, cu dulamă, cu nădragi, cu cizme, cu ișlic și cu brâu, să i se dea și 30 bani”. Plata meșteșului tipograf și a ucenicilor lui: „când vor lucra tipografiile au cea grecească, au cea rumânească, au cu bani straini, au cu banii casei, să aibă a lua tipograful, carele va fi, împreună cu feciorii lui, câți va avea de lucru, de coala, plata lui taleri 3 și să ia și 10 cărți cu hârtie stapânească și feciorii lui câte o carte însă plata coalei să fie taler de a tipări vre-o carte

împotriva bisericii și a „legii noastre” chiar de i s’ar plati pe coala și 10 galbeni de aur. Grijă de a forma neconținut ucenici tipografi — deci cadre noi: „sa aiba datorie tipograful sa învețe meșteșugul tipografiei unul după altul pentru ca să nu piară meșteșugul din țară, nici să se parasească lucrul cartilor pentru folosul țării și pentru ajutorul casei”. Reglementează dreptul de împrumut al cartilor din biblioteca mănăstirii. „Câte cărți am lasat în vivlioteca noastră, atâta grecești cât și rumânești, după cum scrim în catastihul besericii — las cu blestem să nu îndrăznească sa ia cineva vreuna sa o instraineze, iar de va trebui cuiva să ia vreuna au să cetească pre dânsa, au sa o scrie, au să caute ceva într’nsa, *fară ravaș iscălit dela cea ce o cere cu făgăduială cum ca o trimite înapoi și cu vreamă hotărâta; sa nu se dea și sa poarte grije sa o ceară*”. Testamentul lui Antim cuprinde apoi, pe foile 24—26 „Oarecare învățături trebuincioase de folosul și cinstea mănăstirii”)” și se încheie cu un adaos, făcut de Antim la 15 Martie 1716.

Ctitoria lui Antim era impunătoare, căci iată cum vorbește de aceasta gramata patriarhala din Septembrie 1714: „înlauntrul Bucureștilor unde se afla și domnescul scaun, în loc hotărit sapând din adânc temelile a clădit (Antim) sfânta mănăstire întru numele Tuturor Sfinților împodobind-o strălucit și înfrumusețând-o cu o biserica aleasa prin alcătuirea ei tehnică și prin potrivirea pietrelor, înlăuntru și’n afara, puind și cheltuială nu cu cruțare ci îmbelșugată și bogată, din chiar banii lui, adăugind apoi și zidirea de chilii îndestulatoare pentru odihna sfinților parinți ce lucrează în ele... ba înca ca și pe o mireasă placută și prea frumoasă înzestrând-o, a afierosit-o și a înfățișat-o, de tot felul, în acea mănăstire, câte lucruri de nevoie folositoare trebuie să se dea sfințelor mănăstiri din cele nemșcătoare, multe moșii, vii și grădini și livezi și locuri cu pomi, mori cu apa și celelalte ca acestea iar în ceace privește cele mișcătoare, felurite vase sfinte, odoare scumpe și vase de argint în destule... tot așa și dela vitele necuvântătoare, unele potrivite pentru sarcini și lucrul plugului, iar altele pentru rodul și venitul ce vine dela dânsese mânăstirilor și dela păsari câte feluri sunt de îndemânare și de mâncare, pentru ospătarea și primirea strainilor și a celor ce alearga, cunoscuiți și necunoscuiți, cari din evlavie vin la sfânta mănăstire pentru închinăciune”. Este vorba de gramata în care se arată, pe larg, cele 32 de capete scrise de Antim la 24 Aprilie 1713, pe care „le-a gândit cu dreptate acest arhieru iubitor de D-zeu²⁾. Dar independența ctitoriei lui Antim n’a avut durată, căci după un an și ceva după tragica moarte a vrednicului Mitropolit Valah, dușmanii lui i-au sfărâmat minunatul testament din anul 1713, fiindcă biserica împodobită cu *scumpe icoane și odoare*³⁾ era prea bogată ca să nu o jinduiască urmașul în scaun al lui Antim, grecul Mitrofan de Nisa. Și astfel găsim motivarea că din pricina multor cheltuieli ce s’au făcut la clădirea mănăstirii și la chiliile din jur „s’a făcut o datorie destulă și mare la număr pe care zisul ziditor al ei, Mitropolitul Ungrovlahiei Antim, avea de gând s’o chivernisească și sa o plătească, dar n’a ajuns la capăt a-și atinge scopul și a ușura de acea datorie sfânta mănăstire aceia săvârșindu-se din viață, și a rămas mănăstirea supusă la multe datorii și îngreuiată de ele, întâmplându-se a fi neașezată din pricina datoriei”... se dă în grija lui Mitrofan Mitropolitul Țării și a celorlalți mitropoliți ce vor urma după el, se *sfarmă* situația de sine stătătoare a ctitoriei și Mitropolitul să aibă a vinde unele din posesiunile ei, adică moșii, ori vii, ori vite și ori ce alta și a plăti datoria⁴⁾”).

LEGATURILE CU PATRIA

Plecat fără voie din Patrie, Antim desigur că nu putea să uite locul, unde văzuse lumina zilei, unde traiau greu cei dragi lui și el va fi stabilit legături cu ai sai, dacă nu în robie cel puțin când își recapătă libertatea. Iar când prilejul i se ivi — promise știri sau mai probabil îi scrisese chiar Vahtang (1675—1737).

1) Vezi mai sus paragraful: *Lucrările*.

2) Textul grecesc al gramatei și traducerea ei în românește în Hurmuzaki, XIV, I, p. 629-635.

3) Vezi textul din nota ce urmează.

4) Textul grecesc și traducerea românească a gramatei în Hurmuzaki, XIV, II, pag. 818-821.

cârmuitorul Iveriei în anii 1703—1709, iar mai târziu regele Georgiei Vahtang al VI-lea supranumit Legiuitorul, care știa ca cobaștinașul sau ajunsese o personalitate — ca în Iveria se dorește întemeierea unei tipografii — Antim starui pe lângă C-tin Brâncoveanu ca să ajute pe Georgieni în fondarea imprimeriei¹⁾. Căpătând sprijinul domnesc, Antim trimise acolo pe cel mai vrednic și mai vechi ucenic al său, pe Mihail Iștvanovici.

Cartile ce se tiparesc în Georgia de Mihail Iștvanovici se trimit în țara lui Antim de Mihail Iștvanovici²⁾ sau poate chiar de Vahtang. Prin tiparitura imprimată la Tbilisi este din anul 1709 și doua exemplare din aceasta lucrare Antim le leaga minunat, oferindu-le lui Brâncoveanu cu câte o prefață scrisă și iscălită de Antim, tiparitura fiind o evanghelie ce cuprinde și stihuri închinat lui Brâncoveanu, stihuri în care Vahtang mulțumește domnului Muntean pentru tipografia și meșterul ce i-a trimis³⁾. Și se pare ca aceste versuri, închinat domnului Valah împreună cu altele în cinstea Patriarhului de Antiohia, s'au tipărit și aparte⁴⁾, după cum reiese dintr-o nota a lui Antim aflată pe foaia a doua verso a unuia din cele doua exemplare ale Evangheliei georgiene din anul 1709, și anume în cel care aparținut bibliotecii Seminarului Central din București⁵⁾.

Că Antim păstra legături strânse cu țara sa după plecarea în Georgia a lui Mihail Iștvanovici ne-o dovedește și faptul ca, el știa ca în primavara anului 1713 Iștvanovici a plecat la Moscova de unde urma să plece în Olanda⁶⁾.

CONTEMPORANII DESPRE ANTIM

Oamenii de seamă, cei însa desbracați de patima, au apreciat adânc fi gura marețului Ivirean.

Astfel în a doua prefață din Liturghierul arab tipărit în Ianuarie 1701 la Snagov, Atanasie Patriarhul Antiohiei — care era supremul ierarh și al bisericii ortodoxe din Georgia — spune următoarele despre iscusința lui Antim: „Iar pazita de D-zeu și evsevioasa sa înalțime (e vorba de C-tin Brâncoveanu) cu grabire primind cererea noastră, cea după D-zeu, a poruncit tipografului priceput ce se afla pe lângă înalțimea sa, prea cuviosului între ieromonahi, chir Antim din Iviria, dându-i din belșug și cele de cheltuială ca să *șape cu îngrijire litere arabe* și făcând noua halcografie arabă sa tiparească slujba Sfintei Liturghii în amândouă limbile: elena și araba”⁷⁾.

Sunt de subliniat și cuvintele celui mai vrednic dintre ucenicii sai, adică Mihail Iștvanovici, din prefața ce-i închina în Molitvenicul ce-l tipărește în anul 1706:

„Aice în țara noastră nu ca acel eghiptenescu faro, ci cel blându asemenea lui Davidu, prea luminatulu nostru stăpănu și domnu Ioannu Constandinu B. B. voevod, aflându-te și văzându-te pre iubirea ta de D-zeu și cercetându-ți *ascușita minte, te-au aflat vrednicu și iscusitu... intru vederoasa și apucatoare de mâna lucruri*, carele văzându-le și cu minte pricepându-le minunatul acesta domn au zisu (și poate zice): au doară vom afla omu ca acesta, i proci. *Că a ce feliu de meșterșugu și lucrare iscusita nu te-ai aratatu desavârșitu? de voi zice în toate nu voi minți, ca adevarul voi grai*”⁸⁾.

La fel sunt de menționat și cele spuse de egumenul Nichifor Marthalis în prefața ce-i închina în lucrarea tipărită sub titlul: „Slujba Sfintei Ecaterina”: „A venit bărbat pe pământul Valahiei, a venit lumină, Antim Dumnezeiesc, ierarh al Ungrovlahiei, din neamul cucernic al Ivirilor înțelepți. Lui i-a dat D-zeu

1) Vezi mai sus prefețele lui Antim din Evanghelia georgiană din 1709 — în cele doua exemplare — în paragraful: *Lucrările*.

2) Vezi mai jos: *Munteanul Mihail Iștvanovici în Georgia*.

3) Comunicare orală a poetului georgian Leonidze, ce mi-a făcut-o la București în iarna anului 1956.

4) Cuprinsul notei e următorul: „Stihurile ce au tipărit în lauda Măriei Sale lui Vodă și a Patriarhului să se dea...”

5) Dar poate fi vorba și de o lucrare cu totul deosebită.

6) Vezi mai jos capitolul: *Munteanul Mihail Iștvanovici în Georgia*.

7) Vezi textul în traducere în *www.dacoromanca.ro* pag. 432.

8) Ibidem, I. pag. 842-3.

averea îmbelșugată a înțelepciunii, să facă cerești și prin tipografie să fie de folos peste tot pământul mulțimii celor cucernici¹⁾.

Tot așa și Del Chiaro arată următoarele despre Antim: „Era egli dotato di si rari talenti, che sapeva mirabilmente imitare qualsisia sorta di manufatture, specialmente in genere d'intragli, disegni e ricami. Ridusse in ottima forma la stamperia acui (oltre a caratteri greci ed illirici) vi aggiunse ancora gli arabici... Fece da fondamenti edificare²⁾ in Bucorești un sumtuoso monistero, con bellissima cheiesa in onore di Tutt'i Santi dotandola di preziosi paramenti sagri per le fuzioni pontificali... in cui sperava di dover esser sepolto³⁾).

MUNTEANUL MIHAIL IȘTVANOVICI IN GEORGIA

Cel mai merituos ucenic al lui Antim și anume Mihail Iștvanovici, ajunge, în anul 1709, în Georgia, unde este trimis de Mitropolitul Valah. În Georgia, Iștvanovici temeinicește, la Tbilisi, prima tipografie georgiană, a cărei conducere se încredințează și de sub teascurile căreia scoate, dinpreună cu ucenicii săi valahi⁴⁾, în anul 1709, prima tipăritură georgiană, o Evanghelie în folio mic cu 313 pagini. Iată titlul acestei cărți în traducere românească: „Evanghelie Sfântă”. Iată noua și cea dintâi tipăritură în limba georgiană, în vremea înaltului și distinsului rege al Georgiei Gheorghe⁵⁾ coborât din Isaia, din David și din Solomon⁶⁾. Prin grija și dărnicia creștinului și luminatului cărmuitor al Georgiei cneazul și nobilul Vahtang⁷⁾ fiul lui Levan, s'a tipărit această carte eșită din mână calugarului Nicolae, fiul lui Orbeli⁸⁾. Tipograf: Mihail Ungrovalahul, fiul lui Ștefan. Orașul Tbilisi. Anul 1709 după Hristos”. Pe verso foii, ce cuprinde titlul, cărmuitorul Vahtang arată cum și pentru ce a organizat tipografia, în cuprinsul următoarelor rânduri: „Întru lauda sfintei Troițe, eu cneazul Vahtang, coborât din David, strănepot al vestitului și prea slăvitului rege

1) Vezi BRV, I, pag. 481-2, Nr. 159 și IV, p. 222-3.

2) Del Chiaro, opera și ediția citată, pag. 202.

3) Ibidem, pag. 203.

4) Vezi p. 159 textul subliniat de noi.

5) Este vorba de fiul lui Vahtang al V-lea, așa dar frate cu Arcil, despre care va fi vorba în nota 2, dela pagina 159 Gheorghe detronează pe fratele său Arcil, devenind rege al Georgiei în anul 1676. Trecând la islamism el trăiește un timp în Persia lăsând în locul său drept cărmuitor pe nepotul său Vahtang, mai târziu Vahtang al VI-lea. Întors în țară în anul 1709 Gheorghe este omorât — într-o răscoală georgiană din același an (vezi ES, 159, 650 și VIII, p. 427).

6) Regii Georgiei credeau că se trag din David și din Solomon, vezi relația lui A. M. Dîr din BRV., I, pag. 543 nota 2 și mai jos capitolul: Dimitrie Cantemir și Georgienii.

7) Este vorba de vestitul cneaz Vahtang (1675—1337) mai târziu regele Vahtang al VI-lea supranumit Legiuitorul, care în anii 1703—1709, cărmuiea Gbografia în locul unchiului său Gheorghe — despre care am pomenit mai sus în nota cincî. Vantang alcătuit, în răstimpul cărmuirii sale — ce este și epoda unui avânt cultural în Georgia — codul de legi ce poartă numele — în limba Georgiană: „Samartistigni Vahtang Mepisa” adică Legiuirea regelui Vahtang, format din 7 părți, din care prima cuprinde: Deutoremorul, a doua: Legile grecești ale împăraților Leon înțeleptul și C-tin cel Mare, a 3-a: Legile ărmene din „Cartea Legilor Armeniei Marii”, a 4-a: Legile regelui Gheorghe al V-lea (+1346) al Georgiei, destinate muntelilor georgieni, a 5-a: Legile penale ale lui Bek-Ak-Bughi (sec. 14-15), a 6-a: Legile bisericesti și în sfârșit ultima parte, cea propriu zisă a lui Vahtang, ce însumează 267 articole, mai mult cu caracter penal. Această legiure a lui Vahtang s'a folosit în Georgia până în anul 1870, iar prima ediție a legiurii se datorește chiar lui Vahtang (vezi ES, t. V, p. 650 și Большая советская Энциклопедия—SE, t. 9 (1928) col. 35).

Din inițiativa și porunca lui se redactează vechia cronică georgiană: Karlis-Thovreba” și tot el traduce din persană, cu ajutorul lui S. Orbelliani cunoscuta colecție poetică „Kalil și Dimna” și lucrarea astronomică „Despre creații” (vezi ES, IX, p. 799, 800).

8) Este vorba de Sulhan-Saba Orbelliani (1658—1725) prozator și fabulist georgian, fabulele lui cuprinse în volumul intitulat: „Sibrdzne-Sitruie” adică: Înțelepciune și min-tură, fiind scrise sub înfrăierea lui La Fontaine, pe care l-a cunoscut personal, cu prietelul călătoriei sale, prin Europa. A călătorit în misiune diplomatică prin Persia, Turcia și Europa, iar în anul 1698 se călugărește. Mai scrie Călătorie în Europa și un lexicon georgian-român. Este un om deosebit de activ, de mare științifică și practică (vezi BSE, t. 19 (1931) col. 480 și t. 43, col. 285).

Vahtang¹⁾, nepotul vestitului rege Arcii²⁾ și al prea nobilului rege Gheorghe al Georgiei, fiu al prea cinstitului Levan și cărmuitor al Georgiei, am adus un tipograf din Țara Românească și am așezat o tipografie — drept preț al mântuirii sufletelor regilor mai sus pomeniți, cel al tatălui și al mamei mele, pentru mângâierea sufletului meu și al soției mele Rusidan, fiica stăpânului Cerchejilor și pentru învățătura fiilor și fiicelor mele”. Pe fața foii următoare se află exortăția lui Mihail Iștvanovici, către Georgieni, cu titlul: „Ca să se bucure toți cetitorii” și în cuprinsul următor: „La început pricina acestui lucru straniu: cu ajutorul lui D-zeu eu am așezat o tipografie în țara voastră. Fie binecuvântat vestitul și luminatul cărmuitor al Georgiei, cneazul și stăpânul Vahtang. Voi locuitori ai Georgiei, care sunteți temători și plăcuți de D-zeu, iată lucrul despre care vreau să vă vorbesc. Eu am acum litere și alte lucruri trebuincioase unei tipografii, în număr îndestul. Conducătorul și meșterul (acestei tipografii) sunt eu, robul vostru. Noi am tipărit mai întâiu de toate, cartea sfântă: Evanghelia. Cu umilință vă rog pe toți, mari și mici să nu-mi luați în derădere dacă veți afla greșeli în cuvinte sau în litere. *Căci eu eram străin în această țară și nu cunoșteam limba voastră. Și cei care sunt ucenicii mei sunt de o potrivă de nedeprînși în acest lucru. Și eu nu văzusem Georgia, la fel ca și lucrătorii mei.* Vă rog să mă iertați ca să vi se jerte și vouă odată. Căci El a poruncit: iertați și vi se va ierta. Din partea umilului tipograf a acesteia, robul vostru care muncește din toată inima: Mihail Ungrovalahul fiul lui Ștefan”.

La începutul celor 4 Evanghelii se află gravuți care reprezintă pe cei patru evangheliști cu inscripții în limba georgiana, iar la sfârșitul cărții este cuprins portretul lui Vahtang al VI-lea, ce are de jur împrejur următoarea inscripție: „Dumnezeu care apără în această viață și în cea viitoare pe slavitorul sfintei și celei de o ființă troiță, cneazul Vahtang, coborât din David, din Solomon și din Pancart, fiu de neam virtuos, strănepot de rege, cărmuitor al Georgiei și întemeietorul acestei tipografii; (apără) astfel și pe soția sa, pe fiul și pe fiica sa”³⁾.

Anul următor Mihail Iștvanovici tipărește la Tbilisi un Liturghier ce are la început stema Bagratizilor⁴⁾ și un portret al lui Vahtang al VI-lea, iar la sfârșit un epilog, în următorul cuprins: „Intru slava sfintei Troițe, eu de origină și naștere din David, nepotul vestitului rege Vahtang, nepotul măritului rege Arcil și al prea vestitului rege al Georgiei, Gheorghe și fiul prea cinstitului Levan, cărmuitor al Kartaliniei⁵⁾, cneaz Vahtang, am chemat din Valahia un tipograf și am întocmit o tipografie, spre mântuirea sufletelor mai sus pomeniților regi, ale tatălui și mamei mele, al fiicei Guriei Tută, spre bucuria sufletului meu și al soției mele, fiica stăpânitorului circasian Rusudani... și spre învățătura fiilor și fiicelor mele”. După aceasta urmează exortăția lui Iștvanovici: „Fiindcă parinții suflați ai Georgienilor aveau puține cărți bisericești, iar, cei care nu le aveau nu puteau fara această carte a îndeplini datoriile lor, în chip reușit, stăpânitorul și cărmuitorul Georgiei, cneazul Vahtang, simțind și înțelegând trebuința ei pentru preoți, care aveau nevoie de ea, s'a îngrijit, *precum s'a îngrijit și în privința altor cărți*, tiparite de noi în limba voastră georgiana, ca să începem tipărirea și acestei cărți, punând astfel lumânarea pe luminaor... De aceea, va rog pe voi toți prea sfinți arhierei și smeriți preoți, cine din voi

1) Este vorba de regele Georgiei Vahtang al V-lea.

2) Regele Arcil (1647—1712) este discipol al regelui Teimuraz I (+ 1663), căci alături de Teimuraz care pe lângă alte lucrări crează poemul „Rusudanianian”. Arcil este autorul unui sir întreg de opere lirice și morale-didactice. El este întronat de tatăl său Vahtang al V-lea în anul 1663. Arcil trece sub protectoratul Rusiei și în anul 1684 sosește la Moscova. 7 ani mai târziu el revine în Georgia, unde recucește reședința sa Kutais, dar după o domnie de aproape 13 luni este alungat de Turci. Se refugiază din nou la Moscova unde moare în anul 1712 (vezi ES. t. XII. p. 963 și BSE, t. 19, col. 480).

3) Vezi facsimilele și descrierea Evangheliei din anul 1709, în BRV, I., pag. 543-7, Nr. 157.

4) Dinastia care a domnit asupra Armeniei și mai târziu asupra Georgiei (relația în BRV I. pag. 483).

5) În veacul 16 Georgia era împărțită în patru provincii: prima: Kartalinia cu capitala Tbilisi următoarea Khevdzia cu capitala Zagheni a treia: Imuretia cu cuprindea toată Georgia Apusiană cu orașul condit Kutais și a patra: Sante — Saatiabago (vezi BSE, t. 19 (1930), col. 665).

va voi sa ia in mâini aceasta carte, acela în vremea savârşirii slujbei şi jertfei fara de sânge, cu ajutorul ei sa pomenească şi să roage pentru sanatarea şi viaţa celui cu a carui cheltuiala s'a făcut acest lucru şi s'a tipărit cartea. Al vostru fiu sufleteşte tipograful ungrovalah Ştevanovici". La sfârşit: „S'a tipărit la Tbilisi de mâna tipografului ungrovalah Mihail Ştefan-şvili, în anul dela Hristos 1710". După acest text sunt cuprinse următoarele versuri româneşti tipărite în caractere georgiene:

*Precum tşei straini doresc moşia se şaze¹⁾
Kind sint într'alte tsare: de nu p(o)t se şiaze:
Şi ca tşei tşe-s pre mare: batuls de phurtuna
Şi roaga pre Dumnezeu: de linişte buna:
Aşa şi tipographi: do (de-a) kerşei spherşire
Lauda nentş (e) lat: dau: şi multsemire²⁾.*

Aşa dar Iştvanovici reproduce versurile dascălului sau din Evanghelia ce acesta a tipărit-o la Snagov în anul 1697³⁾.

Desigur ca tot Iştvanovici va îngriji şi publicarea Apostolului sub acelaş rege — despre aceasta carte pomeneşte Dimitrie Bakradze ca fiind tipărită sub Vahtang⁴⁾. Şi tot Iştvanovici va fi tipărit, în anul 1712 poemul: „Omul în pielea tigrului" al neuitatului poet georgian Şota Rustaveli cât şi traducerea: „Despre creaţii" facută din limba persana de Vahtang al VI-lea cu comentarii ce-i aparţin⁵⁾. Dacă bineînţeles aceste lucrări s'au imprimat în iarna anului 1712, când Mihail Iştvanovici se mai afla încă în Georgia⁶⁾.

În primavara anului 1712 Iştvanovici este trimis de Vahtang la Moscova purtând şi o solie din partea Patriarhului Hristiant Notaras — până unde a făcut un drum „foarte încet". De acolo — „din dorinţa de mai buna pregătire" este trimis, tot de Vahtang, în Olanda⁷⁾. Se pare că în Olanda Iştvanovici n'a prea zăbovit⁸⁾ caci în acelaş an⁹⁾ el tipăreşte în Georgia cu „tipar grecesc din Olanda" cartea ce cuprinde laudele Fecioarei Maria¹⁰⁾.

Aşa dar Iştvanovici se întoarce în Georgia cu litere cumparate din Olanda şi în Georgia el a tipărit atât cartea grecească amintita mai sus cât şi alte lucrări.

Şi după cum Antim Ivireanul se identificase cu aspiraţiile şi năzuinţele neamului — în ţara caruia urcase cele mai înalte trepte ale maririi — tot aşa a făcut şi vrednicul sau ucenic, dovada ca-şi semnează numele în georgiana¹¹⁾.

DIMITRIE CANTEMIR ŞI GEORGIENII

În cunoscuta sa lucrare: *Istoria Imperiului Otoman*, Dimitrie Cantemir, are mai multe ştiri despre istoria Georgiei. Din acest text extragem: „Văzând Soliman (este vorba de Soliman al II-lea care domneşte dela 1520 până la

1) O greşeală pentru: să-şi vază.

2) Vezi descrierea cărţii în BRV., I, pag. 483-4 Nr. 161, după Dim. Bakradze.

3) Vezi mai sus paragraful: Lucrările, din capitolul: Antim Ivireanul.

4) Relaţia în BRV., I, pag. 484.

5) Vezi despre tipărirea acestor cărţi sub Vahtang al VI-lea, relaţia lui A. M. Dirr din BRV., I pag. 644, nota II şi ES, IX, p. 800.

6) Căci în scrisoarea lui Antim, din 6 Aprilie 1713, — adresată lui Hristiant Nottaras, aflăm următoarea relaţie: „...Ucenicul nostru Mihail e acum un an decând a eşit din Iberia" (Vezi textul scrisorii, în Hurmuzaki, XIV., part. III, pag. 102-3, Nr. LXX).

7) În textul scrisorii, citat în nota 6 de mai sus, se spune, în continuare, despre Mihail Iştvanovici, următoarele: „Şi cum am aflat, a făcut drum foarte încet până la Stoliţă — adică capitala Rusiei, în speţă Moscova (şi în textul grecesc e: *στολιτα*) dar slava domnului şi prin rugăciunile tale sfinte a sosit cu sănătate. Şi de acolo, din dorinţa de mai bună pregătire, a plecat în Olanda, dar nu ştim cât va rămâne acolo.

8) Antim nu ştia cât va sta acolo (Vezi nota 7 de mai sus).

9) Dacă partea respectivă din lucrarea lui Dimitrie Cantemir în care se vorbeşte de tipografia grecească adusă în Georgia din Olanda (vezi mai jos capit.: Dimitrie Cantemir şi Georgienii) s'a scris pe la anul 1715 (Vezi datarea lucrării lui Cantemir la N. Iorga, ILR, I, pag. 383).

10) Relaţia la Dimitrie Cantemir şi Georgienii.

11) Vezi mai sus pag. 159 textul subliniat de noi în al 3-lea alineat.

1566) ca nu mai are de a se teme nimic de Persiani, la anul Hegirei 942 (al erei noastre 1535) în luna Safer, se întoarce, cu armata sa victorioasă, peste Havit la Dergisie. Aici vine hanul de Bitlis la împaratul în castre și obținând audiența nu numai îi promise ca va fi în viitor supus imperiului Otoman, ci și ofera, cu toată umilința, cheile dela toate cetățile de sub jurisdicțiunea sa Soliman primindu-i oferta îl trimite acasa încarcându-l cu cele mai alese onoruri¹⁾

În nota Cantemir arata ca Bitlis este „urbe însemnată în Persia la marginile Georgiei, pe un râu ce poarta acelaș nume. Râul acesta abunda de o specie de pești, numiți *moruni*, cei mai mari pești de apă curgătoare și de care nu se mai afla decât numai în Dunăre și Volga. Ei nu raman peste iarna în acest râu, ci în decuprimavara merg în Marea Caspica și în spre toamna se întorc îndărăt în Volga, așa încât peste iarna nu vei gasi niciunul în Marea Caspica Rusii, care au gurile fluviului Volga, știu aceasta, și primavara, când știu ca acumia ies și merg spre mare, astupa eșirile cu gard de trestie și prind o mulțime din ei. Locuitorii din Bitlis văzând ca, cu modul acesta li se sustrage pescuitul lor, au facut cu Rușii o învoire ca în ziua înainte de Dumineca Floriilor, pentru binele creștinilor din Bitlis, sa ridice cel puțin un gard și sa lase liberă eșirea peștilor în curs de trei zile. Indata după aceasta și chiar în ziua urmatoare, din râul Bitlis se prind o mulțime de moruni. Daca acestea sunt adevarate (precum ni le-a povestit un turc locuitor în Bitlis și care cu ochii sai le-a văzut), apoi omul trebuie să se mire de iușeala acestor pești, care în 24 de ore parcurg toata Marea Caspica”²⁾ Relatând, în continuare, despre Soliman al II-lea, Cantemir scrie: „În anul urmator s’a vazut necesitatea de a întreprinde o nouă expediție în Persia pentru a preveni ca cuceririle facute mai în urma sa nu se piarda dar fiindca împaratul, pentru calea cea lunga și obositoare se înfiora a face însuși aceasta expediție ci trimite, cu o buna armata, pe Mehmed hanul, care i se supusese acum de curând, ca sa ocupe Giurgistanul — adica țara Georgiei. Mehmed pentru a-și arăta fidelitatea sa și zelul catre împarat, pleca imediat cu o armata și intra în Georgia. Și dupa multe și sângeroase lupte umilește pe locuitorii într’atât încât ei însuși au trimis delegați la împarat și i au supus toata țara în condițiuni sigure”³⁾

În dreptul cuvântului Giurgistan, Cantemir face o nota cu titlul și cu prinsul urmator: „Giurgistanul: Patria unui popor foarte faimos, situata între Pontul Euxin și Marea Caspica. Locuitorii acestei Țări, în vremurile antice se numeau *Ἰβηραι* (Iverieni), iar astazi se numesc Georgieni. Unii sunt de parere ca numele acesta li s’a dat dela sfântul Gheorghe patronul lor, dupa ce adica au îmbrățișat religia creștină. Dar falsitatea acestei opinii este mai mult decât evidenta; caci înca Pliniu și Mela cu mult mai înainte de vremurile sfântului Gheorghe, fac mențiune despre Georgieni. Ei împartașesc religia greco-ortodoxa”. Cantemir adauga ca se pricepe în *arta vânătorului*, au *maiestria de a trage cu arcul* și: „ca de vre’o trei ani încoace au adus un tipar grecesc din Olanda și au tiparit o carte în care se cuprind laudele fericitei Maria fecioara și se pare ca au prins gust de a se ocupa cu literatura greaca Hanul sau principele lor înca se ține de religia creștina, dar nu poate sa ajunga la tron înainte de a împartași credința mahometana, dar dupa aceia regele Persiei îi acorda privilegiul sa-și faca rugăciunile sau în vre’o geamie sau în vre’o biserica creștina.... Un han de aceștia a fost nevoit, din anumite pricini, a fugi în veacul trecut în Rusia⁴⁾ Și fiul sau a ajuns general de artilerie în armata lui Petru cel Mare; el a cazut prins în batalia cu Șvezii și a murit la Stock

1) Folosim traducerea Dr. Ios. Hodosiu, publicată de Societatea Academică Română, partea I-a, București, 1876, pag. 288-9.

2) Ediția Hodosiu, I, pag. 288-9, nota 71

3) Ediția citată, I, pag. 289-290.

4) Este vorba de regele Arcil despre care am amintit mai sus, că în anul 1684 se mută la Moscova unde moare în anul 1704.

holm¹⁾). Când am mers la Mosc., în anul 1712, l-am întâlnit aci²⁾ și mi-a dat o genealogie a hanilor din Georgia, tradusa în grecește și plină de cele mai curioase fabule. Așa, în această genealogie, se zice ca David regele Iudeilor a fost întemeietorul familiei acestor hani și anume ca nepotul lui David din linia lui Solomon a eșit din Iudeia și a trecut în Georgia și a întemeiat aici un imperiu, apoi în urmă... a fostbotezat, prin tatal sau, în numele sfintei troițe³⁾. Convins de aceste istorii..., el afirma sus și tare ca și după sânge este ruda cu Domnul Isus Hristos ca om⁴⁾).

În sfârșit ultima știre la Cantemir despre Georgieni este cea în care vorbind despre fuga lui Elkasib Mârza în Georgia și ca Soliman al II-lea aducându-și aminte de *tradarea* din urma a Georgienilor — când aceștia cu an mai înainte au surprins pe Mustafa Pașa, guvernatorul acestor părți, într-o strâmtoare „navalind asupra lui într'un chip viclean și ducându-i armata” — trimite pe Mehmed Pașa cu o buna armata pentru a răzbuna aceasta fapta, care intrând în Giurgistan, „dupa câteva batalii susținute cu reușite schimbatoare în urma, risipește cu totul armatele giurgistanilor”. „Dupa această biruință, ocupa șapte din cele mai tari cetăți și darâmându-le, le aseamana cu pamântul. Vremea înaintata nu-i îngadui a face alte progrese; așa a iernat cu oștile sale în Diarbekir. În primavara urmatoare merge din timp iarăși în Giurgistan, unde neaflând acum nici o împotrivire a supus imperiului Otoman mai mult de douăzeci de cetăți; și apoi dupa ce a întarit această țara în ascultare catre împăratul și a pus garnizoane în cetăți, a plecat spre Constantinopol pentru a da seama sultanului despre cele ce a facut⁵⁾).

GEORGIENI ÎN MOLDOVA LA ANUL 1739

Din pricină groaznicelor împilări și distrugerii ale islamitilor — multe orașe au fost desființate, iar cel mai de seama, Tbilisi, a fost distrus nu mai puțin de 15 ori⁶⁾, în așa fel ca n'a mai ramas piatră pe piatră și dacă în veacul 17 el avea 60.000 locuitori, la începutul veacului urmator nu mai erau decât 20.000⁷⁾ mulți dintre Georgieni și-au parasit țara și au trecut sub protecția Rusiei⁸⁾.

Ostași vitezi, parte din ei frec în rândurile armatei ruse și din jurnalul acestei armate cantonate în Moldova, cu prilejul razboiului ruso-turc. aflam ca la 23 Iulie 1739, în aripa dreapta a armatei lui Muennich se aflau și Georgieni⁹⁾. Tot așa, la 30 Septembrie 1739, contele Münnich scria cardinalului Fleury că la 3 Septembrie a intrat în Iași la orele 4, escortat între alții și de un detașament de Georgieni¹⁰⁾.

1) Este vorba de Alexandru (1674—1710) fiul regelui Arcil, care împreună cu frațele său Mamuc (Matei 1693), a crescut la Moscova, fiind de aceeași vârstă cu Petru cel Mare devine favoritul lui. La parte la expediția organizată de regele Arcil în Georgia în 1690—1691, în 1697, însoțește pe Petru I în prima călătorie la acestuia din stăpânitate, unde Alexandru studiază la Haga, tehnica artileriei. După întoarcerea în Rusia devine general de artilerie, iar în războiul ruso-suedez din anul 1700 întreaga artilerie rusă de sub comanda lui cade la Narva în mâinile Suedezilor. Alexandru este trimis la Stockholm, unde este reținut până la moarte, cu toate stăruințele lui Petru cel Mare de a-l răscumpăra sau schimba cu un prizonier suedez de seamă. Moare în anul 1710, la Stockholm și suedezii, la cererea lui Petru I, refuză să-i cedeze chiar corpul (vezi Игнатов, Первый генерал-фельдехмейстеръ Александръ Арчиловичъ Императорский в Артиллерийский журналъ, 1865, Nr. 1, după E.S. XII, p. 958.

2) Adică pe regele Arcil (vezi despre el pag. 159, nota 23 nota 1 de mai sus).

3) Este vorba de cronica georgiană: „Kartlis-Tqovtba”, despre care am pomenit mai sus, în 7 dela p. 159.

4) Ediția citată, I, nota 73 despre paginile 289-290.

5) Ibidem I, pag. 305.

6) Vezi E.S. IX, p. 400.

7) Vezi B.S. t. 19, col. 566.

8) Astfel regele Arcil se refugiază la Moscova unde moare în anul 1712, iar unul dintre fii săi — cum am văzut mai sus în nota unu — prieten din copilărie al lui Petru cel Mare, este primul general de artilerie rusă. Tot așa și cneazul Bacar care vine în Rusia în anul 1724 și moare în anul 1750 (vezi E.S. XII, p. 958 și IX, p. 90). Venind în Rusia Georgienii au întemeiat sate cum e de pildă satul Gruzino de pe râul Volhovo din fosta gubernie Novgorod, sat temeinicit de Georgienii deveniți coloniști militari, iar numele rusești de familie ca Gruzinov și Gruzinski atestă aceași origină georgiană (vezi aceste nume în E.S. IX, p. 90).

9) Vezi textul în Hurmuzaki, XVI, p. 454. Într-un alt document din ziua de 23 Iulie 1739 fiind și căpitanul de origină georgiană: Kuces Mammuka Dawidow,

10) Vezi textul în Hurmuzaki, XVI, p. 454.

DANIEL PHILIPPIDE (1770 1832) DESPRE CAVIARUL DIN GEORGIA

În *Geografia României*, ce Daniel Ph'ilppide o redacteaza în grec ște la București și o publica la Leipzig în anul 1816, vorbind despre pești scrie ca „râul Cyrus curgând prin Georgia și Alania, hrănește mulți moruni și acolo în piețe, caviarul este o mâncare obșnuită”¹⁾.

NEGUSTORI GEORGIENI LA GALAȚI ÎN ANUL 1835

Fiind stabilită navigația pe Dunare, la anul 1835, aflam negustori Georgieni și Persani, cari calatoreau cu vapoarele dela Viena la Galați²⁾.

NUME ROMANEȘTI CE AMINTESC DE GEORGIENI

În zăpisiul moldovenesc din 22 Februar'e 1614 aflam semnât pe un Toader *Iverinți* 3). Tot așa în cartea domnească d'n 9 Martie 1625, acelaș este pomenit în textul slav.

La fel în hrisovul domnului muntean Șerban Cantacuzino, din 23 Ianuarie 1679, se întărește lui Radu Postelnic în Galeșoaia partea *Ivarnească* din funia Taracinească⁴⁾.

Toate aceste nume dovedesc o contingentă română-georgiana căci *иверинъ, ивиринъ* este cuvântul slav pentru cel românesc de Ivirean = Georgian⁵⁾.

C.

1) Vezi studiul acestei Geografii la N. Bănescu, *Viața și Opera lui Daniel (Dumitru) Philippide*, în *Anuarul Institutului de Istorie Națională al Universității din Cluj I*, (1923) p. 177.

2) Vezi textul în Hurmuzaki, X, pag. 474, Nr. DLXXX.

3) Vezi textul la Gh. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, XX, pag. 205, Nr. 190.

4) *Ibi em*, VI, pag. 319, originalul în Muzeul Gorjului.

5) Petru sensul cuvântului slav vezi Fr. Miklisch, *Lexicon palaeoslovenico — graeco — latinum*, ediție anastatică după cea dela Viena din anii 1862-1865, sub voce și Ioan Bogdan — *Cronica lui Constantin Manasses*, ediție postumă îngrijită de prof. I. Bianu, București 1922, glosarul sub voce.

În anul 1920, Gh. Dimitrov și Vasile Colarov se îndreptau spre Moscova pentru a participa ca delegați ai proletariatului bulgar la Congresul Internațional Comunist.

Autoritățile burghezo-moșierești din România i-au arestat. În Bulgaria și în România muncitorimea a desfășurat o acțiune puternică pentru eliberarea lor. Sub presiunea acestor manifestațiuni, autoritățile burghezo-moșierești din România au fost nevoite să elibereze pe Gh. Dimitrov și V. Colarov.

Publicăm facsimilul unor documente cu privire la arestarea în România a lui Gh. Dimitrov și V. Colarov.

ROMANIA

MINISTERUL DE INTERNE

DIRECȚIUNEA POLIȚIEI ȘI SIGURANȚEI GENERALE

BIROUL SECRETARIATULUI

No. 51889 C. 11775 1920

Personal-Confidențial

DOMNUL MINISTRU,

In referire la adresa Dv. cu No. 22874 din 2 Octombrie a.o., avem onoare a vă face cunoscut că ancheta privitoare la acuzațiunile aduse deputaților comuniști bulgari Colaroff și Dimitroff s'a făcut de către Curtea Marțială a Corpului V Armată, Constanța, unde se găsesc și actele cerute de Dv.-

MINISTRU, *Romulus P. Tomescu*

DIRECTOR GENERAL, *D. D. D. D. D.*

www.dacoromanica.ro

DOMNULUI MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE

DE PE TELEGRAMA Nr. 35830, / 200.-

Din ordinul D-lui Prim Ministru și Ministrului de Război veți lua dispozițiuni, ca în noaptea aceasta să fie trecuți peste frontieră în Bulgaria, numiții : Culareff, Dumitreff și Bieff, precum și barcegii, dacă nici unul din aceștia nu sunt supuși reșani.-

Corpul V. Armată a primit ordin, dela Ministerul de Război pentru a pune la dispoziție pe comuniștii arestați pe care îi veți cere :- Veți face proces verbal trecerea lor peste frontieră pe care ni-l veți înainta. Actele cu Culareff și ceilalți dacă vă este posibil stați să obțineți dela Curtea Martială și înaintați-le pe adresa noastră personală prin curier special.- Asemenea ne veți trimite breșurile și documentele adică tot ce s'a găsit asupra lor efara de obiectele particulare și bunii lor care bineînțeles li se vor restitui.-

Ceilalți comuniști din celelalte grupe vor rămâne în cercetarea Curții Martiale, iar pe Șchiu Atanasief cu tot ce s'a găsit la el sau ceilalți prin Direcțiune va fi trimis D-lui Reșer Cornat Comisar Regal la Curtea Martială Corpul II Armată, care a intervenit direct la Curtea Martială a Corpului V. în acest sens, Atanasief fiind implicat în complotul descoperit aci.-

Sunteti personal raspunzător de neexecutarea acestui ordin și vă atrag atenția că trebuie păstrată cea mai mare discrețiune în jurul acestei afaceri.-
ss/ R. Veinescu

P. Conștințate
Comisar Special

PROCES VERBAL

Astăzi anul una mie nouă sute, ziua 23 Iulie ora 2 și 30,

Nei A. P. Strescu, Inspectorul de Politie pe lângă Prefectura Politiei Constanta și E. Zărafcu, șeful serviciului special de Siguranța al Debreței,

În executarea delegațiunei date nouă de a trece peste frontieră în Bulgaria pe numitii :

1) Celareff Vasile, bulgar, născut în anul 1877 în orașul Sumla de profesie avocat și deputat în Sebrania bulgară membru al partidului comunist bulgar, locotenent de rezervă în Regimentul 10 Infanterie, domiciliat în Sofia, statura petrivită, peartă barba tunsă retund, castanie căruntă, cu dantura neregulată.-

2) Dumitreff Gheorghe, bulgar născut în anul 1882 la Sofia de profesie gazetar, deputat în sebrania bulgară membru al partidului comunist bulgar, fost soldat în Regimentul 10 Infanterie, statura petrivită, parul castaniu închis, peantă barbă taiată retund, castanie, ochii caprui.-

3) Hristu Beoff, bulgar născut la 1895, în Comuna Odrana Jud. Plevna, student în drept, secretar al comisiunei bulgare și membru al partidului comunist bulgar,.-

Ne-am prezentat la pichetul românesc Regele Ferdinand No. 55 unde am găsit prezenti pe șeful de pichet Catrina Ien și vameșul Viector Andreiaș căror le-am pus în vedere ordinul Curții Martiale Constanta No. 1546 din 22 Iulie 1920, și după ce le-am aratat și scepul asirei noastre am precedat la trecerea peste frontieră a noș numitilor lasandu-le libera plecarea, luand directia Varva.-

Drept care am încheiat prezentul proces verbal în dublu exemplar.-

Inspector de Politie

subșef de serviciu

sa/ Zărafcu

sa/ Strescu
fecut

am Asistenti 5/ Indiscutabil

PROCES VERBAL

Astazi 23 Iulie 1920, ora 3 si 30 dimineata.-

Nei D. Strat(Maier) Prim Comisar Regal, A. P. Streescu Inspector de Politie pe lângă Prefectura de Politie Constanta si E. Zdravcu, subsef de serviciu special de Siguranta al Debregei,

Avand in vedere ordinul No. /920 al Corpului V. Armata către D-l Comisar Regal, cu care comunică telegrama No. /920, a Ministerului Razbei, de a preda autoritatilor civile, pe deputatii comunisti bulgari :

- 1) Celareff Vasile, bulgar
- 2) Gheorghe Dumitref si
- 3) Hristu Baef, secretarul comisiunii .-

Avand in vedere ordinul Directiunii Sigurantei Generale, către D-l Prefect de Politie si Sef al Sigurantei Debregei de a lua in primire pe numitii si ai trece peste frontiera in Bulgaria .-

Avand in vedere delegatia data noua de a executa acest ordin.-

Astazi data si era mai sus aratată.

Nei, A. P. Streescu Inspector de Politie pe lângă Prefectura Politiei Constanta si E. Zdravcu sub sef de serviciu, la serviciul special de siguranta al Debregei, prezintându-ne la inchisoarea militara dela Regimentul 13 Artilerie, am primit dela Domnul Maier D. Strat Prim Comisar Regal pe D-nii

- 1) Celareff Vasile bulgar nascut in anul 1877 in orașul Sumla Bulgaria de profesie avocat, si deputat in Sbornia bulgară membru al partidului comunist bulgar locotenent de rezervă in Regimentul 19 Inf.domiciliat in Sofia

statura petrivită parul castaniu puțin pleșuv, poartă
barbă rotundă castanie puțin căruntă, are de tură nereg-
ulată.-

2) Dumitreff Gheorghe, bulgar, născut în anul 1882.
la 30ia de profesie gazetar, deputat în Săbrania bul-
gară, membru al partidului comunist bulgar fost soldat
în Regimentul I Inf.- Statura petrivită, parul castaniu
închis, poartă barbă tăiată rotund, castanie închis, ochii
câprui .-

3) Hristu Peeff, bulgar, născut la 1895, în Comuna
Oderna Jud. Plovna, student și secretar al comisiunii
bulgare, membru al partidului comunist bulgar, talia pe-
trivită, debil, parul castaniu deschis, mustața blândă e
poartă tunsă, bărbia bilebală ochii albaștri.-

În ce privește banii și obiectele numitelor
teate au fost predate direct în mâinile lor, dând dovezi
direct D-lui Maier Strat.-

Făcându-se am dresat acest prezeez verbal în
dublu exemplar din care unul l-a primit D-l Maier Strat
Prin Comisar Regal, iar celalt s'a luat de noi pentru
Prefectura Poliției orașului Constanța.-

Comisar Regal
ss/ Maier Strat Capitani
 ss/ Indiscifrabil
 sub șef de serviciu
 ss/ N. Zdrăfciu

Asistenți
ss/ Elv. Indis.
Locet. ss/
Criste

Inspector de Poliție
ss/ Stroescu

peou
Stroescu

au fost predati; de
 către Subsemnatul în
 ziua 22 Iulie 1920;
 fiind de fata al Prefet
 al Polita - din Inspector
 de politie din care si
 Sub Sec de Serviciu special
 de Supravanta Tehnica.
 Ei au fost incuti peste
 granzila (deputat) si au
 intrat in casa noastra.
 Si au inceput proces-
 verbal de predare din
 partea subsemnatului
 din care s-a retinut o
 copie, si un proces verbal
 de incuie peste granzila
 si s-au dat copie a procesului
 fiind creat de noi de
 la subinspectoratul de
 Siguranta locala.

Cameră Regală Raportor
 Ministrul

31.XII.1920
 Comandant
 președinte

MINISTERUL
 AFACERILOR STRAINE
 Nr. 27461

A.M.
 Urgenta.

Domnule Președinte,

In urma cererii Ministerului Bulgar al Afacerilor
 Straine, am onoarea a Va ruga sa cinevați a-mi trimite
 o copie de pe procesul-verbal privitor la acuzațiunile
 ridicate in contra deputaților comunisti bulgari Colarion
 și Dimitroff, fosti arestați și acum liberați de autorita
 țile noastre militare.

MINISTRU
 J. Petcu

Director
 C. G. G. G.

Domnule
 Domnului Președinte al Curții Marțiale a Corpului
 V Armată, Constanța.

Reput

20

35258
si

Se mulțumesc comunisti
Reclamații și denunțuri
în ziua de 8 Iulie 1920
au fost găsite de către
Comandantul Stănescu Camar.
Societății Comuniste C.
sub o lăcăș mersând
în apropiere de Coasta
mărei în dreptul bătăliei
Ștefan Theodor și gura
bătăliei, în apropierea Cuartei
pășii indiene. - Se fost
furnizat Coasta Mărilor,
de către Comandantul
Măreș Constantin în ziua
de 14 Iulie 1920.

Prin faptul că posedăm
manifeste a partidului
Comunist și dese de
seamă a activității
partidului, dar nu
mult ca toate, am
militați către autorități.

- ramanește, s'a
inceput investigația asupra
faptelor arătate aici,
în plus, asupra delicatelor
de trece, în mod fraudulos,
a Graniței, Comandantul
Căpitan, după dreptul întru-
năuntru public, prin faptul
navigației între bătaie
maximă de timp, sunt
supuse la aceleași rigori
penale. Căse- acasă fapte
s-ar fi putut pensat.

În ziua de 22 Iulie
1920, prin intermediul
Comandantului 5 Armată Nr. 79,
prin care ne dă în copie
telegramma Ministrului de
Război nr. 725/21/7/1920,
instanțelor ne a'c presta
autorităților. Siguranței
Siguranței Statului, care,
în Ordinul Alui Prin-Ministru
și Ministrului de Război,
arătând prin telegramma nr. 725/20

MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

No. 22874

2

19

Finex:

Vezul:

Semnat:

Redactor

Colaborat:

Min. de Interne (sir. Pol. si Hg. gl.)

la Minister

In urma cererii Ministerului
bulgar al Afacerilor Străine cu
marcarea a la ruga să binevoiti
a-mi trimite o copie de pe
procesul-verbal privitor la
acuzatiunile ^{ridicate} in contra deputa-
tilor comunisti bulgari Colaroff
si Amistroff, fosti arestati si acuzati
de autoritatile noastre poli-
tienești.

liberati

dos. 19/910 M. I

SPACENILOR STRĂINE

Văzur:

Semnel:

Redactor:

Coloșonal

261
22.06.1920 192

„Măștișă” a Curții 7 Armate Constanța

St. Președinte,

În urma ședinței Consiliului
Bulgar al Afacerilor Străine
am onorat a vă ruga să bine-
văditi a-mi trimite o copie
de pe procesul-verbal privin-
tor la acuzațiunile ridicate
în contra deputaților comunisti
bulgari Colaroff și Dimitroff,
foști arestați și acum liberi
de autoritățile noastre mili-
tare. —

No. 1624

1 JANUARY 1921

Anexo:

Tory: 11.00

Leg. de Bulgarie

Note Verbale

En réponse à la note verbale
 90550 du 24 Septembre dernier,
 le Ministère N° des Affaires
 Etrangères a l'honneur d'infor-
 mer la Légation de Bulgarie
 que, des renseignements ob-
 tenus des autorités compétentes,
 il résulte que les députés com-
 munistes bulgares Colasoff et
 Dimitroff ont été arrêtés le 3
 Juillet dernier, alors qu'ils se
 trouvaient dans une barque
 circulant dans les eaux rou-
 maines, entre l'embouchure
 du canal St. Georges et Gura
 Tortitel, pour avoir passé
 la frontière sans passeports.
 A la perquisition qui fut faite
 les deux hommes furent trouvés
 porteurs de manifestes com-
 munistes, dirigés spécialement
 contre le régime de l'Etat
 roumain.

Les sujets bulgares en question

furent néanmoins relâchés
 le 23 Juillet suivant et passèrent
 le jour même en Bulgarie.

Dos. 19/920 m. 1

Traducerea „Notei verbale” (din limba franceză) adresata de catre Ministerul Afacerilor Straine al României, legației Bulgariei la București, în ziua de 21 Ianuarie 1921.

NOTA VERBALA

Ca răspuns la Nota verbală Nr. 550 din 24 Septemvrie 1920, Ministerul Afacerilor Straine al României are onoarea de a informa Legația Bulgariei că din lămuririle obținute dela autorități competente rezulta ca deputații comuniști bulgari Colaroff și Dimitroff au fost arestați la 3 Iulie 1920, pe când se aflau într-o barcă ce naviga în apele românești, între punctul de varsare a canalului Sf. Gheorghe în mare și Gura Portiței, pentru faptul de a fi trecut frontiera fără pașapoarte. La percheziția ce le-a fost făcută, s'au găsit asupra susnumiților manifeste comuniste, îndreptate în special împotriva siguranței Statului român.

Supușii bulgari în chestiune au fost eliberați la 23 Iulie 1920 și au trecut în aceeași zi în Bulgaria.

FASCIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ÎN STATELE UNITE

Unul din aspectele vieții americane care reflectă din ce în ce mai evident caracterul exploatator și războinic al dominației capitalului monopolist este și învățământul american.

Oficinele de propaganda și de spionaj ale Statelor Unite se străduiesc să prezinte dezvoltarea culturii și a învățământului din statele americane ca o „culme” a civilizației mondiale. Realitatea contrazice însă aceste laudaroșenii. Lenin, în anul 1913, referindu-se la nivelul cultural existent în Statele Unite, scria ca acolo „sunt aproape 11% analfabeți, iar între negri 44% analfabeți”.^{*} Pe baza statisticilor de astăzi, revista „Narodnoe Obrazovanie” (Nr. 4, 1950) arată ca în Statele Unite procentul de analfabeți a crescut până la 15%.

Acestea sunt rezultatele dobândite în ultimele trei decenii de civilizația monopolurilor americane.

Din totalul copiilor americani de vârstă școlară, fiecare al cincilea copil nu merge deloc la școală. La sate, procentul copiilor care nu învața a crescut la 3/4. La aceștia se adaugă copiii muncitorilor agricoli și ai micilor fermieri, care merg la școală doar 3—4 luni, atunci când nu lucrează pe câmp.

După cum arată ziarul „Pravda” (31.V.1950) înseși datele oficiale americane arată că în fiecare an 1.000.000—1.250.000 de școlari părăsesc școala și caută de lucru. Din 1930 până în 1944 în școlile elementare numărul elevilor a scăzut dela 21.278.593 la 17.713.096, iar în școlile medii numai între anii 1940—1944 numărul elevilor a scăzut dela 6.601.444 la 5.553.520. Astfel, în fiecare generație rămân analfabeți sau semi-analfabeți între 12 și 15 milioane de copii americani. Poporul american este departe de a se bucura de cele mai largi cuceriri ale culturii omenirii. Acest adevăr este exprimat cu amaraciune de Fred Maiers în cartea sa „Școlile noastre — o rușine”. El scrie: „noi americanii trebue să suferim o adâncă rușine. Noi suntem un popor catastrofal de analfabet”.

Cu un cinism caracteristic gangsterilor lipsiți de orice respect față de om, guvernul american, în urma unei conferințe ținute anul acesta la Casa Albă în luna Mai cu privire la situația copiilor și a tineretului american, a declarat că în America copiii au posibilitatea să învețe și să-și dezvolte talentele... Aceste afirmații mincinoase sunt rasturnate chiar de către o comisie a universității Harvard, care a făcut o statistică în timpul războiului cu privire la posibilitățile tineretului american de a străbate toate treptele de învățământ. Comisia a împărțit populația în trei grupe după situația materială: grupa celor bogați, a celor cu posibilități mijlocii și masa pauperizaților. Patura îmbogațiilor prin exploatare reprezintă doar 8% din populația Statelor Unite. Ea își trimite toți copiii în școlile medii și 90% în institutele superioare. În schimb masa celor pauperizați, care formează 60% din populație, își trimite în școlile medii doar 30% din copii, iar în institutele superioare numai 5%. Copiii și tineretul american sunt exploatați cu cruzime în uzini și pe latifundiile marilor

fermieri. Milioane de copii, în loc să se poată bucura de lumina științei de carte, sunt siliți să muncească 11—14 ore pe zi cu un salariu de 3—4 ori mai mic decât al femeilor. (Salariul femeilor este cu 50—70% mai mic decât al bărbaților).

„Literaturnaia Gazeta” (Nr. 647/1951) redă părți din raportul Ministerului Muncii din U.S.A. publicat în „Labour Information Buletin” cu privire la munca copiilor, în care se arată că milioane de copii în vârstă până la 16 ani (dintre care 65 procente sunt tineri de 14 ani, iar mulți n’au nici 9 ani) „...nu învață, ci întreaga zi muncesc pe câmpuri...” Munca de 11—12 ore nu apare ca ceva neobișnuit pentru adolescenții de 11—12 ani, ocupați cu strângerea bumbacului...” În cursul muncii mulți copii își pierd viața sau sunt schilodiți. Numai în anul 1948 au fost invalidați și omorâți în producție 100.000 de copii americani.

Sistemul de învățământ din Statele Unite departe de a fi „universal” și „cel mai dezvoltat” din lume, este în realitate un învățământ de clasă pus în slujba marilor monopoluri. El este un instrument cu ajutorul căruia marea burghezie americana coboară continuu nivelul de cultură al maselor, un mijloc de răspândire a obscurantismului. El da clasei dominante „știința” metodelor celor mai „înaintate” de exploatare. El ridică elementele corupte, educa pe fiii trădătorilor clasei muncitoare, fiind un instrument de întărire a aristocrației muncitorești.

Învățământul american nu este decât un instrument de exploatare în mâinile Wall-Street-ului

Truman a declarat cu ipocrizie în fața Congresului că „e regretabil faptul că într-o țară atât de bogată ca a noastră, milioane de copii n’au clădiri corespunzătoare pentru școli, n’au un număr suficient de pedagogi pentru învățământul primar și cel secundar”. Dar Truman n’a arătat că această stare de lucruri se datorește politicii de înarmare și de agresiune dusă de capitalul monopolist american. De fapt, marea finanță urmărește să împiedice cât mai mult orice dezvoltare a învățământului pentru a putea transforma masele cât mai ușor în carne de tun. Ziarul „Pravda” (13.VII.1951) arată că în luna Iulie 1951 la San Francisco a avut loc al 89-lea Congres al „Asociației Naționale a Învățământului” la care au luat parte 5.000 de profesori și directori de școli. În raportul intitulat „situația din școli” este desvăluită situația dezastruoasă în care a fost împins învățământul american.

Mijloacele bănești distribuite școlilor în anul 1950 sunt cu mult sub nivelul fondurilor repartizate în anul 1930, — anul de criză puternică în Statele Unite. Pentru cluburi și case de joc se cheltuiesc de patru ori mai mulți dolari decât pentru învățământ. În raport cu fondurile destinate înarmării, cheltuielile pentru școala americana sunt de 300—500 de ori mai mici. În ultimii ani nu s’au făcut aproape deloc investiții de seamă în construcția de noi clădiri școlare. „Veitelnaiia Gazeta” din luna Iulie (Nr. 58) reproduce o statistică din revista americana reacționară „Life”, care arată că în Statele Unite 22% din clădirile destinate învățământului au o vechime mai mare de 50 de ani, 73% au o vechime între 10 și 50 de ani și numai 5% sunt construite în ultimii 10 ani. Dupa cum arată ziarul „New-York Times”, de multe ori școala se reduce la o încăpere și în numeroase cazuri „clasele” sunt instalate în garaje, magazii, beciuri și chiar în grajduri. Acelaș ziar stabilește că 70.000 de școli satești sunt numai școli cu numele. Iată cum descrie ziaristul american Benjamin Fain în cartea sa „Copiii noștri sunt furați” înfățișarea unei școli satești: „În multe școli satești nu exista nu numai lumină electrică, dar nici măcar geamuri. Am văzut școli și fara uși. Lumina pătrunde prin deschizătura prin care se intra. În zilele posomorite școlile se închid”...

Pedagogul sovietic N. C. Gonciarov în articolul „Criza școlii și Pedagogiei în Statele Unite ale Americii” arată ca e necesar, pentru a împinge învățământul american macar până la nivelul existent în anul 1930, să se facă în decursul următorilor zece ani investiții de 10 miliarde de dolari și să fie pre-

gătiți mai mult de 1.000.000 de învățători. În realitate, după datele agenției federale de asigurări sociale, în anul 1949, din suma de 300 milioane de dolari repartizată de guvern pentru învățământ s'au cheltuit doar 70 de milioane. Restul dolarilor au mers în industria de război

Această politică dușmanoasă intereselor poporului american lovește tot mai puternic în condițiile de viață și așa mizere pe care le au cadrele didactice. După cum arată N. C. Gonciarov, profesorii americani sunt siliți să recurgă la cele mai neașteptate surse de câștig pentru a-și asigura pâinea zilnică. Astfel în Statul Mississippi învățătorul Gollens a fost nevoit să facă comerț cu porci. Americanul Robert Lithle, în articolul „Remunerația profesorilor — o pată rușinoasă pentru națiune”, e nevoit să recunoască această situație disperată în care este aruncat profesorul american: „în 30 de state, salariul unui învățător e mult inferior sumei pe care o primește o femeie de serviciu din instituțiile publice”... Pentru a completa aceasta imagine a „modului de viață american” irebue să arătăm că femeile care formează majoritatea corpului didactic (90% în învățământul elementar și 60% în învățământul secundar) au un salariu mult inferior față de cel al bărbaților. Ele nu pot duce o viață de familie pentru că nu există nicio lege și nicio măsură de sprijin pentru maternitate. Ca sătoria silește pe învățătoare să părăsească în scurt timp școala. Mai mult decât atât, în jurul profesiei de profesor se răspândesc în viața americană cele mai reacționare idei emise de către diriguitorii ideologiei fasciste din Statele Unite. N. C. Gonciarov reproduce din revista americană „Education Magazine” următoarea afirmație rușinoasă: „un medic, un funcționar, un jurist, chiar dacă au creerul fără nicio circumvoluțiune, neted ca suprafața unui pahar bine șlefuit, sunt priviți ca făcând parte din cea mai bună societate, pe când un învățător este întotdeauna tratat cu un sentiment de desconsiderare, cu un sentiment umilitor”...

În ura lor împotriva cuMurii înaintate, monopolistii americani deslănțuesc o teroare sălbatecă împotriva profesorilor care îndrăznesc să țina seama de adevărurile științei. Este suficient ca un profesor universitar să vorbească de realizările lui Lisenko pentru ca el să fie gonit dela catedră și aruncat în camerele de tortură ale F.B.I.-ului. Așa a fost îndepărtat profesorul de istorie Barton Ekel delă colegiul Michigan pentru concepții „ultraliberale”. Datorita acestei terori a fost împins la sinucidere profesorul de literatură Mattisen delă universitatea Harvard. În urma prigoanei fasciste a fost înscenat mășrăvul proces împotriva savantului negru dr. William Du Bois, achitat sub presiunea opiniei publice mondiale. Totuși în ciuda vaiului de teroare, cetățeni americani pentru care patria nu este reprezentată printr'un sac de bani, se ridică cu dărzenie, lăutând pentru apărarea democrației și a păcii.

În timp ce sume enorme stoarse din vloga poporului american se cheltuiesc pentru înarmare, iar școlile sunt lipsite de fondurile strict necesare, există un sistem de instituții de învățământ în Statele Unite care au o desvoltare puternică și care nu duc lipsă de dolari.

Aceasta este rețeaua de învățământ destinat aristocrației financiare. V. Alexandrov și P.-Sergheev în articolul „Fascizarea Statelor Unite și școala americană” („Narodnoe Obrazovanie”, Nr. 11/1950) arată că dacă înainte aristocrația financiară își trimitea copiii să învele în școlile aristocratice engleze, astăzi aceste școli au fost create chiar pe teritoriul Statelor Unite (pensiunul Rozmari Hall, Farmington, școala Dobbs, etc.). În aceste școli particulare nu pot patrunde copiii oamenilor simpli, ci numai odraslele magnaților industriei și elementele recrutate din aristocrația muncitorească americană. Aceste școli sunt subvenționate direct de miliardari. De pilda soția lui Rockefeller a daruit unei astfel de școli un stadion sportiv. Dar influența directă a miliardarilor există și în institutele de învățământ superior. Din totalul institutelor de învățământ superior numai 16% sunt de stat, iar restul de 84% sunt proprietatea diferitelor asociații, adică proprietatea marilor monopoluri. Institutele de învățământ superior ale statului nu sunt însă cu nimic în afara controlului exer-

citat de trusturi. Astfel cercurile bancare și industriale dictează linia învățământului superior american. Miliardarul J. Morgan este tutorele universității Harvard, iar în consiliul de tutelă a universității se află fiul său S. Morgan și bancherul Charles Adams, rudă cu Morgan. Tot de familia Morgan depind 6 membri ai consiliului universității Princetown și 7 membri ai consiliului universitar Massachusetts. În consiliul universităților Columbia și Pensilvania este Thomas Parkinson, sfatuitor al lui Rockefeller. În consiliul universității California se află vestitul speculant și industriaș petrolifer Pauli și bancherul Gianini.

Exemplele pot fi îmbogațite cu zeci de alte fapte. Realitatea arată în chip de netagaduit ca în Statele Unite învățământul este cu totul în mâna Wall-Street-ului, care se folosește de el pentru îndeplinirea planurilor sale imperialiste.

Discriminarea rasială se manifestă puternic în învățământul american. În America copiii negrilor n'au drept de a învăța alături de copiii albi. S. M. Rozenoer în articolul „Discriminarea rasială în U.S.A. și școala de negri” („Sovietskaia Pedagoghica”) arată ca în cele 19 state ale sudului american legile hotărăsc despărțirea negrilor de albi dela școala primară până la universități.

În legislația statului Oklahoma se prevede că: „Oricare învățător din acest stat care voluntar și conștient permite vreunui copil de rasă colorată să frecventeze școala pentru rasa alba, sau dă voie vreunui copil alb să frecventeze școala pentru rasa colorată, trebuie să fie amendat cu o sumă de nu mai puțin de 10 dolari și nu mai mult de 100 dolari, iar actele sale să fie anulate și să nu poată fi reintegrat mai devreme decât anul următor”... În Carolină de Sud guvernatorul James Byrnes, fostul secretar de stat, care nu odată a calomniat lagărul democratic pentru că „n'ar respecta” drepturile omului, a anunțat că va retrage subvențiile pentru învățământul public dacă se va încerca interzicerea discriminării rasiale în școală. Fascismul american caută să arate că această situație s'ar datorî unei „tradiții” specifice sudului sclavagist. În schimb în nordul Statelor Unite democrația n'ar suferi nicio știrbire.

Faptele însă sunt mai puternice decât minciunile. Fasciștii americani din nord pun la cale mijloace brutale de izgonire a negrilor din școlile albilor. „Legiunea Americană” și „Ku-Klux-Klan”-ul crează o atmosferă teroristă în jurul copiilor de culoare neagră. De multe ori linșajul îi silește pe negri să renunțe de a-și mai trimite copiii la școlile albilor.

Lipsită de posibilități normale de învățătură, populația neagră improvizază școli în condiții umilitoare și cu totul nesatisfăcătoare.

Iata cum a descris americanul Doxy Wilkerson în cartea sa „Problemele spectale ale educației negrilor” o școală pentru copiii negrii: „Clădirea servește drept școală și biserică. Toată instalația ei constă din câteva scaune cioplite nepriceput, o sobă veche, un pupitru de fabricație locală, o măsuță mică și căldări cu apă... nu există nici tablă, nici bănci, copiii scriu ținând caetele pe genunchi. Sunt 52 de elevi pe listă, toți stau în aceeași clasă. Profesorii și elevii lipesc hârtii pe pereți ca vântul să nu intre în clasă. Acoperișul are găuri. Când plouă copiii trebuie să fie trimiși acasă”. În școlile negrilor datorita necesității de a munci pentru câștigarea minimului de existență, cursurile sunt mai scurte cu 2—2½ luni decât cursurile școlilor destinate albilor. Dar și aceste posibilități de învățatură sunt inaccesibile datorită sărăciei unui mare număr de copii negri.

Datorita situației grele, 3/4 din copiii de culoare neagră nu reușesc să învețe mai mult de patru clase elementare. Cu toate acestea populația neagră nu renunță la drepturile ei. Alături de luptele progresiste ale poporului american, masele muncitoare de culoare neagră luptă cu eroism, apărându-și dreptul la viață și fericire.

N. C. Gonciarov în „Crisa școlii și pedagogiei în Statele Unite ale Americii”, analizând situația pedagogiei americane arată cum capitalul american și-a

creat detașamente de sociologi, profesori, profesori și pedagogi reacționari ca John Dewey, George Counts, Fitzpatrick care prin activitatea lor dușmana intereselor poporului american caută să sprijine șandramaua imperialismului. De pildă Counts caută să „demonstreze” că între sistemul economic capitalist și crize n'ar exista nicio legătură. Crizele s'ar datora faptului că în momentul de față societatea omenască ar trece dela civilizația agrară la civilizația industrială. Ignorând adevărul istoric și științific, școlile americane dau elevilor și studenților o imagine falsă despre lume și despre viața socială.

Imperialismul sângeros al Statelor Unite este prezentat în cărțile de istorie ca o politică de extindere „pașnică” a statului american. Așa de pilda, se poate citi că „Insulele Hawai din mijlocul oceanului Pacific erau un loc comod pentru oprirea vapoarelor. Acolo trăiau un șir de americani. În anul 1898 am fost bucu-roși să primim aceste insule în familia noastră”...

Științele naturii sunt denaturate. Darwinismul este interzis în majoritatea școlilor americane. Teoria evoluționistă este înlocuită cu termenul „transformism” iar deosebirea dintre acesta și „fixism” este ștearsă: „Principala deosebire între transformism și fixism nu constă în negarea sau admiterea forței superioare, nu în problema cine sau ce a creat speciile, ci în problema metodei folosite cu prilejul creării noilor specii”.

A. A. Nuselbaum analizează în revista „Sovietskaia Pedagoghica” (Nr. 8 1950 — „Programul antiștiințific și reacționar al școlilor din U.S.A.) principalele „teorii” pedagogice care stau la baza școlii din Statele Unite.

O astfel de „teorie” este exprimată limpede de A. Davies în cartea sa „Au oamenii săraci creier?” editată în anul 1949. Aici se poate citi „copiii născuți din părinți mai săraci sunt mai înapoiți din punct de vedere al capacităților intelectuale, decât copiii celor bine situați, copiii din statele sudice (unde trăește o numeroasă populație neagră — (N. red.) sunt inferiori din punct de vedere intelectual copiilor din statele nordice, copiii de origine străină sunt mai puțin înzestrați decât cei născuți în U.S.A., copiii dela țara sunt mai puțin capabili decât cei dela orașe”... Această „teorie” a aptitudinilor intelectuale arată că de adânc reacționar este caracterul învățământului american. Această împărțire după „posibilități” este în fond o împărțire a copiilor după poziția materială a părinților.

În dorința de a goli de orice conținut serios școala americană, se răspândește „teoria” utilității sociale, după care se exclude din program tot ceea ce nu corespunde actualei vieți a burghezului american. În consecință cititul cu glas tare e redus la minim, studiul gramaticii se reduce la corectarea greșelilor mai frecvente din conversație, iar studiul matematicii e restrâns sub motiv că problemele mai complicate nu intră în preocupările zilnice ale adulților.

Tehnicizarea absurdă, reacționară, a predării în școala elementară — cunoscută sub numele de „mecanizarea metodei de învățământ” — reduce la minim activitatea creatoare a copiilor. Elevii poartă ochelari asemănători unor binocluri de teatru — ochelari numiți „metronoscopuri” cu ajutorul cărora privesc spre un ecran care înlocuiește tabla obișnuită. Profesorul apasă pe butoane și pe ecran apar diferite litere sau propoziții după natura lecției. Prin metoda „electivă” de studiu, programa școlară se împarte în materii obligatorii foarte puține la număr și un număr nelimitat de obiecte neobligatorii. Așa de exemplu în clasa XI, științele naturii, matematica superioară, fizica, chimia, nu fac parte dintre obiectele obligatorii.

Ca urmare, în programul școlar, obiectele de studiu esențiale sunt înlocuite cu o sumedenie de obiecte lipsite de justificare pedagogică și științifică.

Este extrem de important de a arăta că numărul tinerilor care învață științele superioare scade vertiginos. Procentul elevilor care învațau algebra era în 1900 — 56, 3% iar în 1940 era numai de 22%. Geometria era învățată în 1900 de 27% din elevi, în 1940 o învațau doar 10%. Tinerii care studiaza fizica și chimia nu trec de 7% pentru ambele obiecte.

Deasemeni în programul de literatură nu se da atenție operelor clasice. În schimb 96% din băieți și 91% dintre fetele de 6—11 ani și 87% dintre băieți și fetele de 12—17 ani citesc „comics”. Această maculatură criminală este tipărită

în Statele Unite într'un număr de 60.000.000 lunar în timp ce cartea lui Mark Twain „Yankeii la curtea regelui Arthur” este scoasă din bibliotecile școlare!

Rezultatele acestui învățământ reacționar dăunează profund intereselor poporului american. O comisie de control care a verificat cunoștințele școlilor secundare din statul Dakota de sud a trebuit să scrie textual în raport: „Ei nu cunosc nimic, sau aproape nimic în mod temeinic”.

Aceste rezultate sunt în concordanță cu politica marelui finanț, care nu doarește altceva decât să uniformizeze și să standardizeze creerul cetățenilor americani. Pentru bancherii și industriașii americani, facultatea de a gândi, proprietatea creerului omenesc de a cauta adevărul și fericirea, constituie primejdia cea mai mare pentru existența lor. Deaceia în mâinile Wall-Street-ului învățământul american a devenit un mijloc de transformare a copiilor și tineretului american în ființe mecanice, lipsite de gândire, abrutizate, pentru a fi unelte ale lăscismului american.

În constituția Statelor Unite se arată că școala e despărțită de biserică. În realitate reacțiunea americana nesocotește constituția poporului american.

În articolul „Ce se învață în școlile americane” E. E. Ahșaruman („Naționala Școla, No. 9, 1950) arată că lupta monopolurilor împotriva științei, găsește un aliat în biserică. Din 48 de state numai într'unul, în Kansas, este interzisă învățarea religiei în școală. În 12 state învățarea bibliei este recomandată în programul școlar. În statul Aidaho profesorii de științe sociale trebuie să citească în fiecare dimineață 12 până la 20 de versete din Biblie. Pedagogul catolicismului William Macgogan a exprimat fațis scopurile pe care le urmărește în școlile americane biserică: „Nu informația, ci formația, mai precis transformarea în catolici — iată sarcina principală a catolicismului”. Numai biserica catolică are sub influența ei directă 273 de institute de învățământ superior.

Alături de biserică, un rol important în pervertirea tineretului american, în formarea lui în spiritul „modului de viață american” îl joacă organizațiile extrașcolare și paramilitare. Există în U.S.A. cluburi în care tineretul școlar este supus atârării celor mai josnice sentimente și pregătirii militare. Aici sunt detașați ofițeri ai armatei și în perioade scurte există o zi în care toți membrii clubului sunt obligați să facă instrucție militară. Organizația cercetașilor e una din organizațiile cele mai influente ale fascismului american. J. F. Dulles într'un moment de sinceritate a declarat cu cinism: „mișcarea cercetașilor reprezintă pentru U.S.A. ceea ce a fost pentru nazism mișcarea tineretului hitlerist”...

În timp ce la O.N.U. reprezentanții Statelor Unite declară cu ipocrizie că în America guvernul duce o politică de pace, ofițeri ai armatei sunt detașați pe lângă școli. În instrucțiunile lor se ordonă „Ține minte că elevul constituie materialul care este pregătit și format pentru luptă. Instructorul trebuie să urmărească cu grijă și cu atenție și deasemeni trebuie să stimuleze tendința naturală de a lupta și omorî”...

De nenumărate ori se dă în școlile americane „alarmă atomică”. Copiii sunt cuprinși de crize nervoase, se îmbolnăvesc de nervi. Ideia că războiul cu Uniunea Sovietică este o „sarcină istorică” a Statelor Unite este sădită cu perseverență sălbatică. Groaza față de moarte a devenit pentru copiii americani un sentiment predominant. În „Literaturnaia Gazeta” (Nr. 64, 1951) este reprodusă o anchetă făcută în rândul copiilor americani. La întrebarea „ce veți fi peste zece ani?”, 60% din copii au răspuns un singur cuvânt „cadavre”!

Agencia United Press a anunțat ca în orașul Manuto Zebon două surori de 12—14 ani au fugit de acasă lăsând următorul bilet: „Noi vrem să vedem pământul până când nu este distrus de bomba atomică”.

Este un lucru cunoscut ca în consiliile de conducere ale universităților au luat loc alături de reprezentanții capitalului financiar, generali și amirali. Generalul Eisenhower, Amiralul Niemitz, vice-amiralul Calcoj sunt câteva figuri cunoscute ale armatei americane care astăzi au control efectiv asupra universităților. Sub conducerea lor universitățile devin tabere militare. Pedagogul reacționar Fitzpatrick a exprimat deschis politica de distrugere a tineretului în universități: „noi

nu avem în vedere vreo pregătire în domeniul culturii generale sau al experiențelor socialiste. Noi nu avem în vedere antrenarea fizică sau educația igienică, nici pregătirea profesională, decât doar cu excepția acelor laturi care fac parte din pregătirea militară. Pregătirea militară înseamnă însușirea artei de a ucide oameni indiferent de faptul că cineva e savant, administrator sau militar“...

În 52 de institute de învățământ superior există secții de marină militară. În 110 există secții de aviație militară iar în 170 sunt secții ale armatei de uscat. Pentru a recruta carne de tun, guvernul american recurge la cele mai mârșave metode.

Folosindu-se de sărăcia studenților, statul se oferă să dea ajutor bănesc în schimbul unui contract pe baza căruia tânărul va servi trei ani în armata („Komsomolskaia Pravda”, 12, I, 1951). Pentru copii sunt fabricate cele mai diferite produse care ațăță la asasinat. Trustul gumei de mestecat, după cum anunță „Literaturnaia Gazeta” (Nr. 63, 1951), a scos o varietate de gumă numită „Babbigan”. Ea se vinde în cutii care cuprind scene de pe frontul coreean însoțite de texte insultătoare la adresa poporului coreean.

Masele populare din Statele Unite încep să-și dea seama unde duce politica monopolurilor.

Mii de părinți protestează împotriva măsurilor militariste ale guvernului. Tinerii refuză să se prezinte la cursurile de încorporare. Studenții colegiului din Seattle au publicat în „Daily Worker” următoarea declarație: „În războiul trecut, tinerii au luptat din convingere, deoarece fuseserăm atacați. Dar acum ce ne-au făcut coreenii?”... Edgar Hoover, șeful F.B.I.-ului (Biroul Federal de Investigație), a trebuit să declare că în ultimul timp s’au strâns peste 9.000 dosare ale studenților care refuză să se prezinte la încorporare. Crește mișcarea de rezistență a poporului american împotriva politicii Wall-Street-ului. Militarizarea și fascizarea Statelor Unite găsește în poporul american și în voința popoarelor iubitoare de pace din întreaga lume un obstacol de neînving.

Președintele Partidului Communist American a scris de curând importanta lucrare intitulată: „Apusul imperialismului mondial”. În chip profund, cu ajutorul logicii de fier a științei marxist-leniniste, el dovedește că imperialismul, în ciuda eforturilor sale disperate de a supraviețui, se descompune rapid. Cuprins de panică, Wall-Street-ul se pregătește în toate chipurile în vederea viitoarelor bombardamente asupra Uniunii Sovietice și se năpustește cu furie asupra comunistilor americani. Dar cetățenii conștienți din Statele Unite încep să înțeleagă că această furie canibalică nu este expresia puterii, ci a fricii exploataților.

Unul din conducătorii statului New-York — William Wolin — a exprimat această frică cerând interzicerea învățământului pentru oamenii muncii. „Noi vedem — a spus el — că acești oameni înfuriați de zdrobirea speranțelor și negăsind întrebuințare, vor fi bine înarmați în furia lor distrugătoare cu acea instrucțiune pe care noi le-am dat-o”... Lacheii ideologici ai capitalismului american încearcă zadarnic lichidarea științei de carte. Poporul american se deșteaptă la lupta cea mare, el intră în armata popoarelor iubitoare de pace conduse de Uniunea Sovietică.

Drapelul luptei împotriva robiei imperialiste este purtat cu eroism de comunistii americani, avant-garda maselor muncitoare din Statele Unite. Existența Partidului Communist american, întărirea legăturilor sale cu masele, este cheia înfrângerii reacțiunii americane. Acest adevăr istoric este exprimat de William Forster în cuvintele: „Un puternic Partid Communist este secretul tuturor succeselor” („Apusul capitalismului mondial”, Moscova, 1951, p. 25).

S. Tamaș

N. G. CERNIȘEVSKI: „PRINCIPIUL ANTROPOLOGIC ÎN FILOSOFIE”

(Editura de Stat pentru literatura științifică și didactică, 1951, p. 95)

De curând a apărut în românește, în Editura de Stat pentru literatura științifică și didactică, lucrarea clasică a lui Cernișevski, „Principiul antropologic în filosofie”. Traducerea uneia din cele mai de seamă lucrări ale lui Cernișevski constituie un pas înainte pe drumul cunoașterii operelor marilor revoluționari democrați ruși.

Se știe ca studiul operei și luptei lui Cernișevski — ca de altfel, al tuturor revoluționarilor democrați ruși din sec. al XIX-lea, este important, pentru noi, și în măsura în care ne ajută să înțelegem mai bine dezvoltarea mișcării și gândirii revoluționare din țara noastră în a doua jumătate a secolului trecut. Problema acestei influențe rodnice a fost pusă și este în curs de cercetare; de rezolvarea ei depinde luminarea cât mai completă a unei perioade importante din dezvoltarea ideologică din țara noastră.

Dintre revoluționarii ruși din perioada burghezo-democratică a mișcării de eliberare din Rusia în sec. al XIX-lea, Cernișevski este una din cele mai însemnate figuri. Activitatea sa cea mai rodnică s'a desfășurat în preajma și în timpul efectuării reformei țărănești din 1861. În aceasta perioadă, Cernișevski a scris importante sale lucrări de filosofie, istorie, economie politică, estetică, critica literară și neîntrecutele sale articole din presă.

Este știut ca epoca lui Cernișevski este cât se poate de bogată în evenimente istorice și de o mare importanță în dezvoltarea politică și ideologică a Rusiei. Pe la jumătatea sec. al XIX-lea, dezvoltarea politică și economică a Rusiei trece printr-o puternică criză. Aceasta criza a fost determinată de importanta problema a lichidării iobăgiei. „Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (b) al Uniunii Sovietice”, analizând aceasta perioadă, arată că „întregul mers al dezvoltării economice impunea desființarea iobăgiei”.

În 1861, guvernul țarului Nicolae I, slabit în urma înfrângerilor militare suferite în războiul Crimeii și înspăimântat de valul rascoalelor țărănești împotriva moșierilor, se vazu să

ființeze iobăgia. Felul cum a fost pregătit acest act și, mai ales, ceea ce i-a urmat, a dovedit că reforma nu a fost decât un act formal și prudent, menit să întărească pozițiile exploataților.

Cernișevski a luptat cu înflăcărare pentru realizarea integrală a reformei, pentru desrobirea țăranimii, demascând în același timp, caracterul reacționar al platformei politice și ideologice a liberalilor care, deși proclamau necesitatea desființării iobăgiei, erau partizanii unei reforme parțiale. Cernișevski a știut să pătrundă adevărul substrat al atitudinii liberalilor, care nu faceau decât să ajute guvernului să preîntâmpine primejdia unei revoluții țărănești și, prin aceasta, să salveze autocrația țaristă și dominația moșierilor. Chiar și unii partizani ai democrației revoluționare începuseră să încline spre liberalism și anarhism.

În aceste condiții de înversunată lupta dusa împotriva iobăgiei, scrie și publica Cernișevski importanța sa lucrare „Principiul antropologic în filosofie”. Scopul ei a fost să expună și să aprobe bazele ideologice și filosofice ale mișcării democratice revoluționare din Rusia secolului al XIX-lea.

Cernișevski însă nu s'a îngrănit să aprobe ideologia înaintașilor sai — Herțen și Bielinski. El a dezvoltat aceasta moștenire potrivit cu noile condiții ale vieții sociale și științifice și cu nevoile practice ale mișcării de eliberare din Rusia. Deci, lucrările lui, printre care „Principiul antropologic în filosofie” este dintre cele mai de seamă, reprezintă un aport deosebit la dezvoltarea filosofiei clasice ruse.

În „Principiul antropologic în filosofie” Cernișevski critica aspru idealismul, eclectismul și subiectivismul cunoscutului ideolog al narodnicismului, Lavrov, și demasca caracterul reacționar al teoriilor filosofice ale lui Fichte, Schopenhauer, Aug. Comte, Proudhon și alți filosofi burghezi. Totodată, în opoziție cu ideile acestora, el dezvoltă însemnate teze ale materialismului filosofic.

Dela începutul lucrării, el ajunge la concluzia, genială pentru acea vreme, *a dependenței filosofiei de politică, de poziția claselor și a partidelor*. Cău-

— este principiul fundamental al cercetării științifice. Dar știința nu este un scop în sine, ci ea servește oamenilor, folosește societății. Ca atare, în mod inevitabil, știința suferă influența acestei societăți, a condițiilor ei de existență și de dezvoltare. Cernîșevski demonstrează cu o rară vigoare, că teoriile politice și filosofice au fost și sunt din totdeauna sub influența evenimentelor curente, iar tratatele științifice nu sunt altceva decât ecouri ale luptei și au drept scop să țină în loc sau să grabească mersul evenimentelor. „Teoriile politice ca și teoriile filosofice — scrie el mai departe — s-au născut întotdeauna sub influența puternică a poziției sociale căreia ele îi aparțineau, iar fiecare filosof a fost reprezentantul unui partid politic care lupta în acel timp pentru dominația asupra societății din care făcea parte filosoful” (p. 8)..

Întărindu-și prin exemple concluzia, Cernîșevski arată că „Schelling este reprezentantul unui partid înspăimântat de revoluție”, iar „Hegel este un liberal moderat, extrem de conservator în concluziile sale” (p. 9).

Cernîșevski arată că afirmația lui Lavrov ca filosofii „nu și-au creat sistemele lor sub influența convingerilor politice” este o naivitate din cale afară. Chiar dacă gânditorul sau omul de știință ar dori-o, el nu poate să nu observe evenimentele ce se petrec în jurul lui și să nu reflecte și el mersul evenimentelor.

Cernîșevski arată, într-o altă lucrare, a sa, că nu numai sistemele oamenilor politici și ale filosofilor sunt pătrunse de interesele și convingerile de clasă, ci și acelea ale istoricilor, economiștilor, naturaliștilor etc. De pilda „Cuvier a fost în domeniul științelor naturii reprezentantul celui curent de idei, căruia Napoleon voia să-i acorde preponderența în viața intelectuală și care a ajuns la aceasta dominație în epoca Restaurației”. Cât despre Adam Smith, „el exprimă concepția și interesele capitaliștilor care conduc industria și comerțul și, în parte, au devenit stăpânii proprietății imobiliare și care, în general, sunt plini de simpatie față de dușmanul învins — casta feudală, aliatul lor în problema reparării valorilor”.

În legătură cu problema aparțin-

un anumit partid, Cernîșevski desvăluie și sensul apologiei obiectivismului oamenilor de știință, care rămân reprezentanții acelor categorii sociale care se tem de revoluție. Cernîșevski îi dă ca exemplu pe filosoful englez Stuart Mill care, chiar când recunoștea parțial justețea unor teorii sociale progresiste, le respingea în cele din urmă când vedea că „sunt desavantajoase pentru paturile pe care le reprezintă” (p. 27).

Afirmațiile lui Cernîșevski despre apartenența filosofilor la un anumit partid, arată că el s'a apropiat, în această problema, de materialismul istoric. Însă a identifica concluziile lui Cernîșevski cu principiul marxist-leninist al spiritului de partid în știință și filosofie, ar fi o greșeală. În condițiile social-istorice ale Rusiei încă feudale, el nu putea să descopere întregul sistem de relații sociale, inclusiv bazele dezvoltării conștiinței sociale. Cu toată marginirea și inconsecvența sa, ideea lui Cernîșevski despre dependența filosofiei de politica partidelor și a claselor a jucat un rol pozitiv în dezvoltarea științei și a gândirii revoluționare. Ea a imprimat un caracter critic, revoluționar și combativ întregii ideologii a democratismului revoluționar rus, în lupta ei împotriva ideologiei și politicii claselor exploatare.

Ideea unității materiei este una din tezele principale ce strabat lucrarea „Principiul antropologic în filosofie”.

O anumită situație pe frontul filosofic în acel timp l-a determinat pe Cernîșevski ca, în lupta împotriva idealismului să starue mai mult asupra principiului unității materiale a lumii, decât asupra variației calitative a acesteia. În cuprinsul întregii lucrări, el luptă împotriva explicațiilor mistice în orice domeniu al materiei și al vieții umane; el este un adversar neînduplecat al explicării vieții cu ajutorul divinității. Cernîșevski îi combate pe metafizicienii și idealiștii care despărteau printr-o prapastie de netrecut lumea organică de cea neorganică, plantele de minerale, viața animală de cea vegetală, omul de animale. Bazându-se pe științele naturii, el descoperă pretutindeni în fenomenele calitativ diferite ale naturii unitatea materială a lumii și a legilor dezvoltării ei. Științele naturii — subliniază

Cernișevski — „descoperă și o legătură în această varietate, nu în formele lor de manifestare, nu în fenomene care sunt în mod hotărât deosebite, ci în proveniența unor fenomene diferite dintr'unul și același element, după cum crește sau descrește“.

În demonstrarea unității lumii în varietatea ei, Cernișevski ajunge să exprime clar și direct și ideea transformării cantității în calitate. Analizând, de pildă, variațiile de temperatură ale apei, el scrie: „Când apa, în orice împrejurări ar fi ea, are foarte puțină căldura, ea devine un corp solid: gheața; când are ceva mai multă căldură, ea este lichid; iar când în ea este foarte multă căldură, devine vaporii. În aceste trei stări, una și aceeași calitate se manifestă prin trei feluri de fenomene cu desăvârșire diferite, așa încât o calitate ia forma a trei calități diferite, se împarte în trei calități numai după deosebirea de cantitate în care se manifestă: deosebire cantitativă — trece în deosebire calitativă“ (p. 31).

Fără îndoială că Cernișevski, atunci când vorbește de deosebirea dintre lucruri și fenomene „în ceea ce privește cantitatea, intensitatea și complexitatea“ se gândește nu numai la mărirea și micșorarea lor în procesul dezvoltării, ci și la transformarea calitativă. De exemplu, el spune că „diferite corpuri simple sau compuse combinându-se între ele, dau în general naștere la un corp care prezintă însușiri pe care nu le-au manifestat părțile sale componente atunci când erau separate. Așa, de pildă, din combinarea în anumite proporții a hidrogenului cu oxigenul se produce apa, având foarte multe însușiri care nu se observă nici la oxigen, nici la hidrogen“ (p. 32-33).

Utilizând numeroase exemple, dar mai toate din domeniul chimiei, pe care o socotește „cea mai importantă realizare a secolului“, Cernișevski demonstrează atât unitatea materială a lumii, cât și caracterul dialectic al procesului de dezvoltare în natură.

În cursul dezvoltării în natură, se naște totdeauna ceva nou, arată Cernișevski. Criticând, de exemplu, pe cei ce considerau că fiecare specie de animal este invariabilă, că natura nu are istorie, el spune: „Dar nici aceasta nu este just; sub ochii noștri se îmbunătățesc rase întregi de animale; de pildă, se îmbunătățește rasă de animale“.

a animalelor dintr'o anumită țară“ (p. 69).

În raport cu ideea sa despre unitatea materială a lumii și legilor ei, Cernișevski fundamentează în chip strălucit poziția materialistă în problema fundamentală a filosofiei. Datele științelor naturii, în acea epocă — subliniază Cernișevski — demonstrează că există o lume materială unitară, infinită în timp și spațiu, ce se dezvoltă pe baza propriilor sale legi și care, pentru a fi explicată, nu cere intervenția unei forțe mistice, extramateriale.

Cernișevski arată că nu „ideea absolută“, ci materia, nu „spiritul universal“ sau „rațiunea universală“, ci natura constituie baza realității, baza a tot ce există în întregul univers. Știința — subliniază Cernișevski — având nobilul scop de a sluji oamenilor în luptă cu natura, în luptă pentru o viață socială fericită și liberă, nu poate să se desvolte decât pe o bază materialistă.

Recunoscând realitatea obiectivă a lumii exterioare, independență de conștiința omului, Cernișevski afirmă implicit și caracterul obiectiv al legilor din natură. În opoziție cu idealismul, care susține că legile naturii au un caracter subiectiv, Cernișevski pornește dela ideea că lumea există și se dezvoltă după legile mișcării materiei, legi ce nu depind de conștiința umană, ci sunt numai reflectate de către conștiință.

Pe această bază, Cernișevski apără cu deosebit succes poziția materialismului în chestiunea locului pe care-l ocupă omul în natură și în problema conștiinței umane. El nu susține numai principiul că materia este factorul prim, iar conștiința factorul secund, ci subliniază și necesitatea unei legături strânse între filosofie și științele naturii, în ceea ce privește studiul vieții psihice a omului. „Fundamentul acelei părți din filosofie care studiază problemele în legătură cu omul — scrie el — ca și fundamentul celeilalte părți care studiază problemele în legătură cu natura exterioară, îl constituie științele naturii. Ideea unității organismului uman, elaborată de științele naturii, servește drept principiu al concepției filosofice asupra vieții omului, cu toate fenomenele ei; observațiile fiziologice și ale medicilor

Înlătură orice idee despre dualismul „omului”.

Filosoful exprimă ideea că filosofia și științele naturii trebuie să se desvolte în cea mai strânsă legătură, deoarece ele studiază același obiect, adică lumea materială unitară. El arată că cercetătorii din științele naturii trebuie să înțeleagă că nu se pot lipsi de noțiunile științifice generale, elaborate de către filosofia materialistă.

Demonstrând justetea rezolvării materialiste a problemei fundamentale a filosofiei, în cazul de față a unității materiale a organismului omenesc, Cernișevski ajunge să stabilească și să formuleze o idee destul de profundă pentru vremea aceea — ideea obiectului filosofiei materialiste ca știință.

Se știe că idealiștii occidentali — și, pe urmele lor, idealiștii ruși încercau să separe cercetarea filosofică de științele naturii. Pentru Cernișevski, lucrurile se prezintă cu totul altfel. Filosofia — subliniază el — „este teoria rezolvării problemelor celor mai generale ale științei”. Marele gânditor rus pune în prim plan, ca problemă fundamentală a filosofiei, „raportul dintre spirit și materie”, pentru că, după el, aceasta este problema cea mai generală a științei.

Deasemenea, combătând ideea originii nemateriale a psihicului, Cernișevski explică materialist apariția și dezvoltarea fenomenelor vieții spirituale a omului. El nu alunecă pe panta materialismului vulgar din acea vreme, care identifica procesele materiale cu cele psihice, conștiința, cu creierul. El scrie: „...cu toată unitatea materiei sale, noi observăm la om două feluri diferite de fenomene: fenomene așa zise de ordin material (omul mănâncă, merge) și fenomene așa zise de ordin spiritual (omul gândește, simte, dorește)” (p. 30).

Ceva mai mult, formulând aceasta idee, Cernișevski pune în fața științelor naturii sarcina de a studia în mod unitar fenomenele fiziologice și psihice, indicând astfel drumul just, științific, pentru a se înlătura idealismul filosofic din cercetarea relațiilor complexe dintre fenomenele materiale și cele psihice. Dacă psihologia vrea să devină științifică, arată Cernișevski, ea trebuie să se așeze pe fundamentul solid al fiziologiei, într-

fără cunoașterea activității nervoase superioare, psihologia nu va putea niciodată să înțeleagă percepțiile sensoriale și nici procesul conștiinței.

În procesul apariției și dezvoltării conștiinței, cât și în acela al gândirii umane, ale cărei premise biologice le-a desvăluit în chip stralucit, Cernișevski nu a văzut rolul muncii. Și aceasta e una din limitele gândirii sale. Marx și Engels, întemeietorii materialismului dialectic și istoric, au descoperit rolul acestui factor.

Neputând să înțeleaga determinarea socială a psihicului omenesc, Cernișevski nu a putut pune problema trecerii dela percepția sensorială, nemijlocită, la gândire. Căci, după cum arată Lenin, „nu numai trecerea dela materie la conștiința este dialectică, ci și trecerea dela senzație la gândire”.

Ca și Herțen și Belinski, Cernișevski arată adevăratele izvoare ale cunoașterii. „Prin urmare, senzația trebuie și ea să se reducă negreșit la prelucrarea vreunui obiect exterior, prin puterea organismului omenesc” (p. 65). Deci, senzația presupune întâi un obiect exterior care produce senzația, apoi o ființă ce simte ca în ea se produce senzația.

Mergând mai departe, Cernișevski socotește pe bună dreptate că senzația și conștiința formează o unitate. Combătând pe naturaliștii care afirmă că nu se pot cunoaște lucrurile așa cum sunt ele în realitate, el arată că datele senzației constituie temeiul cunoașterii. Cu acest prilej, el face o critică agnosticismului pe care însă o va desvolta într-o altă lucrare a sa. Ceeace trebuie remarcat, e că Cernișevski în „Principii antropologic în filosofie” este categoric împotriva agnosticilor, care pretind că nu poate fi cunoscut lucrul în sine. El nu neaga însă deosebirea între ceea ce este și ceea ce nu este încă cunoscut. Având încredere în puterile rațiunii, Cernișevski știe că lucrurile și fenomenele înăă necunoscute, în cele din urmă pot fi cunoscute.

În acest chip, Cernișevski se apropie de rezolvarea justă a problemei raportului dintre adevărul relativ și cel absolut. Vorbind de exemplu despre faptul că chimia a ajuns la concluzia că apa este un compus al oxigenului cu hidrogenul, el arată că

au sporit, nu înseamnă că ceea ce se ştia înainte despre ea nu rămâne valabil.

„Principiul antropologic în filosofie” cuprinde, pe lângă concepţia filosofică şi ştiinţifică, şi o parte din ideile sale social-politice şi etice.

Trecând la dezvoltarea teoriei sale despre societate, Cernişevski porneşte dela analiza însuşirilor, a intereselor şi a nevoilor aşa numitei „naturi” normale a omului. El arată că omul tinde spre ceea ce e plăcut, spre ceea ce aduce îmbunătăţiri vieţii sale şi caută să evite ceea ce este neplăcut. Această năzuinţă a omului spre ceea ce e plăcut este o însuşire înăscută a naturii umane, inerentă organismului. Deci, activitatea organismului este un izvor de plăceri şi ea este condiţionată de necesitatea de a satisface nevoile umane.

Inercând o clasificare a nevoilor omeneşti, el le împarte în nevoi fireşti ale organismului uman, ale naturii umane şi nevoi provocate de condiţiile nefireşti ale existenţei umane.

O condiţie necesară pentru satisfacerea nevoilor umane — subliniază Cernişevski — este în abundenţă lucrurilor materiale de tot felul. Aceste lucruri însă sunt produsul muncii omeneşti. Şi aci, autorul face câteva consideraţii preţioase asupra muncii. El o arată ca o necesitate fiziologică ce procură omului senzaţia de plăcere, satisfacţia. Şi continuă — făcând aluzie la situaţia existentă în Rusia de atunci — că munca e neplăcută numai atunci când are loc în condiţiuni exterioare nefavorabile, atunci când omul munceşte din constrângere pentru alţii şi nu pentru sine, când roadele muncii nu revin celui ce le-a produs, ci celui ce trândăveşte.

Faptul că în dezvoltarea acestor idei Cernişevski porneşte dela om, l-a făcut să puna în titlul cărţii „principiul antropologic”. Concluziile lui idealiste în problemele social-politice dovedesc că principiul antropologic, din punct de vedere ştiinţific, este un principiu îngust, mărginit. Dacă acest principiu i-a servit lui Cernişevski să dovedească caracterul prim al materiei, al naturii şi caracterul secund al conştiinţei, acelaşi principiu

studiul societăţii l-a dus la rezoluţia idealistă a problemei raportului dintre conştiinţa socială şi existenţa socială.

Cernişevski şi-a elaborat sistemul materialist filosofic, pornind dela materialismul antropologic al lui Feuerbach. Ar fi însă o greşeală gravă să identificăm materialismul creator al marelui revoluţionar democrat rus, materialism întărit de dialectica pe care nu le cunoaşte materialismul antropologic al lui Feuerbach. Spre deosebire de Feuerbach, Cernişevski are un simţ istoric extrem de dezvoltat, ceea ce l-a făcut ca, în unele cazuri, să depăşească interpretarea antropologică a fenomenelor vieţii sociale. El îşi dă seama că omul este „reprezentantul acelei clase căreia îi aparţine din punct de vedere politic”, în opoziţie cu materialismul etic al lui Feuerbach care exclude rolul important pe care lupta de clasă îl joacă în societate. Lenin scria despre Cernişevski: „în operele lui respiră spiritul luptei de clasă”.

Materialismul lui Feuerbach s'a îndepărtat de activitatea practică revoluţionară; materialismul lui a fost caracterizat de Marx ca fiind „contemplativ”.

Materialismul lui Cernişevski a însemnat pentru epoca sa, atât în Rusia cât şi în alte ţări, înţelegerea necesităţii unei influenţe practice asupra societăţii, dorinţa de a făuri o lume mai bună; concepţia lui este un materialism activ, care a contribuit mult la educarea primei generaţii de revoluţionari dela sfârşitul secolului XIX.

Ideile lui Cernişevski, cuprinse în „Principiul antropologic în filosofie” constituiesc una din cele mai viabile lucrări ale gândirii progresiste din Rusia, dela jumătatea secolului trecut.

Pentru ţara noastră, traducerea cărţii lui Cernişevski nu înseamnă numai un material preţios pentru cercetători şi activişti pe tărâmul ideologic. Cărţile lui Cernişevski îşi păstrează actualitatea pentru orice om de cultură, pentru orice cetăţean care vrea să cunoască gândirea vie, combativă, a marelui revoluţionar democrat rus şi să ia pildă de energia şi limpezimea cu care apără poziţiile gândirii înaintate.

„DOCUMENTE PRIVIND ISTORIA ROMÂNIEI” — Veacul XVII — B. Țara Românească (1611—1615).

Prefața

Prezentul volum cuprinde 384 documente din anii 1611—1615, în mare parte inedite (fondul de documente al Academiei R.P.R. și al Arhivelor Statului din București). Din acest număr de documente, 221 sunt redactate în limba slavă, 2 în limba greacă; conținutul lor s'a dat în traducere românească, iar fotocopiile unor documente s'au reprodus în a doua parte a volumului. Restul documentelor cuprinde 85 acte originale românești și 86 traduceri vechi după originale slave (originale dispărute între timp). Publicăm separat documentele de autenticitate îndoielnică.

Documentele din acest volum contribuie la desvăluirea procesului de acaparare a proprietății țărănimii libere de către clasa stăpânitoare în trunte cu domnul țării.

Documentele din anii 1611—1615 redau fapte din care reiese cum domnul și boerii întaresc aservirea țăranilor liberi. Astfel, documentul din 24 Oct. 1614 (nr. 295, p. 332), arata că țăranii din Șopârliga, care „au tot fost oameni megieși cu ocine, dedemult de la facerea lumii...”, când a fost în zilele răposatului Mihai voevod, atunci însuși domnia lui a asuprit acest sat cu multe năpaști de biruri, care au fost puse pe umerii lor, de le-au luat lor toată ocina și i-a vecinit fără voia lor” (subliniat de redacție).

Potrivit aceluiași sistem, și-au pierdut libertatea satele: Crușovul, Lalei, Crușovul Mare, Drăghiceni, Bucsa, Siliștoara, Craișani, Gaojani, Oancei, Bârca, Intorsura, Homuri, Săracov, Gărbaciul, Vârvor, Siliștea Cotrocenilor, Cărligași, Zăvoiu, Herăști, Curta, Glina, Puțurile, Caraula, Vlădaia, Stercovița, Grozăvești, etc. de care vorbesc documentele nr. 40, 41, 126, 158, 167, 171, 269, 212, 221, 240, 271, 281, 298, 301, 302-304, 312, 318, 321, 324, 358.

Atunci când Radu Mihnea se „mitosivește” și slobozește unele sate, el rezolvă această răscumpărare silind pe țăranii să-i numere 60.000 aspri, în locul celor 12.000 aspri, ce le-au fost aruncați cu silnicie.

Acelaș lucru găsim în documentul din 18 Ian. 1614 (nr. 221, p. 237), care vorbește de slobozenia din românie a satului Intorsatura-Dolj, răscumparat dela domnie cu „aspri gata 98.000 bani” și din care reiese o altă formă de jefuire a țăranimii.

Lupta țăranimii asuprite împotriva clasei dominante se manifestă în forme diferite. Una din forme întâlnită des în actele epocii, este distrugerea de către țăranii revoltați împotriva boerilor, a cârților de stăpânire a pământului. Astfel, la 9 Iunie 1612 (nr. 87, p. 84), Oprea banul din Drăgășeni se plângea domnului că i s'au răpus cârțile „de răufăcători”, iar alții declarau, la 27 Apr. 1615 (nr. 335, p. 385), că au stăpânit până la Mihai voevod, „cum a făcut și cum s'a brodit, că le-au furat cârțile ce le-au fost făcut atunci”. În timpul lui Mihai Viteazul „când cu răutățile de haiduci”, cum amintește doc. din 25 Mai 1613 (nr. 182, p. 194), atare distrugerii ale „titlurilor” de stăpânire a pământurilor însușite prin violență de către boeri și domni, sunt frecvente.

Lupta de clasă a țăranimii împotriva boerilor nu se oprea numai la distrugerea titlurilor de stăpânire a pământurilor. Ea se manifesta și în forma ei superioară: rascoala, ascunsa cu mare grijă de clasa dominantă. Din documente se desprind însa ecourile ei. Astfel, la 5 Aprilie 1611 (nr. 3, p. 2), domnul scutea „de bir și de toate slujbele și muncile și mâncaturile” pe ru-mânii de pe pământul din jurul m-rii Golgota, „că să păzească sf. mănăstire, fiindcă, de mai înainte, de multe ori au jefuit-o tâlharii al treilea și al patru-lea rând”.

Alt document, din 16 Dec. 1611 (nr. 35, p. 33), dat Tismanei pentru scutirea de bir a satului Tisma, cu obligația pazei, relatează că „de multe ori au venit tâlharii și pandurii la sf. mănăstire de au pradat-o și au jefuit-o”. Acești „tâlhari” și „panduri” erau mai ales țăranii iobagi din nenumaratele sate ale mănăstirii, crâncen exploatați. Uneori, la atacul dat de țăranii se asociază loviturilor pribegilor, care impun luarea de serioase măsuri de către clasa stăpânitoare cum s'a întâmplat la 19 Apr. 1614, când domnul poruncește sătenilor din 8 sate „să puneti rând în toate zilele câte 50 de oameni, să meargă la sf. mănăstire, cu armii,

Tismană, să nu cumva să dea niscăi lotri să facă vreo stricăciune la m-re, ce să păziți acei 50 de oameni o zi și o noapte", amenințându-i că dacă nu vor pazi „bine să știți că nu veți plăti cu bucatele ci numai cu capitile" (nr. 242, p. 268).

Pe lângă exploatarea internă, poporul nostru avea de suportat copleșitoarea asuprire turcească, manifestată în felurite forme. Una din ele era și ridicarea de numeroși „robi", cu prilejul expedițiilor și incursiunilor turco-tărești, dintre care unii se răscumparau vânzându-și întreg avutul, alții își sfârșeau zilele la galere (catărği). În munci silnice.

Documentul din 5 Apr. 1613 înfățișează suferința lui Ștefan Poștă, căruia Turcii „i-au robît femeia și fiul lui, însă... el n'a avut cu ce sa-și scoată teamea și fiul din robie, ci a vândut ocina sa..., de și-a scos fiul din robie, din mâinile Turcilor" (nr. 159, p. 165).

Un alt document, din 23 Ian. 1615, glăsuiește: „...i s'a întâmplat lui Stroe de robie la Tătari" și, după lipsa oricărei știri despre el 6 ani de zile, „a venit carte dela acel rob... unde era și se gasea, dar nu mort, ci viu și în mare chin de catargă împărătească"; el ruga pe părinți „sa-l pomenească, că era ca și un om mort, pentru că nu avea el nădejdea să scape vreodată" (nr. 317, p. 361).

În timpul domniei lui Radu Mihnea amestecul turcesc în desfășurarea vieții interne a țării sporește. La 29 Aprilie (1614) situația ne este astfel prezentată: „...are Turcul de gând să pue în țeara noastră pașă... și coconii noștri să-i facă iniciari și fetele noastre să le ia Turcii lor mueri: deci noi, din zilele lui Mihaiu voda, de când ne-am supus și ne-am jurat Creștinilor, pentru aceia ne-am jurat și ne-am supus noi... ca să nu cadem la un lucru ca acesta". Se starue pentru o acțiune împotriva stăpânirii otomane, „caci inima noastră nu se poate suferi cu păgânii..., că acum iaste vreme bună și santem toți gata a sluji" și încheie „să fie cu taină acest lucru, că de se-ar înțelege, toți ne-am pîiarde capetele" (doc. nr. 243, p. 269).

Documentele din volumul de față semnalează gruparea meșteșugurilor în orașe, mai ales în Târgoviște și Băl-

rești. Importantă este apariția, în doc. din 19 Nov. 1612 (nr. 122, p. 118), a unui vătaf de croitori Radu, din Târgoviște, cumpărător încă din 1605 a unor părți de ocină, cu vie, în satul Bălțați. Tot ca „vataf de croitori" (zaiterzii) el figurează în cartea sudețului bucureștean din 9 Iulie 1605 (cf. Documente privind Istoria României, B. 1601—1610, p. 174—175). Aceste acte pun problema existenței unei bresle de croitori în Târgoviște, la începutul secolului al XVII-lea, cu vătafi, etc.

Tot în legătură cu vieața orășenească vorbește porunca domnească din 18 Febr. 1612 (nr. 49, p. 46), care împunternicește pe egumenul m-rii Argeș să aperse braniștea mănăstirii „de cătră toți oamenii, ori oroșan, ori rumân, ori megiaș, ori slujitoriu", iar altă poruncă din 12 Ian. (1612—16), dată episcopului Buzăului, volnicește pe oamenii episcopiei „să aperse crângul sf. episcopii de la orașul domniei mele, să nu taie nici căpitan, nici iuzbaș, nici calăraș, nici roroșani, nici nimeni, cât ar fi o nuia; iar cine vor prinde oamenii părintelui, ori căpitan, ori iuzbaș, ori calăraș, au dărăban, au oroșan taind, să fie volnici... să-i bată și să-i tragă, să le ia boii și caii și tot de la dâșii" (nr. 43, p. 41).

Aceste acte înfățișează unele categorii sociale din orașe.

Semnaland conținutul unor documente din volum, rămâne însă ca cercetătorii să adâncească întregul material pentru a putea ajunge la rezolvarea problemelor ce se pun istoriei orânduirii feudale a patriei noastre.

ÎN APĂRAREA PACII (Nr. 1, 2, 3. — 1951).

În Iunie 1951, a apărut primul număr al revistei „În apărarea Păcii", organ al Consiliului Mondial al Păcii. Revista „În apărarea păcii" este o continuare a revistei „Pacea". Ea apare sub conducerea deputatului progresist francez Pierre Cot, a prim redactorului Claude Morgan și a unui consiliu de redacție format din personalități cunoscute în întreaga lume.

Apariția noii reviste a fost anunțată încă în numărul 26 al vechii reviste „Pacea", unde printre altele se spune: „scopul acestei reviste („În Apărarea Păcii") este mult mai greu și mai în-

existente. Bazându-se pe principiul coexistenței pașnice a celor două sisteme, ea vrea să asigure exprimarea și confruntarea ideilor celor mai diferite, chiar opuse, să înlesnească schimburile cu caracter economic, științific și cultural, să risipească neînțelegerile, formând un pod între Apus și Răsărit”.

Revista se adresează în primul rând oamenilor simpli dela orașe și sate, al căror interes vital este apărarea păcii. În al doilea rând revista este un instrument de acțiune în lupta pentru pace. De aci și titlul nou, mai mobilizator, al revistei. În al treilea rând, revista își deschide coloanele sale tuturor oamenilor de bună credință pentru a-și expune punctul lor de vedere, ideile lor, cu scopul de a se lămuri și convinge reciproc de necesitatea unirii eforturilor în apărarea păcii. Fiecare număr al revistei este consacrat debaterii unor probleme de importanță mondială, ca de exemplu problema posibilității coexistenței pașnice a celor două sisteme diferite și problema necesității stabilirii păcii în Asia, etc.

Cât de actuale sunt aceste probleme reiese și din rezoluțiile recente ale Consiliului Mondial al Păcii, care prevăd intensificarea campaniei pentru încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri, interzicerea armelor de exterminare în masă, reducerea progresivă și simultană a înarmărilor, reglementarea pașnică a chestiunii Germaniei și a conflictelor din Asia, precum și întărlirea legăturilor culturale între popoare.

Una din problemele larg desbătute în primul și al doilea număr al revistei este problema posibilității coexistenței pașnice și a cooperării sistemului socialist cu cel capitalist. În raportul ținut cu ocazia celei de a 34-a aniversări a Marelui Revoluții Socialiste din Octombrie, tovarășul L. P. Beria spunea referitor la această problemă: „Pentru a justifica politica lor agresivă față de Uniunea Sovietică, oamenii politici ai statelor imperialiste atribuie în mod calomnios oamenilor sovietici negarea posibilității coexistenței pașnice a celor două sisteme”. Intențiile calomnioase ale politicienilor imperialiști sunt demascate însă de, însăși faptele istorice. După victoria Marii Revoluții Socialiste din Octom-

brie, în perioada dintre cele două războaie mondiale, s'a dovedit ca posibilitatea coexistenței, cooperării și întrecerii pașnice între sistemul socialist și cel capitalist există în mod obiectiv. Dela începutul existenței sale, tânărul stat socialist a dus o politică de pace, de reluare a relațiilor diplomatice, economice și culturale cu țările capitaliste. „Calea noastră este justă, — spunea Lenin — noi suntem pentru pace și pentru înțelegere, dar suntem împotriva înrobirii și a condițiilor înrobitoare de înțelegere”. După acest principiu leninist s'a condus politica externă a Guvernului Sovietic înaintea celui de al doilea război mondial. Acest principiu a stat și stă la baza politicii externe a U.R.S.S. și după cel de al doilea război mondial.

În repetate rânduri, tovarășul Stalin a aratat ca politica de pace a Statului Sovietic se bazează pe posibilitatea coexistenței pașnice a celor două sisteme. În raportul ținut la Congresul al XV-lea al Partidului Comunist (bolșevic) al U.R.S.S. în 1927, tovarășul Stalin spunea: „Baza relațiilor noastre cu țările capitaliste o constituie admiterea coexistenței a două sisteme opuse”. Iar în convorbirea cu prima delegație muncitorească americană, tot în 1927, tovarășul Stalin arata și posibilitatea cooperării celor două sisteme pe baza acordurilor comerciale încheiate între statul socialist și statele capitaliste. Cu șapte ani mai târziu, în 1934, la Congresul al XVII-lea al Partidului Bolșevic, tovarășul Stalin declara: „Politica noastră externă este limpede. Ea este politica menținerii păcii și a întăririi relațiilor comerciale cu toate țările. U.R.S.S. nu se gândește să amenințe pe nimeni și cu atât mai puțin să atace pe cineva”.

Aceeași politica de pace a Guvernului Sovietic a exprimat-o tovarășul Stalin și în raportul ținut în 1939, la Congresul al XVIII-lea al Partidului, în cuvântarea sa din 9 Februarie 1946, precum și în răspunsurile date corespondentului ziarului „Pravda” atât în legătura cu încheierea unui pact al păcii, cât și în legătură cu arma atomică. Propunerile facute de catre A. I. Vișinski în numele delegației sovietice la ședința din 16 Noiembrie a. c. a Adunării Generale a O.N.U. în legătură cu măsurile ce trebuiesc luate împotriva primejdiei unui nou război mondial și pentru întărirea păcii și

prieteniei între popoare, dovedesc că Uniunea Sovietică stă ferm pe pozițiile apărării consecvente a păcii în întreaga lume.

Iată deci cum faptele spulberă calomniile mârșave antisovietice ale ațățătorilor la un nou război. Aceste fapte au făcut ca mulți oameni de bună credință să se convingă de posibilitatea coexistenței pașnice a celor două sisteme, ceea ce poate constitui o bază pentru menținerea păcii. Acești oameni de bună credință, cu concepții filosofice, sociale și politice deosebite, dar dornici de a apara pacea, prin articolele lor publicate în numărul 1 și 2 al revistei „In Apărarea Păcii”, discută problema posibilității coexistenței pașnice, exprimându-și fiecare punctul său de vedere. Discuția este deschisă în primul număr al revistei prin editorialul lui Pierre Cot, în care se arată că coexistența celor două sisteme este posibilă și poate fi asigurată prin înalțurarea neîncrederii reciproce, prin încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri și prin întărirea schimburilor comerciale și culturale.

După poemul „Salut lumii” de Walt Whitman, ca introducere la discuții, sub titlul „Trăiește și lasă și pe alții să trăiască”, se publică fragmente din comunicatul din 11 Februarie 1945 semnat la Yalta, din convorbirea lui I. V. Stalin cu Stassen la 9 Aprilie 1947 și din cuvântarea lui Joliot-Curie ținută în Aprilie 1950 la Stockholm, fragmente care exprimă ideea posibilității coexistenței și cooperării pașnice a celor două sisteme. Această idee este însă abandonată și trădată azi de diplomații puși în slujba dolarului, deoarece ea nu le convine rechinilor din Wall-Street și slugilor lor. Această idee însă este susținută în mod consecvent de Guvernul Sovietic, de guvernele țărilor de democrație populară și de toți oamenii care vor într-adevăr să apere pacea.

În articolul „Coexistența pașnică a celor două sisteme economice și sociale”, profesorul polon Oscar Lange arată că U.R.S.S. și popoarele țărilor de democrație populară au nevoie de pace, deoarece numai astfel pot ele să construiască comunismul în U.R.S.S. și socialismul în țările de democrație populară.

Ideea coexistenței pașnice a fost elaborată încă de Lenin în legătură cu teoria posibilității construirii socialismului într-o singură țară și a fost

desvoltată de către tovarășul Stalin în repetate rânduri. Ea nu poate fi considerată drept o manevră propagandistică a lagărului socialist, — așa cum vor s-o prezinte ziarele aflate în slujba imperialiștilor americani și englezi. Această idee a fost exprimată și în acordurile dela Yalta și Potsdam. În săși Charta O.N.U. prevede necesitatea cooperării celor două sisteme. Politicienii imperialiști însă calcă cu nerușinare aceste acorduri menite să reglementeze în mod pașnic problemele internaționale, înlocuindu-le cu acorduri și pacte de agresiune, sub masca apărării defensive. Toată lumea știe însă că Uniunea Sovietică și-a retras trupele din toate țările, cu excepția trupelor de ocupație din Germania. Dimpotrivă, Statele Unite trimit trupe și crează tot mai multe baze de agresiune în țările marshalizate, în Japonia, etc.

Oscar Lange arată cât de calomnioase sunt afirmațiile imperialiștilor, cum că U.R.S.S. și țările de democrație populară ar desorganiza viața internă a țărilor capitaliste prin pretinsul sprijin dat mișcării de eliberare națională din colonii și luptei de clasă din țările burgheze. Lupta de eliberare națională a popoarelor din colonii și lupta de clasă a proletariatului în țările capitaliste izvorăște din însuși sistemul capitalist, din aspirarea colonială și din exploatarea capitalistă. Tensiunea internațională care amenință pacea lumii se datorește politicilor de expansiune a guvernelor țărilor imperialiste, care împiedică crearea unei Germanii unite, democrațe și iubitoare de pace, transformă Japonia și Taiwanul într-o bază de agresiune în Extermul Orient, duc războiul de exterminare în Coreea și fac pregătiri militare intense în vederea declanșării unui război împotriva U.R.S.S. și țărilor de democrație populară din Europa și Asia. Războiul nu folosește decât miliardarilor, pentru care războiul constituie un „business”, pe când cooperarea pașnică internațională ar folosi atât economiei țărilor capitaliste cât și a țărilor care formează lagărul socialist.

În articol se formulează condițiile coexistenței pașnice a celor două sisteme și anume: 1) toleranța reciprocă a sistemelor, 2) desarmarea generală progresivă, interzicerea bombelor atomice și a altor arme de exterminare în masă și 3) încheierea unui pact al păcii

între cele cinci mari puteri. Pe baza îndeplinirii acestor condiții s'ar putea asigura cooperarea și întrecerea pașnică între cele două sisteme deosebite.

În articolul „Drumul păcii”, Ilya Ehrenburg arată că nici fanatismul religios, nici pretinsa „apărare a civilizației” trâmbitată cu atâta zel de Truman, după modelul lui Hitler, nici deosebirea dintre sistemele politice ale diferitelor țări nu poate constitui o piedică în coexistența și cooperarea pașnică a celor două sisteme. „Războiul la care visează un pumn de oameni hrăpăreți și smintiți — spune Ehrenburg — ar fi o catastrofă pentru popoarele din Europa occidentală. Țările lor ar deveni teatru de operații militare. Vechile orașe, monumentele trecutului, valorile culturale cele mai prețioase, centrele industriale ar fi nimicite în urma luptelor sau a bombardamentelor masive. În Europa occidentală toată lumea înțelege acest lucru și vedem oameni care nu pot fi banuiți de simpatie pentru Uniunea Sovietică, revoltându-se pe fața împotriva alianțelor militare ce le periclitează țările”. Oamenii obișnuiți sa gândească — spune în continuare Ehrenburg — nu pot dori un nou război. Un bun creștin vede în război calcarul poruncii a V-a, un om al culturii — distrugerea valorilor culturale, un capitalist care nu și-a pierdut mințile — distrugerea fabricilor, magazinelor, fermei sale. Cu atât mai mult nu pot dori un nou război popoarele sovietice, angajate în marea construcție a comunismului și nici popoarele țărilor de democrație populară, care construiesc socialismul.

Oamenii simpli din lumea întreagă doresc să trăiască în pace, în înțelegere și colaborare. De această părere este și Budh Singh, fost conducător al Mișcării Congresului Național indian din Malaya, care propune ca sa se dea libertate națională popoarelor coloniale din Sud-Estul Asiei, sa se retragă imediat trupele străine din Coreea și să se admită China ca membru în O.N.U.

În articolul „Putem noi stabili Pacea în Germania?”, se arată că acest lucru este posibil, pe baza acordurilor dela Yalta și Potsdam și pe baza propunerilor sovietice de reglementare pașnică a problemei germane într-o conferință a celor patru puteri.

Deputata socialistă belgiană, Isabelle Blum, susține în articolul

„buri între Est și Vest” că coexistența pașnică și cooperarea celor două sisteme poate fi de dorit și de către unii industriași din Apus, interesați în dezvoltarea economiei de pace și a schimbului comercial cu Răsăritul. Această coexistență pașnică cere însă — după părerea lui Isabelle Blum — aplicarea unor metode noi în vederea organizării comerțului țărilor capitaliste, o nouă politică și o mentalitate de oameni cinstiți din partea industriașilor.

Faptul că se găsesc unii capitaliști care nu sunt de acord cu politica extremistă a guvernului imperialist american și preconizează o politică mai moderată, de înțelegere, se datorește contradicțiilor orânduirii capitaliste și intereselor materiale ale acestor capitaliști. Unii dintre ei își dau seama că un al treilea război mondial ar fi fatal pentru însăși existența sistemului capitalist. Astfel părerea marelui industriaș belgian Cavenaille este: „capitalismul trebuie să coexiste cu socialismul sovietic pentru a putea supraviețui”. Aceeași părere este exprimată și de Ernest T. Weir, președintele trustului „National Steel Corporation”: „E timpul sa ne dăm seama ca nu putem suprima comunismul prin război. Dimpotrivă, sunt sigur că un al treilea război mondial ar întări comunismul, căci războiul ar dura așa de mult și ar fi atât de dezastruos, încât nemulțumirea în sânul populațiilor ar fi și mai mare decât astăzi”. Iată de ce, Weir este de părere că guvernul american trebuie sa ducă o politică de înțelegere cu celelalte țări, de recunoaștere a guvernului R. P. Chineze, o politică de pace, fără de care U.S.A. ar fi pusă în primejdie să-și piardă chiar și sprijinul aliaților sai de azi.

Adâncirea contradicțiilor din lagarul imperialist, slăbirea spatelui frontului lui datorită luptei pentru pace a milioanele de oameni ai muncii, întărirea pe zi ce trece a lagărului socialist, toate acestea dovedesc ca politica nebunească de război a imperialiștilor americani și englezi se cladește pe un teren șubred și întâmpina rezistența popoarelor iubitoare de pace.

În numărul 2 din Iulie 1951 al revistei se debate o altă problemă care frământă pe oamenii de bună credință din întreaga lume: problema educației copiilor în timp de război pașnic al copiilor. De-

șanțata propagandă a imperialiștilor americani, care ațâță isteria războiului, otrăvește prin școala, presa, radioul și cinematograful lor, etc. viața copiilor din țările capitaliste, contribuind la extinderea criminalității infantile. Pe de altă parte, bugetul statelor capitaliste fiind repartizat în cea mai mare parte în scopul de înarmare, educația copiilor, învățământul public, sunt pe deplin neglijate. Astfel problema educației și viitorului copiilor devine o parte integrantă a luptei pentru apărarea păcii.

În articolul „Copilul în lumea de astăzi”, doctorul Lucien Bovet, medicul șef al Oficiului Medico-Pedagogic din Lausanne, specialist cu renume internațional, arată că nesiguranța în politica internațională, primejdia unui nou război, provoacă turburări psihice copiilor și determină agresivitatea și criminalitatea infantilă. După Dr. L. Bovet, această stare de lucruri poate și trebuie să fie combătută. Cu acest scop, profesorul Ada Alessandrini propune convocarea unei conferințe internaționale a educatorilor, care să dezbată problemele educației copiilor și a învățământului public din diferitele țări și să se organizeze o expoziție mondială comparativă asupra presei pentru copii din diferite țări.

Articolul „Copilul, imaginea și cinematograful” de Lahy Hollebecque, subliniază marea răspundere pe care o au în fața întregii lumi, acel care prin filmele lor provoacă creșterea criminalității în rândurile copiilor. Articolul pune accent pe necesitatea folosirii cinematografului în scopul educării pașnice a viitoarei generații și nu în scopul otrăvirii conștiinței ei.

Mai multe articole se ocupă de situația copiilor și tineretului din diferite țări. Astfel în articolul intitulat „O primejdie teribilă amenință tineretul american”, învățătorul David Alison arată cu exemple concrete cum în școlile americane se folosesc metode de intimidare împotriva elevilor care îndrănesc să-și exprime păreri diferite de cele ale presei și radio-ului puse în slujba imperialismului american. În școlile americane sunt introduse metode militariste și se propagă o psihoză de isterie războinică, ce duce la turburări psihice grave, la un sentiment de descurajare, de frică și de agresivitate în rândurile copiilor.

Cu totul altă este situația tineretului

lui în U.R.S.S., în țările de democrație populară și în R. D. Germană.

Articolul lui W. Burchett, „Soarta copiilor chinezi”, după ce arată mizeria în care au trăit copiii chinezi sub dominația japoneză și cea a Kuomintangului, redă unele aspecte ale vieții fericite care le este asigurată copiilor chinezi de către guvernul R. P. Chineze.

În articolul „Tineretul german, eri, astăzi și mâine...” David Beuge, directorul unei școli din Berlin, arată profundă schimbare care a avut loc în învățământul public din Germania răsariteană după înfrângerea fascismului. În timpul teroarei regimului hitlerist, tineretul german era educat, atât în școală cât și în organizațiile militariste de tineret, în spiritul admirației față de forța brută, în spiritul „superiorității rasei germane”, pentru a servi drept carne de tun în realizarea scopurilor de dominație mondială — a hitleriștilor. Astăzi tineretul din R. D. Germană este educat în școală și în organizațiile democratice de tineret (Tineretul Liber German, Tinerii pionieri și Școala nouă) în spiritul dragostei pentru învățătură, în spiritul democratismului și respectului față de valorile culturale ale altor popoare. După promulgarea legii școlare din 1948, învățământul unic care cuprinde 12 ani a devenit complet gratuit. Pe lângă universități au luat ființă facultăți pentru muncitori și pentru țărani, care pregătesc viitoarele cadre de tehnicieni și intelectuali atât de necesare dezvoltării economiei țării. Tineretul din R. D. Germană trăiește azi o viață liberă și contribuie activ la dezvoltarea și întărirea țării sale, luptă pentru o Germania unită, democratică și iubitoare de pace.

Preocupările educatorilor sovietici sunt redade de către profesoara emerită Lydia Pomeranteva în articolul „Cuvântul unei profesoare”. O preocupare a școlii sovietice — arată autoarea — este de a educa tineretul în spiritul dragostei și respectului față de muncă, față de colectiv și față de celelalte popoare. „Existența noastră multuitoasă, tot ce se petrece în țara noastră: iată ce formează conștiința copiilor noștri. La școală ca și acasă, pretutindeni, ei văd reflexul gândurilor, al visurilor, al speranțelor întregului popor sovietic. În eul lor se naște și se dezvoltă dorința de a învăța mai mult,

de a se putea consacra unei cauze iubite, de a-și găsi calea în viață, de a munci ca înaintașii lor”.

Iată cum problema educației și viitorului copiilor este strâns legată de munca pașnică și de lupta pentru apărarea păcii. Desbatând această problemă în paginile sale, revista „In Apărarea Păcii”, contribuie la lupta pentru apararea vieții copiilor noștri, atrăgând atenția tuturor părinților asupra primejdiei pe care o reprezintă, de pe acum, uneltirile imperialiștilor care pregătesc un nou război.

Numărul 3 al revistei (August 1951), desbate o altă problemă de importanță internațională: problema păcii în Asia. Rolul Asiei în politica internațională devine din ce în ce mai mare. Sub înfrăurirea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și sub influența victoriei Revoluției Chineze, popoarele coloniale din Asia, asuprite timp de secole de imperialiștii englezi și americani, s'au ridicat și continuă să se ridice la lupta pentru cucerirea independenței naționale. Evenimentele din ultimul timp care au loc în Asia, lupta armată a popoarelor din sud-estul Asiei și din Vietnam, lupta poporului iranian și irakian pentru naționalizarea petrolului, precum și lupta popoarelor coloniale din Africa (Egipt, Maroc, etc.) dovedesc capacitățile revoluționare ale acestor popoare în lupta pentru libertate. Ele dovedesc justetea tezei staliniste că: „Era exploatarea și asuprirea neturburată a coloniilor și țărilor dependente a trecut” și că „a început era revoluțiilor de eliberare în colonii și în țările dependente, era deșteptării proletariatului, era hegemoniei lui în revoluție”. Victoria istorică a marelui popor chinez a arătat drumul pe care trebuie să meargă popoarele asiatice în lupta lor pentru independența națională. Încă în 1924 tovarășul Stalin a ratat că „Lupta revoluționară a popoarelor din țările dependente și coloniale împotriva imperialismului este singura cale pentru o eliberare a lor de sub iug și exploatare”.

Imperialiștii americani și englezi încearcă să stăvilească avântul revoluționar al popoarelor din Asia prin reprimarea sângeroasă pe cale armată a tuturor mișcărilor de eliberare națională. Ei încearcă să extindă în întreaga

ga Asie flacăra războiului aprins în Coreea nu numai pentru a amâna criza economică care îi amenință și pentru a cucerii piețe de desfacere, ci și pentru a transforma țările asiatice în baze de atac împotriva Uniunii Sovietice și R.P. Chineze. Tocmai din această cauză, problema „Război sau pace în Asia” este o problemă de care depinde pacea în lumea întreagă.

În editorialul „Asia și pacea generală” se arată că problemele mari care se ridică astăzi în Asia pot fi rezolvate cel mai bine pe calea tratativelor și nu pe calea folosirii forței. Chiar și vărsarea de sânge din Coreea s'ar fi putut evita, dacă imperialiștii americani nu ar fi intervenit pe cale militară în treburile interne ale poporului coreean și ar fi acceptat propunerile sovietice pentru reglementarea pașnică a problemei coreene. Concluzia editorialului este că toate divergențele internaționale trebuie rezolvate pe calea tratativelor și prin încheierea unui pact al păcii între cele cinci mari puteri.

Revista publică declarația Biroului Consiliului Mondial al Păcii din 21 Iulie 1951 în care acesta „salută prima victorie a principiului negocierilor asupra principiului forței în soluționarea chestiunii coreene”. Cât de însemnată este această victorie ne putem da seama și din impresiile împărtășite revistei de către Leonor Aguiar Vasquez și Candelaria Rodriguez Hernandez, membre în Comisia Internațională trimisă de Federația Democrată Internațională a Femeilor pentru cercetarea atrocităților și crimelor savârșite de către trupele americane în Coreea. Cuvintele impresionante ale acestor delegate ne redau drama pașnicului popor coreean, care a suferit din partea mercenarilor americani barbariile cele mai crunte pe care le-a cunoscut omenirea vreodată.

Într'un alt articol intitulat „Poporul indian și războiul din Coreea”, Dr. Attal arată că poporul indian condamnă cu indignare agresiunea imperialiștilor americani în Coreea și dorește reglementarea pașnică a conflictului coreean.

Tot în legătură cu problema păcii în Asia, revista mai publică și un fragment din cartea „Pe calea spre pace” publicată de „Asociația Prietenilor”, în care este expusă părerea quakerilor despre politica americană în Asia. „Războiul în Asia — spun ei — va

duce doar la intensificarea urei și dușmaniei popoarelor față de noi, la întărirea rezistenței lor". Tocmai de aceea quakerii susțin ca guvernul U.S.A. trebuie să ia în considerare dorința popoarelor asiatice de a-și dobândi și a-para libertatea națională, să termine cu planurile strategice agresive în Asia, să recunoască egalitatea în drepturi și admiterea în O.N.U. a R. P. Chineze; U.S.A. trebuie să soluționeze toate problemele pe calea tratativelor. Fără îndeplinirea acestor condițiuni — susțin quakerii — politica americană în Asia nu poate asigura simpatia popoarelor asiatice față de U.S.A. și va duce la un eșec.

Faptele însă dovedesc că blocul agresiv americano-englez, care acționează la O.N.U., nu dorește rezolvarea pașnică a problemelor ridicate în Asia, respingând propunerile delegației sovietice formulate în cele patru puncte de către A. I. Vișinski. Blocul americano-englez a impus Adunării Generale a O.N.U. să refuze din nou admiterea R. P. Chineze în O.N.U., ceea ce dovedește că scopul imperialismului american nu este soluționarea pașnică a problemelor, ci transformarea Asiei într-un teatru de război, de exterminare și de subjugare a popoarelor.

Iată de ce popoarele Asiei luptă din ce în ce mai hotărât pentru apărarea păcii și libertăților lor. Aceasta luptă precum și viața frământată a acestor popoare este redată în numărul 3 al revistei prin mai multe reportaje. Astfel Wilfred G. Burdett în reportajul intitulat „5.000.000 de țărani transformă natura Chinei”, oglindește munca pașnică și constructivă a marelui popor chinez eliberat de sub jugul imperialismului și moșierilor feudali și lupta pe care o duce împotriva inundațiilor, secetei și foametei, care înainte vreme au bântuit în cele mai fertile regiuni ale țării.

Alte reportaje scrise de Roger Vailant și de profesorul Gérard Lyon Caen redau viața mizeră și lupta dărză a popoarelor din Indonezia și Vietnam. Din aceste reportaje reiese că lupta pentru independența națională a acestor popoare este strâns legată de lupta pentru apărarea păcii și că popoarele din întreaga lume urmăresc această luptă cu adâncă simpatie.

Dorința popoarelor iubitoare de pace de a reglementa pe cale pașnică conflictele din Asia este exprimată

în mod clar în ultimele rezoluții ale Consiliului Mondial al Păcii cu privire la Asia. Punerea în aplicare a celor prevăzute în aceste rezoluții, precum și acceptarea propunerilor delegației sovietice la O.N.U. ar contribui în mare măsură la rezolvarea conflictelor și la stabilirea păcii în Asia

Ideia posibilității coexistenței pașnice a celor două sisteme opuse și dorința de a reglementa în mod pașnic toate problemele internaționale stă la baza politicii externe a guvernelor Uniunii Sovietice și țărilor de democrație populară. Ideia coexistenței pașnice însă este negată de imperialismul american și englezi care nu vor reglementarea pașnică a problemelor internaționale, ci pregătesc cu înfrigurare declanșarea unui nou război mondial. Dar, — spune tovarășul L. P. Beria în raportul său — „Dacă este cineva care ar trebui să se teama de consecințele unui nou război, apoi aceștia sunt în primul rând capitaliștii din America și din celelalte țări burgheze, deoarece un nou război ar pune în fața popoarelor chestiunea caracterului dăunător al regimului capitalist, care nu poate trăi fără războaie, și chestiunea necesității ca acest regim sângeros să fie înlocuit printr-un alt regim, regimul socialist, tot așa cum s'a întâmplat în Rusia după primul război mondial, așa cum s'a întâmplat în țările de democrație populară din Europa și din Asia după cel de al doilea război mondial”.

Forța din ce în ce mai crescândă a lagărului păcii și socialismului va ști să zadarnicească planurile de război ale imperialismului american și slugilor lor. Încă în 1934 tovarășul Stalin spunea: „Noi suntem pentru pace și apărăm cauza păcii. Dar noi nu ne temem de amenințări și suntem gata să răspundem cu lovituri la loviturile provocatorilor de război. Cine vrea pace și urmărește legături comerciale cu noi, va găsi totdeauna sprijin la noi. Dar cei care încearcă să atace țara noastră, vor întâmpina un contra atac nimicitor, așa încât să le piară pofta ca pe viitor să-și vâre râțul de porc în grădina noastră sovietică”.

SESIUNEA
CONSILIULUI ȘTIINȚIFIC
AL INSTITUTULUI DE ISTORIE
CONSCRATA
ANIVERSĂRII UNUI AN
DELA APARIȚIA GENIALEI OPERE
A LUI I. V. STALIN „MARXISMUL
ȘI PROBLEMELE LINGVISTICII”*)

Apariția lucrării clasice a tovarășului I. V. Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii” a cauzat o colitură radicală în lingvistică, jucând în plus un rol deosebit de important pentru dezvoltarea tuturor științelor sociale. Ședința Consiliului științific al Institutului de Istorie al Academiei de Științe a U.R.S.S. din 29 Iunie 1951, consacrată aniversării unui an dela apariția genialei opere a lui I. V. Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”, a fost o adevărată trecere în revistă a dezvoltării creatoare a științelor istorice pe baza îndeplinirii indicațiilor date de marele conducător și învățător în lucrările cu privire la lingvistică.

În ședința Consiliului științific au prezentat rapoarte academicienii B. D. Grecov și E. A. Cosmînschi, P. N. Pospelov, Membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., și A. N. Nasonov, doctor în științe istorice.

Participanții la ședință au ascultat cu mult interes raportul prezentat de P. N. Pospelov, Membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., „Lucrarea clasică a lui I. V. Stalin «Marxismul și problemele lingvisticii» — o nouă contribuție remarcabilă la știința marxismului creator”.

Raportorul a arătat că lucrările tovarășului Stalin cu privire la problemele lingvisticii au produs o revoluție în domeniul lingvisticii, având în același timp o însemnătate uriașă „din punctul de vedere al perspectivelor revoluționare viitoare ale dezvoltării societății omenești și ale realizării politicii naționale leninist-staliniste a Partidului”.

Cu o argumentare științifică desăvârșită, tovarășul Stalin a arătat întreaga netemeinicie a încercărilor lui Marr și ale elevilor lui de a îngloba limba în categoria „suprastructurii”, a dezvoltat mai departe teza marxism-leninismului despre baza și suprastructură,

despre rolul activ al suprastructurii, despre statul socialist, despre perspectivele de dezvoltare a națiunilor și a limbilor naționale, precum și despre legile de dezvoltare a societății socialiste, în care nu există clase antagoniste.

Academicianul B. D. Grecov a prezentat raportul intitulat „Geneza feudalismului în Rusia, în lumina lucrărilor lui I. V. Stalin cu privire la problemele de lingvistică”.

Indicațiile tovarășului Stalin cu privire la bază și suprastructură, pe care le-a dat în lucrarea „Marxismul și problemele lingvisticii”, a arătat raportorul, trasează istoricilor sarcina să rezolve într'un fel nou numeroase probleme și în special problema genezei feudalismului în Rusia. Nu întâlnim o concepție clară asupra esenței feudalismului nu numai în istoriografia nobiliară sau burgheză, dar adesea nici la istoricii care se considera marxiști (M. N. Pocrovski, N. A. Rojcov, etc.).

Esența feudalismului a fost definită de F. Engels în „Origina familiei, a proprietății private și a statului”. Asupra acestei probleme au revenit în numeroase rânduri Karl Marx, V. I. Lenin și I. V. Stalin.

„Sclavia este cea dintâi formă a exploatării, forma specifică a lumii antice; după dânsa urmează: iobăgia în evul mediu, munca salariată în epoca modernă. Acestea sunt cele trei mari forme ale servitutii, care caracterizează cele trei mari epoci ale civilizației...”¹⁾ scria Engels.

Însă dificultatea, a spus Acad. B. D. Grecov, constă în a stabili în mod precis limitele în timp ale genezei fiecărei formațiuni social-economice. Lucrul acesta se referă în deosebi la perioadele cele mai vechi ale istoriei popoarelor.

Pe bază de izvoare scrise și date arheologice, B. D. Grecov trage concluzia că în Rusia proprietatea privată asupra pământului a apărut încă din sec. al VII-lea; în același timp a apărut exploatarea robilor și a țărănilor smerzi cari au cazut sub dependența proprietarilor de pământ bogăți.

Prin urmare, secolul al VII-VIII-lea este o epocă de trecere dela orândui-

*) Din „Izvestia Akademii Nauc S.S.S.R.” Seria Istorie și Filosofie, vol. VIII. Nr. 4, 1951.

1) F. Engels, Origina familiei, a proprietății private și a statului. Gospolitizdat, 1950, pag. 182-183; vezi și ed. în limba română, pag. 182-183.

rea tribală la stat este o perioadă de separare a muncii industriale și comerciale de munca agricolă.

Toate aceste fapte ne ajută să înțelegem informațiile izvoarelor scrise (arabe, bizantine, gotice și ruse) începând din secolul al VI-lea al erei noastre, din care aflăm că încă din secolul VI slavii dispuneau de arme perfecționate pentru acel timp și — mai mult decât atât — contribuiau la eliberarea maselor asuprite din societatea bizantină. Acad. B. D. Grecov citează în susținerea tezei sale povestirea sirianului Pseudo-Zaharia, care încă în anul 555 menționează poporul Rosilor, descriindu-i ca oameni cu o constituție fizică puternică, bine înarmați și care preferă formația pedestră celei equestre.

Istoricul bizantin din secolul VI, Procopie Cezarianul ne comunică despre sclavini și anți, că la ei „întreaga viață și legiurile sunt la fel“, că ei nu se supun unui stăpân, ci traesc „în democrație“, ca anții cunoscut singur zeu, Perun, creatorul fulgerelor și stăpân peste toate. Acest lucru arată că încă din secolul al VI-lea anții nu se mai aflau în stadiul primitiv, ci atinsesera un înalt nivel de dezvoltare. Scriitorul militar bizantin din secolul VI, Mauriciu Strategul vorbește despre situația prizonierilor la slavi: „Cei care se găsesc prizonieri la ei nu sunt ținuți în sclavie ca la alte popoare...“

Toate acestea ne permit să afirmăm, spune Acad. B. D. Grecov, că Procopie îi descrie pe slavi în perioada așa numitei democrații militare, și anume nu în stadiul ei inițial, ci în stadiul ei final. Aceasta era o perioadă de trecere la societatea împărțită în clase; de această perioadă se leagă și formarea statului polonez; în același timp, a apărut statul la cehi, iar cu câteva decenii mai înainte la slavii de rasarit (uniunea politică a volinienilor, și probabil, o uniune asemănătoare a anților).

Studiind izvoare mult mai târzii — din secolele IX—X—XI — aflăm că poporul rus reușise să parcurgă un drum îndelungat de dezvoltare și că nu se poate vorbi despre caracterul primitiv al societății ruse din sec. IX—X.

Pe baza datelor din „Povestiri din

anii de odinioară“ despre agricultura cnezilor, despre existența palatelor-castele, despre personalul acestor palate, Acad. B. D. Grecov afirmă că „aceste fapte constituie o continuare firească a agriculturii în Rusia, a istoriei care începe din momentul apariției proprietății private asupra pământului și a descompunerii raporturilor gentilice“.

Proprietatea privată asupra pământului a apărut aproximativ în secolele VI-VII ale erei noastre. În aceeași perioadă raportul situază și formarea aristocrației funciare, adică a proprietarilor de pământ privilegiați, care exploatează munca străină.

Statul care aparuse sprijinea în fel și chip pe acești proprietari de pământ.

Pentru noi este important să stabilim nu numai însuși faptul exploatării, dar și *pe cine* anume exploata mările proprietar de pământ din secolele IX—XI, deoarece acest lucru determină și formațiile socio-economice ale Rusiei chievene și prechievene.

Sprijinindu-se pe indicațiile lui Engels că „în comunitățile primitive, cu proprietate comună asupra pământului, sclavajul sau nu există deloc, sau joacă un rol cu totul subordonat“¹⁾, Acad. B. D. Grecov constată existența a două lumi — puterea mondială romană, care se baza pe sclavie și așa numita lume „barbară“ (numită astfel de către stăpânii de sclavi romani); — aceștia erau germanii, slavii, etc.

În timp ce puterea romană, cu modul ei de producție sclavagist, se descompunea dinăuntru, „barbarii“ se dezvoltau și se uneau împotriva dușmanilor lor comuni — stăpânii de sclavi romani; în sfârșit, „barbarii“ au răsturnat cu mult răsunet puterea Romei, au dezvoltat forma de dependență iobăgistă care este mai blândă decât sclavia și cu mult superioară acesteia și au făcut din ea forma dominantă.

Poporul simplu din Roma s'a unit cu „barbarii“ și au creat un stat nou de tip feudal, cu o comunitate țărănească liberă.

Toate acestea dovedesc că sclavagismul nu numai că nu domina în societatea slavă din secolele VI—VIII, dar că slavii erau luptători activi împotriva robiei, antrenând alături de ei masele populare.

Prin urmare, se poate susține că în Rusia predomina exploatarea smerzilor și acest lucru ne permite să considerăm moșiile aristocrației ruse ca fiind organizate după modelul feudal. Prin urmare, modul de producție feudal a existat în Rusia încă din secolul al IX-lea.

Despre existența modului de producție feudal în secolul IX, a vorbit și V. I. Lenin.

În secolul IX, puterea de stat, adică suprastructura a ajutat boierimii să-și lărgască proprietățile funciare, să-și consolideze puterea asupra țăranimii și a contribuit la lărgirea bazei feudale.

Boierul se transforma în senior, în stăpânul supușilor săi, în suzeran față de luptătorii din „drujina” sa.

Secolele al VI—VII-lea, adică perioada democrației militare și a formării primelor state slave, perioada înaintării în Balcani, constituie o perioadă prefeudală, de trecere de la comuna primitivă la orânduirea feudală.

În această perioadă, se creaa suprastructura necesară aristocrației care se feudaliza, suprastructură care a înlesnit acesteia stăpânirea asupra pământului și asupra țăranimii până atunci liberă.

Trăsătura principală și hotărâtoare a relațiilor feudale — adică predominarea evidentă a exploatarei țăranimii dependente, — exista în Rusia chieaviană încă din sec. al XI-lea.

În raportul său „Cu privire la problema formării poporului rus vechi în lumina lucrărilor lui I. V. Stalin asupra lingvisticii”, A. N. Nasonov, doctor în științe istorice, a analizat datele cu privire la poporul rus vechi sau slavii de răsărit. Raportorul consideră că în componența poporului rus vechi au intrat doua grupuri principale ale populației slave de răsărit: grupul de nord, în care mai important era tribul crivicilor și grupul de sud — urmașii anților.

A. N. Nasonov se bazează pe legătura genetică dintre cultura anților și cultura strălucită și bogată a Rusiei de pe Niprul mijlociu din secolele IX—XI.

Analizând izvoarele vechi, raportorul ajunge la concluzia că denumirea de „ruși” a poporului a apărut în sud, a însoțit formarea poporului slav de răsărit și a trecut cu timpul asupra tuturor „triburilor” slave de răsărit.

Raportorul admite că în condițiile descompunerii legăturilor gentilice și tribale, ale formării claselor, ale formării druinelor și ale campaniilor de cucerire, mișcarea unei părți din populație (în sec. VII—VIII) s'a produs nu numai înspre sud-vest, dar în oarecare măsură și înspre sud, spre litoralul Mării Negre, în Taurida. Acești ruși au fost ruși de regiunea de mijloc a Niprului prin invazia popoarelor nomade din secolul IX (ugrii, apoi pečenegii și în secolul XI cumanii).

Unul dintre factorii direcți cei mai importanți care au determinat formarea poporului rus vechi, a fost formarea legaturilor statale în sânul populației slave de răsărit, în locul legăturilor tribale.

Raportorul se solidarizează cu Acad. B. D. Grecov în ceea ce privește faptul că statul chieavian a fost una dintre ultimele verigi din lanțul evenimentelor politice, care constituie istoria formării statului în Europa răsăriteană și ale cărei prime verigi pornesc din secolele VI—VII.

În conformitate cu cercetările efectuate, încă înainte de formarea statului chieavian, în regiunea Niprului mijlociu exista un stat care se numea „Țara rusească”, ce ocupa un teritoriu care coincide aproximativ cu regiunile ce formau, conform datelor topografiei, centrul culturii anților.

Formarea statului chieavian a intensificat apropierea dintre grupul de nord și cel de sud a „triburilor” slave de răsărit. În cursul extinderii modului de producție feudal și al formării claselor pe locul vechilor centre tribale, apăreau deobicei centrele viitoarelor semistate feudale, care-și întindeau stăpânirea asupra teritoriilor populate de triburi. Apăreau „țări” cu populații formate din diferite triburi. În decursul secolelor X—XI, aceste „țări” au ajuns sub dominația Chievilui.

Vechea „Țara rusească” a constituit nucleul teritorial și politic al Statului chieavian.

Noile legături s'au exprimat nu numai în subordonarea „țarilor”, față de puterea supremă a rușilor de sud, dar și în extinderea unor norme de drept omogene.

Raportorul arată că încă în secolul XI și la începutul secolului XII s'a format în vechea Rusie o idee clară asupra unității etnografice a teritoriului

etnografic al „triburilor“ slave de răsarit.

Din poporul rus vechi se trag cele trei popoare frățești — al velico-rușilor, al ucrainenilor și al bielo-rușilor, care s'au constituit mai târziu în alte condițiuni social-economice și politice. Insa chiar în epoca Chievului au luat naștere unele particularități locale care, dezvoltându-se, au stat la baza caracterului diferitelor popoare.

Acad. E. A. Cosmînschi a ținut un raport despre „Formarea națiunilor burgheze în lumina lucrărilor lui I. V. Stalin cu privire la problemele lingvisticii”.

El a aratat ca incapacitatea științei burgheze de a da o definiție științifică a națiunii se datorește tendinței de a justifica aspirarea națională, se datorește cosmopolitismului.

Numai în țara socialismului victorios desființarea aspirării naționale a dus la renașterea națională a națiunilor odinzoara asuprite, la înflorirea culturii lor naționale.

Numai știința marxist-leninistă dă o definiție științifică a națiunii. La I. V. Stalin găsim o caracterizare clară, precisă și completă a națiunii: „Națiunea — spune tovarășul Stalin — este o comunitate stabilă de oameni istoricește constituită și care a luat ființa pe baza comunității de limbă, de teritoriu, de viață economică și de factură psihică ce se manifestă în comunitatea culturii”¹⁾.

Tovarășul Stalin a aratat că „Națiunea nu este pur și simplu o categorie istorică, ci o categorie istorică a unei epoci determinate — epoca lichidării feudalismului și a victoriei capitalismului”.

Națiunile care s'au format în epoca capitalismului ascendent sunt calificate de către I. V. Stalin ca națiuni burgheze, care se deosebesc radical de națiunile socialiste ce „sunt cu mult mai unite, decât orice națiune burgheză, deoarece în ele nu există contradicțiile de clasă ireconciliabile”. Forța conducătoare a națiunilor burgheze o constituie burghezia și partidele ei.

Acad. E. A. Cosmînschi își propune să urmărească procesul de formare a națiunii burgheze engleze, care s'a des-

fășurat la începutul capitalismului, în perioada triumfului capitalismului asupra frământării feudale.

Pentru Anglia acest proces începe la sfârșitul secolului al XV-lea. „Spre sfârșitul secolului al XV-lea... Franța și Anglia sunt mai mult sau mai puțin centralizate și națiunile încep acolo să se formeze”²⁾.

Procesul acesta se desăvârșește în timpul revoluției burgheze din Anglia din secolul al XVII-lea.

În continuare, Acad. E. A. Cosmînschi face o critică severă a teoriilor naționaliste burgheze anglo-americane, care încearcă să dovedească calitățile deosebite, specifice națiunilor engleze și americane, datorite apartenenței lor la „rasa anglo-saxonă”, chemată, chipurile să conducă popoarele de alte rase și să le dăruiască binefacerile „civilizației și democrației”.

Însă noi știm, arată raportorul, că națiunea este înainte de toate o comunitate, o anumită comunitate de oameni. Dar comunitatea aceasta nu este de rasă și nici de neam. „Națiunea italiană de astăzi s'a alcătuit din romani, germani, etrusci, greci, arabi, etc. Națiunea franceză s'a format din gali, romani, britani, germani, etc. Acelaș lucru trebuie spus și despre englezi, despre nemți, etc., care s'au constituit ca națiune din oameni de rase și neamuri felurite”³⁾.

Pornind dela cele patru trăsături fundamentale ale definiției națiunii, date de tovarășul Stalin, raportorul analizează procesul de formare a națiunii burgheze engleze.

Printre trăsăturile națiunii, tovarășul Stalin pune pe primul plan comunitatea de limbă.

În lucrarea sa „Marxismul și problemele lingvisticii”, tovarășul Stalin arată că „limba face parte din fenomenele sociale care acționează în tot cursul existenței societății”⁴⁾. Luând ca exemplu istoria limbii engleze din perioada precapitalistă (secolul XI—XII), tovarășul Stalin rezolvă una din problemele cele mai importante ale lingvisticii, — problema caracterului „de clasă” al limbii.

„...Limba și legile ei de dezvoltare pot fi înțelese numai în cazul când

1) I. V. Stalin, Opere, vol. 2, pag. 296; vezi și ed. P.M.R., pag. 312.

2) „Arhiva Marx și Engels”, vol. X., pag. 343, ed. rusă.

3) I. V. Stalin, Opere, vol. 2, pag. 293; vezi și ed. P.M.R., pag. 306.

4) I. V. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”, pag. 22, ed. rusă; vezi și ed. P.M.R., pag. 23.

sunt studiate în legătură indisolubilă cu istoria societății, cu istoria poporului căruia îi aparține limba studiată și care este creatorul și purtătorul acestei limbi" ¹⁾.

Acad. E. A. Cosmînschi stabilește că limba engleză veche n'a fost niciodată o limbă unitară, ci era împărțită într-o serie de dialecte care formau trei grupe principale: Northumberland, Mersly și Wessex. Cucerirea normanzilor a pus capăt predominării culturale a Wessex-ului și a întarît „anarhia dialectelor” în limba engleză. Pentru o perioadă oarecare, limba claselor de sus a devenit limba franceză, pe care au adus-o cu ei cuceritorii, odata cu limba latină, — limba instituțiilor de stat, a instituțiilor judecătorești, limba documentelor oficiale și particulare, a literaturii și a școlii.

Însă din aceasta „încrucișare” nu s'a obținut o a treia limba. „Învîngătoare” a ieșit limba engleză. „...Încrucișarea nu dă o nouă, o a treia limba, ci menține una dintre limbi, menține structura ei gramaticală și fondul ei principal de cuvinte și îi dă posibilitatea să se desvolte potrivit legilor ei interne de desvoltare” ²⁾.

Concentrarea dialectelor într-o limbă națională unică este condiționată, înainte de toate, de „concentrarea economică și politică”.

Limba engleză comună vorbită și literară s'a format pe baza dialectului londonez, care a înglobat particularitățile dialectelor din sudul și centrul Angliei.

Londra era centrul comercial și industrial al Angliei.

Legătura economică a Londrei cu întreaga țară și a întregii țări cu Londra a contribuit la transformarea dialectului londonez în limba engleză comună.

Asupra creerii limbii engleze comune a avut o influență incontestabilă revoluția burgheză din Anglia, care a lichidat rămășițele fărâmițării feudale și a desăvârșit crearea comunității teritoriale.

În secolul al XVI-lea, odată cu creșterea raporturilor capitaliste, se formează piața națională — bază a comunității economice a țării.

Acad. E. A. Cosmînschi considera că pentru cercetători cea mai dificilă pro-

blemă este aceea a istoriei formării celei de a patra trăsături a națiunii, și anume, „comunitatea de factură psihică”, sau a „caracterului național”.

Comunitatea de factură psihică se manifesta în comunitatea culturii. Referindu-se la indicațiile lui V. I. Lenin și I. V. Stalin cu privire la „cele două culturi” — burgheza și proletară — Acad. E. A. Cosmînschi face o analiză a culturii burgheze din Anglia, — „puritanismul”, conservatorismul, ploconirea în fața tradițiilor, respectul față de titluri și în deosebi „spiritul de compromis”. „Burgezii englezi — spune Acad. E. A. Cosmînschi — au parcurs un drum lung și lipsit de glorie dela puritanii din secolul al XVII-lea până la ataceriștii și politicienii de astăzi, care și-au vândut patria monopolistilor americani”.

Mai departe, Acad. E. A. Cosmînschi dă ca exemplu adevărata cultura națională a Angliei burgheze, care a îmbogățit tezaurul culturii umane universale cu operele lui Shakespeare, Milton, Byron și Dickens. Burghezia anglo-americană actuală s'a dezis însă de acești mari scriitori naționali ai Angliei, care au avut întotdeauna o atitudine critică față de „factura psihică” a burghezului englez.

Odată cu cultura burgheza s'a format și cultura maselor populare, care nu se poate desvolta pe deplin în epoca capitalismului. Ea însă își gasește expresia în ideologia curentelor democratice ale revoluției engleze, în mișcarea diggerilor, în pamfletele lui Winstenley.

În Anglia, ca și în alte câteva state din Europa Occidentală, formarea națiunii a însemnat în același timp și formarea statului. „Națiunile engleza, franceză, etc. sunt totodată state, ca cel englez, etc.” ³⁾.

Constituirea națiunii engleze s'a produs încă în cadrul statului feudal, și acest stat feudal se formează într-o anumită masură ca un stat național. Revoluția burgheză din Anglia, care a rasturnat monarhia absolută, desăvârșește formarea națiunii burgheze engleze și a statului burghez englez.

Raportorul stabilește caracterul binațional al statului englez. Statul național englez s'a format în condi-

1) I. V. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”, pag. 30; vezi și ed. P.M.R., pag. 31.

2) Ibidem, pag. 30; vezi și ed. P.M.R., pag. 31.

3) I. V. Stalin, Opere, vol. 2, pag. 103; vezi și ed. P.M.R., pag. 310.

țiile subjugării națiunii irlandeze, care se afla sub dependența politică, iar apoi și economia față de națiunea dominantă.

În epoca revoluției burgheze din Anglia, are loc și transformarea Angliei într'un stat multinațional. Încă în epoca formării sale într'un stat național, Anglia pornește pe calea cuceririi lor coloniale, a exterminării populației băștinașe, a comerțului cu sclavi albi și negri.

Națiunea engleză, ca și alte națiuni burgheze, spunea raportorul, este lipsită de unitate, ea nu cuprinde întregul popor, deoarece este măcinată din interior de contradicțiile ireconciliabile de clasă. Soarta națiunii burgheze este legată de soarta capitalismului și pielea lor este inevitabilă. Aceasta înseamnă însă că națiunea burgheză engleză trebuie să cedeze locul națiunii socialiste: „Lichidarea națiunilor burgheze nu înseamnă nicidecum lichidarea națiunilor în general, ci numai lichidarea națiunilor burgheze. Pe ruinele vechilor națiuni burgheze apar și se dezvoltă noile națiuni socialiste”¹⁾.

UN AN DELA PUBLICAREA GENIALEI OPERE A LUI I. V. STALIN „MARXISMUL ȘI PROBLEMELE LINGVISTICII”

Sesiunea Secțiunii de Istorie și Filosofie.

Apariția lucrării tovarășului Stalin cu privire la problemele lingvisticii, care este o operă remarcabilă a marxismului creator, a constituit un eveniment însemnat nu numai în viața poporului sovietic, dar și în viața întregii omeniri progresiste.

Lucrarea lui I. V. Stalin constituie un eveniment epocal în dezvoltarea științei sovietice. I. V. Stalin a desvăluit cu o uimitoare perspicacitate defectele și lipsurile care daunau, din nefericire, nu numai lingvisticii, dar și altor științe, în special istoriei și filosofiei. Ideile exprimate de I. V. Stalin au devenit un nou program de luptă al activității sa-
vanților noștri.

În lucrarea „Marxismul și problemele lingvisticii”, ca și în alte opere ale sale, I. V. Stalin dezvoltă în mod creator marxismul, face o analiză multilaterală a învățăturii marxiste despre bază și suprastructură și dă o lovitură nimicitoare dogmaticienilor, bucherilor și vulgarizatorilor; el arată că numai aceea știință este viabilă și fecundă, în care metoda marxistă de analiză a fenomenelor este îmbinată cu discuțiile științifice largi, și în care stimulentele principale ale dezvoltării îl constituie libertatea criticii.

După publicarea lucrării tovarășului Stalin cu privire la problemele lingvisticii, activitatea în institutele și instituțiile științifice ale Academiei de Științe a U.R.S.S., s'a înviorat simțitor. S'au făcut primii pași spre realizarea indicațiilor asupra căilor și metodelor de dezvoltare a științei, care au fost dezvoltate în lucrarea lui I. V. Stalin.

În sedința Secției de Istorie și Filosofie a Academiei de Științe a U.R.S.S., care a avut loc la 18—19 Iunie 1951, s'au tras unele concluzii asupra activității din acest domeniu.

Deschizând ședința, Acad. B. D. Grecov, secretarul Secției de Istorie și Filosofie, a remarcat însemnătatea uriașă pentru dezvoltarea științei a apariției genialei opere a marxismului creator, a lucrării lui I. V. Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”.

În raportul său, Acad. B. D. Grecov a făcut bilanțul activității din anul expirat, în domeniul dezvoltării științelor sociale și a invitat întregul colectiv de colaboratori științifici ai instituțiilor din cadrul Secției să intensifice lupta împotriva dogmatismului și bucherismului, să desfășoare larg discuții științifice, să transpună în viață sarcinile care au fost puse în fața științei sovietice de către tovarășul Stalin²⁾.

Academicianul G. F. Alexandrov a prezentat un raport intitulat „I. V. Stalin despre marxism ca știință”³⁾. Raportul s'a oprit în mod amănunțit asupra caracterizării marxismului ca știință revoluționară, pe care a făcut-o I. V. Stalin în lucrarea sa clasică „Marxismul și problemele lingvisticii”:

1) I. V. Stalin, Opere vol. 11, pag. 341; vezi și „Problema națională și leninismul”, ed. P.M.R., pag. 11.

2) Raportul Acad. B. D. Grecov, publicat în revista „Izvestia Academii Nauc S.S.S.R.”, Seria Istorie și Filosofie, vol. VIII, Nr. 4, 1951, este reproduș în numărul de față al revistei „Studii”.

3) Raportul Acad. G. F. Alexandrov a fost publicat în revista „Voprosi Filosofii”, Nr. 3, 1951.

„Marxismul este știința legilor de dezvoltare a naturii și societății, știința revoluției maseelor asuprite și exploatare, știința victoriei socialismului în toate țările, știința construirii societății comuniste”¹⁾.

Analiza multilaterală a caracterului creator al marxismului arunca o lumină puternică asupra însemnătății istorice mondiale a marxism-leninismului, ca îndreptar în activitatea revoluționară creatoare, în condițiile actuale ale luptei poporului sovietic pentru construirea comunismului.

În continuare, raportorul caracterizează marxismul ca știința despre legile de dezvoltare a naturii și societății, care constituie, după definiția lui I. V. Stalin, fundamentul teoretic al comunismului. Marxismul a înarmat Partidul Bolșevic cu înțelegerea profundă a cailor de transformare revoluționară a lumii, de schimbare radicală a societății în spiritul comunismului, de modificare a naturii în interesele societății socialiste.

Un viu interes a stârnit în rândurile participanților la această sesiune științifică raportul Prof. F. V. Constantinov: „Locul și rolul științei în dezvoltarea societății”²⁾.

Raportorul a caracterizat diferite puncte de vedere ale oamenilor de știință sovietici cu privire la problema rolului și a locului științei în dezvoltarea societății. Arătând necesitatea de a face o distincție între științele sociale — care constituie o parte a suprastructurii societății respective — și științele naturii, raportorul ajunge la concluzia că „sfera de acțiune a științelor naturii este mai largă decât suprastructura”. În acest sens, științele naturii nu fac parte din suprastructură. Ele nu se lichidează odată cu dispariția vechei baze și cu apariția noii baze... Însă orice știință, inclusiv științele naturii, are o bază filosofică și ideologică, o interpretare teoretică a legilor, își trage concluziile ei din aceste legi. Această latură teoretică filosofică poate fi progresistă, materialistă sau reacționară, idealistă și are

un caracter de suprastructură și de clasă.

În încheiere, raportorul a îndemnat pe cei prezenți să arate în lucrările lor rolul adevărat al științelor sociale în lupta clasei muncitoare din țările capitaliste pentru eliberarea lor, precum și uriașul rol transformator al științei marxiste în ceea ce privește construirea comunismului.

Sarcina principală care stă în fața istoricilor sovietici este aplicarea tezelor fundamentale exprimate de I. V. Stalin în lucrările sale cu privire la problemele lingvisticii, la analiza fenomenelor și evenimentelor istorice concrete. Tocmai de aceea raportul Prof. T. N. Tretiacov „Origina slavilor în lumina lucrărilor lui I. V. Stalin cu privire la lingvistică” a fost primit de către participanții la sesiune cu o atenție și un interes deosebit.

Istoricii sovietici sunt foarte preocupați în prezent de problema originii și a dezvoltării etnice a slavilor. Sub influența „teoriei” antimarxiste și vulgarizatoare a lui N. I. Marr s’au comis mari greșeli tocmai în acest domeniu al științei istorice. Corectarea acestor greșeli, elaborarea unei teorii marxiste juste asupra originii slavilor are o însemnătate serioasă pentru dezvoltarea rodnică în viitor a slavisticii. Prof. Tretiacov arată că, datorită lucrărilor lui I. V. Stalin cu privire la problemele lingvisticii, cercetările în domeniul etnogenezei au căpatat o bază teoretică trainică și se eliberează de greșelile marriste. Prof. Tretiacov a făcut o analiză amanunțită a datelor existente asupra originii și așezării slavilor. Raportorul a remarcat marea însemnătate pentru explicarea justă a acestor probleme a cercetărilor arheologice ale lui B. A. Ribacov, M. V. Voevodski, E. I. Goreneva, precum și a săpăturilor efectuate în anul 1950 de către G. B. Feodorov, în care au fost cercetate pentru prima dată rămășițele antice ale Tiverților de pe Nistru.

Raportorul ajunge la concluzia că formarea popoarelor slave reprezintă un proces îndelungat care își are ră-

1) I. V. Stalin: „Marxismul și problemele lingvisticii”, Gospolitizdat, 1950, pag. 54; vezi și ed. P.M.R., pag. 56.

2) Vezi articolul lui F. V. Constantinov: „Dezvoltarea de către tovarășul I. V. Stalin a teoriei marxist-leniniste cu privire la bază și suprastructură” publicat în „Izvestiia Academiei Nauze S.S.S.R.”, Serie „Istorie și Filosofie”, Nr. 3, 1951.

dăcinile tocmai în al doilea mileniu î. e. n. l).

Discuțiile la rapoarte le-a început Acad. S. G. Strumilin. El a criticat aspru pe dogmaticienii care, după publicarea lucrării lui I. V. Stalin cu privire la problemele lingvisticii, recunosc caracterul neutru al limbii din punctul de vedere al claselor, însă declară drept erezii orice încercare de a aplica indicațiile lui I. V. Stalin la alte fenomene sociale. În continuare, Acad. S. G. Strumilin a criticat împărțirea științelor în științe suprastructurale și științe care nu fac parte din suprastructură, împărțire propusă de Prof. F. V. Constantinov. S. G. Strumilin este de parere că științele sociale nu pot fi considerate fără distincție, că ele trebuie diferențiate. De exemplu, în arheologie există numeroase elemente cu caracter factual și nu filosofic, care nu pot fi înglobate în suprastructură. Acelaș lucru se petrece și în alte științe istorice.

Profesorul M. P. Baskin s'a ocupat în cuvântarea sa despre însemnătatea uriașă a lucrărilor lui I. V. Stalin asupra problemelor lingvisticii pentru lupta împotriva ideologiei actuale a lagărului imperialist.

Învățătura stalinistă despre baza societății ca fiind orânduirea economică a societății într-o anumită etapă a dezvoltării sale, joacă un rol deosebit de mare în lupta împotriva „teoreticienilor” capitalismului care, reducând esența orânduirii capitaliste la o tehnică pură, caută să convingă masele de imuabilitatea și veșnicia orânduirii capitaliste (sociologul reacționar american Osborn).

Unul dintre consilierii economici cei mai apropiați ai lui Attlee — Francis Williams, — justificând politica laburiștilor, susține că socialismul (desigur, în sensul laburist al acestui cuvânt) poate fi înfăptuit menținând în mâinile particularilor 80% din întreaga industrie. Williams ignorează cu bună știință în mâinile cui se află mijloacele de producție.

Folosind indicațiile lui I. V. Stalin cu privire la caracterul bazei ca orânduire economică a societății, Partidul comunist al Marii Britanii îl demască pe Williams și pe cei de o teapă cu el și arată că esența problemei se redu-

ce la înlocuirea relațiilor de producție capitaliste, bazate pe producția particulară, cu relațiile de producție socialiste, bazate pe proprietatea obștească socialistă asupra uneltelor și mijloacelor de producție.

Prof. B. A. Ribacov, care a luat apoi cuvântul, s'a oprit asupra problemei popoarelor. După părerea sa, poporul se caracterizează prin următoarele trăsături determinante: o limbă comună, un teritoriu comun fără obstacole naturale sau lingvistice esențiale, o anumită comunitate culturală, o asemănare a economiei (ce nu trebuie confundată cu unitatea care se creează într-o perioadă cu mult mai târzie).

Prof. B. A. Ribacov susține că poporul rus a fost precedat de un popor slav comun. Probabil că acest popor a început să se formeze în primele secole ale erei noastre, în perioada descompunerii raporturilor din comuna primitivă. Mai departe, Prof. B. A. Ribacov caracterizează în mod amănunțit teritoriul geografic pe care s'a format poporul rus și arată că în preajma secolului al X-lea, teritoriul poporului rus coincide aproape cu teritoriul politic al Statului kievian. În încheiere, Prof. B. A. Ribacov s'a adresat încă odată istoricilor, lingviștilor, arheologilor și etnografilor, invitându-i la o muncă în comun pentru rezolvarea sarcinilor puse în fața științei de către I. V. Stalin.

Concluziile au fost trase de către Acad. B. D. Grecov. El a arătat că în cadrul sesiunii au fost atinse o serie de probleme a căror discutare va continua la ședințele consiliilor științifice ale instituțiilor Secției.

Sesiunea Secției de Istorie și Filosofie a demonstrat încă odată însemnătatea uriașă pentru dezvoltarea științelor sociale a lucrărilor lui I. V. Stalin cu privire la problemele lingvisticii.

Totodată, ea a constituit o dovadă a faptului că în rândurile savanților noștri există încă nelămuriri în ceea ce privește interpretarea unei serii de probleme importante ale științei marxiste, în special în domeniul învățăturii despre bază și suprastructură.

Oamenii de știință sovietici — istorici, filosofi, arheologi, etnografi și lingviști — trebuie să ducă o muncă

4) Concluziile Prof. P. N. Tretiacov sunt expuse mai amănunțit în „Cronica” din Nr. 3, 1951 al revistei „Izvestia Akademii Nauk S.S.S.R.”. Seria Istorie i Filosofii, vol. XIII, Nr. 4, 1951.

uriașă pentru însușirea creatoare a indicațiilor geniale ale lui I. V. Stalin date în lucrările sale cu privire la problemele lingvisticii.

★

ACAD. B. D. GRECOV: „PENTRU INFAPTUIREA SARCINILOR TRASATE DE I. V. STALIN ÎN LUCRAREA SA «MARXISMUL ȘI PROBLEMELE LINGVISTICII»” *)

Acum un an a apărut remarcabila lucrare a lui I. V. Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”.

Apariția fiecărei lucrări a tovarășului Stalin constituie un impuls pentru un nou avânt atât în domeniul economiei, cât și în domeniul științei. Fiecare lucrare a tovarășului Stalin ne face să reflectăm din nou asupra problemelor atinse de el. Tovarășul Stalin ia întotdeauna atitudine în momentele cele mai decise și mai grele ale vieții noastre sociale și științifice, ajutându-ne și ducându-ne pe drumul cel bun.

În cazul de față deasemeni, tovarășul Stalin a luat atitudine într'un moment când devenise clar ca oamenii de știință sovietici s'au încurcat în problemele lingvisticii.

Cu toții ne amintim bine discuția asupra problemelor de lingvistică, desfășurată anul trecut în coloanele ziarului „Pravda”. Alături de observații critice juste cu privire la așa zisa „nouă teorie despre limbă” a lui N. I. Marr, au apărut — în cursul discuției — și unele articole eronate, care apărau tezele neștiințifice ale acestuia. Chiar și acei lingviști care luaseră atitudine împotriva concepțiilor lui Marr nu s'au priceput să desvalue rădăcinile metodologice fundamentale ale greșelilor lui Marr, nu au știut să facă o critică profundă, realmente științifică a acestor greșeli. Discuția putea să se oprească la un punct mort, sau să producă și mai multă confuzie într'o problemă, care și așa era încurcată.

În ajutorul lingviștilor sovietici a venit atunci tovarășul Stalin. El a desvăluit cu cea mai mare claritate și precizie, caracterul vicios, antiștiințific al principalelor teze ale lui N. I. Marr, a îndrumat pe o nouă cale lingvistica sovietică, a pus bazele unei noi etape

— realmente marxistă — în istoria științei lingvistice sovietice.

Lucrarea tovarășului Stalin este o contribuție foarte prețioasă la tezaurul teoriei marxist-leniniste, care este baza tuturor științelor. El a lamurit probleme foarte importante, cum sunt problemele privitoare la bază și suprastructură, la producția socială, la clase și lupta de clasă, la exploziile revoluționare și la revoluțiile „de sus” în condițiile statului socialist precum și multe altele.

Lucrarea tovarășului Stalin se raportează în modul cel mai direct la toate științele, în special la științele sociale și în primul rând la istorie.

Tovarășul Stalin a pus direct în fața istoricilor o serie de probleme foarte importante: problema societății dinaintea formării claselor, a originii popoarelor, a caracterului și tipului statelor antice, a națiunii și a culturii naționale, etc. Deși, în decurs de 30 ani, istoricii sovietici și specialiștii în domeniul disciplinelor istorice în sensul larg al acestui termen au lucrat destul de mult la rezolvarea acestor probleme, nu se poate spune că în acest domeniu totul este perfect, că toate problemele au și fost soluționate.

Aceste probleme nici nu puteau fi rezolvate, dacă ținem seama că multe din ele au fost soluționate din punctul de vedere al faimoasei „noi teorii despre limbă”. Mă refer la asemenea probleme vaste, cum ar fi originea popoarelor, raportul dintre etnogeneză și glotogeneză, etc.

Este lesne de înțeles din ce motive apariția lucrării tovarășului Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii” a stărnit o însuflețire atât de vie printre reprezentanții științelor sociale.

În toate institutele Secției de Istorie și Filosofie a Academiei de Științe a U.R.S.S. s'au ținut — în repetate rânduri — ședințe ale sectoarelor, ale consiliilor științifice, adunări de partid, conferințe teoretice, tratând despre însușirea creatoare a noilor teze științifice, cuprinse în lucrările tovarășului Stalin din domeniul lingvisticii. În lumina indicațiilor lui I. V. Stalin asupra problemelor lingvistice a fost revizuit și complectat cu o serie de probleme noi planul Secției de Istorie și

*) Raport prezentat la 13 Iunie 1951, în sesiunea Secției de Istorie și Filosofie, consacrată sărbătoririi unui an dela apariția lucrării lui I. V. Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”.

Filosofie pe anul 1951 și pentru perioada 1951—1955.

Institutul de Filosofie are de rezolvat sarcini foarte complicate și de răspundere în legătură cu apariția lucrărilor tovarășului Stalin. Colectivul Institutului trebuia să ducă o muncă intensă pentru lămurirea sub toate aspectele și prelucrarea problemelor filosofiei marxist-leniniste, rezolvate de tovarășul Stalin în geniala sa lucrare. În această direcție, colectivul Institutului de Filosofie a depus o muncă considerabilă.

În cursul anului 1950 și în prima jumătate a anului 1951, la Institut s'au studiat în mod neîntrerupt lucrările tovarășului Stalin și s'au prelucrat problemele teoretice atinse în ultima sa lucrare. În acest răstimp, la conferințele teoretice și la ședințe s'au prezentat 18 referate și comunicări.

În lumina lucrărilor tovarășului Stalin din domeniul lingvisticii au fost revizuite, verificate și puse la punct toate planurile Institutului, tematica disertațiilor, manuscrisele pregătite pentru tipar, printre care „Materialismul istoric”, „Despre patriotismul sovietic”, ș. a.

Cu prilejul sărbătoririi unui an dela apariția lucrării tovarășului Stalin, Institutul a editat o culegere intitulată „Problemele materialismului dialectic și materialismului istoric în lucrarea lui I. V. Stalin «Marxismul și problemele lingvisticii». Institutul de Filosofie pregătește, în colaborare cu Institutul de Lingvistica, lucrarea colectivă „Desvoltarea de către I. V. Stalin a bazelor filosofice ale lingvisticii sovietice”. În sectoarele Institutului se lucrează la o serie de teme, care decurg din noua lucrare a tovarășului Stalin.

Institutul desfașoară o activitate intensă de răspândire a ideilor tovarășului Stalin. Într'un an, colaboratorii Institutului de Filosofie au ținut peste 200 de conferințe și au publicat 29 de articole asupra problemelor legate de lucrarea lui I. V. Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”. La răspândirea și prelucrarea problemelor lămurite în lucrările lui I. V. Stalin ia o parte activă revista „Voprosi filosofii”, care a publicat o serie de articole asupra problemelor de lingvistica, asupra dezvoltării limbilor naționale ale națiunilor socialiste din U.R.S.S., etc.

Cu prilejul sărbătoririi datei, în nor-

tante a publicării operei tovarășului Stalin, Institutul de Filosofie a organizat o expoziție a lucrărilor în care au fost prelucrate problemele puse de tovarășul Stalin în lucrarea sa asupra lingvisticii; o serie de colaboratori ai Institutului au ținut referate și conferințe la Moscova și în alte orașe.

Opera tovarășului Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii” prezintă o importanță extrem de mare și pentru istoricii sovietici.

Lămurind o serie de chestiuni foarte importante privitoare la istoria societății, reprezentând o nouă contribuție la tezaurul teoriei materialismului dialectic și materialismului istoric, lucrarea tovarășului Stalin îmbogățește metodologia istoriei cu noi teze teoretice, obligă să se revizuiască în mod critic cele tipărite anterior, să se separe problemele cele mai noi și să se cerceteze concret aceste probleme.

În înfăptuirea acestor sarcini de către Institutul de Istorie au jucat un mare rol discuțiile și debaterile asupra celor mai importante probleme de istorie în lumina lucrărilor tovarășului Stalin.

În anul care a trecut dela data publicării lucrării „Marxismul și problemele lingvisticii”, la Institutul de Istorie au avut loc peste 15 ședințe, adunări și conferințe teoretice, asupra problemelor legate direct de lucrarea tovarășului Stalin cu privire la lingvistică. Aceste discuții au arătat că lipsurile proprii lingvisticii s'au manifestat și în știința istoriei sub forma simplismului și a vulgarizării. Astfel, în cursul discuției asupra articolelor Prof. B. F. Porșnev, care tratau despre cele mai importante probleme de istorie a evului mediu din Europa, s'au desvăluit, pe baza lucrării lui I. V. Stalin, greșeli serioase în tratarea unor teze teoretice ale materialismului istoric, precum și în rezolvarea mai multor probleme concrete de medievistică.

Unii istorici, care nu au luat o atitudine critică față de teoria lui Marr, au comis o serie de greșeli serioase, în special în domeniul etnogenezei.

Mă refer la asemenea probleme, cum sunt originea popoarelor în general și a popoarelor U.R.S.S. în special, pe care A. D. Udaltov, Membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., a căutat să le rezolve de pe pozițiile lui N. I. Marr. În ședința dela Institutul de Istorie A. D. Udaltov și-a recu-

noscut greșelile și a făgăduit sa reconsiderare problemă în lumina indicațiilor tovarășului Stalin. Același lucru se poate spune și despre lucrările Prof. S. P. Tolstov și ale Acad. N. S. Derjavin. Redarea simplistă, proprie concepțiilor marriste, o regăsim în cartea Acad. N. S. Derjavin „Originea poporului rus”, în care autorul a încercat să aplice teoria lui Marr despre desvoltarea stadială la triburi diferite prin compoziția lor etnică.

Conțin greșeli grave „Istoria Ucrainei” redactată de Academia de Științe a R.S.S. Ucraina, proiectul de manual pentru istoria Bielorusiei, precum și o serie de cărți tratând despre istoria altor popoare din U.R.S.S. Deasemeni au făcut greșeli serioase specialiștii din alte domenii ale științei istoriei (etnografii, arheologii, etc.).

Indicațiile metodologice călăuzitoare ale lui I. V. Stalin au jucat un rol uriaș în rezolvarea problemelor privitoare la periodizarea epocilor feudale și capitalistă din istoria U.R.S.S., probleme dezbătute în cadrul discuției din paginile revistei „Voprosi filosofii”.

Indicațiile tovarășului Stalin cu privire la interdependența dintre bază și suprastructură, la rolul activ al suprastructurii, la formarea popoarelor, la rolul limbii în istoria societății au permis să se revizuiască și să se rezolve într'un mod nou o serie de probleme din astfel de lucrări colective cum sunt „Istoria U.R.S.S.” (vol. II), „Istoria Moscovei” (vol. IV și V), volumul III al manualului de istorie a U.R.S.S. pentru facultăți, etc.

Învățătura stalinistă despre bază și suprastructură ne determină în special să abordăm într'un mod nou și problema genezei feudalismului în Rusia. Trebuie să ne facem autocritica și să recunoaștem că, în această problemă, noi toți care am cercetat această perioadă nu ne-am făcut o reprezentare destul de precisă asupra raportului dintre bază și suprastructură și asupra influențării bazei de către suprastructură.

Așa, de pildă, în problema perioadei prefeudale și feudale din istoria U.R.S.S., în problema formării statului vechi rus ne conduceam ades după mărturiile cu caracter suprastructural,

neținând în suficientă măsură seama de starea bazei în intervalul respectiv. Or, principalul indice al existenței unor relații feudale trebuie să-l căutăm nu în suprastructură, ci în bază... Suprastructura nu oglindește schimbările în nivelul dezvoltării forțelor de producție dintr'odată și direct, spune tovarășul Stalin, ci după schimbările petrecute în baza, prin rasfrângerea schimbărilor din producție în schimbările din bază¹⁾.

Pe de altă parte, „...odată apăruta, ea devine o forță activă din cele mai mari, ajută activ bazei sale să capete formă și să se consolideze, ia toate măsurile pentru a ajuta noii orânduiri sa nimicească și să lichideze vechea bază și vechile clase²⁾).

În lumina acestor teze teoretice, putem rezolva cu mai multa siguranță problema genezei feudalismului în U.R.S.S.

Datele arheologice, obținute recent de arheologii sovietici, care vorbesc despre înaltul nivel pe care forțele de producție îl aveau cu mult înainte de sec. IX și care arată descompunerea relațiilor gentilice și apariția claselor aproximativ pe la mijlocul primului mileniu al erei noastre, ne permit să înțelegem mai profund și mărturiile izvoarelor scrise cu privire la existența unor uniuni politice chiar la sfârșitul sec. VI — începutul sec. VII (Uniunea dulebilor și, probabil, uniunea anților). Aceste formațiuni politice au apărut în deplină concordanță cu modificările pe care le-au suferit relațiile de producție sub influența dezvoltării forțelor de producție, iar la rândul său, desigur, această nouă suprastructură a influențat asupra bazei. Sub influența exercitată de suprastructura se întărea marea proprietate funciară, creștea însemnătatea economică și politică a nobilimii. Țăranii smerzi au început în proporții din ce în ce mai mari să cadă în stare de dependență. Se crea modul feudal de producție.

V. I. Lenin a avut toate motivele să afirme că iobăgia a existat în Rusia încă din sec. IX³⁾.

În tratatele cu grecii, care datează chiar dela începutul sec. X, se întâlnesc deja boeri — mari proprietari de

1) I. V. Stalin, „Marxismul și problemele lingvisticii”, Gospolitizdat, 1950, pag. 11; vezi și ed. P.M.R., pag. 11.

2) Ibidem, ed. P.M.R., pag. 7.

3) V. I. Lenin, Opere, vol. III, ed. P.M.R., pag. 376.

pământ, care trăiau pe moșiile lor stabile. El reprezintă forța politică activă, care susține puterea cneazului lor. A trebuit să treacă multă vreme pentru ca aceste relații sociale să ajungă la maturitate.

Sprijinindu-se pe puterea trainică a cneazului, boerii își întăresc și mai mult pozițiile economice și politice, își măresc proprietățile funciare, sporesc numărul oamenilor dependenți de ei, trec la o formă relativ mai progresistă de exploatare a țăranilor — la renta în natură. Prezența smerzilor printre slugile de curte a stimulat această trecere. „Renta în natură, spune Marx, presupune un nivel cultural mai ridicat al producătorului direct, prin urmare o treaptă mai înaltă de dezvoltare a muncii lui și a societății în genere; ea se deosebește de forma precedentă (adica de renta în munca, B. G.) prin faptul că munca suplimentară nu trebuie să fie prestată sub forma ei naturală, adică nu sub supravegherea și constrângerea directă a proprietarului funciar sau a reprezentantului lui; dimpotrivă, producătorul direct trebuie să o presteze pe propria lui răspundere, împins de forța relațiilor în locul constrângerii directe și de dispozițiile legii în locul biciului”¹⁾.

Creșterea forțelor de producție în țară a creat posibilitatea dezvoltării economice și apariția noilor centre economice și politice, care au devenit concurente ale „mamei orașelor ruse”. Consolidarea independenței nobilimii a dus, în cele din urmă, la fărâmițarea Statului Chievean, care a devenit evidentă la începutul sec. XI și chiar mai devreme.

Baza care a creat propria sa suprastructură se modifica și ea sub influența suprastructurii, iar modificându-se, ea își modifica și suprastructura.

În cursul sec. IX—XI putem observa două forme ale orânduirii de stat. Totuși este neîndoiește că dealungul întregii acestei perioade existau relații de producție feudale:

„Transformarea rentei în muncă, în renta în natură — spune Marx — dacă considerăm chestiunea din punct de vedere economic, nu schimbă nimic din esența rentei funciare”²⁾.

Cu alte cuvinte, perioada prefeudală trebuie legată de o epocă mai timpurie,

de epoca ce a precedat formarea Statului Chievean.

Astfel devine posibil să rezolv într-un mod nou problema genezei feudalismului în Rusia, în lumina indicațiilor tovarășului Stalin.

Aceasta nu prezintă seamănă cu felul în care ne imaginăm acest proces înainte de apariția lucrării tovarășului Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”.

Firește, aceasta nu este singura problemă, pe care urmează să o reconsiderăm istoricii.

Aplicarea creatoare a tuturor indicațiilor fundamentale ale tovarășului Stalin constituie baza muncii duse de colectivul Institutului de Istorie pentru realizarea operei în mai multe volume de istorie universală și istorie a U.R.S.S. Istoricii vor avea mult de lucru la problemele privind originea popoarelor și națiunilor, la problemele legate de culturile naționale, la caracterizarea statelor sclavagiste și feudale din evul mediu.

Aprofundarea gândirii teoretice în domeniul științelor istorice, aplicarea mai precisă și mai subtilă a teoriei, atunci când se cercetează probleme concrete, constituie sarcina principală a istoricilor sovietici.

Lucrările lui I. V. Stalin asupra problemelor de lingvistică prezintă o uriașă importanță și pentru viața și munca *Institutului de Istorie a culturii materiale* (IIMC).

Înainte de publicarea lucrării lui I. V. Stalin asupra problemelor de lingvistică, la IIMC și în special la secția sa de la Leningrad, exista un „cult” special pentru Marr. Mulți colaboratori se bazau pe lucrările sale eronate și făceau ei înșiși greșeli serioase: ei considerau că limba și cultura sunt unul și același lucru, încurcau problemele etnogenezei și ale glotogenezei, etc. Lucrarea lui I. V. Stalin, care constituie un aport nou, prețios, la tezaurul marxism-leninismului, demască tezele eronate ale lui N. I. Marr și în domeniul arheologiei.

Institutul de Istorie a culturii materiale a trebuit să ducă o muncă în tensă pentru înlăturarea greșelilor legate de influența tezelor vulgarizatoare ale lui N. I. Marr și pentru prelucrarea problemelor arheologiei so-

1) K. Marx și F. Engels, Opere, vol. XIX, partea 2, pag. 356-357.

2) Ibidem, pag. 356. www.dacoromanica.ro

vietice în lumina lucrărilor lui I. V. Stalin. În acest scop la IIMC s'au ținut sistematic, în cursul anului, conștiuturi și discuții, ale căror rezultate au fost prezentate în „Izvestiia AN SSSR” în „Vestnic drevnei istorii”, în „Voprosi istorii” și în alte perioade ale secției.

Trebuie sa menționam îndeosebi ședința publica a Consiliului științific al IIMC, ale cărei lucrări s'au desfășurat între 28—30 Decembrie 1950 și care s'a ocupat cu desbaterea sarcinilor științei arheologice, în lumina lucrării tovarășului Stalin. În cursul ședinței au fost desvaluite și condamnate greșelile facute de Prof. A. P. Ocladnikov, fostul director adjunct al IIMC (Secția din Leningrad), în raportul său, precum și de alți câțiva tovarăși în cele spuse de ei la ședința Consiliului științific al Secției din Leningrad a IIMC din Noembrie 1950. În urma discuției s'au trasat sarcinile ulterioare ale științei arheologice și s'au luat masuri în domeniul diferitelor sectoare ale arheologiei pentru studiul problemelor ridicate de tovarășul Stalin. S'a ținut o ședința speciala a Consiliului științific al Secției din Leningrad a IIMC, în legatura cu lichidarea greșelilor constatate.

În Aprilie 1951, la sesiunea Secției de Istorie și Filosofie, și la plenara IIMC, consacrate rezultatelor expedițiilor arheologice întreprinse în ultimii 5 ani, au prezentat referate P. N. Trețiacov, doctor în științe istorice, despre „Problemele originii slavilor în lumina lucrărilor tovarășului Stalin despre limbă și lingvistica” și A. V. Arțihovski, doctor în științe istorice, despre „Caile de lichidare a influenței lui N. I. Marr în arheologie”.

La conferința teoretica dela Institutul de Istorie a culturii materiale, la care au participat lingviști, antropologi și etnografi, colaboratori ai institutelor Academiei de Științe și ai Universității din Moscova, s'a luat în discuție o serie de referate, pîntre care referatul lui P. N. Trețiacov „Stalin — despre limba ca mijloc de comunicare între oameni în societate” și referatul lui B. A. Rîbacov, doctor în științe istorice „Învățătura stalinistă despre origine limbii”.

În planul muncii de cercetări științifice a Institutului pe anul 1951 a fost inclusa suplimentar tema „Metodologia cercetărilor de etnogeneza”.

Învățătării staliniste despre națiune și limba”, ce urmeaza a fi elaborata în colaborare cu alte institute ale Secției de Istorie și Filosofie.

La Institut se revizuesc fasciculele pregătite pentru tipar din seria „Materiale și cercetări de arheologie a U.R.S.S.” (Nr. 19 28), precum și cu legerile, monografiile și lucrările care urmeaza a fi reeditate, în special cartea lui P. N. Trețiacov „Triburile slave de rasarit”, și care fusesera terminate în 1950.

Lucrările tovarășului Stalin asupra problemelor lingvisticii prezinta o uriașă însemnată și pentru etnografie, care este strâns legata de lingvistica.

După cum se știe, în domeniul etnografiei s'au comis greșeli datorite atitudinii necritice față de tezele eronate ale așa numitei „noi teorii despre limba” a lui N. I. Marr și a discipolilor lui. Acest lucru s'a oglindit îndeosebi în studiul problemelor referitoare la istoria religiei, la etapele de desvoltare a gândirii și vorbirii și în prelucrarea problemelor de etnogeneza.

Punând în evidența caracterul vicios al „teoriilor” lui Marr, lucrările tovarășului Stalin au deschis noi perspective în față etnografilor, antropologilor și folcloriștilor.

Însușirea și folosirea creatoare a bogăției teoretice a lucrării tovarășului Stalin au fost studiate cu cea mai mare atenție de întregul colectiv al Institutului de Etnografie. Pentru a împlini aceste sarcini, Institutul de Etnografie a luat o serie de masuri dintre care trebuie să remarcăm: revizuirea în lumina indicațiilor tovarășului Stalin, a lucrărilor Institutului trimise la tipar în a doua jumătate a anului 1950; analiza critica amanunțita a lucrărilor din domeniul folcloristicii, în care înfluența lui Marr s'a împlinit strâns cu influența școlii burgheze a lui Veselovski; marea lucrare pregătitoare în vederea sesiunii consacrate metodei cercetărilor de etnogeneza în lumina învățătării staliniste despre națiune și limba, lucrare începută încă în Februarie 1951.

La conștiutirea de etnografie, care s'a ținut între 23 Ianuarie 3 Februarie 1951 și la care au participat etnografi din republicile unionale, reprezentanți ai filialelor Academiei de Științe a A.R.S.S. și ai diferitelor institute, Prof. P. N. Ceboxarov a prezentat cu subiectul „Situția ac-

tuala și sarcinile imediate legate de studiul problemelor de enogeneză în lumina lucrărilor lui I. V. Stalin asupra problemelor lingvistice¹⁾. Constatarea a indicat metodele de structurare în domeniul etnogenezei.

La onerința ținută la Riga de folcloriștii din regiunile baltice sovietice, V. I. Cicerov, doctor în științe istorice, a prezentat un referat despre „Problemele luptei cu concepțiile lui Marr în folcloristica”.

Mai putem aminti articolele și lucrările colabora orilor Institutului asupra problemelor legate direct de lucrarea tovarășului Stalin ca, de pildă, articolul Prof. S. P. Tolstov „Importanța lucrărilor lui I. V. Stalin asupra problemelor lingvistice sovietice pentru desoltarea etnografiei sovietice”¹⁾, cercetarea specia la lui V. V. Bunin, care tratează despre problema apariției și dezvoltării vorbirii și este îndreptată împotriva concepțiilor marriste.

Institutul de Etnografie trebuie să ducă o muncă intensă de aplicare creatoare a indicațiilor tovarășului Stalin în publicația de mai multe volume „Popoarele lumii”, ce este pregătită de Institut.

Își reorganizează munca și *Institutul de Slavistică*, care este un institut complex, unde lucrează istorici, lingviști și critici literari.

Sectorul de limbă al Institutului de Slavistică are de îndeplinit sarcini de răspundere. Acestui sector îi revine să îndeplinească indicația expresă a lui I. V. Stalin cu privire la necesitatea studiului comparativ al limbilor slave.

Deocamdata Institutul încă nu posedă cadrele necesare pentru aceasta. Constatările ce s-au ținut împreună cu Institutul de Lingvistică, au trasat sarcina de a se pregăti cadre de filologi-slaviști cu bogate cunoștințe și de a se duce munca de întocmire a unei gramatici comparative a limbilor slave.

Istoricii slaviști și specialiștii în literatura slavă își revizuiesc lucrările deja terminate și pun noile probleme potrivit orientării date de I. V. Stalin.

Pe lângă institutele amintite, o muncă serioasă de studiere a lucrărilor lui I. V. Stalin și de punere în aplicare a indicațiilor lui, au desfășurat și toate celelalte instituții științifice ale Secției de Istorie și Filosofie a Academiei de Științe a U.R.S.S., Institutul de Orien-

talistica, cel de Istoria științelor naturii și cel de Istoria artelor.

Institutul de Orientalistica a făcut bilanțul prelucrării principalelor probleme lingvistice cu privire la studiul limbilor chineze și turca în lumina tezelor fundamentale date de tovarășul Stalin. deasemeni, s-au discutat problemele cu privire la „Formarea națiunilor și locul problemei naționale în țările Orientului colonial”, problemele bazei și suprastructurii în țările Orientului, s-a alcatuit o culegere de articole „Lucrările tovarășului Stalin din domeniul lingvisticii și problemele actuale ale studiului limbilor orientale”.

Institutul de Istoria științelor naturii pregătește o monografie „I. V. Stalin și științele naturii”.

În însemnările științifice ale institutelor și în publicațiile periodice ale Secției de Istorie și Filosofie („Izvestia A N SSSR, seria Istorie și Filosofie”, „Voprosi filosofii”, „Voprosi istorii”, „Istoričeskie Zapiski”, „Vestnik drevnei istorii”, „Sovetskaja etnografia”, „Cratchie soobščenia IIMC” ș. a.) s-au publicat — în cursul întregului an — articole care prezintă restructurarea activității institutelor, în diferite domenii ale științei, în lumina indicațiilor date de I. V. Stalin în lucrările sale asupra lingvisticii.

Dar toate acestea nu sunt suficiente.

Cei ce lucrează în domeniul științelor sociale, în special cei ce se ocupă cu problemele de istorie și filosofie, trebuie să ducă o muncă profundă și serioasă pentru însușirea noilor teze teoretice cuprinse în minunatele opere ale lui I. V. Stalin, asupra problemelor de lingvistică. Totodată, este necesar să se studieze mai profund și mai sistematic toate lucrările lui I. V. Stalin.

Numai folosindu-se toate lucrările lui I. V. Stalin se pot îndeplini cu succes marile sarcini ce stau în fața istoricilor și filosofilor. Așa, de pildă, istoricii au făcut o serie de greșeli serioase în prezentarea istoriei popoarelor din Asia Centrală și din Caucaz, în timp ce în lucrările lui I. V. Stalin găsim cheia pentru soluționarea sub toate aspectele a problemei naționale.

Insușirea creatoare și realizarea remarcabilelor indicații ale lui I. V. Stalin nu sunt posibile fără o luptă hotărâtă împotriva rutinei și dogmatismului.

care sunt straine spiritului învățaturii marxist-leniniste, revoluționare, transformatoare.

Trebuie să se destășoare cu mai mult curaj critica și autocritica bolșevică, pentru ca în cursul unor largi discuții creatoare, în munca de zi cu zi a colectivelor institutelor, Secției, să se lichideze definitiv ramaștele oricărui „teorii” ostile marxismului, fie că e vorba de „noua teorie despre limbă” a lui Marr, de reminiscențele materialismului economic vulgar sau de alte manifestări ale influenței ideologiei burgheze. Trebuie să amintim că trebuie examinate critic și lucrările bune, care pot conține pasagii slabe, greșeli și lipsuri, a căror punere în evidență va fi fără îndoială, de folos în primul rând autorilor acestor lucrări.

Pentru a reuși în munca noastră, trebuie să ne conducem întotdeauna după indicația tovarășului Stalin, că „nici-o știință nu se poate desvolta și prospera fără lupta de opinii, fără libertatea criticii”. Trebuie să se critice cu mai mult curaj și mai principial, să se primească o critica, să se susțină convingerile științifice proprii, adică să se lupte pentru adevărul științific a cărui căutare constituie datoria omului de știință; e nevoie să faci acest lucru cunoscând chestiunea, nelimitându-te la observații superficiale, ci patrundând adânc în obiectul discuției științifice.

Este necesar ca, în lumina indicațiilor lui I. V. Stalin, să se revizuiască încă odată și încă odată tematica de cercetări științifice a institutelor secției, să se alcătuiască mai multe lucrări care să lămurească, bazându-se pe un material concret, tezele teoretice dezvoltate în lucrările lui I. V. Stalin.

Actuala sesiune a Secției are nu numai sarcina de a face bilanțul muncii deja efectuată, dar și de a îndemna pe colaboratorii științifici să lucreze mai departe la îndeplinirea sarcinilor

trasate de I. V. Stalin, de a determina — prin eforturi comune — caile pe care trebuie să le urmeze aceste lucrări. Curând va avea loc o consfătuire asupra problemelor de metodologie a cercetărilor de etnogeneză în lumina învățaturii staliniste despre națiuni și despre limbă. Discuția este organizată de Institutul de Etnografie în colaborare cu Institutul de Istorie a culturii materiale, Institutul de Istorie și Institutul de Lingvistica al Academiei de Științe a U.R.S.S., cu participarea unui mare număr de colaboratori de la toate instituțiile științifice care lucrează la această tematică.

S'a propus deasemeni ca Institutul de Istorie și cel de Orientalistica, împreună cu Universitatea de Stat din Moscova și Academia de Științe sociale de lângă C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. să țină o consfătuire în legătură cu problema națiunilor în lumina lucrării lui I. V. Stalin asupra problemelor de lingvistica.

Cu prilejul sărbătoririi unui an de la apariția lucrării tovarășului Stalin „Marxismul și problemele lingvisticii”. în toate institutele și instituțiile Secției de Istorie și Filosofie a Academiei de Științe a U.R.S.S. au avut loc ședințe largite ale consiliilor științifice, la care au participat numeroși oameni de știință. La aceste ședințe s'au dezbătut peste 30 de referate ce tratau despre aplicarea creatoare a indicațiilor tovarășului Stalin asupra problemelor de lingvistica

A trecut un an de la apariția lucrării fundamentale a tovarășului Stalin. În acest timp s'a produs o cotitură nu numai în lingvistica, dar și în toate științele, mai ales în cele umanistice. Sub îndrumarea tovarășului Stalin, genialul conducător al întregii omeniri și corifeu al științei, savanții sovietici pașesc cu încredere pe calea care duce știința sovietică spre noi realizări.

DIN ACTIVITATEA REDACȚIEI

În ziua de 17 Noiembrie a. c. a avut loc la redacția revistei de istorie și filosofie „*Studii*” (Bulevardul Generalissimul Stalin Nr. 1) o consfătuire la care au participat membri ai cadrelor didactice de la catedrele de istorie și filosofie ale Universității C. I. Parhon, Școala Superioară de Științe Sociale A. A. Jdanov, Universitatea Muncitorească Ștefan Gheorghiu, Institutul de Studii Politice precum și colaboratori ai Institutului de Istorie și Filosofie din București al Academiei Republicii Populare Române.

Redactorul responsabil al revistei, Acad. Mihail Roller, a supus discuției problemele urgente, legate de îmbunătățirea conținutului revistei, lărgirea cadrelor de colaboratori și asigurarea unor debateri largi și critice asupra lucrărilor prezentate redacției, etc., cu scopul de a ridica nivelul științific al acestor lucrări.

Au participat la discuții un număr de 25 de tovarăși.

În urma consfătuirii a fost lărgit Comitetul de Redacție al revistei, stabilindu-se crearea a două subredacții ale revistei la Iași și Cluj. Un proiect al tematicii articolelor pe anul 1952 va fi dezbătut la sediul redacției în ziua de 8 Decembrie a. c.

În ce privește conținutul revistei se va pune accentul pe problemele de istorie modernă și contemporană și de filosofie în studiile legate cu problemele contemporane privind lupta clasei muncitoare și a țărănimii muncitoare, construirea socialismului, statul de democrație populară, etc. Se va acorda un loc important, în revistă, unor studii și materiale documentare care dovedesc seculara prietenie între poporul român și poporul rus, materialelor care demască rolul imperialismului american și englez ca dușman de moarte al poporului nostru, lecțiilor de la diferite catedre de istorie și filosofie, capitolelor din lucrări în curs de pregătire, etc.

Va funcționa regulat o permanență la redacția revistei în fiecare Sâmbătă între orele 17 și 20, un membru delegat al Comitetului de Redacție urmând să dea în cadrul acestor ore toate lămuririle necesare colaboratorilor și cititorilor revistei.

În prima Sâmbătă a fiecărei luni se vor organiza la sediul revistei debateri asupra unor probleme apărute, precum și a materialelor în curs de pregătire pentru numerele ce urmează a fi tipărite.

Sâmbătă, 8 Decembrie a. c., a avut loc ședința lărgită a redacției în care s'a dezbătut proiectul de tematică pe anul 1952.

